



**KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS**  
**EKONOMIKOS IR VERSLO FAKULTETAS**

**Agnė Povilaikaitė**

**PROGRESINIO GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO TAIKYMO  
MODELIAVIMAS LIETUVOJE**

**MAGISTRO DARBAS**

**Darbo vadovė doc. dr. Aušrinė Lakštutienė**

**KAUNAS, 2017**

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS  
EKONOMIKOS IR VERSLO FAKULTETAS

PROGRESINIO GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO TAIKYMO  
MODELIAVIMAS LIETUVOJE

**Finansai (kodas 621N30006)**

**MAGISTRO DARBAS**

**Studentė**.....parašas.....

Agnė Povilaikaitė, VMF-5 gr.

2017 m. gegužės 01 d.

**Vadovė** .....parašas.....

Doc. dr., Aušrinė Lakštutienė

2017 m. gegužės 01 d.

**Recenzentas** .....parašas.....

**KAUNAS, 2017**



KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS  
Ekonomikos ir verslo fakultetas

---

Agnė Povilaikaitė

---

Finansai, 621N30006

---

Baigiamojo magistro darbo „Progresinio gyventojų pajamų mokesčio taikymo modeliavimas  
Lietuvoje“

**AKADEMINIO SAŽININGUMO DEKLARACIJA**

2017 m. gegužės 01 d.

Kaunas

Patvirtinu, kad mano **Agnės Povilaikaitės** baigiamasis magistro darbas tema „Progresinio gyventojų pajamų mokesčio taikymo modeliavimas Lietuvoje“ yra parašytas visiškai savarankiškai, o visi pateikti duomenys ar tyrimų rezultatai yra teisingi ir gauti sąžiningai. Šiame darbe nei viena dalis nėra plagijuota nuo jokių spausdintinių ar internetinių šaltinių, visos kitų šaltinių tiesioginės ir netiesioginės citatos nurodytos literatūros nuorodose. Įstatymų nenumatytų piniginių sumų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

Aš suprantu, kad išaiškėjus nesąžiningumo faktui, man bus taikomos nuobaudos, remiantis Kauno technologijos universitete galiojančia tvarka.

---

*(vardą ir pavardę įrašyti ranka)*

---

*(parašas)*

Agnė, Povilaikaitė. The Modelling of Progressive Income Tax Application in Lithuania. Master's Final Thesis in Finance / supervisor assoc. prof. Aušrinė Lakštutienė. The School of Economics and Business, Kaunas University of Technology.

Social Science: 03S

Key words: personal income tax, proportional and progressive personal income taxation models, tax income, personal income taxation, tax rate.

Kaunas, 2017. 78 p.

## SUMMARY

**Relevance.** In every country employees' income is taxed by Personal Income Tax (PIT) and the question of taxation is important for majority of people. Moreover, it is important to highlight that personal income taxation is changing according to economic situation of the country and this is happening quite often. PIT is not harmonized in EU countries and due to this reason every country applies different income taxation models. In the scientific researches there are emphasized that economically developed countries usually apply the progressive PIT models, when the higher tax rate is applied for the higher income level. However, economically developing countries generally use the proportional PIT model in which there is just one tax rate for all income levels. In order to ascertain the right model for the country, it is essential to understand their differences and peculiarities.

Evaluating the situation in Lithuania, it is important to emphasize that The Republic of Lithuania Law on Income of Individuals was accepted in 2003 and since then has been adjusted 69 times. Frequent changes of the income tax treatment cause difficulties for both taxpayers and tax administrators. Moreover, the changes affect Lithuanian national revenue collection. In order to improve collection of tax revenues, it is essential to implement the reform of the tax system. Different opinions raise the debate and require researches which estimate the effect of the progressive personal income tax models on tax income from PIT.

**Research object** – the progressive personal income tax in Lithuania.

**Research aim** – to perform the modeling of progressive income tax in Lithuania, applying the progressive PIT models of Poland, Croatia, Slovak Republic, Slovenia, Ireland and Denmark.

**Research results:**

1. The analysis of the national implementation of personal income tax peculiarities shows that the progressive personal income tax rates apply to twenty-four countries, whereas the proportional personal income tax rate to seven countries. Based on the personal income tax collection in the Lithuanian national budget analysis, it is concluded that the collection of tax revenues is influenced by the personal income tax regime. In order to improve collection of tax revenues, Lithuania considered introducing progressive personal income tax rates but there are no survey which evaluates the consequences of model changing.

2. The theoretical analysis of researches revealed that scientists usually estimate the impact of the personal income tax regime changes for the economy. Moreover, they discuss about what are the main reasons of changes of the collection of tax revenues from PIT or what are the features and differences of different personal income tax models. Although personal income tax is widely analyzed, but there is a lack of practical research simulation studies in order to assess consequences if PIT model is changed.
3. The methodology of the survey consists of four steps: the formation of tax base in Lithuania; the created base taxation under the current taxation model of Lithuania; the modeling of progressive income tax in Lithuania; the assessment of a progressive income tax in Lithuania.
4. The tax base was created using data from Lithuanian Statistics Department and in this survey PIT is calculated just for employees who have a full-time work.
5. This analysis has been adapted the personal income tax models of Poland, Croatia, Slovenia, Slovakia, Ireland and Denmark. The most appropriate option for Lithuania is the implementation of Slovenian, Danish or Polish personal income tax system in the essence of revenue. On the other hand, the most damaging would be the Irish, Slovakian or Croatian personal income tax models, as it is probable that tax revenues of Lithuanian national budget would reduce significantly. Before changing the taxation model of revenue, in Lithuania this is mandatory to make additional researches in order to figure out the implementation costs and the economic consequences.

## TURINYS

Paveikslų sąrašas .....	7
Lentelių sąrašas .....	8
ĮVADAS.....	9
1. APMOKESTINIMO GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIU SKIRTUMŲ PROBLEMINĖ ANALIZĖ.....	11
1.1. Gyventojų pajamų mokesčio svarba valstybei.....	11
1.2. Gyventojų pajamų apmokestinimo skirtumai Europoje .....	14
2. GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO MODELIŲ VERTINIMO TEORINIAI ASPEKTAI.....	19
2.1. Gyventojų pajamų apmokestinimo tvarkos pokyčių poveikis ekonomikai .....	19
2.2. Mokestinių pajamų iš GPM surinkimą lemiantys veiksniai .....	24
2.2. Gyventojų pajamų apmokestinimo modeliai .....	31
2.3. Progresinio ir proporcinio GPM modelio privalumai ir trūkumai .....	34
2.4. GPM progresyvumo indikatoriai .....	35
2.5. Progresinio ir proporcinio apmokestinimo modelių vertinimas klasikinių apmokestinimo principų požiūriu .....	37
3. EMPIRINIO PROGRESINIO GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO LIETUVOJE TYRIMO METODOLOGIJA.....	44
4. PROGRESINIO GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO LIETUVOJE MODELIAVIMAS IR DISKUSIJA.....	48
4.1. Mokestinės bazės formavimas Lietuvoje.....	48
4.2. Gyventojų pajamų mokesčio surinkimas pagal esamą apmokestinimo modelį Lietuvoje.....	52
4.3. Progresinių GPM modelių taikymas Lietuvoje.....	55
4.3.1. Gyventojų pajamų apmokestinimas Lietuvoje taikant Lenkijos modelį .....	55
4.3.2. Gyventojų pajamų apmokestinimas Lietuvoje taikant Slovėnijos modelį.....	57
4.3.3. Gyventojų pajamų apmokestinimas Lietuvoje taikant Slovakijos modelį.....	59
4.3.4. Gyventojų pajamų apmokestinimas Lietuvoje taikant Kroatijos modelį.....	61
4.3.5. Gyventojų pajamų apmokestinimas Lietuvoje taikant Airijos modelį .....	63
4.3.6. Gyventojų pajamų apmokestinimas Lietuvoje taikant Danijos modelį.....	65
4.4. Progresinio GPM įvedimo Lietuvoje vertinimas .....	67
IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS .....	72
LITERATŪRA.....	75
PRIEDAI.....	79

## Paveikslų sąrašas

1 pav. Didžiausi GPM tarifai Europos valstybėse, 2016 m. ....	14
2 pav. GPM mokestinių pajamų santykis su BVP, 2015 m. ....	16
3 pav. GPM pajamų santykis su visomis mokestinėmis pajamomis, 2015 m.....	17
4 pav. GPM sąnaudų formos .....	19
5 pav. Gyventojų pajamų mokesčio modeliai .....	31
6 pav. Gyventojų pajamų apmokestinimo modeliai.....	32
7 pav. Struktūriniai indikatoriai .....	36
8 pav. Klasikiniai apmokestinimo principai.....	38
9 pav. Gyventojų pajamų apmokestinimo GPM modeliavimo seka.....	45
10 pav. Mokestinės bazės sudarymo procesas .....	48
11 pav. Šeimos branduolių apmokestinimas .....	52
12 pav. Gyventojų pajamų mokesčio skaičiavimo seka Lietuvoje .....	53
13 pav. GPM surinkimas pagal dabartinę Lietuvos pajamų apmokestinimo modelį.....	54
14 pav. GPM apskaičiavimo seka taikant Lenkijos apmokestinimo modelį.....	55
15 pav. GPM surinkimo palyginimas taikant Lenkijos ir Lietuvos modelius.....	56
16 pav. GPM apmokestinimo schema Slovėnijoje.....	58
17 pav. GPM surinkimo palyginimas taikant Slovėnijos ir Lietuvos modelius.....	58
18 pav. GPM apmokestinimo schema Slovakijoje.....	59
19 pav. GPM surinkimo palyginimas taikant Slovakijos ir Lietuvos modelius.....	60
20 pav. GPM apskaičiavimo eiga taikant Kroatijos apmokestinimo tvarką .....	61
21 pav. GPM surinkimo palyginimas taikant Kroatijos ir Lietuvos modelius.....	62
22 pav. GPM apmokestinimo schema Airijoje .....	64
23 pav. GPM surinkimo palyginimas taikant Airijos ir Lietuvos modelius.....	64
24 pav. GPM apmokestinimo schema Danijoje .....	66
25 pav. GPM surinkimo palyginimas taikant Danijos ir Lietuvos modelius .....	66
26 pav. Mokestinių pajamų iš GPM surinkimas per metus, mln. EUR .....	68

## Lentelių sąrašas

1 lentelė. GPM keitimo poveikio tyrimų analizė .....	23
2 lentelė. Mokestinių pajamų iš GPM surinkimą lemiantys veiksniai .....	30
3 lentelė. Proporcinio ir progresinio GPM modelių privalumai ir trūkumai.....	35
4 lentelė. Struktūriniai mokesčio progresyvumo indikatoriai .....	36
5 lentelė. Teisingumo principas moksliniuose tyrimuose .....	40
6 lentelė. Ekonominio efektyvumo principas moksliniuose tyrimuose .....	40
7 lentelė. Administracinio paprastumo principas moksliniuose tyrimuose.....	41
8 lentelė. Mokestinių įplaukų produktyvumas ir elastingumas moksliniuose tyrimuose .....	42
9 lentelė. Asmenų perskaičiavimas pagal 2011 m. visuotinio surašymo pasiskirstymo proporcijas.....	49
10 lentelė. Asmenų pasiskirstymas pagal amžiaus kategorijas .....	51
11 lentelė. Vidutinis gyventojų pajamų mokestis, EUR/mėn. ....	69
12 lentelė. Apmokestinimo GPM modelių palyginimas .....	71



## IVADAS

**Aktualumas.** Visose valstybėse dirbančiųjų asmenų pajamos yra apmokestinamos gyventojų pajamų mokesčiu (toliau – GPM), todėl apmokestinimo klausimas paliečia didžiąją dalį pasaulio gyventojų. Gyventojų pajamų mokestis nėra harmonizuotas ES valstybėse, todėl atskirose valstybėse apmokestinimas atliekamas naudojant skirtingus modelius. Moksliniuose tyrimuose pabrėžiama, kad ekonomiškai išsivysčiusios valstybės dažniausiai taiko progresinį apmokestinimo modelį, kuomet didėjant pajamoms, taikomas aukštesnis mokesčio tarifas. Tuo tarpu, besivystančiose valstybėse paprastai taikomas proporcinis modelis, visas pajamas apmokestinant vienodo dydžio GPM tarifu. Siekiant nustatyti taikomo modelio tinkamumą valstybei, yra svarbu suprasti modelių skirtumus ir ypatumus. Akcentuotina, kad, keičiantis ekonominėms sąlygoms šalyse, yra atliekami ir mokesčio apskaičiavimo tvarkos pakeitimai, todėl gyventojų apmokestinimo klausimas yra dažnas ir aktualus.

Kalbant apie situaciją Lietuvoje, svarbu pabrėžti, kad LR Gyventojų pajamų mokesčio įstatymas buvo priimtas 2002 m. ir nuo to laiko koreguotas 69 kartus. Per metus nuo vieno iki devynių kartų keičiama gyventojų pajamų apmokestinimo tvarka sukelia sunkumų tiek mokesčio mokėtojams, tiek mokesčių administruojančioms institucijoms. Pokyčiai turi įtakos ir Lietuvos nacionalinio biudžeto pajamų surinkimui. Siekiant pagerinti mokestinių pajamų surinkimą, vis dažniau kalbama apie mokesčio modelio pakeitimą. Skirtingi požiūriai kelia diskusijas ir reikalauja tyrimų, kurių metu būtų atliekamas progresinio gyventojų pajamų mokesčio taikymo modeliavimas Lietuvoje.

**Problema.** Mokslininkai, atlikdami tyrimus skirtingose šalyse, diskutuoja, koks apmokestinimo modelis yra naudingesnis valstybei. Tai atliekama vertinant ir analizuojant keletą pagrindinių aspektų: modelių ypatumus, privalumus ir trūkumus; mokestinių pajamų surinkimą lemiančius veiksnius; gyventojų pajamų apmokestinimo tvarkos pokyčius. Dažnai siekiama įvertinti, kaip apmokestinimo modelio pasirinkimas veikia mokestinių pajamų iš GPM surinkimą, išskiriant mokestinių pajamų surinkimą lemiančius veiksnius. Vis dėl to, mokslinėse diskusijose trūksta empirinių tyrimų, kurie atskleistų esamo apmokestinimo modelio transformavimą, keičiant vieną apmokestinimo modelį kitu. Pasigendama tyrimų, kuriuose būtų siekiama nustatyti, kokį poveikį gyventojų pajamų mokesčio modelio keitimas turėtų šaliai bei ekonomikai ir kaip pasikeistų mokestinių pajamų iš GPM surinkimas. Trūksta mokslinių diskusijų ir apie tai, kokio dydžio tarifus pasirinkti yra efektyvu ir nuo kokio dydžio pajamų lygio juos taikyti. Tokius tyrimus atlikti yra sudėtinga, kadangi kiekvieno mokesčio mokėtojo pajamų apmokestinimas priklauso ne tik nuo jo darbo užmokesčio, bet ir nuo jo šeimyninės padėties. Siekiant atlikti objektyvius skaičiavimus, ne visada įmanoma gauti detalius duomenis apie kiekvieną mokesčio mokėtoją, o tai gerokai apsunkina tyrimo eigą. Šiame darbe iškelta mokslinė problema, kaip, pirmiausiai suformavus mokestinę bazę, pasikeis mokestinių pajamų iš GPM surinkimas, atliekant progresinio GPM modeliavimą Lietuvoje?

**Objektas** – progresinis gyventojų pajamų mokestis Lietuvoje.

**Tikslas** – atlikti progresinio gyventojų pajamų mokesčio modeliavimą Lietuvoje, taikant Lenkijos, Kroatijos, Slovėnijos, Slovakijos, Airijos ir Danijos modelius.

**Uždaviniai:**

1. Atskleisti apmokestinimo gyventojų pajamų mokesčiu problematiką;
2. Atlikti gyventojų pajamų apmokestinimui taikomų modelių teorinę analizę;
3. Sudaryti empirinio progresinio gyventojų pajamų mokesčio Lietuvoje tyrimo metodologiją;
4. Suformuoti modeliavimui skirtą mokesstinę bazę Lietuvoje;
5. Įvertinti mokesčių pajamų iš GPM surinkimo pokyčius Lietuvoje, atliekant modeliavimą Lenkijos, Kroatijos, Slovėnijos, Slovakijos, Airijos ir Danijos pavyzdžiu.

**Tyrimo metodai:** teisinių dokumentų ir finansinių institucijų paruoštų informacinių leidinių analizės metodai; mokslinės literatūros analizės ir sintezės metodas; loginio modeliavimo, matematinio skaičiavimo, statistinių duomenų grupavimo, palyginimo ir grafinio vaizdavimo metodai. Tyrimas atliktas naudojant Microsoft Excel programą.

# 1. APMOKESTINIMO GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIU SKIRTUMŲ PROBLEMINĖ ANALIZĖ

## 1.1. Gyventojų pajamų mokesčio svarba valstybei

Viena pagrindinių priemonių, leidžiančių užtikrinti valstybės ekonominį augimą ir vystymąsi, yra pajamos, kurios glaudžiai susijusios su šalies mokesčių politika. Mokesčiai yra pagrindinis valstybės pajamų šaltinis, kuris naudojamas valstybės tikslams pasiekti ir funkcijoms vykdyti. Gyventojų pajamų mokestis – vienas svarbiausių mokesčių, iš kurio surenkamos pajamos sudaro reikšmingą dalį valstybės biudžete (ypatingai ekonomiškai išsivysčiusiose valstybėse).

Creedy'is ir Sanz–Sanz'as (2011) akcentuoja, kad kai kuriose valstybėse mokestinės pajamos yra skirstomos tarp valstybės ir savivaldybės biudžetų, o mokestinės lengvatos administruojamos centriniu ir regioniniu lygiu. Kiekvienoje valstybėje yra naudojamos individualios mokesčių sistemos, kurios formavosi skirtingomis ekonominėmis ir politinėmis sąlygomis. Europos Sąjungos šalyse vykdomas mokesčio harmonizavimas – procesas, kurio metu siekiama suvienodinti apmokestinimo sąlygas visose ES šalyse tam, kad būtų įmanoma pasiekti Europos integracijos procesą (Palczewska, 2013). Vis dėl to GPM skaičiuojamas vertinant asmens individualią situaciją ir kiekviena valstybė turi savo gyventojų pajamų apmokestinimo taisykles, todėl tai vienas tokių mokesčių, kuris nėra harmonizuotas Europos lygiu. Pagrindinė to priežastis – kiekvienoje valstybėje skiriasi gyventojų socialinė, šeimos ir ekonominė situacija, pagal kurią yra taikomos mokestinės lengvatos ir išimtys.

Kaip teigia mokslininkai Egger'is, Radulescu ir Rees'as (2014), gyventojų pajamų mokestis yra vienas svarbiausių instrumentų ekonomikoje, padedančių pasiekti pajamų perskirstymą tarp namų ūkių. Jie akcentuoja, kad gyventojų pajamų mokesčio modelių progresyvumas yra aktuali tema akademinėje visuomenėje ir jau ilgą laiką užima svarbią vietą politikų dienotvarkėse, kurie atlieka korekcijas apmokestinimo politikoje. Susidomėjimas gyventojų pajamų apmokestinimo klausimu dažniausiai atsiranda dėl pajamų netolygumo arba mokesčio struktūros poveikio darbo pasiūlai.

Szarowska (2014), taip pat analizavusi šio mokesčio svarbą, pabrėžia, kad GPM suprantamas ne tik kaip įnašas į valstybės biudžetą, bet kartu jis gali turėti įtakos valstybės politiką ir tikslus, tokius kaip, ekonomikos augimas, pajamų perskirstymas, valstybės konkurencingumas, darbo rinkos funkcionavimas arba fiskalinis federalizmas. Autorė pastebi, kad besikeičianti gyventojų pajamų apmokestinimo tvarka yra problema, kuri susilaukia vis daugiau politinių diskusijų. Jos tyrime pagrindinis dėmesys buvo skiriamas vieno darbuotojo pajamų, kurios lygios 21 Europos valstybių, priklausančių OECD šalims, vidutiniam darbo užmokesčiui, apmokestinimui, taikant skirtingose šalyse naudojamus apmokestinimo modelius. Tyrimo metu analizuojama, koks yra ryšys tarp gyventojų pajamų mokesčio dalies visose mokestinėse pajamose bei tarp gyventojų pajamų mokesčio tarifo dydžio. Rezultatai parodė, kad gyventojų pajamų mokesčio tarifas yra svarbus surenkamoms

mokestinėms pajamoms, nes gyventojų pajamų mokesčio daliai bendrame apmokestinime padidėjus 1 procentiniu punktu, gyventojų pajamų mokesčio tarifas padidėja 0,57 procentinio punkto. Tyrimo metu taip pat gauta, kad daugumoje valstybių, kurios neseniai prisijungė prie Europos Sąjungos, surenkamų pajamų dalis iš tiesioginių ir netiesioginių mokesčių bei iš socialinių įmokų yra vienoda, kai tuo tarpu Europos Sąjungos senbuvų pajamose didžiąją dalį mokestinių pajamų sudaro tiesioginiai mokesčiai, pavyzdžiui, Danijoje iš GPM surenkama 50,6 proc. visų mokestinių pajamų. Autorė akcentuoja, kad proporcinis gyventojų pajamų mokesčio tarifas sumažina mokesčio modelio progresyvumą. Tačiau Weller'is ir Rao'as (2010) akcentuoja progresinio gyventojų pajamų modelio privalumus ir teigia, kad toks modelis gali padėti pasiekti ekonominį stabilumą, nes tai leidžia surinkti didesnes pajamas ir turi įtakos anticiklinei fiskalinei politikai. Tai sukuria didesnę vidaus taupymą, kuris gali pritraukti kapitalines įplaukas ir remia tolygesnę pajamų pasiskirstymą su daugiau socialinių programų, kurios skatina stipresnę ir stabilesnę paklausos augimą. Mokslininkai pabrėžia, kad šiuo metu GPM ekonomiškai išsivysčiusiose šalyse atlieka svarbesnę vaidmenį negu besivystančios ekonomikos valstybėse. Tai rodo, kad besivystančios šalys turi išnaudoti galimybę surinkti daugiau pajamų iš GPM, o tai įmanoma pritaikius progresinį gyventojų pajamų apmokestinimo modelį. Tyrimas buvo atliktas 33 besivystančios ekonomikos valstybėse, kuriose nustatyta, kad mokestinės pajamos yra didesnės šalyse taikančiose labiau progresyvių apmokestinimo modelį. Akcentuojama, kad progresyvesnis gyventojų apmokestinimo modelis sumažintų pajamų nelygybę.

Tuo tarpu Skačkauskienė ir Tunčikienė (2014) atliko tyrimą, kurio tikslas buvo palyginti darbo pajamų apmokestinimo principus ir ypatumus Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje 2009–2013 m. laikotarpiu. Tyrimo metu nebuvo siekiama patobulinti darbinių pajamų apmokestinimo metodikos. Priešingai, analizė iškėlė klausimą apie praktinį darbo pajamų apmokestinimo įvertinimą, kuomet, palyginus pagrindinius darbinių pajamų apmokestinimo elementus, tai leistų objektyviai įvertinti pajamų apmokestinimo mastą šalyje. Tyrimo metu nustatyta, kad mažiausia gyventojų pajamų apmokestinimo našta yra Lietuvoje. Analizuojamu laikotarpiu didžiausias gyventojų pajamų mokesčio tarifas bei mažiausias neapmokestinamų pajamų dydis (toliau – NPD) buvo taikomas Latvijoje. Tuo tarpu numatomas mokesčių tarifas, kuris parodo vidutinę efektyvią mokesčių naštą darbo pajamoms, yra aukščiausias Estijoje. Tyrime, palyginus pagrindinius mokesčių elementus, tokius kaip NPD ir mokesčio tarifai, galima tik iš dalies atskleisti darbo pajamų apmokestinimą nacionaliniu lygmeniu. Autorės akcentuoja, kad tikslesnis apmokestinimo lygio apibūdinimas gali būti pateiktas įvertinus ir mokesčio apmokestinimo bazę, mokestinių įmokų dydį, mokesčio išimtis bei tokius faktorius kaip numatomas mokesčio tarifo dydis arba darbinių pajamų apmokestinimo santykis su BVP.

Slavickienė (2012), atlikusi tyrimą Lietuvoje, pabrėžia, kad šiuo metu Lietuvoje, taikant proporcinį gyventojų pajamų apmokestinimo modelį, nepavyksta surinkti planuojamo mokestinių pajamų kiekio į valstybės biudžetą ir dėl šios priežasties vis dažniau iškeliamas klausimas apie

progresinio gyventojų pajamų apmokestinimo modelio įvedimą. Taikydama loginio modeliavimo metodą, autorė siekė įvertinti progresinio GPM modelio poveikį mokestinių pajamų iš GPM surinkimui Lietuvoje. Tyrimas atliktas apmokestinamoms pajamoms taikant du skirtingus metodus: pirmasis – paliekant 15 proc. GPM tarifą ir tik keičiant neapmokestinamų pajamų dydį, antrasis – pritaikius Airijoje, Lenkijoje ir Suomijoje naudojamas progresinio gyventojų pajamų mokesčio apmokestinimo schemas arba įvedus Lietuvoje siūlomą progresinį GPM tarifą, kuris, priklausomai nuo pajamų lygio, būtų lygus 10, 15, 25 arba 40 proc. Tyrimo rezultatai parodė, kad mokestinių pajamų į nacionalinį biudžetą surinkimas išaugtų tuo atveju, jei Lietuvoje būtų atliekami pakeitimai dabartiniame modelyje arba būtų pritaikytas progresinis Airijos arba Lenkijos GPM modelis.

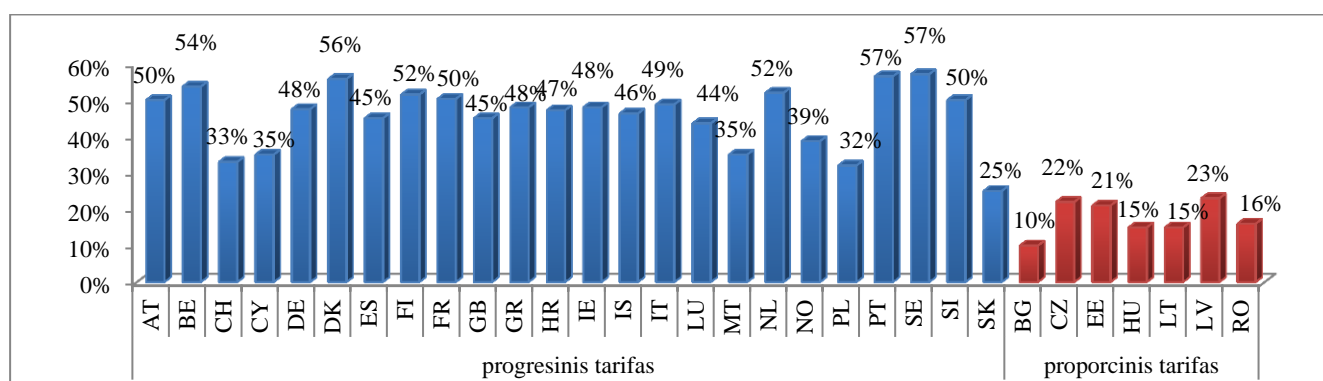
Mokslininkė akcentavo faktą, kad Lietuvoje ne visada pavyksta surinkti planuojamas pajamas, tačiau savo tyrime neanalizavo, kokios priežastys tai sąlygojo. Siekiant atsakyti į šį klausimą ir geriau suprasti situaciją Lietuvoje, buvo atliekama planuojamų ir faktiškai į Lietuvos valstybės ir savivaldybės biudžetus pervestų lėšų iš GPM analizė, kurios metu pastebėta, kad į biudžetą 2007–2009 m. ir 2014 m. nepavyko surinkti planuojamų lėšų (žr. 1 ir 2 priedai). Pagrindinės su tuo susijusios priežastys yra: sumažintas GPM tarifas, padidėję GPM permokos grąžinimai iš biudžeto, pasikeitusi NPD skaičiavimo formulė, pasikeitęs PNPD dydis. Didžiausi GPM lėšų pokyčiai fiksuojami 2009 m., kurie susiję ne tik su prieš tai įvardintomis priežastimis, bet ir su ekonomine krize ir su jos valdymo priemonių politika. 2009 m. savivaldybių tarybos priėmė nutarimą suteikti daugiau lengvatų verslo liudijimus turintiems asmenims. Bendrai suteikiamų lengvatų suma buvo net 56,2 proc. didesnė negu 2008 m. Be to tai metais keitėsi GPM nuostatos: vietoj 30 proc. atskaitymų nuo GPM į PSDF įvestas atskiras 6 proc. dydžio nuo bruto pajamų skaičiuojamas mokestis, kurį daugeliu atvejų administruoja Sodra. 2009 m. GPM surinkimo į valstybės biudžetą planas įvykdytas tik 59,84 proc., o į savivaldybės biudžetą – 87,11 proc.

Dažnai keičiant GPM skaičiavimo tvarką, yra sudėtingiau prognozuoti mokestinių pajamų surinkimą biudžete. Siekiant pagerinti biudžeto pajamų surinkimą, Lietuvoje ne kartą buvo kalbama apie progresinį gyventojų pajamų mokestį (žr. 3 priedas). Pasak Slavickienės (2012), pagrindinė priežastis, dėl kurios Lietuvoje siūloma įvesti progresinį gyventojų pajamų apmokestinimo modelį yra ta, jog proporcinis gyventojų pajamų apmokestinimo modelis neužtikrina valstybės biudžetui reikiamų pajamų surinkimo. Manoma, kad pertvarkius gyventojų pajamų apmokestinimo modelį pavyks sumažinti mokestinę naštą mažas pajamas gaunantiems asmenims ir labiau apmokestinti didžiausius atlyginimus uždirbančius asmenis, taip mažinant socialinę nelygybę. Tačiau tam, kad būtų galima pasirinkti, kokie pokyčiai turėtų būti apšiekami Lietuvos gyventojų pajamų apmokestinimo modelyje, pirmiausiai atliekama apmokestinimo skirtumų Europoje palyginamoji analizė.

## 1.2. Gyventojų pajamų apmokestinimo skirtumai Europoje

Gyventojų pajamų apmokestinimas dažniausiai vyksta naudojant proporcinį arba progresinį apmokestinimo modelį. Vienas nuo kito jis skiriasi tuo, kad proporciniame modelyje taikomas vienodas mokesčio tarifas proporcingai visoms pajamoms, o progresinio mokesčio modelio atveju – didėjant pajamoms, taikomas didesnis mokesčio tarifas, siekiant labiau apmokestinti didesnes pajamas gaunančius asmenis.

Sheffrin'as (1994) teigia, kad mokesčių sistemos suvokimas formuoja viešąją nuomonę, kuri veikia mokesčių politikos formavimą (cit. iš Gideon, 2015). Interpretuodamas šią idėją, Gideon'as (2015) akcentavo, kad, neturint individualaus suvokimo apie mokesčio tarifus, yra sudėtinga numatyti, kaip mokesčio mokėtojai reaguos į politikos pasikeitimus ir kaip jų suvokimas veiks politikos formavimą. Autorius, naudodamas 2011 m. apklausos, atliktos JAV, duomenis, siekė atskleisti respondentų nuomonę apie GPM tarifų suvokimą. Paklausus apie ribinius mokesčio tarifus taikomus namų ūkiams, respondentai nepakankamai įvertino aukščiausius ribinius mokesčio tarifus darbo užmokesčiams, tačiau pervertino tarifą dividendams. Analizuojant santykį tarp vidutinių respondentams taikomų mokesčio tarifų ir ribinių mokesčio tarifų gauta, kad dauguma respondentų nesupranta valstijos progresinio gyventojų pajamų mokesčio modelio. Tyrimo rezultatai parodė, kad respondentai pervertino savo mokamo GPM našta teigdama, kad vidutinis jiems taikomas mokesčio tarifas yra didesnis nei ribinis mokesčio tarifas. Gideon'as (2015) stengėsi parodyti, kad žmonėms yra svarbu turėti suvokimą apie mokesčio tarifus, nes mokesčio mokėtojų nuomonės išklausymas leidžia atlikti efektyvesnius pokyčius apmokestinimo politikoje. Taigi, siekiant atlikti detalesnę problematikos analizę ir naudojantis šio autoriaus idėjomis, pateikta didžiausių GPM tarifų palyginimo analizė Europoje (žr. 1 pav.).



**1 pav. Didžiausi GPM tarifai Europos valstybėse, 2016 m.  
(sudaryta pagal Taxation Trends in the European Union, 2016)**

Europoje proporcinis gyventojų pajamų mokesčio tarifas taikomas septyniose, o progresinis – net dvidešimt keturiuose valstybėse. Dažniausiai progresinį gyventojų pajamų mokesčio tarifą turinčiose valstybėse naudojami nuo dviejų iki septynių skirtingų tarifų dydžių, kurie didėja didėjant

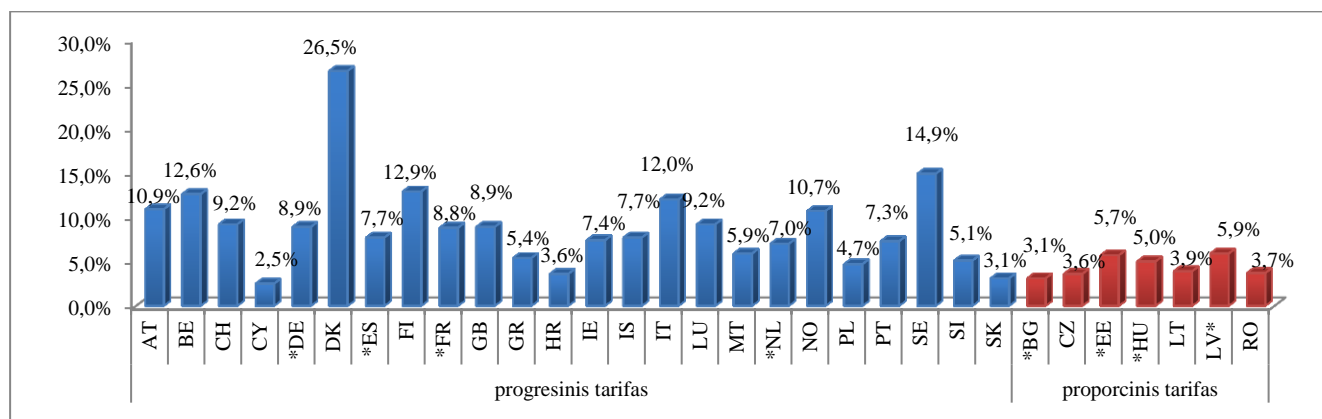
apmokestinamoms pajamoms (Worldwide Personal Tax Guide. Income Tax, Social Security and Immigration, 2016–17): du tarifai: Airijoje, Lenkijoje, Slovakijoje; trys tarifai: Kroatijoje, Graikijoje, Jungtinėje Karalystėje; keturi tarifai: Austrijoje, Kipre, Slovėnijoje, Šveicarijoje; penki tarifai: Belgijoje, Italijoje, Maltoje, Portugalijoje; šeši tarifai: Prancūzijoje, Ispanijoje; septyni tarifai: Liuksemburge. Tuo tarpu, proporcinį GPM tarifą taikančios valstybės turi vieną bendrą bruožą – prie Europos Sąjungos jos prisijungė 2004 m. (Lietuva, Latvija, Estija, Čekija, Vengrija) arba 2007 m. (Rumunija ir Bulgarija). Proporcinis mokesčio tarifas Lietuvoje ir Estijoje taikomas nuo 1994 m., Latvijoje – nuo 1995 m., o Rumunijoje – nuo 2005 m. (Saavedra, Marcincin ir Valachy, 2007). Bulgarijoje (2008 m.) ir Vengrijoje (2011 m.) vyko mokesčių reformos, kurių metu progresinis GPM tarifas buvo pakeistas proporciniu, o Slovakijoje (2013 m.) – proporcinis mokesčio tarifas pakeistas progresiniu (Taxation Trends in the European Union, 2016).

Labai dažnai valstybių įstatymuose numatytos tam tikros taikomų tarifų išimtys. Pavyzdžiui, Slavickienė, Nesticis ir Atkočiūnaitė (2007) akcentuoja, kad egzistuoja nulinis GPM tarifas, kuris tam tikro dydžio pajamoms taikomas Austrijoje, Suomijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Švedijoje, Kipre. Taip pat dauguma Europos valstybių taiko NPD, kuris apibūdinamas kaip tai tam tikra gyventojų gautų pajamų suma, kuri gali būti atimta iš gyventojų pajamų, susijusių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais, taip mažinant pajamų mokesčio bazę (VMI, 2014). Biko, Subačienės, Astrauskaitės ir Keliuotytės-Staniulėnienės (2014) atlikto tyrimo metu pabrėžiama, kad šiuo metu ir Lietuvoje yra taikomas progresinis gyventojų pajamų apmokestinimas dėl taikomo neapmokestinama pajamų dydžio. Tokia išvada daroma dėl to, nes mažesnę atlyginimą uždirbančiam asmeniui, taikomas didesnis NPD, kuris mažina apmokestinamas pajamas, nuo kurių skaičiuojamas gyventojų pajamų mokestis.

Nors daugelyje valstybių taikomas progresinis apmokestinimo modelis, tačiau Cornia, Johnson'as ir Nelson'as (2016), analizuodami Jutos valstijos situaciją, savo tyrime rekomenduoja taikyti proporcinį mokesčio modelį, kadangi tai lemia stabilesnę kasmetinį surenkamų mokestinių pajamų srautą. Pasak autorių, pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio kintamumas pirmiausiai priklauso nuo federalinių bendrųjų pajamų lygio ir visai nesvarbu kaip mokesčio sistema yra tobulinama ar modifikuojama – verslo ciklas veikia mokestinių pajamų surinkimą. Jie akcentavo, kad proporcinis mokesčio modelis, kuris eliminuoja išimtis ir mokestines lengvatas, sumažina gyventojų pajamų mokesčio kintamumą.

Vertinant mokesčio tarifo dydį ir jo įtaką biudžeto pajamų surinkimui, mokestinių pajamų suma lyginama su BVP (Slavickienė ir kt., 2007). Šį santykinį rodiklį savo tyrime taip pat naudojo ir Skačkauskienė (2011), kuri akcentavo, kad dažniausiai santykis tarp mokestinių pajamų ir BVP yra naudojamas siekiant įvertinti valstybės mokestinę naštą. Tuo tarpu, pasak Macijauskienės (2007) šis santykinis rodiklis parodo, kokia bendrojo vidaus produkto dalis perskirstoma mokesčiais ir šis dydis

gali būti naudojamas siekiant palyginti vienos šalies arba skirtingų šalių rezultatus laiko atžvilgiu. Surenkamo GPM santykis su BVP skirtingose Europos valstybėse pateikiamas 2 pav.



\*2014 m. duomenys

**2 pav. GPM mokesčių pajamų santykis su BVP, 2015 m.**  
(sudaryta pagal Eurostat duomenis)

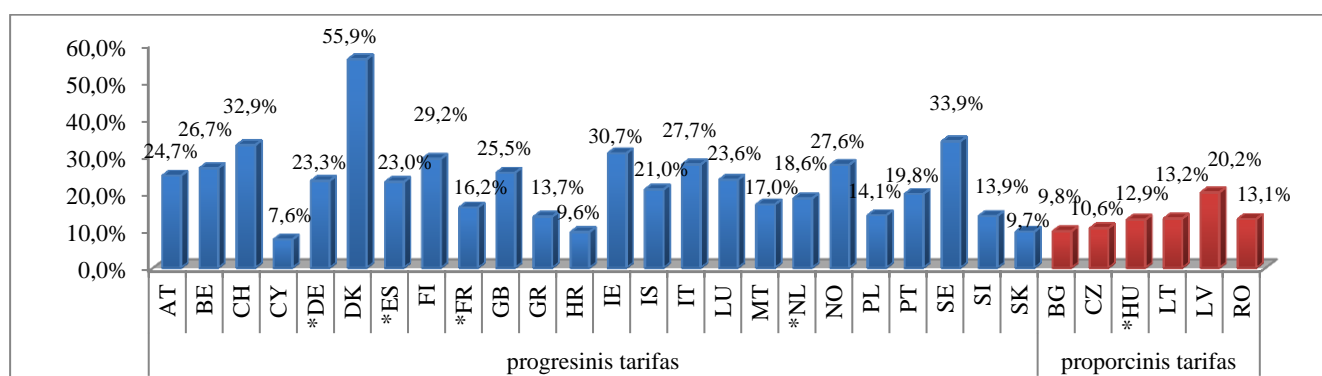
Didžiausios rodiklio reikšmės yra Skandinavijos šalyse, Belgijoje ir Italijoje. Danijoje pajamų iš GPM ir BVP santykis yra didžiausias visų analizuojamų šalių tarpe ir siekia 26,5 proc., o tai yra net 6,8 karto daugiau nei Lietuvoje. Šiose šalyse taikomi gyventojų pajamų apmokestinimo ypatumai (lengvatos, mokesstinės bazės skaičiavimo tvarka) ir vieni didžiausių progresiniai GPM tarifai Europoje (išskyrus Norvegijoje) sąlygoja didesnę mokesčių pajamų surinkimą. Tuo tarpu Lietuvoje mokesčių pajamų santykis su BVP yra vienas mažiausių visoje Europoje (3,9 proc.). Pagrindinės to priežastys – pensijos nėra apmokestinamos pajamų mokesčiu, taikomos legalios mokesstinės išimties atskiroms mokesčių mokėtojų grupėms, GPM tarifas yra vienas mažiausių visoje Europoje, taikomi lengvatiniai tarifai tam tikroms pajamų kategorijoms. Be to Lietuvoje yra didelė atskirtis tarp didžiausių ir mažiausių atlyginimų gaunančių asmenų skaičiaus, todėl šalyje yra per didelis darbo jėgos apmokestinimas mažiausius atlyginimus gaunantiems asmenims.

Pajamų netolygumo problemą siekė spręsti Gale'as, Kearney ir Orszag'as (2015), kurie, atlikę tyrimą JAV, pasiūlė padidinti gyventojų pajamų mokesčių didžiausias pajamas uždirbantiems asmenims. Pasak jų, didžiausio mokesčio tarifo padidėjimas padėtų padidinti ir valstybės mokesčių pajamų surinkimą biudžete. Vis dėl to, didžiausias mokesčio tarifas šioje šalyje yra taikomas tik 5 proc. visų namų ūkių, todėl reikšmingas mokesčio tarifo padidėjimas (nuo 39,6 proc. iki 45proc. arba 50 proc.) ir mokestinės naštos sumažinimas mažiausias pajamas gaunantiems asmenims turi mažą efektą bendrajam pajamų netolygumui mažinti.

Đurovi-Todorović ir Đornević (2012), atlikusios tyrimą 25 valstybėse, pabrėžė, kad tarp gyventojų pajamų apmokestinimo GPM metodo ir į biudžetą surenkamų pajamų yra statistinė priklausomybė. Gyventojų pajamų mokesčio modelis, tarifo dydis, taikomos lengvatos turi įtakos surenkamoms mokesčinėms pajamoms. Autorės akcentavo, kad ekonomiškai išsivysčiusiose šalyse,



taikančiose progresinį apmokestinimo modelį, mokestinės pajamos iš GPM yra gerokai didesnės nei šalyse taikančiose proporcinį modelį. Tyrimo metu taip pat buvo skaičiuojamas mokestinių pajamų iš GPM santykis su visomis mokestinėmis pajamomis, kuris taip pat buvo didesnis šalyse, taikančiose progresinį modelį. Naudojantis šio tyrimo išvalgomis, tam, kad būtų galima nustatyti GPM dalį šalies mokestinėse pajamose, atliekami analogiški skaičiavimai ES valstybėse (žr. 3 pav.). Santykinis rodiklis įvertina pajamas, gautas apmokestinant įvairias fizinių asmenų pajamų rūšis, ir visas pajamas, surinktas iš mokesčių ir socialinių įmokų (įskaitant priskirtąsias socialines įmokas) ir atskaičius sumas, kurios, tikėtina, kad, nebus surinktos.



\*2014 m. duomenys

**3 pav. GPM pajamų santykis su visomis mokestinėmis pajamomis, 2015 m. (sudaryta pagal Eurostat duomenis)**

2015 m. GPM lyginamasis svoris mokestinėse Europos valstybių nacionalinėse pajamose sudarė nuo 7,6 proc. (Kipre) iki 55,9 proc. (Danijoje). Tarpusavyje lyginant valstybes su skirtingais GPM modeliais pastebima, kad didžiausias mokesčio santykis su visomis mokestinėmis pajamomis yra valstybėse, kuriose gyventojų pajamos apmokestinamos progresiniais GPM tarifais. Progresinį GPM tarifą taikančių valstybių tarpe labiausiai išsiskiria Danija, Airija, Švedija ir Šveicarija, kuriose pajamos iš GPM sudaro daugiau negu 30 proc. visų mokestinių pajamų. Tuo tarpu kitai valstybių grupei, kurioje santykinio rodiklio reikšmės yra mažesnės nei 20 proc., priklauso visos valstybės taikančios proporcinį GPM modelį (išskyrus Latvija) ir dalis 3 pav. esančių valstybių, kurios nepriklauso dviem pirmoms valstybių grupėms. Akcentuotina, kad valstybės, kuriose yra taikomas proporcinis GPM tarifas, turi mažiausią mokestinių pajamų iš GPM santykį su BVP ir su visomis mokestinėmis pajamomis.

Mokslininkai (Beznoska, Hentze, 2017) atliko tyrimą Vokietijoje, kurio metu siekė prognozuoti, kaip, bėgant laikui, gali pasikeisti mokestinių pajamų iš GPM surinkimas šalies biudžete. Jie nustatė, kad per dvidešimt metų pajamų mokesčio nuostolis turėtų būti lygus 18 mlrd. EUR arba beveik 7 proc. palyginus su 2016 m. rezultatais. Toks pajamų iš GPM kritimas yra sąlygojamas mažėjančios ir senėjančios visuomenės, kuri tuo metu turės didesnę įtaką valstybės finansams Vokietijoje. Apibendrinus, mokestinių pajamų sumažėjimas turėtų dvejopą poveikį: visų pirma, pensijas gaunantys

asmenys mokėtų mažesnę GPM nei dirbantieji; antra – nors ir planuojama, kad imigracijos mastai šalyje tik augs, prognozuojama, kad darbo jėga mažės dėl senėjančios visuomenės. Šiuo tyrimu buvo siekiama parodyti, kad politikai, planuodami mokestinių pajamų surinkimą, turi įvertinti ir šalies demografinius duomenis bei svarstyti pensinio amžiaus didinimą Vokietijoje.

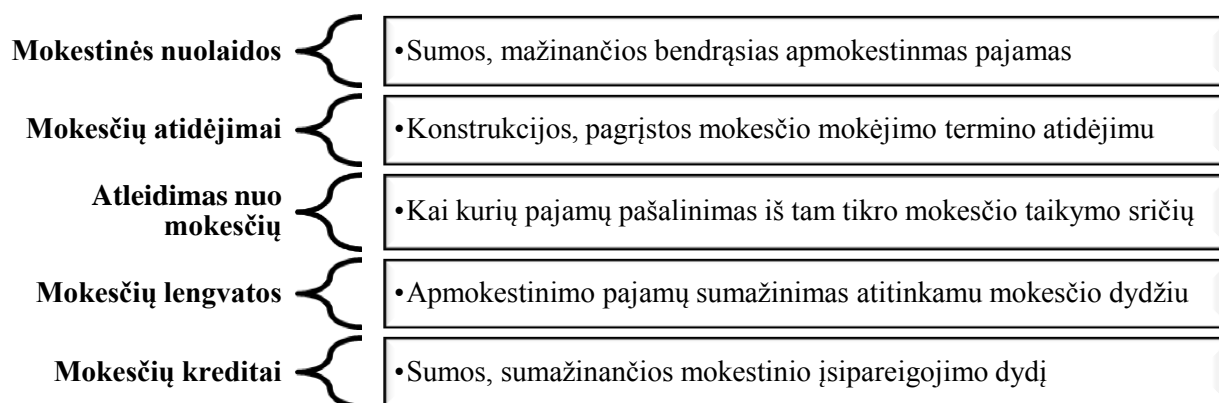
*Apibendrinus GPM vaidmenį valstybei galima teigti, kad tai vienas svarbiausių mokesčių valstybės mokesčių sistemoje. Taikomas GPM modelis gali turėti įtakos šalies ekonominiams tikslams, tokiems kaip, ekonominis stabilumas, valstybės konkurencingumas, ekonomikos augimas, fiskalinis federalizmas ar pajamų perskirstymas. Skirtingose valstybėse taikomi skirtingi gyventojų pajamų modeliai. Atlikus Europos valstybių apmokestinimo gyventojų pajamų mokesčiu analizę, nustatyta, kad tik septyniose valstybėse naudojamas proporcinis GPM modelis, o dauguma valstybių taiko progresinius GPM modelius. Įvertinus GPM mokestinių pajamų santykį su visomis mokestinėmis pajamomis ir GPM mokestinio pajamų santykį su šalių BVP pastebėta, kad abiejų santykinų rodiklių reikšmės yra didesnės progresinį GPM taikančiose valstybėse. Didžiausi GPM tarifai ir santykiniai rodikliai fiksuojami Skandinavijos šalyje (Suomijoje, Švedijoje, Norvegijoje ir Švedijoje), o mažiausi – Rytų Europos valstybėse (Rumunijoje ir Bulgarijoje).*

*Lietuvoje, dažnai keičiant proporcinio GPM modelio apskaičiavimo tvarką, 2007-2009 m. ir 2014 m. pastebimas surinkimo į valstybės ir savivaldybės biudžetus plano neįvykdymas. Sumažintas GPM tarifas, nustatytas didesnis PNPD, keičiama NPD skaičiavimo formulė turi įtakos mažesniai mokestinių pajamų surinkimui. Dėl nepastovios apmokestinimo tvarkos ir su kitomis Europos valstybėmis palyginus mažo mokestinių pajamų iš GPM surinkimo, Lietuvoje vis dažniau kalbama apie progresinio GPM modelio įvedimą. Vis dėl to mokslinėse diskusijose trūksta tyrimų apie tai, kaip reikėtų pakeisti ir modeliuoti naujo modelio pritaikymą valstybėje ir kokį poveikį tai turėtų mokestinių pajamų surinkimui.*

## 2. GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO MODELIŲ VERTINIMO TEORINIAI ASPEKTAI

### 2.1. Gyventojų pajamų apmokestinimo tvarkos pokyčių poveikis ekonomikai

Mokslininkai diskutuoja apie dažną GPM apmokestinimo tvarkos keitimą, kuris turi įtakos ir visai šalies ekonomikai. Daugelyje valstybių, vykdamas pajamų mokesčių reformas, siekiama įgyvendinti mokesčių sistemos supaprastinimą, kuris suprantamas kaip mokesčių lengvatų rinkinio pokyčiai, taikomi pajamų mokesčio bazei. Kiekvienoje valstybėje yra taikomas unikalus gyventojų pajamų apmokestinimo modelis, kuriam būdingos skirtingos mokesčių sąnaudos, mažinančios mokesčių įsipareigojimus. Mokesčių mažina leidžiami atskaitymai, lengvatos, išimties, ir tai priklauso nuo pajamų lygio ir/arba tam tikrų šeimos charakteristikų (pavyzdžiui, vaikų skaičiaus, šeimyninės padėties). OECD (2010) išskiria, kad mokesčių sąnaudų funkcija, kaip ir dauguma legalių mokesčių konstrukcijų, skiriasi savo forma, kurių pagrindinės yra pateiktos 4 pav.



4 pav. GPM sąnaudų formos (sudaryta pagal OECD, 2010)

Bryndziak'as (2015) akcentuoja, kad skirtingų mokesčių privilegijų būdingumas mokesčių modeliams, mokesčio sumažinimas ar atidėjimas palyginti mažai mokesčių mokėtojų grupei reiškia mokesčio naštos panaikinimą arba sumažinimą šiems mokesčių mokėtojams, tačiau lieka įsipareigojimu likusiai visuomenės daliai. Tai reiškia, kad ta pati mokesčių pajamų suma turi būti surinkta iš mažesnio mokesčių mokėtojų skaičiaus. Autorius teigia, kad mokesčių sąnaudų duomenys turėtų atspindėti naujausias informacijos srautus bei tendencijas, pabrėžiant makroekonominis pokyčius ir išsamiai apibūdintas politikos įsipareigojimus. Metinės mokesčių sąnaudos turėtų būti paruoštos ir pristatytos visapusišku ir nuosekliu kiekybiniu makroekonominiu pagrindu ir turėtų būti pateikiamos pagrindinės prielaidos, kurios naudojamos atliekant biudžeto planavimą. GPM mokesčių sąnaudos nėra tiesioginis biudžeto rezultatas ir dėl šios priežasties yra sunku įvertinti sąnaudų patyrimo procesą, kadangi mokesčių sąnaudos yra slaptos formos subsidija, todėl jų kontrolė yra sudėtinga ir jos nėra reglamentuotos kaip kad atvirosios valstybės biudžeto išlaidos (angl. *open expenses of the state budget*).

Tuo tarpu Peter ir kt. (2009) analizavo ryškiausias 189 valstybių pokyčių tendencijas, kurios buvo įgyvendintos jų nacionaliniuose GPM modeliuose 1981–2005 m. laikotarpiu. Nacionaliniai GPM modeliai yra dažniau keičiami ekonomiškai išsivysčiusiose valstybėse (per metus 62 proc. valstybių), vidutinio ekonominio išsivystymo šalyse (44 proc.), mažesnio nei vidutinio ekonominio išsivystymo valstybėse (42 proc.) ir ekonomiškai neišsivysčiusiose valstybėse (29 proc.). Analizės metu taip pat buvo pastebėta, kad analizuojamo laikotarpio pradžioje (1981–1985 m.) net 41,18 proc. visų valstybių taikė nuo 10 iki 19 apmokestinamų pajamų ribų. Tuo tarpu, 2001–2005 m. didžiausią dalį valstybių pasiskirstyme (31,78 proc.) sudarė šalys, taikančios 4–5 skirtingus apmokestinamų pajamų lygius ir vos 5,19 proc. visų valstybių taikė nuo 10 iki 19 skirtingų pajamų apmokestinimo lygių. Esminiai pokyčiai įvyko ir vertinant valstybių pasiskirstymą pagal TOP GPM tarifus. 1981–1985 m. net 46,33 proc. visų valstybių gyventojų pajamų apmokestinime taikė GPM, kurio didžiausi tarifai siekė 41–60 proc. ir net 25,35 proc. valstybių taikė 61–95 proc. siekiančius tarifus. Nuo 1991 m. situacija pasikeitė, nes 41–60 proc. dydžio tarifą taikė vis mažiau ir mažiau valstybių (2005 m. tik 16,26 proc. visų valstybių) ir išaugo 31–40 proc. dydžio tarifą taikančių valstybių dalis – 2001–2005 m. tai sudarė 34,03 proc. (kai 1981–1985 m. buvo vos 6,99 proc.). Analizė parodė, kad dažni mokesčio struktūros pokyčiai sumažino mokesčių tarifus aukštesniems pajamų lygiams, bendrą progresyvumą ir nacionalinių mokesčių sistemų kompleksiskumą, tačiau šių pokyčių lygis kiekvienoje valstybėje žymiai skiriasi. Tyrimo metu taip pat buvo gauta, kad sąryšis tarp mokesčio tarifų ir pajamų yra teigiamas aukštas pajamas gaunančiose šalyse, tačiau sąryšio stiprumas mažėja ten kur yra silpnos valdžios institucijos ir mažesnis ekonominio išsivystymo lygis.

Gyventojų pajamų apmokestinimo pokyčius tyrė ir Fuest'as, Peichl'as ir Schaefer'is (2008), kurie analizavo Vokietijos pajamų mokesčio supaprastinimo poveikį mokesčių sistemos efektyvumui ir pajamų paskirstymui, naudojant 2001 ir 2006 metų duomenis. Buvo atskleista, kad mokesčių sistemos sudėtingumas sukuria dideles reikalavimų laikymosi išlaidas, bet tai taip pat skatina vengti mokesčius. Mokslininkai teigia, kad mokesčio bazės supaprastinimas veda prie profesionalių mokestinių konsultacijų sumažėjimo, teisingesnio pajamų paskirstymo ir leidžia padidinti mokestines pajamas. Jei mokestinių lengvatų keitimas būtų taikomas kartu su pajamų mokesčio tarifo sumažinimu, užtikrinančiu pajamų neutralumą, poveikis ekonomikai priklausytų ir nuo taikomo tarifo tipo. Plokščio GPM tarifo kombinacija padidina pajamų nelygybę vidurinės mokesčių mokėtojų klasės tarpe, tačiau tai taip pat leidžia pasiekti didesnę veiksmingumą, nes darbo jėgai apmokestinti taikomų mokesčių iškraipymai yra mažesni. Tuo tarpu kombinacija su tiesiogiai progresyviu mokesčio tarifu sumažina nelygybę, tačiau padidina bendrus mokesčių iškraipymus. Tyrimas atskleidė, kad mokesčio bazės supaprastinimo poveikis po mokesčių atskaitymo, pajamų nelygybė ir mokestiniai iškraipymai daugiausiai priklauso nuo taikomos apmokestinimo schemas.

Morini ir Pellegrino (2016) analizavo, kodėl Italijoje mažėjo GPM mokestinių pajamų surinkimas. Autoriai pabrėžė, kad Italijos atvejis buvo pasirinktas, nes GPM sistema yra gana sudėtinga, nes mokesčio struktūra įvertina daugiau nei 30 parametrų. Tyrime siekiama išsiaiškinti, kaip padidinti mažesnes pajamas gaunančių GPM mokėtojų perkamąją galią, kitaip tariant, viduriniajai klasei priklausančių mokesčio mokėtojų pajamas. Italijoje net 10,9 mln. mokesčio mokėtojų, kurių bendrosios pajamos per metus siekia 8-26 tūkst. EUR, per mėnesį buvo pervesta 80 EUR. Dėl tokios politikos mokestinės pajamos iš GPM sumažėjo 9.342 mlrd. EUR (apie 6 proc. visų GPM mokestinių pajamų). Vertinant dabartinių mokestinių pajamų iš GPM lygio sumažėjimą 2010 metais, Morini ir Pellegrino taikė algoritmą, leidžiantį nustatyti geriausią GPM struktūrą maksimizuojančią efektyvų mokesčio paskirstymą, pasiūlė naują metodologiją siekiant įgyvendinti GPM reformą. Tyrime taikoma metodologija parodė, kad Italijoje galima geresnė ir labiau į teisingumą orientuota mokesčio reforma. Autorių pasiūlyta metodologija leistų įgyvendinti trumpo laikotarpio reformą, kuri prisidėtų prie vyriausybės tikslų optimizavimo ir, tuo pat metu, tiksliai atitiktų valstybės biudžeto politikos suvaržymą.

Tuo tarpu Gale'as ir Samwick'as (2014) analizavo, kaip gyventojų pajamų mokesčio pokyčiai JAV įtakoja ilgalaikį ekonominį augimą. Mokesčio tarifo sumažinimas gali paskatinti asmenis dirbti, taupyti ir investuoti, tačiau jei mokesčių mažinimas nėra finansuojamas iš karto mažinant išlaidas, tai tikriausiai taip pat padidins federalinio biudžeto deficitą, kuris ilguoju laikotarpiu sumažins nacionalinį taupymą ir padidins palūkanų normas, o tai neigiamai paveiks investicijas. Grynas poveikis ekonomikos augimui yra neaiškus, tačiau daugelis skaičiavimų rodo, kad jis yra arba mažas arba neigiamas. Bazės plėtimo priemonės gali panaikinti mokesčio tarifo poveikį mažinant biudžeto deficitą, tačiau tuo pačiu metu jie taip pat gali sumažinti poveikį darbo jėgos pasiūlai, taupymui, ir investicijoms ir tokiu būdu sumažinti tiesioginį poveikį ekonomikos augimui. Apskritai, pajamų mokesčio tarifo sumažinimas, kaip savarankiškai įgyvendinama politika, padidina valstybės biudžeto deficitą, tačiau tuo pačiu metu tai taip pat perskirsto išteklius visuose sektoriuose, siekiant aukščiausios vertės ekonomikos panaudojimo ir taip įtakojant efektyvumo padidėjimą ir potencialiai didinant bendrą ekonomikos lygį. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad ne visi mokesčių pasikeitimai turi vienodą poveikį augimui. Reformos, kurios didina paskatas, mažina esamas subsidijas, padeda išvengti nenumatyto pelno ir deficito finansavimas turės palankesnę ilgalaikę poveikį ekonomikai bei gali sukurti kompromisą tarp teisingumo ir veiksmingumo.

Tyrimus šioje srityje taip pat vykdė Čok'as, Sambt'as, Košak'as, Verbič'as, Majcen'as (2012), kurie analizavo, kokį poveikį gyventojų pajamų mokesčio modelio pakeitimas turėjo Slovėnijoje nuo 2004 m. įgyvendinant pokyčius, susijusius su 2000 m. finansine ir ekonomine krize. Kai 2004 m., pirmosios reformos metu, buvo sumažinta mokesčių našta mažiausias pajamas gaunantiems asmenims ir tuo pačiu metu padidinta aukščiausias pajamas gaunantiems asmenims, 2007 m. (antrosios reformos metu)

mokesčių našta buvo sumažinta visiems mokesčių mokėtojams. Svarbi šios reformos dalis buvo papildomas bendrųjų mokesčio nuolaidų padidėjimas mažas pajamas gaunantiems asmenimis, kuris buvo įgyvendintas per du kartus – 2008 ir 2009 m. Tokiu sprendimu Slovėnija pritaikė daugumoje ES valstybių taikomą panašų metodą, taip sumažinant gyventojų pajamų mokesčio našta „jautriausiems“ visuomenės asmenims. Tyrimo metu paaiškėjo, kad ši reforma lėmė esminį valdžios sektoriaus pajamų sumažėjimą Slovėnijos nacionaliniame biudžete, kuris 2004 m. sudarė 0,9 proc. bendrojo vidaus produkto. Per 2000 m. krizę dėl įgyvendinamų pokyčių GPM dalis bendrajame vidaus produkte sumažėjo 0,11 proc. punkto. Analizuojant makroekonominį aspektą, sumažinus GPM našta, pradžioje tai leido padidinti namų ūkių disponuojamas pajamas, asmeninį vartojimą ir socialinę gerovę. Tačiau ilguoju laikotarpiu tokie teigiami efektai yra sumažinami dėl tam tikrų neigiamų aspektų tokių kaip valstybės deficitas ir bendrosios fiksuotos investicijos.

Mokestinės reformos poveikį ekonomikai tyrusi Ismailakhunova (2014) akcentavo, kokias pasekmes Kirgizijos Respublikoje turėjo 2009 m. mokesčių sistemos pertvarka, kurios metu progresinis gyventojų pajamų mokesčio tarifas buvo pakeistas vienu vienodo dydžio tarifu visoms apmokestinamoms pajamoms. Įvertinus aukštą pajamų nelygybę šalyje bei biudžeto deficito problemą, „plokščias“ GPM tarifas nėra optimalus šiai valstybei. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad GPM tarifas yra palyginus žemas ir gali būti padidintas didesnes pajamas uždirbantiems asmenims ir tai neturėtų didelio neigiamaus efekto darbo rinkai. Naujas mokesčio tarifas nepadidino surenkamų mokestinių pajamų bei neturėjo įtakos darbo skatinimo bei mokestinių prievolių vykdymo tobulinime. Be to, „plokščias“ ir tuo pačiu mažesnis mokesčio tarifas sumažino mokestines pajamas jau kuris laikas deficitiniame valstybės biudžete (nuo 2008 m. iki 2012 m. biudžeto deficitas padidėjo nuo 1,4 proc. nuo BVP iki 6,1 proc. nuo BVP). Taigi, proporcinio tarifo GPM modelis lėmė pablogėjimą pajamų nelygybės ir socialinės diferenciacijos srityse.

Kalbant apie reikšmingus pokyčius, kurie paliestų visus dirbančius asmenis, svarbu išgirsti ir gyventojų nuomonę šiuo klausimu, todėl Domonkos'as (2016) atliko tyrimą, kurio metu siekė atsakyti į klausimą, kas lemia visuomenės nuomonę apie progresinį gyventojų pajamų mokestį. Naudojant įvairių lygių modeliavimą, buvo siekiama išsiaiškinti veiksnius, formuojančius visuomenės nuomonę apie gyventojų pajamų apmokestinimą Vakarų ir Rytų Europos valstybėse. Tyrimo metu buvo pastebėta, kad mažiau pasiturintys asmenys, priklausantys dirbančiųjų klasei, ir vyresni asmenys pasisako už progresinį gyventojų pajamų mokestį. Kalbant nacionaliniu lygmeniu, progresinio mokesčio idėją labiau palaikė asmenys iš ekonomiškai išsivysčiusių valstybių. Analizės metu nustatyta, kad nuomonė apie gyventojų pajamų apmokestinimo modelio pasirinkimą priklauso nuo socio-ekonominių ir demografinių kintamųjų, tokių kaip namų ūkio pajamos, amžius, profesinė ir socialinė klasės. Visuomenės požiūriui įtakos turi žmonių įsitikinimai apie mokesčio teisingumą,

korupcijos lygis šalyje, nepasitikėjimas teisine sistema ir šalies mokesčių institucijomis. Susisteminti ir apibendrinti mokslinių tyrimų rezultatai pateikti 1 lentelėje.

**1 lentelė. GPM keitimo poveikio tyrimų analizė (sudaryta autorės)**

<b>Autorius, metai</b>	<b>Tyrimo šalis, metai</b>	<b>Gauti rezultatai</b>
Peter, Buttrick ir Duncan (2009)	189 valstybės, 1981-2005	Per metus net 62 proc. ekonomiškai išsivysčiusių valstybių keitė savo GPM apmokestinimo tvarką. GPM struktūros pokyčiai sumažino mokesčių tarifus aukštesniems pajamų lygiams, bendrą progresyvumą ir nacionalinių mokesčių sistemų kompleksiskumą.
Fuest, Peichl ir Schaefer (2008)	Vokietija, 2001 ir 2006	Sudėtingos mokesčių sistemos administravimas yra brangus ir tai dar labiau skatina vengti mokesčių mokėjimą. Supaprastinus mokesčio bazę, tai sumažina profesionalias mokestines konsultacijas, leidžia surinkti didesnes mokestines pajamas ir jas teisingiau paskirstyti.
Morini ir Pellegrino (2016)	Italija, 2010	Taikant algoritmą buvo nustatyta geriausia GPM struktūra leidžianti maksimizuoti mokesčio perskirstymo efektą, taip užkertant kelią visiems mokesčio mokėtojams turėti blogesnę situaciją lyginant su dabartine mokesčio struktūra. Vyriausybės tikslų optimizavimas ir valstybės biudžeto politikos suvaržymas gali būti pasiekiamas naudojant autorių pasiūlytą metodologiją, kuri leistų įgyvendinti trumpo laikotarpio reformą.
Gale ir Samwick (2014)	JAV, 1945-2010	Bazės plėtimo priemonės gali panaikinti mokesčio tarifo poveikį mažinant biudžeto deficitą, tačiau tuo pačiu metu jie taip pat gali sumažinti poveikį darbo jėgos pasiūlai, taupymui, ir investicijoms ir tokiu būdu sumažinti tiesioginį poveikį ekonomikos augimui. GPM tarifo sumažinimas padidina valstybės biudžeto deficitą, tačiau tuo pačiu metu tai taip pat perskirsto išteklius visuose sektoriuose, potencialiai didinant bendrą ekonomikos lygį.
Čok ir kt. (2012)	Slovėnija, 2004	Reforma lėmė esminį valdžios sektoriaus pajamų sumažėjimą Slovėnijos nacionaliniame biudžete, kuris sudarė 0,9 proc. bendrojo vidaus produkto 2004 m. Sumažėjusi GPM našta padidino namų ūkių disponuojamas pajamas, asmeninį vartojimą ir socialinę gerovę.
Ismailakhunova (2014)	Kirkizija, 1990-2011	Pradėtas naudoti vienas „plokščias“ GPM tarifas nepadidino mokestinių pajamų, kadangi jis yra per žemas. Tarifas gali būti padidintas didesnes pajamas uždirbantiems asmenims ir tai neturėtų neigiamo poveikio darbo rinkai. Naujas mokesčio tarifas neturėjo įtakos darbo skatinimo bei mokestinių prievolių vykdymo tobulinime.

Keičiant mokestinį modelį iš proporcinio į progresinį, įvesti progresiniai mokesčiai pradžioje sulėtintų ekonomikos augimą, nukreiptų investicijas į kitas valstybes, sumažintų vartojimą, o tai gali neigiamai paveikti biudžeto pajamas (Paulauskas, 2008). Progresiniai mokesčiai lėtina produktyvumo augimą – žmonės nėra suinteresuoti dirbti daugiau ir efektyviau tam, kad padidintų savo pajamas, o kartu ir pajamų mokestį (Gentry ir Hubbard, 2004). Pasak Penkaičio (2013), ar įvedus progresinį gyventojų pajamų mokestį biudžeto pajamos didės, ar mažės, ar išliks tokio pat lygio, priklauso vien tik nuo pasirinktų mokesčio tarifų. Siekiant pakeisti pajamų apmokestinimo modelį, reikia nustatyti, ar progresinio mokesčio tarifo nustatytas tam tikroms asmenų grupėms bus tikslingas ir praktiškai įmanomas. Jei mokesčių normos didinimas turtingiausiems asmenims neprideda prie GPM pajamų padidėjimo, tai toks apmokestinimo pakeitimas neturės jokios naudos visuomenei (Slemrod, 1996). Jeigu padidinus tarifą surenkama daugiau mokestinių pajamų, tačiau tai susilaukia stiprios mokesčių

mokėtojų elgsenos reakcijos, padidėję ekonominiai kaštai gali būti gana dideli, ir net viršyti padidėjusią mokestinių pajamų naudą (Bikas ir kt., 2014).

## **2.2. Mokestinių pajamų iš GPM surinkimą lemiantys veiksniai**

Surenkamos mokestinės pajamos priklauso nuo pasirinkto gyventojų pajamų apmokestinimo modelio, mokesčio tarifų bei ekonominių veiksnių. Taikant koreliacinės analizės metodą, Slavickienė ir kt. (2008) atliko tyrimą Lietuvoje, kuriuo nustatyta, kad gyventojų pajamų mokesčio surinkimą 2003–2006 m. Lietuvos valstybės biudžete lėmė efektyvūs mokesčio administravimo metodai, gyventojų užimtumo padidėjimas, vidutinio darbo užmokesčio kitimas ir šešėlinės ekonomikos dydis. Šio tyrimo metu taip pat buvo skaičiuojamas GPM sumos santykis su BVP, taip siekiant išsiaiškinti, kaip mokesčio tarifas įtakoja surenkamas biudžeto pajamas. Gauti rezultatai parodė, kad šio santykinio rodiklio reikšmė Lietuvoje yra tokia pati kaip ir Estijoje, vos 2 proc. punktais mažesnė nei Airijoje ir 3 proc. punktais mažesnė nei Didžiojoje Britanijoje. Tai leidžia daryti išvadą, kad, nors kiekvienoje valstybėje skiriasi GPM tarifas ir apmokestinimo ypatumai, didesnis mokesčio tarifas neužtikrina didesnių mokestinių pajamų surinkimo. Jau šiame tyrime pastebėta, kad nacionalinėms GPM sistemoms būdingos kelios mokesčio mokėjimo schemas, sudėtingos mokesčio apskaičiavimo formulės, papildomi mokesčiai, daug išimčių ir plačios mokesčio tarifo dydžio skalės.

Bikas ir kt. (2014) taip pat atliko gyventojų pajamų apmokestinimo analizę Lietuvoje. Jų tikslas buvo įvertinti progresinį gyventojų pajamų apmokestinimą ir neapmokestinamo pajamų dydžio įtaką iš GPM surenkamoms mokestinėms pajamoms 2004–2014 m. laikotarpiu. Autoriai sudarė šešis skirtingus scenarijus (proporcinis/progresinis GPM tarifas ir fiksuotas NPD, proporcinis/progresinis GPM tarifas ir progresinė NPD schema, proporcinis/progresinis GPM tarifas be jokio NPD) ir palygino kiekvienu atveju surenkamas mokestines pajamas. Pasak autorių, gyventojų pajamų apmokestinamas, naudojant proporcinį mokesčio tarifą ir NPD, užtikrina reikšmingą apmokestinimo progresyvumą mažas pajamas gaunančiai asmenų grupei, tačiau progresyvumas mažėja didėjant pajamoms. Gauti tyrimo rezultatai parodė, kad didžiausi GPM mokestinių pajamų pokyčiai yra dėl darbuotojų skaičiaus kitimo. Pokyčiai pastebimi vidutines pajamas gaunančių asmenų klasėje, kuomet taikomi progresiniai mokesčio tarifai. Didžiausia GPM mokestinių pajamų dalis surinkta iš asmenų, kurių bendrosios pajamos svyruoja nuo 580 iki 1.014 eurų. Mažiausios mokesčio mokėtojų po mokestinės pajamos buvo gautos taikant NPD, kurio pokyčiai nesudarė esminio pokyčio bendrai surenkamose GPM mokestinėse pajamose. Tyrimo metu buvo gauta išvada, kad mokestinių pajamų surinkimas daugiau priklauso nuo taikomo tarifo, o ne NPD taikymo schemas. Didžiausi GPM mokestinių pajamų surinkimo kraštutiniai įvyksta keičiant darbuotojų skaičių, o mažiausią surinkimą įtakoja keičiamas NPD dydis (didinat NPD, mažėja pajamų iš GPM surinkimas).



Dar vienas tyrimas Lietuvoje 2011 m. buvo atliktas Tamašauskienės ir Žadvidaitės. Tyrimo metu analizuojama Lietuvos mokesčių sistemos pokyčių poveikis surenkamoms nacionalinio biudžeto pajamoms. Vienas iš pagrindinių šio tyrimo uždavinių buvo „įvertinti ryšio reikšmingumą tarp skirtingų mokesčių pajamų ir jų kitimą lemiančių veiksnių, nustatyti, ar būtent mokesčių tarifų keitimas yra efektyviausias būdas padidinti biudžeto pajamas, surenkamas mokesčių pavidalu (Tamašauskienė ir Žadvidaitė 2011)“. Analizės metu nustatyta, kad 2000–2010 m. daugiau nei 90 proc. visų mokestinių pajamų Lietuvoje surenkama iš GPM, PVM, pelno ir akcizo mokesčių. Autorės naudojo koreliacinę analizę ir išskyrė šešis mokestinių pajamų iš GPM surinkimą lemiančius veiksnius: vidutinį bruto darbo užmokestį, nedarbo lygį, GPM tarifą, neapmokestinamų pajamų dydį, minimalų atlyginimą ir užimtumo lygį. Analizė parodė, kad koreliacijos koeficientas yra reikšmingas tik keturių veiksnių atveju (vidutinis bruto darbo užmokestis, nedarbo lygis, minimalus atlyginimas ir užimtumo lygis), o tai rodo, kad tarp šių veiksnių ir surenkamų mokestinių pajamų iš GPM egzistuoja ryšys. Naudojant tik reikšmingus veiksnius, buvo skaičiuojamas bendras daugianaris koreliacijos koeficientas. Gauta koeficiento reikšmė lygi 0,9903, o tai reiškia, kad tarp mokestinių pajamų surinkimo ir šių veiksnių egzistuoja labai stiprus statistinis ryšys.

Tuo tarpu gyventojų pajamų mokesčio ypatumus tarptautiniu mastu analizavusios Đurović-Todorović ir Đornević (2012) akcentuoja, kad progresinis GPM tarifas užtikrina didesnę mokestinių pajamų surinkimą lyginant su situacija, kai pajamos apmokestinamos vienodo dydžio GPM tarifu. Pagrindinis šių mokslininkų tyrimo tikslas – parodyti, kad tarp pasirinkto pajamų apmokestinimo modelio ir surenkamo pajamų dydžio egzistuoja koreliacija. Buvo gauta, kad mokestinių pajamų iš GPM surinkimas priklauso nuo mokesčio bazės pločio bei nuo standartinių ir nestandartinių atskaitymų skaičiaus ir dydžio. Analizuojant 25 pasaulio valstybes ir tarpusavyje lyginant 1989, 1999 ir 2009 m. rezultatus, Đurović-Todorović ir Đornević pastebėjo ryšį tarp mokesčio tarifų ir iš GPM surenkamų pajamų dalies su BVP arba su visomis mokestinėmis pajamomis. GPM santykis su BVP yra didžiausias (nuo 13 iki 26,5 proc.) valstybėse turinčiose dualinę mokesčių sistemą ir aukštus progresinius mokesčio tarifus, pavyzdžiui, Danijoje, Švedijoje, Suomijoje ir Belgijoje. Antrą valstybių grupę, kuriose pastarasis santykis lygus nuo 7,7 proc. iki 11,7 proc., sudaro Jungtinė Karalystė, Austrija, Vokietija ir Ispanija. Šioms šalims būdingas skirtingas mokesčio progresyvumo laipsnis, o aukščiausias mokesčio tarifas kai kur siekia net iki 50% ir tai lemia aukštą GPM pajamų santykį su BVP. Trečioje valstybių grupėje dauguma valstybių taiko proporcingus mokesčio tarifus, o GPM su BVP santykis lygus iki 7,5 proc. Paprastai šiose valstybėse didesnė pajamų dalis surenkama iš netiesioginių mokesčių, pavyzdžiui, pridėtinės vertės ir akcizo mokesčių. Šiuo būdu mokesčių našta yra perkeliama neturtingam visuomenės sluoksniui taip pažeidžiant mokestinio teisingumo principą.

Europoje buvo atliekama ir daugiau tyrimų, įvertinant mokestines lengvatas ir GPM tarifo dydį. Pavyzdžiui, Palczewska (2013) analizuodama 2012 m. taikomas Lenkijos, Vokietijos ir Jungtinės

Karalystės GPM lengvatas padarė išvadą, kad mokestinės lengvatos Lenkijoje yra gerokai mažesnės negu kitose dvejose valstybėse, o tai rodo, kad mokestinių lengvatų patrauklumas Lenkijoje yra mažesnis nei Vokietijoje ir Jungtinėje Karalystėje. Tyrimas parodė, kad nors tarp šių valstybių yra nemažai panašumų kalbant apie mokesčių lengvatas ir sumažinimą, tačiau kiekviena šalis turi savo atskirą gyventojų pajamų apmokestinimo modelį. Autorė akcentavo, kad Europoje yra valstybių, kuriose nėra taikomos GPM lengvatos asmenims, auginančioms vaikus, tačiau tokios valstybės turi vieną žemą GPM tarifą, pvz. Bulgarijoje taikomas 10 proc. GPM tarifas visoms apmokestinamoms pajamoms. Svarbu akcentuoti ir tai, kad, analizuojant valstybes, kuriose taikomas „plokščias“ mokesčio tarifas, visada iškyla klausimas, ar yra teisinga visus apmokestinti vienodo dydžio tarifu, kai akivaizdu, kad keletą vaikų auginančios šeimos patiria didesnes pragyvenimo išlaidas. Tuo tarpu Frey'as ir Schaltegger'is (2016) atliko analizę Šveicarijoje, kurios metu paaiškėjo, kad GPM mokestinės pajamos nuo 1945 m. iki 1970 m. padidėjo. Nuo 1980 m. pastebima mažėjimo tendencija, tačiau pasiskirstymas skiriasi vertinant skirtingas pajamas gaunančių asmenų grupes. Didžiausias pajamas gaunantiems namų ūkiams yra sudaryta galimybė išvengti padidėjusio kantonų surenkamų pajamų perskirstymo, mokesčių mokėtojams savarankiškai pervedant dalį mokesčio į mažesnę mokesčių taikantį kantoną. Žemesnes pajamas gaunantys asmenys turi naudos iš mokesčių politikos pokyčių, susijusių su mokestine baze, pavyzdžiui, taikomos mokesčio lengvatos, apmokestinamų pajamų ribos pakeitimas. Tačiau, palyginus su anglakalbėmis valstybėmis, Šveicarija demonstruoja įspūdingą efektą pajamų perskirstymo ir po mokestinių pajamų koncentracijos stabilume. Fiskalinis federalizmas Šveicarijoje leidžia aukštos pajamas gaunantiems namų ūkiams išvengti pajamų perskirstymo tam tikru mastu; tuo pačiu metu, ji veikia kaip barjeras, kuris neleidžia pernelyg didelių GPM tarifų. Autoriai padarė išvadą, kad fiskalinis federalizmas iš tiesų gali prisidėti prie išskirtinio ilgalaikio stabilumo išlaikymo bei pajamų perskirstymo ir pajamų koncentracijos.

Daugiau įžvalgų šia tematika pateikė Cozmei ir Serban (2014), kurios, siekdamos nustatyti gyventojų pajamų apmokestinimo sistemų progresyvumą, 2012 m. atliko tyrimą keturiose Europos Sąjungos valstybėse: Rumunijoje, Italijoje, Prancūzijoje ir Didžiojoje Britanijoje. Ši analizė atskleidė, kad šeimos su vaikais Didžiojoje Britanijoje turi aukščiausią progresyvumo laipsnį, o tuo tarpu atskirų mokesčių mokėtojų, kurie neturi vaikų ir kurie gauna vidutinį darbo užmokestį, bendra mokesčių našta, apskaičiuota kaip procentinė dalis nuo visų darbo sąnaudų, yra didžiausia Prancūzijoje (50,2 proc.), Italijoje (47,6 proc.), Rumunijoje (44,4 proc.) ir Didžiojoje Britanijoje (32,3 proc.). Cozmei ir Serban (2014) pabrėžė, kad GPM apskaičiavimo tvarka skiriasi kiekvienoje analizuotoje valstybėje. Jos išskyrė tokius mokesčio komponentus: mokesčių tarifų struktūra, atskaitymai (socialinio draudimo įmokos arba su darbo užmokesčiu susiję atskaitymai, kurie yra svarbūs Prancūzijoje ir Rumunijoje), išmokos (pavyzdžiui, Didžiojoje Britanijoje yra senatvės ir su šeimos politika susijusios išmokos), išimtys (socialinė parama, kuri labiau svarbi Jungtinėje Karalystėje ir Italijoje) ir mokesčių kreditai

(šeimos politika ir aprūpinimas senyvame amžiuje). Nors ribiniai tarifai gali būti aukštesni, žemesni arba lygūs teisės aktų nustatytiems tarifams, taikomiems skirtingam pajamų lygiui, vidutiniai GPM tarifai paprastai yra mažesni nei įstatymiškai nustatyti GPM tarifai (atskiram mokesčių mokėtojui su vidutinėmis pajamomis), o tai yra dėl taikomų mokesčio kreditų ir mokesčių lengvatų (angl. *deductions*). Taip pat buvo nustatyta, kad mokesčių sistema, kurioje pajamos apmokestinamos individualiu, o ne šeimos ūkio lygmeniu (toks atvejis yra Prancūzijoje), gali sumažinti mokesčių sistemos progresyvumą.

Chen'as (2012), atlikęs tyrimą Malaizijoje pagal 2010 m. duomenis teigia, kad padidintas mokesčio tarifas skirtingiems pajamų lygiams nepadedą pasiekti pajamų lygybės dėl tokių faktorių kaip padidėjusios ribinės mokesčio ribos, mokesčių lengvatų, infliacijos, darbo užmokesčio svyravimų, mokesčio vengimo ir teisinių „spragų“. Šie veiksniai gali sukelti netolygų mokesčių pajamų paskirstymą net jeigu pajamų apmokestinimo modelis yra progresinis. Šiuo tyrimu buvo siekiama patvirtinti faktorius, kurie sumažina gyventojų pajamų apmokestinimo progresyvumą ir pasiūlyti politiką, kuri gali būti naudojama, siekiant atkurti pajamų mokesčio modelio progresyvumą. Tyrimo rezultatai parodė, kad Malaizijos GPM modelis stengiasi skatinti sąžiningumą ir išlaikyti jo progresyvią struktūrą, remiantis progresyviomis ribinėmis mokesčių normomis. Deja, toks progresyvumas ribiniuose mokesčio tarifuose yra pagrindinis problemų šaltinis, kuris ardo gyventojų pajamų mokesčio progresyvumą, pavyzdžiui, didesni mokesčiai turtingiesiems sąlygoja mokesčio vengimą. Papildomai tai taip pat sąlygojo lėtą įplaukų augimą. Be pakankamų pajamų GPM negali netiesioginiai prisidėti prie pajamų nelygybės mažinimo, kadangi tai negali užtikrinti pakankamų lėšų, naudojamų socialinės nelygybės mažinimo projektuose. Įvertinus visas problemas, mokslininkas siūlo išlaikyti mokesčio modelio progresyvumą, suteikiant mokesčines nuolaidas mažiausias pajamas uždirbančių asmenų grupei ir pritaikius vieną GPM tarifą visoms pajamos, viršijusioms apibrėžtą pajamų ribą. Vis dėl to šių mokslininkų pasiūlymas suteikti mokesčines lengvatas mažiausias pajamas gaunantiems asmenims gali sukelti problemų. Lim'as ir Hyun'as (2009) atlikto tyrimo metu siekiama nustatyti kiekvieno gyventojų pajamų mokesčio sistemos komponento (pvz. mokesčio tarifai, leidžiami atskaitymai, mokesčinės lengvatos ir mokesčio kreditai) atskirą poveikį bendram progresyvumui, naudojant 1991, 1996 ir 2000 m. mikro lygmens duomenis. Tyrimo metu pastebėta, kad Pietų Korėjos GPM modelyje yra stebėtinai aukštas atotrūkis tarp ekonominių pajamų ir apmokestinamųjų pajamų, o pagrindinė to priežastis – leidžiami atskaitymai ir mokesčinės lengvatos. Tai paveikė beveik pusę visų mokesčių mokėtojų, nes 2000 m. net 47 proc. visų mokesčių mokėtojų nemokėjo pilno mokesčio dydžio. Mokslininkai savo tyrime taikė Pfahler'io (1990), Lambert'o (1993) ir Wagstaff'o van Doorslaer'o (2001) sukurtus analizės metodus, naudojant šiuos žymėjimus:  $T_n$  grynieji mokesčio įsipareigojimai, kas reiškia skirtumą tarp bendrųjų mokesčio įsipareigojimų ( $T$ ) ir mokesčio kredito

(C), t.y.  $T_n = T - C$ . Bendrieji mokesčio įsipareigojimai apskaičiuojami įvertinus mokesčio tarifo struktūros taikomumą ir apmokestinimas pajamas po mokesčių lengvatų ir išskaitymų.

$$T_n = s[x - A - d(x)] - C = s(y) - C \quad (1)$$

Kur  $x$  reiškia iki mokestinės pajamas,  $y$  – apmokestinamas pajamas,  $s$  – mokesčio tarifą,  $A$  – mokestinės nuolaidas,  $d$  – mokestinius išskaitymus,  $C$  – mokesčio kreditą.

Taikant (1) formulę, Lim'as ir Hyun'as (2009) analizavo visų Pietų Korėjos gyventojų pajamų mokesčio sistemos komponentų poveikį bendram progresyvumui ir padarė išvadą, kad išskaitymų politika turėjo didesnę poveikį progresyvumui nei mokesčio tarifai ar mokestinės nuolaidos. Autoriai pabrėžė, kad mokesčio kreditas turi priešingą vaidmenį, siekiant apibrėžti progresyvumo lygį, kuris yra regresinis, todėl tyrimo pabaigoje autoriai pateikė rekomendaciją, kad Pietų Korėjoje mokestinius sprendimus priimančiosios organai turėtų daugiau dėmesio teikti mokesčio kreditams, kas leistų padidinti pajamų mokesčio sistemos progresyvumą.

Kintamuosius, lemiančius GPM surinkimą, analizavo ir daugiau mokslininkų. Ryšį tarp GPM, vidutinio darbo užmokesčio ir darbuotojų skaičiaus analizavo mokslininkai Bajrami ir Lleshaj'as (2016), kurie, naudodami 2000–2014 m. duomenis, atliko tyrimą Albanijoje ir nustatė, kaip pokyčiai gyventojų pajamų mokesčio struktūroje įtakoja valstybės biudžeto pajamas. Tyrimo metu paaiškėjo, kad GPM struktūros keitimas gali sąlygoti ribinių mokesčio tarifų padidėjimą arba sumažėjimą. Jei mokesčio tarifas padidėja, tokiu atveju asmenys nėra suinteresuoti daugiau dirbti, nes didesnės pajamos bus apmokestinamos didesniu GPM tarifu. Padidintas mokesčio tarifas gali paskatinti ir dažnesnius teisinės tvarkos pažeidimus. Abu šie efektai sumažina mokėtiną GPM, o tai lemia ir mokestinių pajamų iš GPM sumažėjimą valstybės biudžete. Mokslininkai pastebėjo, kad GPM mokestinės pajamos yra didesnės tuomet, kai pastebimas vidutinio darbo užmokesčio augimas. Atlikta regresinė analizė parodė, kad surenkamos GPM mokestinės pajamos statistiškai teigiamai koreliuoja su vidutinio darbo užmokesčio lygiu – padidėjus darbo užmokesčio lygiui, tai tiesiogiai prisideda prie biudžeto pajamų augimo, biudžete augant ir GPM daliai. Taip pat tyrimo metu paaiškėjo, kad gyventojų pajamų mokesčio lygis Albanijoje nepriklauso nuo šalyje esančių darbuotojų skaičiaus, o taip yra dėl to, kad Albanijoje daug asmenų dirba nelegaliai ir dėl to, kad Albanijoje yra aukštas nedarbo lygis. Patys darbuotojai taip pat sutinka gauti mažesnę darbo užmokestį vien dėl to, kad jie sumažintų GPM ir socialinio draudimo įmokas. Kitokius rezultatus gavo Paturot'as, Mellbye ir Brys'as (2013) atlikę tyrimą 34 OECD valstybėse, kuriuo nustatyta tarpusavio sąveika tarp GPM, socialinio draudimo įmokų ir piniginių išmokų. Analizė parodė, kad mokesčių sistema tapo regresinė, kuomet buvo pasiektos socialinio draudimo įmokų lubos. Lengvatos susijusios su vaikų skaičiumi padidina progresyvumą (ypatingai asmenims gaunantiems mažas pajamas) ir šis efektas yra didesnis nei socialinio draudimo įmokų poveikis, išskyrus asmenims gaunantiems aukščiausią pajamų lygį.

Sumažinus socialinio draudimo įmokas mažiausias pajamas gaunantiems asmenims, sutuoktinių lengvatos padidina progresyvumą daugumoje Europos valstybių. Nors mokesčių progresyvumas linkęs būti gana panašus vienam dirbančiam asmeniui susituokusioje poroje arba vienam mokesčių mokėtojui be vaikų, kai kuriose šalyse progresyvesnio GPM modelio turėjimas susituokusioms poroms leidžia turėti didesnes lengvatas dirbančiajam asmeniui, kurios traktuojamas kaip priklausomojo sutuoktinio lengvata. Analizė parodė didelius skirtumus tarp vidutinio GPM tarifo ir vidutinio mokesčių pleišto progresyvumo beveik visose analizuojamose šalyse, taip atskleidžiant stiprų socialinio draudimo įmokų ir piniginių išmokų poveikį mokesčio progresyvumui. Skirtumai labai priklauso ir nuo to, ar mokesčio mokėtojas turi vaikų, ar ne. Šeimos be vaikų dažniausiai negauna piniginių išmokų ir tai rodo, kad socialinio draudimo įmokos yra linkusios sumažinti mokesčio progresyvumą.

Tuo tarpu Campbell'as (2010) siekė identifikuoti gyventojų pajamų mokesčio kintamuosius Barbadosė ir galiausiai nustatyti, kokį poveikį jie turi ilguoju ir trumpuoju laikotarpiams, analizuojant 1976-2008 m. duomenis. Tyrimas parodė, kad tiek trumpuoju, tiek ir ilguoju laikotarpiu gyventojų pajamų mokesčio pajamas įtakoja tokie mokesčio parametrai kaip ribinis mokesčio tarifas, grynosios asmens pajamos ir nedarbo lygis. Grynosios pajamos vienam gyventojui ir gyventojų pajamų mokesčiai tiek ilguoju, tiek ir trumpuoju laikotarpiu juda ta pačia kryptimi, tačiau vėliau gautos realios pajamos asmeniui ir GPM trumpuoju laikotarpiu juda priešingomis kryptimis. Ilguoju laikotarpiu, pajamų padidėjimas gali sąlygoti ir didesnę GPM, kadangi asmenų pajamos patenka į aukštesnį apmokestinimų pajamų intervalą, kuriam taikomas aukštesnis tarifas. Tuo tarpu, trumpuoju laikotarpiu einamosios apmokestinamos pajamos vienam asmeniui ir tarifas juda kartu, tačiau priešiškus gali atsirasti santykiuose tarp vėliau gautų realių pajamų vienam asmeniui ir gyventojų pajamų mokesčių. Tikėtina, kad tai atsitinka, jei asmenys gavo didesnes pajamas ir mokestines lengvatas tais pačiais metais. Tokiu atveju kitais metais jie turėtų tikėtis mažesnio GPM įtraukimo į sąskaitas ir sumažinto efektyvaus mokesčio tarifo. Galiausiai, santykis tarp nedarbo lygio ir gyventojų pajamų mokesčio parodė, kad valdžia turėtų pasirūpinti, kokias priemones reikėtų taikyti, norint sumažinti nedarbo lygį.

Skirtingose valstybėse atlikti tyrimai leidžia įvardinti veiksnius, kurie lemia mokestinių pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio kitimą (žr. 2 lentelė).

2 lentelė. Mokestinių pajamų iš GPM surinkimą lemiantys veiksniai (sudaryta autorės)

Autorius, metai	Tyrimo šalis, metai	Gauti rezultatai
Đurović-Todorović ir Đornević (2012)	25 valstybės, 1989, 1999 ir 2009	Mokestinių pajamų iš GPM surinkimas priklauso nuo mokesčio bazės pločio ir nuo standartinių ir nestandartinių atskaitymų skaičiaus ir dydžio. GPM santykis su BVP yra didžiausias valstybėse turinčiose dualinę sistemą ir aukštus progresinius mokesčio tarifus.
Slavickienė, Savickienė ir Jurgelaitienė (2008)	Lietuva, 2003-2006	GPM surinkimą 2003-2006 m. valstybės biudžete lėmė efektyvūs mokesčio administravimo metodai, gyventojų užimtumo padidėjimas, vidutinio darbo užmokesčio kitimas, šešėlinės ekonomikos dydis.
Tamašauskienė ir Žadvidaitė (2011)	Lietuva, 2000-2010	Mokestinių pajamų iš GPM surinkimas priklauso nuo keturių veiksnių (vidutinis bruto darbo užmokestis, nedarbo lygis, minimalus atlyginimas ir užimtumo lygis). Tarp šių veiksnių ir surenkamų mokestinių pajamų iš GPM egzistuoja labai stiprus ryšys (koreliacijos koeficientas lygus 0,9903).
Bajrami ir Llesshaj (2016)	Albanija, 2000-2014	Didesnį GPM leidžia surinkti padidėjęs DU, tačiau tai nepriklauso nuo darbuotojų skaičiaus augimo šalyje dėl trijų priežasčių: Albanijoje daug asmenų dirba nelegaliai; Albanijoje yra aukštas nedarbo lygis; patys darbuotojai sutinka gauti mažesnę DU, kad galėtų mokėti mažesnes GPM ir socialinio draudimo įmokas.
Campbell (2010)	Barbadosas, 1976-2008	Tiek trumpuoju, tiek ir ilguoju laikotarpiu gyventojų pajamų mokesčio pajamas įtakoja tokie veiksniai: ribinis mokesčio tarifas, grynosios asmens pajamos ir nedarbo lygis.
Paturot, Mellbye ir Brys (2013)	34 OECD valstybės, 2011	Lengvatos susijusios su vaikų skaičiumi padidina progresyvumą ir šis efektas yra didesnis nei socialinio draudimo įmokų poveikis, išskyrus asmenims gaunantiems aukščiausių pajamų lygį. Šeimos be vaikų dažniausiai negauna piniginių išmokų ir tai rodo, kad socialinio draudimo įmokos yra linkę sumažinti mokesčio progresyvumą.
Chen (2012)	Malaizija, 2010	Padidintas GPM tarifas nepadeda pasiekti pajamų lygybės dėl tokių faktorių kaip padidėjusios ribinės mokesčio ribos, mokestinių lengvatų, infliacijos, darbo užmokesčio svyravimų, mokesčio vengimo ir teisinių „spragų“.
Bikas ir kt. (2014)	Lietuva, 2004-2014	Mokestinių pajamų surinkimas labiau priklauso nuo taikomo tarifo, o ne NPD taikymo schemas. Didžiausi iš GPM surenkamų mokestinių pajamų pokyčiai yra dėl darbuotojų skaičiaus kitimo ir yra pastebimi vidutinės pajamas gaunančių asmenų klasėje taikant progresinius mokesčio tarifus.
Lim ir Hyun (2009)	Pietų Korėja 1991, 1996, 2000	Pietų Korėjos pajamų mokesčio sistema turi stebėtinai aukštą atotrūkį tarp ekonominių pajamų ir apmokestinamųjų pajamų, o pagrindinė to priežastis yra leidžiami atskaitymai ir mokestinės lengvatos. Išskaitymų politika turėjo didesnę poveikį progresyvumui nei mokesčio tarifai ar mokestinės nuolaidos
Cozmei ir Serban(2014)	Rumunija, Italija, Prancūzija ir Didžioji Britanija 2012	Nors ribiniai tarifai gali būti aukštesni, žemesni arba lygūs teisės aktų nustatytiems tarifams skirtingam pajamų lygiui, vidutiniai GPM tarifai paprastai yra mažesni nei įstatymiškai nustatyti GPM tarifai (atskiram mokesčių mokėtojui su vidutinėmis pajamomis), o tai yra dėl taikomų mokesčio kreditų ir mokestinių lengvatų.
Frey ir Schaltegger (2016)	Šveicarija, 1945-1970, 1980	Žemesnes pajamas gaunantys asmenys turi naudos iš mokesčių politikos pokyčių, susijusių su mokesčine bazės, mokesčio lengvatų, apmokestinamųjų pajamų ribos pokyčiais. Šveicarija demonstruoja įspūdingą efektą pajamų perskirstymo ir po mokestinių pajamų koncentracijos stabilume.

Išskyrus mokestines pajamas lemiančius veiksnius, galima akcentuoti, kad dažniausiai surenkamos mokestinės pajamos iš GPM kinta dėl keičiamų mokesčio tarifų, mokestinių lengvatų ir kreditų dydžio, mokesčio bazės, leidžiamų atskaitymų, dirbančiųjų asmenų skaičiaus, šalies nedarbo lygio, darbo užmokesčio kaitos ir mokesčio administravimo metodų.

## 2.2. Gyventojų pajamų apmokestinimo modeliai

Gyventojų pajamos yra apmokestinamos remiantis atitinkamomis taisyklėmis. Gyventojų pajamų apmokestinimą analizavę autoriai pateikia metodų ir modelių klasifikaciją. Piketty'is ir Saez'as (2012) išskiria du pagrindinius asmenų pajamų apmokestinimo metodus:

1) Individualiai gautų pajamų metodas, kuriame kiekvienas asmuo pajamų mokestį sumoka nuo savo uždirbtų pajamų. Šiuo atveju pora traktuojama kaip du atskiri asmenys, kurie nuo uždirbtų pajamų privalo mokėti atskirą pajamų mokestį.

2) Šeimos modeliu grįstas apmokestinimo metodas, kuriame pajamų mokestis taikomas bendroms šeimos pajamoms, t.y. apmokestinama abiejų sutuoktinių gautų pajamų suma.

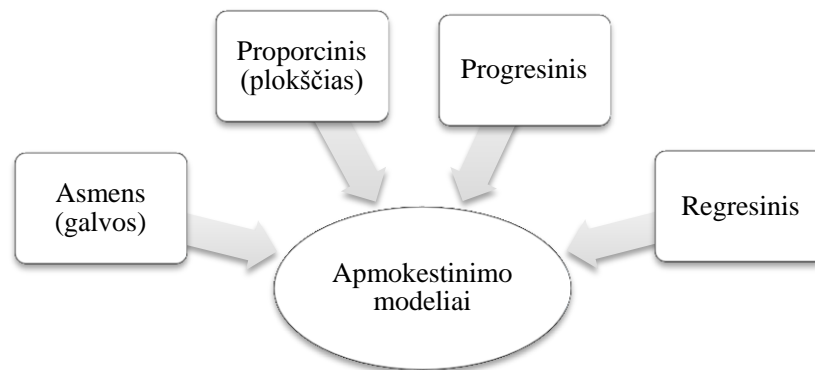
Gyventojų pajamų apmokestinimo metodų taikymą konkrečioje valstybėje reglamentuoja teisės aktai, tačiau kai kuriose valstybėse patys mokesčio mokėtojai gali laisvai pasirinkti, kaip turėtų būti apmokestinamos jų pajamos – ar kaip atskirų asmenų, ar kaip šeimos. Svarbu paminėti ir tai, kad nuo uždirbamų pajamų mokamas pajamų mokestis dažnu atveju priklauso ir nuo vaikų skaičiaus šeimoje. Paprastai šeimos, kurios turi daugiau vaikų, yra mažiau pajėgios mokėti mokesčius. Siekiant sumažinti visuomenės senėjimo procesą ir skatinti šeimas turėti daugiau vaikų, skaičiuojant gyventojų pajamų mokestį, dalis pajamų yra neapmokestinamos, kurios didėja esant didesniai vaikų skaičiui šeimoje (Piketty ir Saez, 2012).

Kitokį klasifikavimą pateikia Đurović-Todorović ir Đornević (2012). Šios autorės išskyrė, kad gyventojų pajamos gali būti apmokestinamos naudojant tris gyventojų pajamų mokesčio modelius (žr. 5 pav). Vis dėlto, praktikoje šie modeliai neegzistuoja kaip viena aiški forma. Jie pasirodo skirtinguose gyventojų pajamų apmokestinimo modeliuose, kuriuose ir galima rasti kai kurias šių modelių charakteristikas.

Analitinis (schematinis) apmokestinimas	•Asmenų pajamos apmokestinamos atskirai taikant atitinkamus tarifus, kaip taisyklė, proporcingus mokesčio tarifus.
Sinteminis (pasaulinis) apmokestinimas	•Visos vieno asmens pajamos susimuoja ir apmokestinamos progresiniais tarifais.
Mišrus apmokestinimas	•Apjungia dvi prieš tai įvardintas modelius.

5 pav. Gyventojų pajamų mokesčio modeliai (sudaryta pagal Đurović-Todorović ir Đornević, 2012)

Jukonienė ir Šapalienė (2011) teigia, kad „gyventojų pajamų mokestis yra vienas iš svarbiausių mokesčių, atnešančių valstybei daugiausia pajamų, tačiau jis yra našta gyventojams“ (p. 12). Viena vertus, siekiant sumažinti mokesčių naštą asmenims, gaunantiems mažas pajamas, svarbu pasirinkti tinkamą asmens pajamų apmokestinimo modelį (Bikas ir kt., 2014). Literatūroje yra išskiriami keturi pajamų apmokestinimo modeliai (žr. 3 pav).



**6 pav. Gyventojų pajamų apmokestinimo modeliai (sudaryta pagal Hagopian, 2011)**

Asmens arba galvos mokesčio (angl. *per-capita or „head“ tax*) esmė yra ta, kad kiekvienas asmuo privalo mokėti tam tikrą dalį nuo savo pajamų ir taip prisidėti prie valstybės išlaikymo. Techniškai, asmens mokestis nėra pajamų mokestis, tačiau visuotinai pripažinta, kad tai yra labiausiai ekonomiškai efektyvi mokesčių sistema (Hagopian, 2011). Asmens mokestis taikomas nepriklausomai nuo užimtumo, uždirbamų pajamų dydžio ar suteiktų balsavimo teisių. Vienintelis veiksnys, nuo kurio priklauso mokesčio dydis, yra asmens gyvenamoji vieta. Tai reiškia, kad asmenys, gyvenantys skirtinguose regionuose, moka vienodo dydžio regiono valdžios nustatytą asmens mokestį.

Regresiniam modeliui būdingi tokie mokesčio tarifai, kurie didėja mažėjant pajamoms. Šio apmokestinimo modelio šalininkai teigia, kad mokesčių mokėtojai, kurie uždirba didesnes pajamas privalo būti „apdovanoti“ (angl. *rewarded*) taip skatinant juos daugiau dirbti. Deja, šis apmokestinimo metodas yra retai naudojamas praktikoje. Pagrindinė to priežastis – modelis yra socialiai nesąžiningas, kadangi mokesčių mokėtojai su mažesnėmis pajamomis yra apmokestinami didesniais mokesčių tarifais, kai tuo tarpu uždirbantys didesnius atlyginimus sumoka santykinai mažesnius mokesčius. Tokiu būdu mokesčių institucijos surenka daugiau pajamų iš neturtingų asmenų, taip dar labiau bloginant jų finansinę padėtį.

Nichols ir Wempe (2010) pabrėžia, kad apmokestinime regresyvumas gali būti situacinis arba struktūrinis. Situacinis regresyvumas kyla dėl mokesčių mokėtojų veiklos, elgesio ir materialinės padėties skirtumų. Situacinio regresinio mokesčio pavyzdys galėtų būti tabako mokesčiai. Kadangi mažesnes pajamas uždirbantys mokesčio mokėtojai išleidžia didesnę dalį savo pajamų tabako produktams, jie sumoka didesnę procentą savo pajamų tabako mokesčiui padengti. Tabako mokesčio regresyvumas neatsiranda dėl mokesčio struktūros, tačiau jis atsiranda dėl mokesčių mokėtojų elgesio.



Priešingai, struktūrinis regresyvumas pajamų apmokestinime priklauso nuo politikos formuotojo sprendimo sąmoningai taikyti aukštesnį mokesčio tarifą mažesnėms pajamoms ir žemesnį tarifą didesnėms pajamoms. Struktūrinio progresyvumo pavyzdys galėtų būti toks: 10.000 eurų pajamoms taikomas 20 proc. tarifas, o 20.000 eurų pajamos apmokestinamos 15 proc. dydžio tarifu.

Daugelis pripažįsta, kad struktūrinis regresinis mokesčių modelis yra neteisingas ir neetiškas. Nichols ir Wempe (2010) atliko tyrimą, kuriuo siekiama parodyti, kad JAV darbo užmokesčio apmokestinimo sistema yra struktūriškai regresyvi ir tuo pačiu neteisinga ir neetiška. Tyrimo autoriai parodė, kad daugumai mokesčio mokėtojų, kurie uždirba mažesnį darbo užmokestį, taikomi ribiniai mokesčio tarifai viršina analogiškus mokesčio tarifus, kurie taikomi aukštesnes pajamas gaunantiems mokesčio mokėtojams. Taip pat buvo analizuojama, kaip regresyvumas ribiniuose mokesčio tarifuose įtakoja vidutinius mokesčio tarifus, taikomus mokesčio mokėtojams, uždirbantiems įvairaus dydžio atlyginimą.

Proporcinis arba „plokščias“ mokesčio tarifas (angl. *flat rate*) tai toks tarifas, kuris keičiantis mokesčio bazei, išlieka tokio paties dydžio. Proporcinis mokesčio tarifas taikomas visoms pajamoms, nepriklausomai nuo jų dydžio. Kai kuriose šalyse, kuriose yra plokščias mokesčio tarifas, gyventojų pajamų mokestis yra lygus pelno mokesčiui. Đurović-Todorović ir Đornević (2012) teigia, kad paprastai išsivysčiusios šalys naudoja progresinius apmokestinimo modelius, o proporcinis pajamų tarifas naudojamas besivystančiose šalyse, kadangi jį naudoti yra paprasta ir tai nereikalauja sudėtingo mokesčio administravimo.

Dažniausiai praktikoje taikomas progresinis gyventojų pajamų apmokestinimo modelis, kuomet mokesčio tarifai didėja didėjant mokesčio bazei. Mokesčio tarifo didėjimas gali būti subalansuotas, greitas arba lėtas lyginant su mokestinės bazės didėjimu. Yra skiriami tokie progresiniai mokesčio tarifai: proporcinis laipsniškas (angl. *proportional progressive*), laipsniškas progresyvus (angl. *progressive progressive*) ir regresinis laipsniškas (angl. *regressive progressive*) mokesčių tarifai (Đurović-Todorović ir Đornević, 2012). Proporcingas laipsniškas mokesčio tarifas didėja proporcingai didėjant mokesčio bazei. Tai reiškia, kad tam tikru procentu padidėjus mokesčio bazei, tiek pat didėja ir mokesčio tarifas. Laipsniškas progresyvus mokesčio tarifas didėja sparčiau nei mokesčio bazė. Apmokestinus pajamas tokiu tarifu, mokesčių mokėtojai su didesnėmis pajamomis palaipsniui mokėtų didesnę mokesčio sumą. Regresiniai laipsniški mokesčių tarifai didėja lėčiau, juos lyginant su mokestinės bazės didėjimu. Kitaip tariant, mokesčio tarifai didėja mažesniu procentu negu mokesčio bazė.

Nors valstybės taiko skirtingus gyventojų pajamų mokesčio modelius, Palczewska (2013) pabrėžia, kad visiems apmokestinimo modeliams būdinga tai, kad GPM apmokestinamos visos asmens gaunamos pajamos iš keleto pajamų šaltinių ir, kad daugelyje Europos valstybių taikomi progresiniai GPM modeliai, kurie vienas nuo kito skiriasi mokesčių tarifais ir apmokestinimo ribų skaičiumi.

### 2.3. Progresinio ir proporcinio GPM modelio privalumai ir trūkumai

Pasak Chen'o (2012), gyventojų pajamų apmokestinimo modelis su vienu GPM tarifu turi ne vieną privalumą:

- 1) Vienas mokesčio tarifas nustatytas visoms pajamoms panaikina norą sukurti apmokestinamų pajamų ribas (angl. *income brackets*). Toks modelis supaprastina mokesčių įsipareigojimų skaičiavimus ir išplečia mokesčių bazę;
- 2) Su vienodu tarifu ribinis mokesčių tarifas bus lygus vidutiniam mokesčio tarifui, o tai panaikina augančias mokesčio vengimo paskatas;
- 3) Visos mokesčių lengvatos suteikia vienodas santaupas visiems mokesčių mokėtojams nepriklausomai nuo jų uždirbamų pajamų, nes visiems mokesčių mokėtojams taikomas vienodas toks pat ribinis mokesčio tarifas.
- 4) Išnyksta nenoras dirbti dėl didėjančių ribinių mokesčių normų;
- 5) Valstybė taiko tą patį mokesčių išmokų režimą, neatsižvelgiant į tai, ar pajamos yra uždirbtos viešajame, ar privačiame sektoriuose.

Jun'as (2005) taip pat išskiria keletą „plokščio“ mokesčio tarifo privalumų. Proporcinis GPM tarifas padeda užtikrinti didesnę apmokestinimo tvarkos laikymąsi. Analizuojant dabartinius ekonomiškai išsivysčiusių šalių mokesčių modelius (dažniausiai progresinius) pastebėta, kad didesnes pajamas uždirbančių mokesčių mokėtojų paskatos vengti mokesčių (teisiniu ar kitokiu būdu) yra didelės. Reikia pripažinti, kad ir galimybės tam yra didelės, kurios atsiranda dėl įstatymų sistemos sudėtingumo. Autorius akcentuoja, kad valstybėse, turinčiose „plokščią“ mokesčio tarifą yra lengviau administruoti mokesčio surinkimą, o tai leidžia sumažinti vyriausybės išlaidas. Tuo tarpu Ismailakhunova (2014) teigia, kad valstybės taikančios „plokščią“ GPM tarifą pasižymi tokiais privalumais: reikšmingas paprastumo ir sąžiningumo pagerėjimas horizontalaus teisingumo požiūriu; mokesčių prievolių vykdymo pagerėjimas; grynojo atlyginimo padidėjimas dirbantiems asmenims nuo bendrosios produktyvios veiklos vertės, nustatant mažiausią ribinį mokesčio tarifą, kuris skatina darbo jėgos pasiūlą ir ekonominę augimą, o tai leidžia padidinti biudžeto pajamas.

Conesa ir Krueger'is (2006) akcentuoja, kad progresiniai pajamų mokesčiai atlieka svarbų teigiamą vaidmenį, veikiant vartojimą, santaupas ir darbo jėgos pasiskirstymą tarp namų ūkių skirtingu laiku. Jie išskiria, kad progresiniai mokesčiai pirmiausiai padeda padidinti tolygesnį pajamų pasiskirstymą ir tuo pačiu turta, vartojimą ir socialinę lygybę. Taip pat atsižvelgiant į formalias ir neformalias privačias draudimo rinkas prieš išskirtiną nepastovumą progresiniai mokesčiai užtikrina dalinį pakaitalą šioms trūkstamoms rinkoms ir tuo pačiu gali paskinti mažesnę kintamą vartojimą namų ūkiuose. Mokslininkai taip pat akcentuoja, kad progresinis apmokestinimas gali turėti nepageidaujamą vaidmenį, kuris iškraipo paskatas darbo pasiūlos, taupymo (kapitalo kaupimo), privačių namų ūkių ir įmonių sprendimuose.

Siekiant tarpusavyje palyginti progresinio ir proporcinio modelių privalumus ir trūkumus pateikiama mokslininkų nuomonę atspindinti lentelė (žr. 3 lentelė.).

**3 lentelė. Proporcinio ir progresinio GPM modelių privalumai ir trūkumai (sudaryta autorės)**

Modelis	Privalumai	Trūkumai
Progresinis	<ul style="list-style-type: none"> <li>• mažesnė pajamų nelygė tarp skirtingas pajamas gaunančių dirbančiųjų;</li> <li>• mokestis taikomas apsižvelgiant į dirbančiųjų sugebėjimą mokėti;</li> <li>• didesnės pajamos valstybės biudžete.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• sudėtinga mokesčio apskaičiavimo metodika;</li> <li>• brangus mokesčio administravimas;</li> <li>• didesnės paskatos vengti mokesčio.</li> </ul>
Proporcinis	<ul style="list-style-type: none"> <li>• nesudėtingas mokesčio administravimas;</li> <li>• mažesnis mokesčio vengimas;</li> <li>• mažesnis nenoras dirbti;</li> <li>• vienoda skaičiavimo metodika visiems dirbantiesiems;</li> <li>• didesnis apmokestinimo tvarkos laikymasis;</li> <li>• grynojo atlyginimo padidėjimas</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• lėtesnis ekonomikos augimas;</li> <li>• mažesnės pajamos valstybės biudžete.</li> </ul>

Apibendrinus galima teigti, kad abi praktikoje naudojami GPM apmokestinimo modeliai turi tiek privalumų, tiek ir trūkumų. Progresinis apmokestinimo modelis naudojamas valstybėse, siekiančiose pajamų lygybės tarp skirtingas pajamas gaunančių asmenų, tačiau administruoti tokią modelį yra brangiau ir sudėtingiau. Tuo tarpu, proporcinio GPM tarifo taikymas skatina asmenis daugiau dirbti, visiems taikant vienodą mokesčio tarifą, dėl kurio sumažėja mokesčio vengimas. Vienoda skaičiavimo metodika visiems asmenims leidžia užtikrinti geresnį apmokestinimo tvarkos laikymąsi ir padidina grynąsias disponuojamas pajamas. Vis dėlto, asmenis apmokestinus proporciniu GPM tarifu tai sąlygoja lėtesnį ekonomikos augimą, kurį rodo ir mažesnės iš šio mokesčio surenkamos mokesinės pajamos. Nustatyti, kuris modelis geresnis yra sudėtinga, kadangi kiekvienos valstybės atveju papildomai reikia įvertinti ekonominius, politinius ir socialinius aspektus.

## 2.4. GPM progresyvumo indikatoriai

Mokslinėje literatūroje, siekiant išmatuoti mokesčių sistemos progresyvumo lygį, yra naudojami progresyvumo indikatoriai. Govori (2015) pateikia tris priežastis, kam yra naudojami indikatoriai (koeficientai). Visų pirma, koeficientas yra kaina, kurią mokesčio mokėtojas turi sumokėti pagal nustatytą pajamų lygį. Antra, fiskalinės institucijos gali naudoti šį koeficientą kaip matavimo priemonę per fiskalinės politikos pokyčius pagal kitą ekonominę ar socialinę programą. Trečia, koeficientas leidžia palyginti progresavimo laipsnį tarp skirtingų valstybių. Musgrave ir Thin'as (1948) pateikė progresyvumo indikatorių klasifikaciją į dvi grupes: struktūriniai progresyvumo indikatoriai skaičiuojami pagal mokesčio tarifo schemą ir efektyvūs progresyvumo rodikliai. Vienas dažniausiai praktikoje naudojamų efektyvių progresyvumo rodiklių yra Gini indeksas, kuris matuoja nelygybę dviem atvejais – prieš ir po mokesčių. Remiantis vietiniu ir pasaulinio lygio progresyvumu, struktūriniai rodikliai naudojami išmatuoti progresyvumą tam tikram pajamų lygiui arba pajamų

intervalui, o efektyvūs rodikliai matuoja bendrą progresyvumą įvertinant, kaip mokesčių (ir naudos) sistema veikia pajamų perskirstymą visoje populiacijoje. Gyventojų pajamų mokesčio progresyvumui nustatyti naudojami trys pagrindiniai struktūriniai indikatoriai (žr. 7 pav. ir 4 lentelė).

Vidutinio tarifo	Įsipareigojimų	Likutinių pajamų
<ul style="list-style-type: none"> <li>Rodiklis, apibrėžiantis pokyčio efektyviame mokesčio tarife santykį su pajamų pokyčiu.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Įvertina mokėtino mokesčio elastingumą su pajamomis, t.y. parodo procentinį padidėjimą (sumažėjimą) mokesčio įsipareigojime, kai apmokestinamos pajamos padidėja (sumažėja) vienu valiutos vienetu.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Įvertina po mokestinių pajamų elastingumą su apmokestinamom pajamom, t.y. procentinis po mokestinių pajamų padidėjimas (sumažėjimas) pastebimas, kai apmokestinamosios pajamos padidėja (sumažėja) vienu valiutos vienetu. Šis indikatorius labiausiai susijęs su efektyvia progresija ir pajamų paskirstymu.</li> </ul>

**7 pav. Struktūriniai indikatoriai (sudaryta pagal Paturot, Mellbye, Brys, 2014)**

Pasak Paturot'ą ir kt. (2013) šie visi indikatoriai į duoto mokesčio pasikeitimą reaguoja skirtingai. Įsipareigojimų progresijos indikatorius turi tam tikrą ypatumą, kad progresyvumas išlieka pastovus, kai visi įsipareigojimai arba pajamų lygiai keičiasi tuo pačiu procentu, ko negalima pasakyti apie vidutinio tarifo progresijos ar likutinių pajamų progresijos indikatorius. Jei visi pajamų lygiai padidėja tuo pačiu procentu, vidutinio tarifo progresijos indikatorius sumažės ir likutinių pajamų progresijos indikatorius padidės, o tai reiškia progresyvumo sumažėjimą. Jei visi įsipareigojimai padidėja tuo pačiu procentu, vidutinio tarifo progresijos indikatorius padidės ir likutinių pajamų progresijos indikatorius sumažės, o tai reiškia progresyvumo padidėjimą. Jei pajamų lygiai keičiasi tokiu pačiu procentu kaip ir įsipareigojimai, įsipareigojimų progresijos indikatorius ir likutinių pajamų progresijos indikatorius išlieka nepakitęs, o vidutinio tarifo progresijos indikatorius mažėja.

**4 lentelė. Struktūriniai mokesčio progresyvumo indikatoriai (sudaryta pagal Musgrave ir Musgrave (1989) ir Paturot, Mellbye ir Brys (2013))**

Indikatorius	*Formulė	Reikšmės interpretavimas
Vidutinio tarifo progresijos indikatorius	$\frac{T_1 - T_0}{Y_1 - Y_0} \times \frac{Y_0}{T_0}$	Reikšmė yra lygi 0: vidutinio efektyvaus mokesčio tarifo kreivė nuokrypis yra plokščias (proporcinis mokestis). Reikšmė yra >0: progresinis mokestis. Reikšmė yra <0: regresinis mokestis.
Įsipareigojimų progresijos indikatorius	$\frac{T_1 - T_0}{T_0} \times \frac{Y_0}{Y_1 - Y_0}$	Reikšmė yra lygi 1: proporcinis mokestis. Reikšmė yra >1: progresinis mokestis. Reikšmė yra <1: regresinis mokestis.
Likutinių pajamų progresijos indikatorius	$\frac{(Y_1 - T_1) - (Y_0 - T_0)}{Y_0 - T_0} \times \frac{Y_0}{Y_1 - Y_0}$	Reikšmė yra lygi 1: proporcinis mokestis. Reikšmė yra <1: progresinis mokestis. Reikšmė yra >1: regresinis mokestis.

\*Kur  $Y_0$  ir  $Y_1$  rodo aukščiausią ir žemiausią pajamų lygį, o  $T_0$  ir  $T_1$  – mokesčio įsipareigojimus.

Siekiant palyginti mokesčio progresyvumą skirtingose valstybėse yra naudojamas Gini koeficientas, kuris gali būti skaičiuojamas dviem būdais. Pasak Musgrave ir Thin'ą (1948) mokesčio progresyvumo indeksas yra paremtas Gini nelygybės indeksu ir naudoja Gini koeficientą paskirstymui prieš ir po mokestinems pajamoms, remiantis formule:

$$G_1 = \frac{1-G_d}{1-G_g} \quad (2)$$

kur

$$G_d = \frac{\sum_i \sum_j |d_i - d_j|}{2N^2 \mu_d} \quad (3)$$

$$G_g = \frac{\sum_i \sum_j |g_i - g_j|}{2N^2 \mu_g} \quad (4)$$

Kur  $\{d_1, d_2, \dots, d_n\}$  reiškia disponuojamas pajamas ir  $\{g_1, g_2, \dots, g_n\}$  rodo bendras pajamas,  $\mu_d$  ir  $\mu_g$  yra disponuojamų ir bendrųjų pajamų vidurkiai,  $N$  yra grupių skaičius. Jei  $G_1 > 1$  pajamų mokestis yra progresyvus; jei  $G_1 = 1$  pajamų mokestis yra proporcinis, jei  $G_1 < 1$  pajamų mokestis yra regresinis.

Antrasis metodas skaičiuoti Gini koeficientą buvo pasiūlytas 1977 m. Reynolds'o ir Smolensky'io, naudojant formulę:

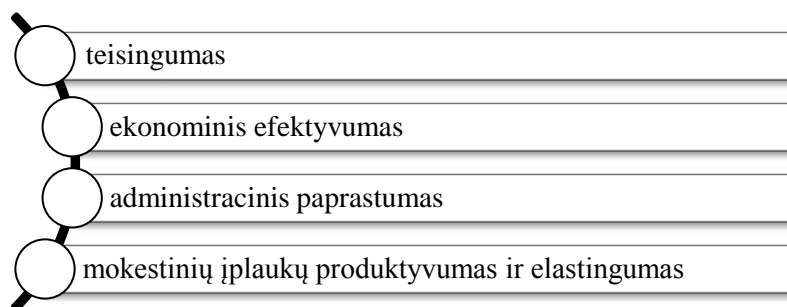
$$G_2 = G_g - G_d \quad (5)$$

Kur  $G_g$  ir  $G_d$  reiškia tą patį kaip ir prieš tai (2) formulėje. Šiuo atveju, jei  $G_2 > 0$  pajamų mokestis yra progresyvus; jei  $G_2 = 0$  pajamų mokestis yra proporcinis, jei  $G_2 < 0$  pajamų mokestis yra regresinis.

Apibendrinus galima teigti, kad progresyvumo indikatoriai yra skirstomi į dvi grupes, įvertinant skirtingus kintamuose, ir jie leidžia palyginti progresyvumo lygį skirtingose valstybėse.

## 2.5. Progresinio ir proporcinio apmokestinimo modelių vertinimas klasikinių apmokestinimo principų požiūriu

Siekiant pagerinti mokestinių įplaukų iš GPM surinkimą, pirmiausiai reikia identifikuoti šalyje naudojamo gyventojų pajamų apmokestinimo modelio ypatumus ir tada juos palyginti su alternatyvaus apmokestinimo modelio bruožais. Pasak Rimkuvienės (2010), dažniausiai naudojamos mokesčių surinkimo galimybių vertinimo metodikos yra pasirinktų mokesčių kokybinių charakteristikų analizė arba apmokestinimo principų atitikimo analizė. Nustatant tinkamesnį apmokestinimo modelį, buvo pasirinkta naudoti apmokestinimo principų atitikimo analizę. Apmokestinimo taisyklės dar 1776 m. suformulavo Smith'as veikalė „Tautų turto prigimties ir priežasčių tyrinėjimas“. Pasak Stačioko ir Rimo (2003) „keturios mokesčių sistemos formavimo taisyklės (bendrieji teiginiai) buvo labiausiai cituojamos įvairiuose finansiniuose XIX a. veikaluose“ (p. 16). Nuo to laiko taisyklės buvo pakeistos, išlaikant tą pačią prasmę, ir XX a. tyrėjų pripažintos klasikiniiais apmokestinimo principais (žr. 8 pav).



8 pav. Klasikiniai apmokestinimo principai (sudaryta autorės pagal Smith, 1776)

**Teisingumas.** Šio principo esmė – mokestis nustatomas pagal visiems bendras, teisingas ir objektyvias taisykles. Kiekviena mokesčių sistema turi numatyti tokį mokesčio tarifą, kurį mokesčio mokėtojas galėtų sumokėti ir kurio dydis atitiktų mokėtojo ekonominį pajėgumą. Pasak Rimkuvienės (2010), mokesčių mokėtojai yra nevienodi, skiriasi jų ekonominės ir socialinės galimybės mokėti mokesčius ir todėl ne visuomet tikslinga visų mokesčių mokėtojų pajamas apmokestinti proporcingai. Yra skiriamas horizontalus ir vertikalus teisingumas. Horizontalaus teisingumo principu siekiama, kad vienodas pajamas uždirbantys asmenys būtų apmokestinami pagal visiems vienodas taisykles. Atvirkščiai, vertikalus teisingumas reikalauja, kad nevienodas pajamas gaunantiems asmenims būtų taikomas skirtingo dydžio mokesčio tarifas, labiau apmokestinant daugiau uždirbančius asmenis. Teisingumo principui yra išskiriami trys ypatumai (Hagopian, 2011, p. 10):

- principo naudingumas. Mokesčiai yra užmokestis už valstybės teikiamas paslaugas ir apsaugą. Žmonės uždirbantys didesnes pajamas turi daugiau ką prarasti ir norėdami tai apsaugoti turi mokėti daugiau;
- aukojimo teorija ir ribinis naudingumas. Mokesčiai visuomenėje yra laikomi našta, kuri turi būti pasidalinama teisingu principu. Našta yra apibūdinama kaip auka, kurią atlieka mokesčius mokantys asmenys. Ribinis naudingumas pasireiškia tuo, kad daugiau uždirbantys asmenys turi sumokėti daugiau mokesčių, lyginant su žemesnes pajamas gaunančiais asmenimis.
- galimybė mokėti. Teisinga mokesčių sistema yra tokia, kurioje tie kurie turi didžiausias galimybes mokėti moka daugiausiai.

Pasak Penkaičio (2013), sumažinus mokestį mažiau uždirbantiems asmenims, pradžioje tai gali prisidėti prie biudžeto pajamų sumažėjimo, tačiau vėliau šis praradimas būtų kompensuojamas daugumos gyventojų išaugusia perkamąja galia, didesniu vartojimu, gamybos ir investicijų plėtra, naujomis darbo vietomis, didesnėmis biudžeto įplaukomis iš PVM ir kitų mokesčių, trauktūsi skurdas, socialinė atskirtis, mažėtų socialinės išmokos, emigracija. Paulus'as ir Peichl'as (2009) akcentuoja, kad proporcingas apmokestinimas sukelia santykinai didelę mokestinę naštą mokesčio mokėtojams, gaunantiems mažas pajamas, kadangi visų pajamos, nepriklausomai nuo jų dydžio, apmokestinamos vienodo dydžio GPM tarifu. Tai didina pajamų nelygybę ir daro neigiamą poveikį socialiniam

teisingumui. Tuo tarpu progresyvi mokesčių politika padeda sumažinti pajamų nelygybę ir nepastovumą. Didėjant mokesčių mokėtojų pajamoms, jos apmokestinamas didesniu GPM tarifu, o tai sąlygoja vienodesnį po-mokestinių pajamų pasiskirstymą. Šalies mokesčio sistema, kurioje naudojami progresiniai GPM tarifai, atitinka vertikalaus teisingumo principą. Argumentuojant proporcinio GPM mokesčio tarifo pakeitimą progresiniais tarifais, akcentuojama, kad tai leistų sumažinti produkcijos kintamumą ir taip stabilizuoti vidaus paklausą, darant prielaidą, kad uždirbantieji mažesnes pajamas turės didesnį ribinį vartojimo polinkį (Weller ir Rao, 2010).

Barnes'as (2014) atliko tyrimą, kurio metu paaiškėjo, kad septyniolikoje ekonomiškai išsivysčiusių valstybių vyrauja nuomonė, kad didesnes pajamas gaunantys asmenys turėtų mokėti daugiau mokesčių (palyginus su žemas ir vidutines pajamas gaunančiais asmenimis) ir ši politika turėtų būti įgyvendinama kartu su mažesniais mokesčio lygiais (angl. *tax levels*). Šalyse, turinčiose labiau progresinius gyventojų pajamų apmokestinimo modelius, toks šių dviejų parametrų atskyrimas yra labiau akcentuojamas ir yra ryškesnis. Tačiau, yra nedidelis tarpvalstybinis skirtumas apie nuomonę, kaip apmokestinimo lygiai ar progresyvumas yra susijęs su individualiomis ekonominėmis charakteristikomis. Analizuojamose valstybėse progresiniai mokesčiai yra labiau palaikomi asmenų, uždirbančių mažesnę darbo užmokestį ir kurie mažiau pasitiki valdžia.

Tuo tarpu Šimovič'as (2012) atliko tyrimą Kroatijoje, kurio tikslas buvo išsiaiškinti, kaip mokestinės išlaidos atsiradusios dėl mokesčio grąžinimo, veikia horizontalaus teisingumo principą. Analizė buvo atliekama atsižvelgiant į skirtingus pajamų šaltinius. Pagrindinis tyrime naudojamas metodas – vidutinių ir efektyvių mokesčio tarifų skaičiavimas skirtingiems pajamų šaltiniams, taip įvertinant GPM sumažinimo struktūros ir kiekio poveikį vidutinei ir efektyviai mokesčio naštai. Buvo naudojami 2001–2010 m. duomenys ir analizė įtraukė tik metinę GPM grąžinimo deklaraciją užpildžiusius mokesčio mokėtojus. Turimas atskleidė, kad mokestinės lengvatos sumažino apmokestinamas pajamas, o atsiradę skirtumai efektyvioje mokesčio taikymo riboje tarp analizuotų pajamų šaltinių rodė horizontalų GPM neefektyvumą. Skirtumai tarp efektyvių mokesčio tarifų, vertinant skirtingus pajamų šaltinius, yra didesni negu vidutinių mokesčių tarifų skirtumai. Pajamos iš individualios veiklos turėjo didžiausią efektyvų mokesčio tarifą (vidutiniškai 13,4 proc.), su darbo santykiais susijusios pajamos – vidutiniškai 11,2 proc. ir pajamos iš kitų šaltinių – vidutiniškai 8,2 proc. Analizės metu padaryta išvada, kad procentiniai efektyvių mokesčių tarifų nuokrypiai yra reikšmingi, ir tai gali būti aiškinama tuo, kad skirtingi pajamų šaltiniai yra traktuojami skirtingai, ir tai yra pagrindinė horizontalaus teisingumo principo neatitikimo prielaida. Apibendrinti mokslinių tyrimų rezultatai pateikti 5 lentelėje.

**5 lentelė. Teisingumo principas moksliniuose tyrimuose (sudaryta autorės)**

<b>Autorius, metai</b>	<b>Tyrimų išvados</b>
Rimkuvienė, 2010	Nėra teisinga pajamas apmokestinti taikant proporcinį apmokestinimo modelį, nes mokesčio mokėtojų galimybės mokėti GPM yra skirtingos.
Hagopian, 2010	Mokesčiai yra našta, kurių nustatymas turi būti pagrįstas teisingai, vadinasi, didžiausias pajamas uždirbantys asmenys turi mokėti daugiau.
Penkaitis, 2013	Teisingai paskirsčius mokesčio našta ir sumažinus GPM mažiau uždirbantiems, tai lems biudžeto pajamų sumažėjimą, bet kartu sumažins ir socialinę atskirtį.
Paulus ir Peich, 2009	Pajamų apmokestinimas vienodu tarifu didina pajamų nelygybę ir pažeidžia socialinio teisingumo principą.
Weller ir Rao, 2010	Progresyvūs mokesčiai sumažina pajamų nelygybę ir nepastovumą. Didėjančias pajamas apmokestinus aukštesniu GPM tarifu, po mokesstinės pajamos paskirstomos teisingiau.
Barnes, 2014	Didesnes pajamas uždirbantys asmenys turi mokėti daugiau, tačiau tai turi būti įgyvendinama sumažinus mokesčio lygių skaičių.
Šimovič, 2012	Taikomos mokesstinės lengvatos mažina apmokestinamas pajamas ir todėl tarpvalstybiniai skirtumai pajamų šaltiniuose rodo horizontalų GPM neefektyvumą.

**Ekonominis efektyvumas.** Hagopian'as (2011) apibūdina, kad efektyvi mokesčių sistema yra tokia, kuri mažiausiai iškreipia ekonominių išteklių pasiskirstymą, maksimizuojant gamybą. Pasak mokslininko, progresyvus apmokestinimas padidina darbo produktyvumą suteikiant didesnę ekonominę efektyvumą ir didesnes sukauptas pajamas. Tuo tarpu Buškevičiūtė (2005) teigia, kad apmokestinimas neturėtų mažinti minimalaus vartojimo ar neigiamai veikti ekonomines motyvacijas. Mokesčiai neturi trukdyti įgyvendinti ir siekti ekonominių tikslų, tokių kaip, visiškas užimtumas, ūkio stabilumas ir augimas. Jie neturi daryti neigiamos įtakos asmenų užimtumui, o vietoj to prisidėti prie jo skatinimo.

Roed'as ir Strom'as (2002) teigia, kad progresinių mokesčių poveikis augimui priklauso nuo darbo elastingumo, mažą darbo užmokestį gaunančių darbuotojų skaičiaus, nuo darbuotojų derybinių pajėgumų ir individualių lengvatų suteikimo. Progresyvių mokesčių politika gali paskatinti mokesčių vengimą, didinti viešojo sektoriaus išlaidas, kurios mažina vidaus taupymą, išstumiant nacionalines kapitalo investicijas ir sumažinti valstybės išlaidų multiplikatorių (Weller ir Rao, 2010). Valstybėje nustačius progresinį mokesčio tarifą, būtų pažeidžiamas ekonominio efektyvumo principas, kadangi asmenys būtų mažiau motyvuoti uždirbti didesnes pajamas, kurios būtų apmokestinamos didesniu tarifu. Apibendrinti mokslinių tyrimų rezultatai pateikti 6 lentelėje.

**6 lentelė. Ekonominio efektyvumo principas moksliniuose tyrimuose (sudaryta autorės)**

<b>Autorius, metai</b>	<b>Tyrimų išvados</b>
Buškevičiūtė, 2005	Mokesčiai neturėtų mažinti minimalaus vartojimo ar daryti neigiamą įtaką užimtumui, ūkio stabilumui ir ekonominiam augimui.
Hagopian, 2010	Progresyvus apmokestinimas padidina darbo produktyvumą ir garantuoja didesnę ekonominę efektyvumą ir didesnes sukauptas pajamas.
Weller ir Rao, 2010	Progresyvūs mokesčiai mažina vidaus taupymą, skatina mokesčių vengimą, didina viešojo sektoriaus išlaidas.

**Administracinis paprastumas.** Principas reiškia, kad mokesčio surinkimas turi būti nesudėtingas, aiškus, lengvai įgyvendinamas ir pigus. Jun'as (2005) pabrėžia, kad standartiškai



mokesčio administravimo išlaidos yra ganėtinai didelės, pavyzdžiui, JAV kasmet išleidžia 10–20 proc. savo pajamų mokesčių politikai administruoti ir įgyvendinti Šiuo principu akcentuojama, kad surinkimo kaštai turi būti mažesni negu jo teikiama nauda visuomenei ir sudaryti kuo mažesnę mokesčio dalį. Kiekvienas mokestis turi būti renkamas tuo metu ir tokiu būdu, kuris yra patogiausias mokesčių mokėtojui. Smith'o (1776) veikalė akcentuojama, kad tai labai svarbu ir mokesčių mokėtojui, nes tada jis gali laiku mokėti mokesčius, ir mokesčių surinkėjui, nes tada jis gali konkrečiu laiku rinkti mokesčius.

Administracinio paprastumo principas įgyvendinamas šalyje, kurioje taikomas proporcinis mokesčio tarifas, ir tai lemia keletas priežasčių. Visų pirma, pasak Tresch'o (2015), nesudėtingas mokesčio administravimas reiškia gebėjimą surinkti mokesčius lengvai ir ekonomiškai, o kiekvieno mokesčio mokėtojo tvarkos laikymasis pasako, kad jis supranta mokesčio administravimo procesą ir mokesčių mokėjimą atlieka dedant tik minimalias pastangas. Paprastai proporcinis apmokestinimas mokesčių administravimo požiūriu yra palyginti paprastas, aiškus ir pigus, kadangi asmenims taikomas vienodas tarifas, neatsižvelgiant į jų uždirbamų pajamų dydį. Pasak Peter, Buttrick'o ir Duncan'o (2009), turėti vieną GPM tarifą yra paprasčiau negu kad taikyti skirtingą tarifą skirtingo dydžio pajamoms, nes vienas mokesčio tarifas pašalina sunkumus asmenims pildant gyventojų pajamų deklaracijas. Tokiu būdu išvengiama klaidų deklaruojant uždirbamas ir gaunamas pajamas.

Administracinio paprastumo principas pažeidžiamas įvedus progresinius gyventojų pajamų mokesčio tarifus. Progresinis apmokestinimas paprastai yra sudėtingesnis, o tai didina mokesčių administravimo kaštus (Bikas ir kt., 2014). Svarbu akcentuoti, kad mokesčių sistemos paprastumas ir aiškumas priklauso ne tik nuo mokesčio tarifų dydžio pasirinkimo, bet ir nuo skirtingu tarifu apmokestinamų pajamų intervalų skaičiaus ir taikomų išimčių. Pasak Peter ir kt. (2009), detalesnis asmeninių pajamų skirstymas į kelias mokestinių pajamų dydžio grupes dažnai susijęs su didesnėmis administravimo sąnaudomis ir tai gali sukurti papildomų paskatų manipuluoti apmokestinamomis pajamomis, jas priskiriant mažesniu tarifu apmokestinamai pajamų kategorijai. Nestandartinės mokesčio nustatymo ir apskaičiavimo taisyklės ir papildomi atskirų regionų nustatyti GPM tik labiau prisideda prie mokestinės sistemos sudėtingumo didinimo. Pagrindiniai aspektai, susiję su administracinio paprastumo principu, pateikiami 7 lentelėje.

**7 lentelė. Administracinio paprastumo principas moksliniuose tyrimuose (sudaryta autorės)**

<b>Autorius, metai</b>	<b>Tyrimų išvados</b>
Tresch, 2015	Kai mokesčio administravimas yra nesudėtingas, mokesčių mokėtojais supranta mokestinius procesus dedant tik minimalias pastangas ir mokestis yra surenkamas lengvai ir ekonomiškai.
Peter ir kt., 2009	Mokesčio mokėtojams, kurių pajamos apmokestinamos pagal proporcinį GPM modelį, yra lengviau pildyti GPM deklaracijas, nes jų pajamos apmokestinamos tik vienu tarifu ir tai sumažina klaidų deklaracijose skaičių.
Bikas ir kt., 2014	Administravimo kaštai didesni šalyse taikančiose progresinį pajamų apmokestinimo modelį.

**Mokestinių įplaukų produktyvumas ir elastingumas.** Mokestinių įplaukų produktyvumas turi užtikrinti pakankamą pajamų surinkimą, kuris būtų naudojamas valstybės išlaidoms padengti. Esant elastingų įplaukų mokesčių sistemai, mokestinės įplaukos, neįvedant naujų mokesčių ir nedidinant tarifų, auga sparčiau nei mokestinė bazė. Mokestinių įplaukų elastingumo didėjimas užkerta kelią dažnai didinti mokesčius, į ką su nepasitikėjimu žiūri mokesčio mokėtojai.

Conesa ir Krueger'as (2006) teigia, kad progresiniai pajamų mokesčiai užtikrina tolygesnį pajamų, turto, vartojimo ir socialinio aprūpinimo pasiskirstymą, tačiau laipsniškas pajamų apmokestinimas turi nepageidaujamą poveikį kalbant apie privačių namų ūkių ir įmonių sprendimus, susijusius su darbo jėgos pasiūla ir taupymu. Tuo tarpu, vertinant proporcinį apmokestinimo modelį, vienodas tarifas visoms pajamų grupėms gali būti laikomas paskata daugiau dirbti ir uždirbti, o tai didina produktyvumą (LLRI, 2009). Proporcinių mokesčių tarifų taikymas tam tikrais atvejais sumažina mokesčių vengimą (Paulus ir Peichl, 2009). Mokėdami vienodo tarifo mokestį, asmenys yra mažiau suinteresuoti slėpti arba sumažinti apmokestinimas pajamas, nes tai neturi įtakos mokesčio tarifo dydžiui.

Creedy'io ir Sanz-Sanz'o (2011) Ispanijoje atlikto tyrimo pagrindinis tikslas buvo gauti analitines išraiškas apie bendras pajamas ir kompleksinių GPM sistemų pajamų elastingumą. Nustatyta, kad kompleksiskumas atsiranda dėl sistemos planavimo pobūdžio, centrinės ir regioninės valdžios vaidmens ir mokestinių kreditų bei lengvatų pavykių egzistavimo. Tyrimo metu bendros mokestinės pajamos buvo išskirstytos pagal skirtingus asmens pajamų šaltinius ir tai leido geriau įvertinti, kaip ir kodėl skiriasi regionai pagal juose surenkamų mokestinių pajamų mastą. Šio darbo tikslas buvo parengti metodą, įvertinantį pavykių pasekmes bendrosioms mokestinėms pajamoms įskaitant pajamų paskirstymo ir paties mokesčio struktūros pavykius daugia-regioninėje ekonomikoje. Tyrimo metu gauti rezultatai parodė, kaip bendros mokesčio pajamos priklauso nuo gyventojų pasiskirstymo kiekviename regione ir bendrų pajamų proporcijų tarp skirtingo GPM pajamų apmokestinimo. Šio principo esminės nuostatos pateikiamos 8 lentelėje.

**8 lentelė. Mokestinių įplaukų produktyvumas ir elastingumas moksliniuose tyrimuose (sudaryta autorės)**

<b>Autorius, metai</b>	<b>Tyrimų išvados</b>
Conesa ir Krueger, 2006	Progresiniai pajamų mokesčiai užtikrina tolygesnį pajamų, turto, vartojimo ir socialinio aprūpinimo pasiskirstymą.
Paulus ir Peichl, 2009).	Proporciniai mokesčių tarifai tam tikrais atvejais sumažina mokesčių vengimą, nes visiems mokesčio mokėtojams taikomas vienu dydžio tarifas.
Creedy ir Sanz-Sanz, 2011	Pagrindinės mokesčių sistemos kompleksiskumo priežastys yra sistemos planavimo pobūdis, centrinės ir regioninės valdžios vaidmuo ir mokestinių kreditų bei lengvatų pavykių egzistavimas.

Vertinant proporcinį ir progresinį gyventojų pajamų apmokestinimo modelius, suderinti visus apmokestinimo principus yra sudėtinga, kadangi vienu ar kitu aspektu jie prieštarauja vienas kitam. Taikant proporcinį apmokestinimo modelį, mokestines pajamas skaičiuoti ir rinkti yra patogu ir

nesudėtinga, nes visiems nustatytas vienodas mokesčio tarifas. Naudojant proporcingus tarifus, asmenys skatinami daugiau dirbti, taip įgyvendinamas ekonominio efektyvumo principas. Tačiau pajamas apmokestinus vienodu tarifu yra pažeidžiamas vertikalus teisingumo principas, pagal kurį daugiau uždirbantys asmenys turėtų sumokėti daugiau gyventojų pajamų mokesčio. Dėl to biudžetas praranda dalį mokestinių pajamų, kurias galėtų surinkti iš didesnes pajamas gaunančių asmenų, ir tai leidžia daryti išvadą, kad proporcingų tarifų sistema pažeidžia mokestinių įplaukų efektyvumo ir produktyvumo principą. Šalyje įvedus progresinius gyventojų pajamų mokesčio tarifus, būtų sudėtinga tarpusavyje suderinti administracinio paprastumo ir mokestinių įplaukų produktyvumo ir elastingumo principus. Visų pirma, naujo mokesčio tarifo įvedimas yra sudėtingiau administruojamas ir pareikalautų daugiau administracinių kaštų, o dėl to nukentėtų valstybės biudžetas. Tačiau progresiniai mokesčiai įgyvendintų horizontaliojo teisingumo principą labiau apmokestinant daugiau uždirbančius asmenis, kadangi visi turi skirtingą pajėgumą mokėti mokesčius.

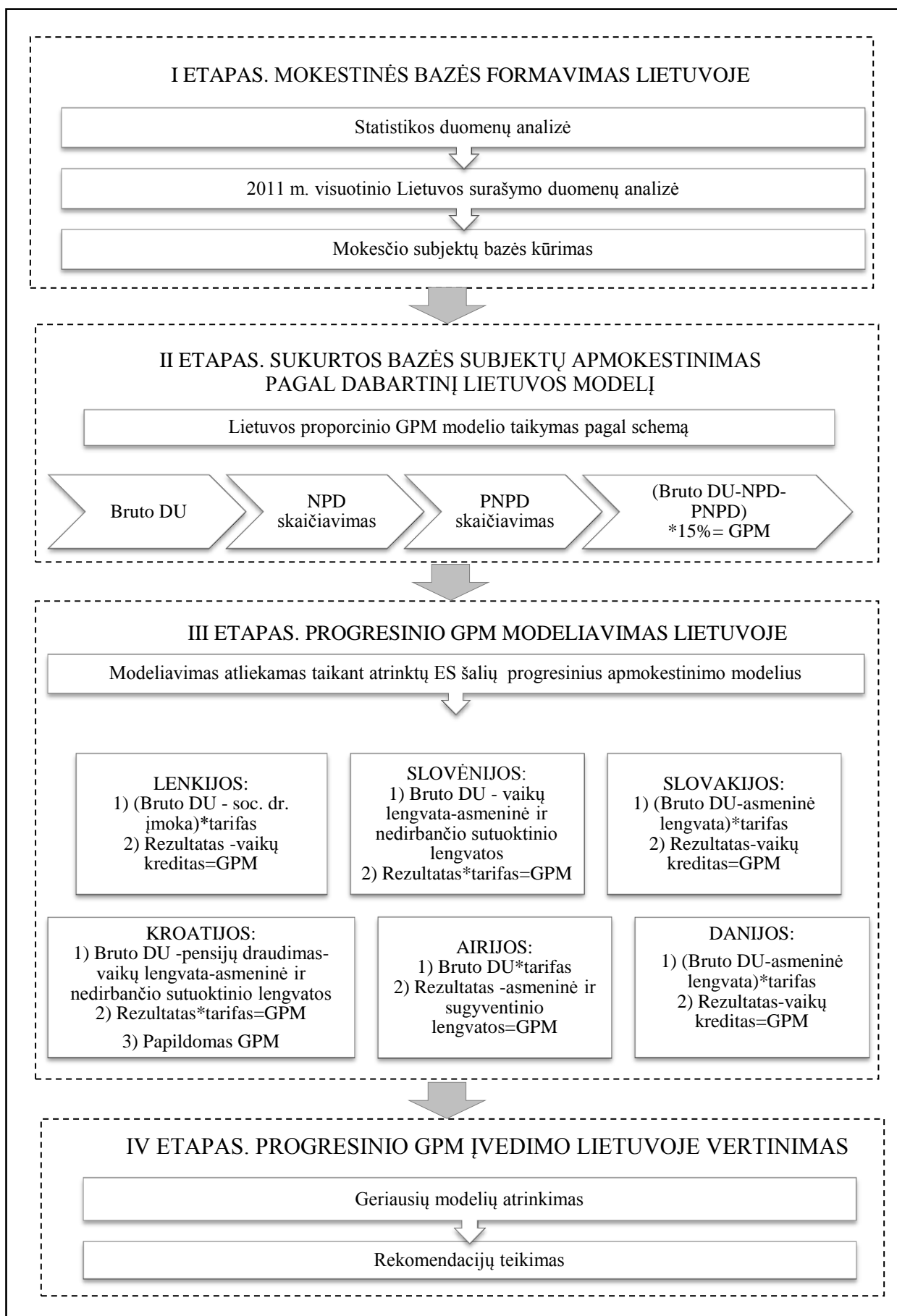
*Atlikus teorinę mokslinių tyrimų analizę, nustatyta, kad dažniausiai mokslinėse diskusijose kalbama apie gyventojų pajamų apmokestinimo tvarkos pokyčių poveikį ekonomikai, mokestinių pajamų iš GPM kitimo priežastis, gyventojų pajamų apmokestinimo modelių vertinimą, ypatumus ir skirtumus. Mokslininkai akcentuoja, kad mokestinės reformos yra dažnas reiškinys, kalbant apie GPM, kurios turi poveikį mokestinių pajamų surinkimui, mokesčio perskirstymui, biudžeto valdymo politikai, darbo jėgos pasiūlai, taupymui, investicijoms ir tyrimus šia tematika atliko Morini ir Pellegrino (2016), Ismailakhunova (2014), Gale'as ir Samwick'as (2014), Peter, Buttrick'as ir Duncan'as (2009), Čok'as ir kt. (2012) bei kt. autoriai. Kita dalis mokslininkų (Đurović-Todorović ir Đornević, 2012; Slavickienė ir kt., 2008; Tamašauskienė ir Žadvidaitė, 2011; Bajrami ir Llesshaj, 2016; Campbell, 2010; Paturot, Mellbye ir Brys (2013); Chen, 2012; Bikas ir kt., 2014; Cozmei ir Serban, 2014; Frey ir Schaltegger, 2016) savo tyrimuose išskyrė veiksnius, tokius kaip, mokesčio tarifai, mokestinės lengvatos, leidžiami atskaitymai, dirbančiųjų asmenų skaičius, šalies nedarbo lygis, darbo užmokesčio dydis, mokesčio administravimo metodai, kurie turi įtakos iš GPM surenkamoms mokestinėms pajamoms. Trečioji daugiausiai dėmesio susilaukusi tyrimų sritis – GPM modelių vertinimas ir ypatumai – kuria domėjosi Piketty'is ir Saez'as (2012), Jukonienė ir Šapalienė (2011), Hagopian (2011, Nichols ir Wempe (2010), Palczewska (2013), Chen'as (2012), Barnes'as (2014), Šimovič'as (2012), Tresch'as (2015) ir kt. Nors gyventojų pajamų apmokestinimo GPM klausimas analizuojamas gana išsamiai, tačiau moksliniuose tyrimuose pasigendama praktinio modeliavimo tyrimų, kurie skirtingose šalyje leistų įvertinti pokyčius pakeitus GPM modelį.*

### **3. EMPIRINIO PROGRESINIO GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO LIETUVOJE TYRIMO METODOLOGIJA**

Pagal teorinėje dalyje gautus modelių tyrimų analizės rezultatus nustatyta, kad didžioji dalis mokslininkų palaiko progresinį gyventojų pajamų apmokestinimo modelį ir akcentuoja, kad gyventojai turi būti apmokestinami atsižvelgiant į jų galimybes vykdyti mokestinę prievolę. Progresinio apmokestinimo idėją palaikė Welleris ir Roa (2010), Slavickienė (2010), Ismailakhunova (2014), Bikas ir kt. (2014), Palczewska (2013), Conesa ir Krueger'is (2006), Rimkuvienė (2010), Penkaitis (2013), Hagopian'as (2010), Barnes'as (2014) ir kt. Moksliniuose tyrimuose diskutuojama, kokie veiksniai lemia mokestinių pajamų iš GPM surinkimą, kokį poveikį apmokestinimo tvarkos pokyčiai turi šalies ekonomikai, kuo vienas nuo kito skiriasi apmokestinimo modeliai ir kokie yra tų modelių ypatumai. Vis dėl to, praktikoje trūksta empirinių tyrimų, kuriuose būtų atliekamas modeliavimas, siekiant išsiaiškinti, kokį poveikį valstybei ir mokestinėms pajamoms turėtų vieno GPM apmokestinimo modelio pakeitimas kitu. Kadangi šiuo klausimu yra dažnai keliamos diskusijos, o jokių konkrečių skaičiavimų atlikta nėra, šioje analizėje bus atliekamas progresinio GPM modelio taikymo Lietuvoje modeliavimas. Atkreiptinas dėmesys, kad modelis formuojamas su apribojimais, darant tam tikras prielaidas ir susidės iš keturių etapų (žr. 9 pav.).

Pirmame etape yra formuojama mokestinė bazė Lietuvoje, kuri parodo, kiek iš viso yra gyventojų pajamų mokesčio mokėtojų, koks jų darbo užmokestis ir kokia šeimyninė padėtis. Tai yra svarbu ir būtina, nes priklausomai nuo šių aspektų, kiekvienam mokesčio mokėtojui yra taikoma skirtinga apmokestinimo GPM tvarka. Šiam tikslui pirmiausiai atliekama statistinių duomenų analizė, siekiant sužinoti dirbančiųjų darbo užmokesčio dydį. Naudojant 2015 m. spalio mėn. duomenis iš Lietuvos Statistikos Departamento, analizės metu vertinamas tik samdomųjų darbuotojų, dirbančių pilną darbo dieną, darbo užmokesčio apmokestinimas gyventojų pajamų mokesčiu. Dėl naujausių duomenų neprieinamumo, informacija apie asmenų šeimyninę padėtį ir vaikų skaičių šeimoje vertinama pagal 2011 m. vykusio visuotinio Lietuvos gyventojų surašymo duomenis. Kadangi nuo to laiko Lietuvoje sumažėjo gyventojų skaičius, buvo apskaičiuotos atitinkamos proporcijos, kurios pritaikytos 2016 m. duomenims. Remiantis statistinių duomenų analize, sudaroma apmokestinamų subjektų bazė, kuriai bus taikomi skirtingų valstybių apmokestinimo modeliai.

Antrame tyrimo etape skaičiuojama, kiek mokestinių pajamų surenkama, taikant adaptuotą dabartinį proporcinį Lietuvos apmokestinimo modelį. Asmens pajamų apmokestinimas proporciniu GPM modeliu atliekamas pagal LR Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nuostatas.



9 pav. Gyventojų pajamų apmokestinimo GPM modeliavimo seka

Trečiajame tyrimo etape atliekamas progresinio gyventojų pajamų mokesčio modeliavimas Lietuvoje. Tyrimo metu Lietuvos GPM mokėtojams pritaikyti progresiniai gyventojų pajamų apmokestinimo modeliai, naudojami Lenkijoje, Kroatijoje, Slovėnijoje, Slovakijoje, Airijoje ir Danijoje, ir skaičiuojamas mokesčių pajamų iš GPM surinkimas. Šių valstybių modeliai pasirinkti dėl kelių skirtingų priežasčių:

- Lenkijos, Slovakijos, Slovėnijos, Kroatijos. Šios valstybės yra panašaus ekonominio išsivystymo lygio ir jose darbo užmokesčių lygis, lyginant su kitomis progresinius GPM modelius taikančiomis šalimis, yra artimiausias Lietuvai.
- Airijos. Naujausiais ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (angl. OECD) duomenimis, Airijos gyventojų pajamų mokestis yra progresyviausias, lyginant su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis (OECD, 2017).
- Danijos. Jau pirmoje darbo dalyje buvo nustatyta, kad Danijos situacija Europoje yra išskirtinė gyventojų pajamų apmokestinimo atžvilgiu. Šioje valstybėje taikomi patys aukščiausiai GPM tarifai, o surenkamų mokesčių pajamų iš GPM santykis su BVP arba su visomis mokesčinėmis pajamomis yra didžiausias. Šių dviejų santykinių rodiklių atžvilgiu, tai sėkmingiausias Europoje taikomas progresinis gyventojų apmokestinimo modelis.

Kiekvienoje valstybėje taikomas skirtingas progresinis GPM modelis, kuris skiriasi ne tik tarifų ir lengvatų dydžiu, bet ir GPM skaičiavimo taisyklėmis. Lenkijoje iš bruto DU atėmus socialinio draudimo įmoką yra pritaikomas GPM tarifas, tačiau gautas rezultatas mažinamas vaikų kredito dydžiu, taip gaunant mokėtiną GPM. Tuo tarpu, Danijoje ir Slovakijoje pirmiausiai iš bruto DU atimama asmeninė lengvata ir gautam skirtumui pritaikomas mokesčio tarifas. Tada rezultatas sumažinamas vaikų kreditu, taip gaunant mokėtiną GPM sumą. Slovėnijoje GPM skaičiuojamas analogiškai, tačiau be asmeninės lengvatos dar yra įtraukiama vaikų ir priklausomojo sutuoktinio/sugyventinio lengvatos, o vaikų kredito visai nėra. Kroatijos GPM modelyje iš bruto DU atimamos visos asmeniui priklausančios lengvatos gautą rezultatą apmokestinant GPM tarifu. Tai dar ne galutinė GPM suma, nes ji turi būti padidinama papildomu GPM, priklausančiu nuo mokesčio mokėtojo gyvenamosios vietos. Šiame turime visiems asmenims bus taikomas Zagrebo papildomo GPM tarifas. Tuo tarpu Airijoje bruto darbo užmokesčiui yra pritaikomas GPM tarifas, o gautas rezultatas mažinamas asmeninės ir sugyventinio lengvatos dydžiu gaunant mokėtiną GPM.

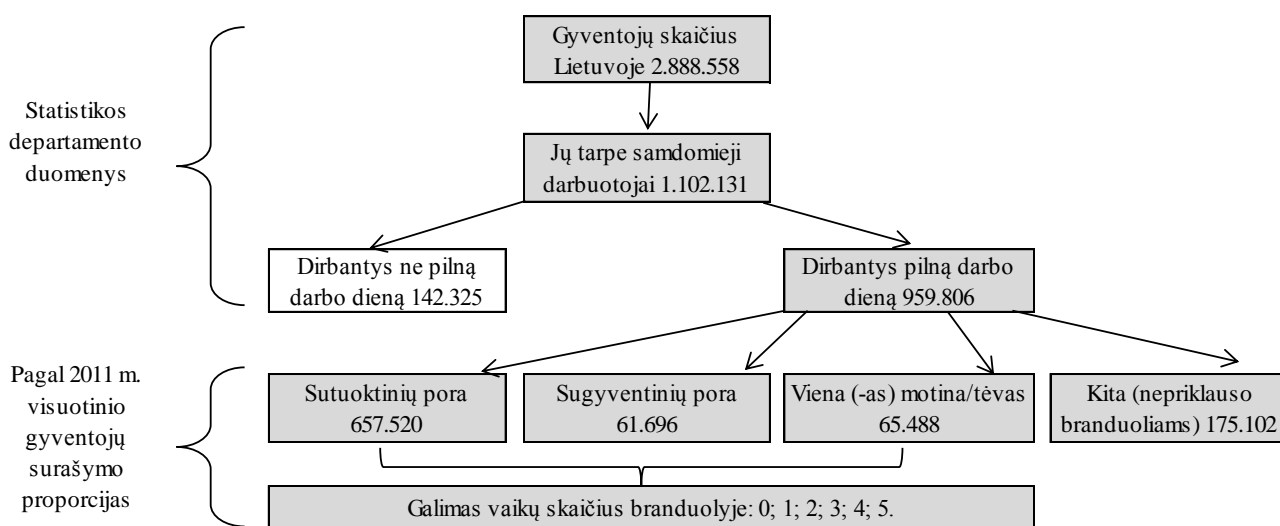
Ketvirtame tyrimo etape, pagal gautus modeliavimo rezultatus, yra atrenkami geriausi modeliai. Atrinkimas atliekamas palyginus bendras surenkamas mokesčines pajamas iš GPM ir apskaičiavus vidutinį mokėtiną GPM kiekvienam mokesčio mokėtojui. Kadangi šis tyrimas atliekamas naudojant supaprastintas sąlygas, todėl geriausiais modeliais laikomi tais, kuriuos taikant surenkama didžiausia mokesčių pajamų iš GPM suma. Galiausiai, įvertinus su modelių taikymais susijusius galimus padarinius, yra pateikiamos rekomendacijos.

Svarbu akcentuoti ir tai, kad progresinių GPM modelių analizės metu pastebėta, kad skirtingas tarifas taikomas skirtingo dydžio pajamoms, todėl, pritaikant valstybių apmokestinimo ribų dydžius ir kitas lengvatas Lietuvai, šie duomenys perskaičiuojami perkamosios galios pariteto atžvilgiu. Naudojamos Eurostat duomenų bazėje pateiktos 2016 m. perkamojo galios pariteto reikšmės, kurios apskaičiuotos nuo šalies BVP už bazę imant EU28. Adaptuojant kitų šalių mokesčių sistemų ypatumus, visos lengvatos ar apmokestinamų pajamų dydžiai buvo pritaikyti Lietuvai, o pradiniai duomenys, naudojami perskaičiavimui, pateikiami 4 priede. Pabrėžiama, kad tyrimas atliekamas darant prielaidą, kad kitos sąlygos nesikeičia (*lot. ceteris paribus*) ir GPM mokesčių pajamų surinkimas priklauso tik nuo mokesčio skaičiavimo metodikos. Progresinio GPM modeliavimas atliekamas taikant apribojimus ir supaprastintas prielaidas ir dėl to gauti rezultatai yra tarpusavyje palyginami.

## 4. PROGRESINIO GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO LIETUVOJE MODELIAVIMAS IR DISKUSIJA

### 4.1. Mokestinės bazės formavimas Lietuvoje

Mokestinės bazės sudarymo prielaidų pagrindimas pradedamas naudojant statistinę informaciją apie Lietuvos gyventojus. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016 m. sausio 1 d. Lietuvoje gyveno 2.888.558 žmonės, kurių pasiskirstymas pagal skirtingas amžiaus grupes pateikiamas 5 priede. Tyrimo imtį sudaro mažesnis asmenų skaičius, kadangi analizuojami tik dirbantys asmenys, kurių pajamos apmokestinamos gyventojų pajamų mokesčiu (žr. 10 pav.). 2015 m. spalio mėn. asmenų, dirbančių pagal darbo sutartis, buvo 1.102.131 (žr. 6 priedas). Daroma prielaida, kad toks dirbančiųjų skaičius per 2 mėnesius (t.y. iki 2016 m. sausio 1 d.) nesikeis ir sudarys 38,16 proc. visų Lietuvos gyventojų. Dirbančiųjų tarpe 959.806 asmenys dirbo pilną darbo dieną, o 142.325 – nepilną darbo dieną ir šios pasiskirstymo tendencijos yra panašios nuo 2010 m. Daroma prielaida, kad šiame tyrime vertinami tik pilną darbo dieną dirbantys asmenys, nes yra sunku sužinoti, kiek tiksliai valandų dirbo ne pilną darbo dieną dirbantys asmenys. Gyventojų pajamų mokesčiui skaičiuoti taip pat reikalinga statistika apie darbo užmokesčio dydį. Lietuvos statistikos departamentas pateikia duomenis apie kiekvienų metų spalio mėnesį darbo užmokesčio pasiskirstymą pagal atskiras amžiaus kategorijas (žr. 7 priedas). Skaičiuojant 2016 m. GPM mokestines pajamas naudojami 2015 m. spalio mėn. darbo užmokesčiai. Visi dirbantys asmenys sugrupuoti pagal amžių ir darbo užmokesčio dydį: pagal amžių visi sugrupuoti į 5 kategorijas, kintančias kas 10 metų, o darbo užmokestis pateikiamas 50, 100 arba 300 EUR dydžio intervaluose.



10 pav. Mokestinės bazės sudarymo procesas (sudaryta autorės)

Žinant pilną darbo dieną dirbančių asmenų skaičių (959.806 asmenys), vertinama jų šeimyninė padėtis ir vaikų skaičius šeimoje. Šiam tikslui naudojama 2011 m. visuotinio Lietuvos gyventojų surašymo statistika, kurioje nurodoma, kiek vaikų iki 18 m. auga įvairaus tipo šeimos branduoliuose



(žr. 8 priedas 1 lentelė). Visuotinio surašymo apibrėžtyse (2011) įvardijama, kad šeimos branduoliu laikoma du ar daugiau asmenų, kurie gyvena viename namų ūkyje ir yra susiję tarpusavyje kaip vyras ir žmona, arba kartu gyvenantys sugyventiniai be ar su vaiku (-ais), arba vienas iš tėvų su vaiku (-ais). Šeimos branduoliuose nevertinami asmenys, turintys vyresnius negu 18 metų vaikus, pensinio amžiaus sulaukę asmenys, niekada negyvenę santuokoje asmenys ir tie, kurie visuotinio surašymo metu save priskyrė kategorijai kita arba nenurodė jokios kategorijos.

2011 m. visuotinio surašymo metu šeimos branduoliuose su vaikais iki 18 metų arba be vaikų yra įvertintas 1.988.981 gyventojas, kai tuo metu Lietuvoje iš viso buvo 3.043.429 gyventojai. Vienų gyvenančių asmenų, nepriklausančių šeimos branduoliams, 2011 m. buvo 411.639, o asmenų, kurie priskyrė save kategorijai „kita“ – 642.809. Turint tokius duomenis, laikoma, kad 2016 m. šeimos branduoliuose bus įvertinta tokia pati dalis visų Lietuvos gyventojų, kurią sudarys  $1.988.981 \div 3.043.429 \times 2.888.558 = 1.887.768$  asmenys (žr. 8 priedas, 3 lentelė). Siekiant nustatyti, kiek šių asmenų priklauso konkrečiai kategorijai (sutuoktiniai, sugyventiniai, vienas tėvas / viena motina ir vaikai iki 18 metų), naudojamas asmenų pasiskirstymo proporcijos, apskaičiuotos pagal 2011 m. visuotinio surašymo duomenis (žr. 8 priedas 2 lentelė). Daroma prielaida, kad 1.988.981 asmuo sudaro 100 proc., todėl nuo šio skaičiaus atitinkamai išskaičiuojamos proporcijos, rodančios kiek ši skaičių sudarančių asmenų yra sutuoktiniai, sugyventiniai, vienos motinos / vieni tėvai ir vaikai iki 18 metų. Žinoma, kad bendras branduoliams priklausančių vaikų skaičius 2011 m. buvo 554.933. Darant prielaidą, kad kiekvienoje vaikų skaičiaus kategorijoje (iš viso 6) yra 100 proc. asmenų, buvo apskaičiuota, kaip šis skaičius pasiskirsto trijuose skirtinguose šeimos branduolio tipuose. Vieni gyvenantys asmenys ir kategorijai kiti priklausantys asmenys apskaičiuojami pagal 2011 m. apskaičiuotas proporcijas. Gauti skaičiavimus apibendrinantys rezultatai pateikiami 9 lentelėje.

**9 lentelė. Asmenų perskaičiavimas pagal 2011 m. visuotinio surašymo pasiskirstymo proporcijas**

	Dalis, proc.	Žmonių skaičius, 2011	Žmonių skaičius, 2016
Iš viso gyventojų	100,00	3.043.429	2.888.558
Sutuoktinių pora	38,64	1.175.900	1.116.062
Sugyventinių pora	4,94	150.450	142.794
Viena motina ar vienas tėvas	3,54	107.698	102.218
Vaikai	18,23	554.933	526.694
Asmenys gyvenantys vieni	13,53	411.639	390.692
Kita	21,12	642.809	610.098

1.887.768

Visuotinio surašymo metu taip pat įvertintas tėvų ekonominis užimtumas (žr. 9 priedas), todėl tyrimo metu laikoma, kad tokia pati pasiskirstymo proporcija išliks ir 2016 m. Turint proporcijas atliekami skaičiavimai, rodantys kiek šeimos branduoliuose yra dirbančiųjų asmenų (žr. 10 priedas). Sugyventinių arba sutuoktinių porose gali nedirbti nei vienas, dirbti vienas arba dirbti abu asmenys. Vienas tėvas / viena motina gali dirbti arba nedirbti. Kiekvienoje šeimos branduolio tipo kategorijoje

išskiriami šie trys (du) galimi variantai ir, pagal nustatytus tėvų užimtumo procentus, skaičiuojamas bendras dirbusių asmenų skaičius.

Kadangi surašymo metu respondentų nebuvo klausama, kiek šeimos branduoliams priklausančių vaikų dirba, šiame tyrime daroma prielaida, kad jiems priklausantys vaikai iki 18 metų nedirba. Dėl šios priežasties visi 4.637 dirbantys asmenys, kurie priklauso 15-19 metų amžiaus kategorijai (žr. 7 priedas), atliekant skaičiavimus, pateikiami atskiroje kategorijoje „Vienas asmuo (iki 20 metų)“, darant prielaidą, kad jie neturi vaikų. Taip pat yra sudėtinga įvertinti, kiek asmenų, kurių amžius yra daugiau nei 60 metų, turi nepilnamečių vaikų, todėl daroma prielaida, kad 60 m. ir vyresni asmenys neturi vaikų jaunesnių nei 18 metų. Kadangi dalis dirbančiųjų (nuo 20 iki 59 m) nepriklauso šeimos branduoliams, jie neturi vaikų ir jų namų ūkis susideda tik iš vieno asmens, šie asmenys kartu su dirbančiais vyresniais nei 60 metų priskiriami atskirai kategorijai „Vienas asmuo (neturi vaikų iki 18 metų)“. Kadangi apmokestinimo požiūriu šios dvi kategorijos yra panašios skaičiavimuose informacija apie abi kategorijas bus pateikiama kategorijoje „Kita (branduoliams nepriklausantys dirbantys asmenys iki 20 m. ir 20-59 m.)“.

Remiantis Lietuvos Statistikos departamento duomenimis, 2016 m. pradžioje Lietuvoje iš viso buvo 1.334,9 tūkst. samdomųjų darbuotojų ir 157,5 tūkst. savarankiškai dirbančių asmenų. Tolimesniame tyrime bus vertinamas tik samdomųjų darbuotojų, sudarančių 88,20 proc. visų darbuotojų, darbo užmokesčio apmokestinimas. Samdomieji darbuotojai pagal darbo laiką yra pasidalinę tarp dviejų kategorijų: dirbantys pilną darbo dieną ir dirbantys ne pilną darbo dieną. Kadangi nėra statistikos, atskleidžiančios, kiek valandų dirbo kiekvienas ne pilną darbo dieną dirbantis samdomasis darbuotojas, tolimesniame tyrime bus naudojamas tik pilną darbo dieną dirbusių samdomųjų darbuotojų skaičius, kuris sudaro 87,09 proc. visų samdomųjų darbuotojų. Šiuos asmenis reikia paskirstyti penkioms, analogiškomis kaip ir 12 priede esančioms dirbančiųjų kategorijoms. Daroma prielaida, kad 87,09 proc. branduoliams priklausantys dirbantys asmenys, priklausantys kategorijoms sutuoktiniai, sugyventiniai, vienas tėvas / viena motina, dirba pilną darbo dieną. Asmenų iki 20 metų ir vyresnių nei 60 m. skaičius yra taip pat žinomas ir jis atitinkamai lygus 4.637 ir 82.369 (žr. 7 priedas). Belieka apskaičiuoti, kiek iš šio skaičiaus asmenų priklauso kategorijai „Vieni asmenys (20-59 m.)“, o tai atliekama iš bendro samdomųjų darbuotojų, dirbančių pilną darbo dieną, skaičiaus (959.806 asmenys) atėmus visas prieš tai įvardintas asmenų grupes. Rezultatai, rodantys, kiek kokiai asmenų kategorijai priklauso pilną darbo dieną dirbusių asmenų pateikiami 12 priede.

Gaunama imtis, pagal kurią skaičiuojamas GPM, tačiau reikia išsiaiškinti, koks yra konkrečiam asmeniui priklausantis darbo užmokestis. Visi 4.637 vaikai pagal amžių priklauso kategorijai asmenys iki 20 metų, kurioje daugiau nėra jokių kitų asmenų. Daroma prielaida, kad sutuoktinių poros, sugyventinių poros, viena motina / vienas tėvas bei dalis asmenų, kurių ūkį sudaro vienas žmogus ir kurie neturi vaikų iki 18 metų, yra nuo 20 iki 59 metų. Vadinasi, jie priklauso keturiems amžių grupių

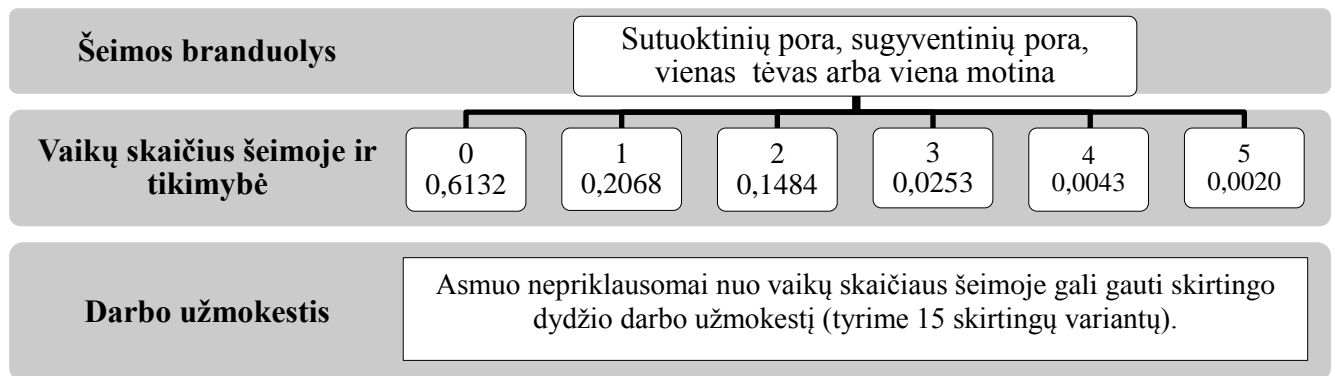
intervalams, kuriuose bendra asmenų suma pagal darbo užmokesčius yra 872.800 (žr. 7 priedas). Laikydami, kad tai 100 proc. asmenų, apskaičiuojamos proporcijos atskirai amžiaus kategorijai (žr. 13 priedas). Pagal gautas proporcijas apskaičiuojama, kiek asmenų patenka į kiekvieną amžiaus kategoriją. Informacija, naudojama tolimesniems skaičiavimams pateikiama 10 lentelėje.

**10 lentelė. Asmenų pasiskirstymas pagal amžiaus kategorijas**

Asmenų kategorija	iki 20 metų	20-29 metų	30-39 metų	40-49 metų	50-59 metų	virš 60 metų	Iš viso
Sutuoktinių pora		128.830	158.192	183.770	186.727	-	657.520
Sugyventinių pora		12.088	14.843	17.243	17.521	-	61.696
Viena (-as) motina/tėvas		12.831	15.756	18.303	18.598	-	65.488
Vienas asmuo (neturi vaikų iki 18 metų)		17.261	21.195	24.622	25.018	82.369	170.465
Vienas asmuo (iki 20 metų)	4.637	-	-	-	-	-	4.637
<b>Pagal DU dydį priklausančių asmenų skaičius</b>	<b>4.637</b>	<b>171.011</b>	<b>209.986</b>	<b>243.939</b>	<b>247.864</b>	<b>82.369</b>	<b>959.806</b>

10 lentelėje yra pateiktas asmenų skaičius pagal jų amžių ir šeimos branduolio tipų kategorijas, tačiau tyrimui atlikti trūksta informacijos apie tai, koks yra konkretaus asmens darbo užmokestis ir vaikų skaičius šeimoje. Darbo užmokesčio dydžio nustatymui pirmiausiai buvo apskaičiuojama, kokia asmenų dalis gauna atitinkamo dydžio darbo užmokestį atskiroje amžiaus kategorijoje. Tai reiškia, kad 100 proc. laikytas atskiroms amžiaus kategorijoms priklausantis bendras asmenų skaičius (žr. 14 priedas). Gavus pasiskirstymo procentus, jie atitinkamai dauginami iš tai amžiaus grupei priskiriamų asmenų (pagal skirtingas asmenų kategorijas) skaičius. Pavyzdžiui, 10 lentelėje matome, kad 20-29 metų amžiaus kategorijoje yra 128.830 sutuoktiniai, 12.088 sugyventiniai, 12.831 vienos motinos arba vieni tėvai ir 17.261 vienas asmuo (neturi vaikų iki 18 m.). Kiekviena ši kategorija dauginama iš 14 priede pateiktų procentų prie atskiro dydžio darbo užmokesčio. Taip atliekami analogiški skaičiavimai visoms asmenų kategorijoms skirtingose amžiaus grupėse (žr. 15 priedas).

Tyrimo atsižvelgiama, kad skirtingą darbo užmokestį gaunantys asmenys, gali priklausyti bet kuriam šeimos branduolio tipui ir turėti skirtingą vaikų skaičių (žr. 11 pav.). Informacija apie skirtingą darbo užmokestį uždirbančių asmenų pasiskirstymą pagal šeimos branduolio tipus pateikiama 15 priede. Kiekvienas asmuo gali turėti skirtingą vaikų skaičių, kuriam įvertinti buvo naudojamos tikimybės (žr. 16 priedas). Jos atskirai apskaičiuojamos kiekvienam branduolio tipui: tam tikrą vaikų kiekį turintis šeimos branduolių skaičius dalinamas iš bendro šeimos branduolio skaičiaus. Gautos tikimybės naudojamos skaičiuojant skirtingą darbo užmokestį gaunančių asmenų skaičiui, kuris atitinkamai gali auginti nei vieno, vieną, du, tris, keturis arba penkis vaikus.



### 11 pav. Šeimos branduolių apmokestinimas (sudaryta autorės)

Praktinis tikimybių panaudojimas iliustruojamas pavyzdžiu. Analizėje mažiausias naudojamas darbo užmokestis lygus 300 EUR ir jį gauna 56.576 asmenys iš sutuoktinių poros. Tikimybė, kad ši pora neturi nei vieno vaiko yra 0,6132, kad turi vieną – 0,2068, du – 0,1484, tris – 0,0253, keturis – 0,0043, o penkis – 0,0020 (žr. 15 priedas ir 11 pav.). 56.576 padauginus iš kiekvienos tikimybės, gaunama, kad 300 EUR uždirba 34.692 asmenys neturintys nei vieno vaiko, 11.700 asmenys turintys vieną vaiką, 8.396 asmenys turintys du vaikus, 1.431 asmenys turintys tris vaikus, 243 asmuo turintis 4 vaikus ir 113 asmenys turintys penkis vaikus. Analogiški skaičiavimai atliekami su 15 skirtingo dydžio atlyginimais ir visais šeimos branduolių tipais. Vaikų skaičiaus šeimoje pasiskirstymo tikimybės nevertinamos skaičiavimuose asmenims, priklausantiems kategorijai „kita“ (nes jie neturi vaikų).

Turint visus reikalingus duomenis, įvardijamos paskutinės GPM skaičiavimo prielaidos. Sutuoktinių ir sugyventinių poroms, kuriose dirba abu sutuoktiniai, lengvatos ar kreditai dėl vaikų dalinami per pusę, o kuriose vienas – taikomas pilnas lengvatos ar kredito dydis. Motinai arba tėvui, kurie vieni augina vaiką iki 18 metų taip pat taikomas pilnas lengvatos/kredito dydis. Tuo tarpu, kategorijai „Kita (branduoliams nepriklausantys dirbantys asmenys iki 20 m. ir 20-59 m.)“ priklausantys asmenys neturi vaikų iki 18 m., todėl jie neturi jokių lengvatų, priklausančių nuo vaikų skaičiaus. Taip pat svarbu paminėti, kad Lietuvos statistikos departamente darbo užmokestis yra pateikiamas intervaluose, tad šio tyrimo skaičiavimams bus naudojamas aritmetinis intervalo vidurkis.

## 4.2. Gyventojų pajamų mokesčio surinkimas pagal esamą apmokestinimo modelį Lietuvoje

Analizuojant apmokestinimą pagal Lietuvos dabartinę proporcinę GPM modelį, daroma prielaida, kad visi darbuotojai dirba pagrindinėje darbovietėje ir yra pateikę laisvos formos prašymą dėl NPD taikymo. Gyventojų pajamų mokestis, mokamas pagal dabartinę Lietuvos apmokestinimo modelį, yra skaičiuojamas iš bruto darbo užmokesčio atėmus neapmokestinamą pajamų dydį (skaičiuojamas pagal 6 formulę) ir papildomą neapmokestinamą pajamų dydį (priklauso nuo mokesčio mokėtojo vaikų skaičiaus). Taip gaunama gyventojų pajamų mokesčio bazė, kuri apmokestinama 15 proc. dydžio GPM tarifu. Naudojant informaciją apie DU dydį, pirmiausiai skaičiuojamas mėnesinis

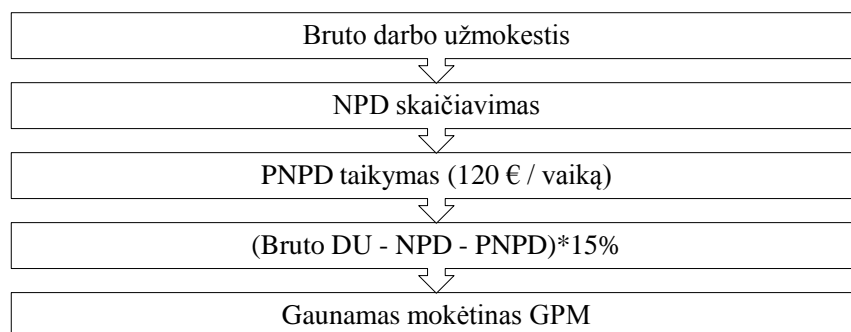
neapmokestinamas pajamų dydis. Tuo atveju, kai mėnesinės su darbo santykiais susijusios pajamos yra lygios 350 eurų, NPD dydis yra lygus 200 eurų. Kitais atvejais, nuo 2016 m. sausio 1 d. taikomas mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal 6 formulę:

$$NPD_{m\acute{e}n.} = 200 - 0,34 \times (DU - 350); \quad (6)$$

kur  $NPD_{m\acute{e}n.}$  – mėnesinis neapmokestinamas pajamų dydis;

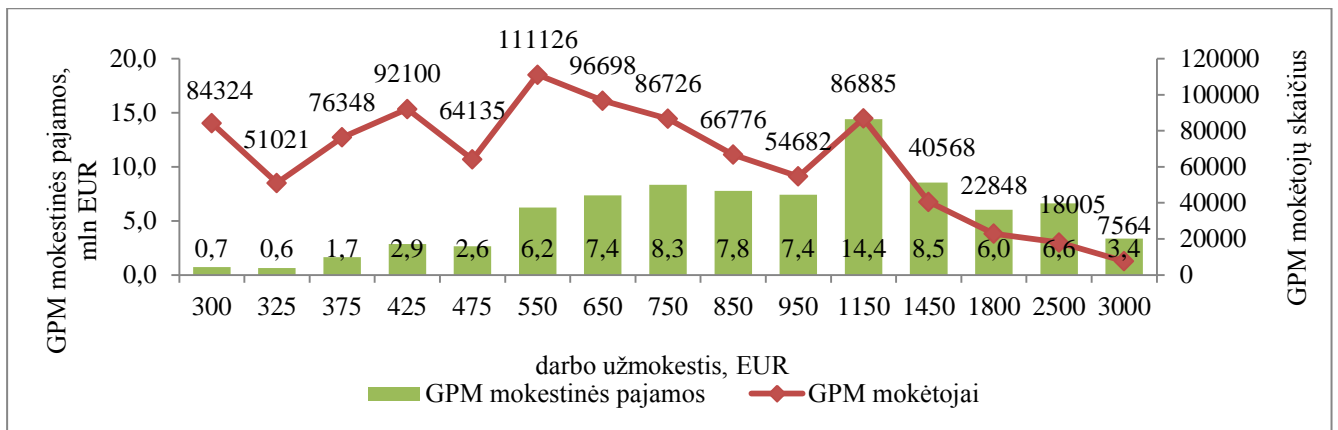
$DU$  – mėnesinis darbo užmokestis.

Gavus neigiamą mėnesinio NPD reikšmę, laikoma, kad jis lygus nuliui. Tyrimo metu nulinis NPD taikomas dirbantiems per mėnesį gaunantiems 940 ir daugiau eurų. Asmenims auginantiems vaikus iki 18 metų yra taikomas papildomas neapmokestinamas pajamų dydis (toliau PNPĐ), kuris nuo 2016 m. sausio 1 d. kiekvienam vaikui siekia 120 EUR. Tai reiškia, kad PNPĐ asmenims auginantiems 1 vaiką lygus 120 EUR, 2 vaikus – 240 EUR, 3 vaikus – 360 EUR, 4 vaikus – 480 EUR, o 5 vaikus – 500 EUR. Svarbu akcentuoti tai, kad pilnas PNPĐ taikomas vienam šeimoje dirbančiam asmeniui, todėl dirbant abiems tėvams jis dalinamas per pusę, pavyzdžiui, turint vieną vaiką abiems dirbantiems tėvams taikoma po 60 EUR papildomo neapmokestinamo pajamų dydžio. GPM skaičiavimo schema Lietuvoje pateikiama 12 pav.



**12 pav. Gyventojų pajamų mokesčio skaičiavimo seka Lietuvoje (sudaryta autorės)**

Remiantis pateikta schema skaičiuojama, kiek GPM yra surenkama apmokestinus pilną darbo dieną dirbančius samdomuosius darbuotojus, atsižvelgiant į mokesčio mokėtojų vaikų skaičių (žr. 17-20 priedai). Siekiant nustatyti skirtingą darbo užmokestį gaunančių asmenų pasiskirstymo tendencijas, pastebima, kad dažniausiai GPM mokėtojai uždirba 550 EUR arba 650 EUR (žr. 13 pav.). Šiose darbo užmokesčio kategorijose bendrai yra 207.824 asmenys, o tai sudaro 21,65 proc. visų GPM mokėtojų. Pagal darbo užmokesčio pasiskirstymą, būtų galima išskirti tris kategorijas. Pirmoji – tai asmenys, kurie gauna 300–475 EUR ir jie sudaro 38,33 proc. visų GPM mokėtojų. Antroji – dirbantieji, kurių darbo užmokestis svyruoja nuo 550 iki 950 EUR ir jie sudaro 43,34 proc., visų GPM mokėtojų, o trečiajai kategorijai priskiriami 1.150–3.000 EUR gaunantys asmenys, kurie sudaro 18,32 proc. visų mokėtojų. Toks pasiskirstymas rodo, kad 69,02 proc. Lietuvos gyventojų darbo užmokestis yra mažesnis už vidutinį bruto darbo užmokestį, kuris 2016 m. IV ketvirtį buvo lygus 822,8 EUR.



**13 pav. GPM surinkimas pagal dabartinę Lietuvos pajamų apmokestinimo modelį**

Pritaikius 2016 m. sausio 1 d. galiojusią GPM skaičiavimo metodiką gauta, kad per mėnesį surenkamo GPM suma yra lygi 84.572.176 EUR. Visus mokesčio mokėtojus, pagal sumokamo GPM sumą galima paskirstyti į tris kategorijas: asmenis gaunančius iki 550 eurų priskiriant I kategorijai, 550–950 EUR – II kategorijai, o 1.150–3.000 EUR – III kategorijai. Pagal šiuo metu esantį gyventojų pajamų apmokestinimo modelį, pastebima, kad mažiausius atlyginimus gaunantys asmenys sumoka mažiausiai gyventojų pajamų mokesčio – 10,06 proc. viso sumokama GPM. Antrajai kategorijai priklausantys asmenys sumoka 43,89 proc., o trečiajai - 46,05 proc. visų mokesčių GPM pajamų. Mažiau negu vidutinį darbo užmokestį gaunantys asmenys sumoka 35,99 proc. viso GPM, kai tuo tarpu daugiau negu 822,8 eurų gaunantys asmenys sumoka 64,01 proc. viso GPM. Kadangi gerokai skiriasi asmenų, gaunančių skirtingą darbo užmokestį, skaičius, buvo išvestas aritmetinis vidurkis, rodantis, kad vidutiniškai 300 eurų uždirbantis asmuo sumoka 8,48 eurų per mėnesį, o 3.000 eurų gaunantis asmuo – 443,21 eurų per mėnesį ir tai rodo, kad, nors pajamos apmokestinamos vienodu tarifu, skiriasi asmenų sumokami mokesčiai (uždirbantys daugiau, sumoka didesnę mokesčio dalį).

Pagrindinė tokio skirtumo atsiradimo priežastis – taikomas neapmokestinamas ir papildomas neapmokestinamas pajamų dydžiai, kurie, uždirbantiems mažesnes pajamas ir turintiems daugiau vaikų, lemia didesnę neapmokestinamų pajamų dalį, kuri sumažina GPM bazę. Seimo narys Naglis Puteikis, kalbėdamas apie Lietuvos gyventojų apmokestinimą, pabrėžia: „Neproporcingas darbo pajamų, ypač minimalių, apmokestinimas yra viena pagrindinių skurdo priežasčių Lietuvoje, todėl galima pritarti vyriausybės pasiūlymui didinti neapmokestinamą pajamų dydį, tokiu būdu mažinant darbo jėgos mokestinę naštą<sup>1</sup>.“ Tuo tarpu Nerijus Mačiulis teigia, kad „Dabartiniai pasiūlymai niekaip nepadėtų mažiausias pajamas gaunantiems dirbantiesiems – jų mokamas GPM tarifas nemažinamas. Būtent NPD didinimas gali greičiausiai ir efektyviausiai pasiekti socialdemokratinės vertybes<sup>2</sup>.“ Apibendrinus galima teigti, kad svarstant pakeitimus gyventojų pajamų apmokestinimo srityje, yra akcentuojamas NPD didinimas, siekiant sumažinti skurdą ir socialinę atskirtį Lietuvoje.

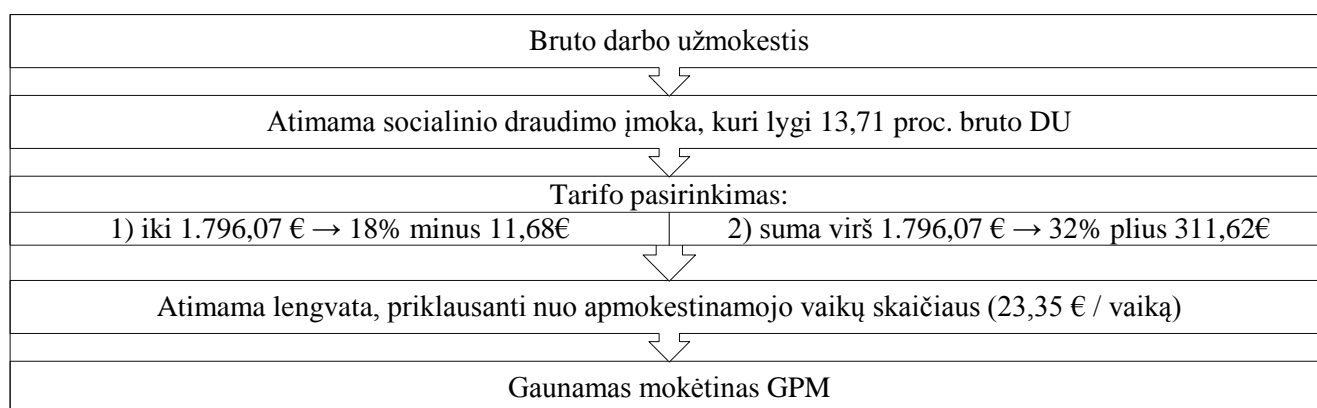
<sup>1</sup> <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/9edb5b8076f111e59a1ed226d1cbceb5>

<sup>2</sup> <http://vz.lt/verslo-aplinka/politika/2015/10/21/grizta-prie-progresiniu-mokesciu-mma-ir-npd-kelimo>

### 4.3. Progresinių GPM modelių taikymas Lietuvoje

#### 4.3.1. Gyventojų pajamų apmokestinimas Lietuvoje taikant Lenkijos modelį

Lenkijoje gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamos atskiro gyventojų uždirbtos pajamos. Skaičiuojant GPM, pirmiausiai reikia įvertinti apmokestinamas pajamas ir apskaičiuotą mokestį mažinančias lengvatas (Lenkijos migracijos tarnyba)<sup>3</sup>. Lenkijoje taikomos gyventojų pajamų apmokestinimo tvarkos ypatumai pateikiami 14 pav.



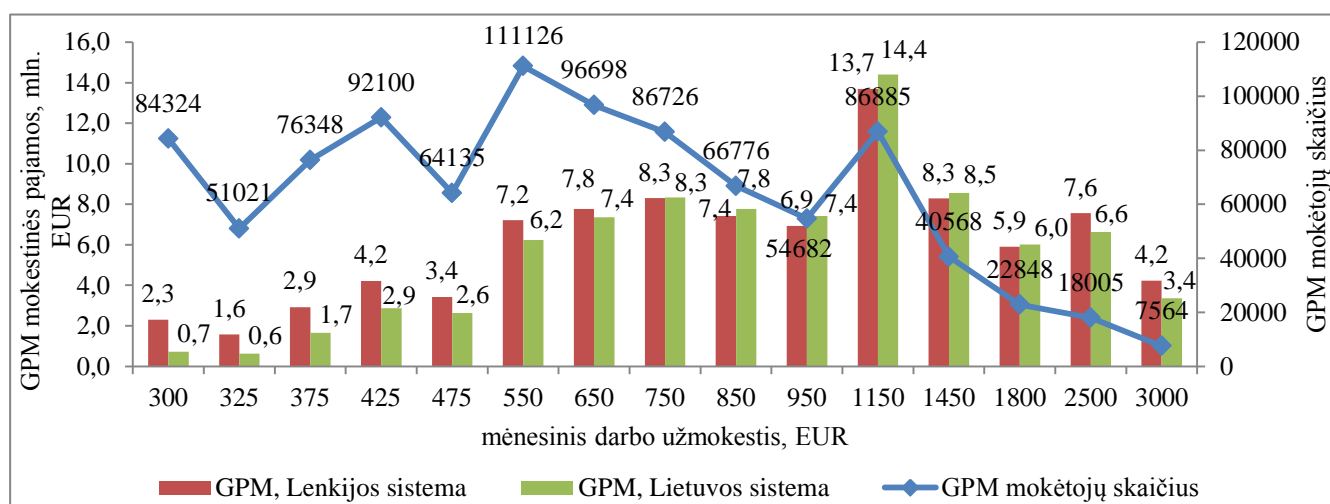
14 pav. GPM apskaičiavimo seka taikant Lenkijos apmokestinimo modelį (sudaryta autorės)

Apmokestinamos pajamos yra apskaičiuojamos iš darbo užmokesčio atėmus socialinio draudimo įmokas, kurios bendrai sudaro 13,71 proc. bruto darbo užmokesčio sumos. Gautas rezultatas, priklausomai nuo apmokestinamų pajamų dydžio, apmokestinamas GPM, kurio tarifas lygus 18 proc. arba 32 proc. Mėnesinės pajamos, mažesnės negu 1.796,07 EUR, apmokestinamos 18 proc. GPM tarifu ir iš apskaičiuoto mokesčio atimama 11,68 EUR, o pajamoms didesnėms nei 1.796,09 EUR yra taikomas 32 proc. GPM tarifas prie gauto rezultato pridėdant 311,62 EUR. Šioje šalyje, priešingai negu Lietuvoje, yra naudojamos lengvatos, kurios mažina apskaičiuotą gyventojų pajamų mokestį. Tai reiškia, kad pirmiausiai apskaičiuojamas GPM, o tada iš jo atimama taikomų lengvatų suma. Dirbančiųjų gyventojų pajamų mokestis mažinamas atsižvelgiant į vaikų skaičių šeimoje. Turint vieną arba du vaikus iš gyventojų pajamų mokesčio per mėnesį išskaičiuojama po 23,35 euro už kiekvieną vaiką. Šeimose, kuriose auginami trys vaikai, už du pirmus vaikus iš GPM atimama po 23,35 euro, o už trečią – 40 eurų. Auginančioms keturis ir daugiau vaikų, už tris pirmus vaikus taikomos analogiškos lengvatos, tačiau už ketvirtą ir kiekvieną paskesnę vaiką taikoma 56,70 eurų dydžio lengvata (Worldwide Personal Tax and Immigration Guide, 2016-17). Jei abu vaiko tėvai dirba, kiekvienam iš tėvų pritaikoma pusė lengvatos dydžio.

Naudojantis pateikta schema (žr. 14 pav.) toliau analizuojamas GPM skaičiavimo pavyzdys. Vaikų neturinčiam asmeniui, kuris per mėnesį uždirba 1.500 eurų, GPM skaičiuojamas tokia tvarka:  $1.500 \times 13,71 \% = 205,65$  EUR;  $(1.500 - 205,65) \times 18 \% - 11,68 = 221,30$  EUR. Taigi šiam asmeniui

<sup>3</sup><http://www.migrant.info.pl/personal-income-tax-pit.html>

iš darbo užmokesčio per mėnesį būtų atskaičiuojama 221,30 EUR GPM įmoka. Jei jis turėtų 2 vaikus, kuriuos augintų kartu su dirbančia žmona, iš gauto rezultato dar turėtume atimti lengvatą, priklausančią nuo vaikų skaičiaus:  $221,30 - (2 \times 23,35 \div 2) = 197,95$  EUR. Vaikų lengvata dalijama abiem sutuoktiniams per pusę, kadangi jie abu yra GPM mokėtojai. Didžiausias pajamų apmokestinimui taikomas tarifas siekia 32 proc. ir yra nustatomas mėnesinėms pajamoms viršijančioms 1.796,07 EUR. Pavyzdžiui, vaikų neturinčiam asmeniui, per mėnesį uždirbančiam 3.000 EUR, gyventojų pajamų mokestis skaičiuojamas taip:  $3.000 \times 13,71 \% = 411,30$  EUR;  $311,62 + 32 \% \times (3.000 - 411,30 - 1.796,07) = 565,26$  EUR. Analogiški skaičiavimai atliekami visoms mokesčio mokėtojų grupėms (žr. 21-24 priedai). Lietuvai pritaikius Lenkijoje naudojamą gyventojų pajamų apmokestinimo modelį per mėnesį pavyktų surinkti 91.747.261 EUR, o tai yra 8,48% proc. daugiau negu naudojant proporcinį 15 proc. GPM tarifą. Skaičiuojama, kiek GPM per mėnesį būtų surenkama iš asmenų, gaunančių skirtingo dydžio atlyginimus (žr. 15 pav.).



**15 pav. GPM surinkimo palyginimas taikant Lenkijos ir Lietuvos modelius**

Pritaikius Lenkijos modelį, daugiausiai mokestinių pajamų būtų surenkama iš asmenų, uždirbančių 1.150 EUR (surenkama 13,7 mln. EUR/mėn.) ir 750 EUR (surenkama 8,3 mln. EUR/mėn.), o tokio dydžio darbo užmokestį gaunančių asmenų atitinkamai yra 86.885 ir 86.726. Didžiausi skirtumai išryškėja mažiausius DU uždirbančių asmenų grupėje, kadangi, pritaikius Lenkijos modelį, 300 EUR uždirbantys asmenys sumokėtų 3,22 karto, 325 EUR – 2,51 karto, o 375 EUR – 1,77 karto daugiau palyginus su dabartine GPM sistema. Kaip matome, didelis skirtumas tarp mokestinių pajamų surinkimo yra palyginus 475 EUR ir 550 EUR uždirbančius asmenis, tačiau pagrindinė to priežastis yra mokesčio mokėtojų skaičius – 550 EUR/mėn. mokesčio mokėtojų skaičius yra didžiausias visoje imtyje. Pastebima, kad iki 850 EUR/mėn. uždirbantys asmenys, taikant Lenkijos apmokestinimo modelį, mokesčių sumoka 7,28 mln. EUR daugiau nei tas pačias pajamas apmokestinus pagal Lietuvos modelį. Mokestinių pajamų surinkimas iš asmenų uždirbančių iki 750 EUR yra didesnis taikant Lenkijos modelį, tačiau nuo 850 EUR iki 1.800 EUR darbo užmokesčio



asmenų grupėse – taikant Lietuvos modelį. Šioje grupėje skirtumas tarp mokestinių pajamų surinkimo yra lygus 1,92 mln. EUR. Didžiausius DU gaunantys asmenys (2.500 EUR arba 3.000 EUR) didesnę GPM sumoka pritaikius Lenkijos apmokestinimo modelį ir bendras skirtumas tarp mokestinių pajamų surinkimo yra 1,81 mln. EUR. Galiausiai galima teigti, kad įvestas Lenkijos modelis padidintų GPM surinkimą daugumoje asmenų grupių, tačiau labiausiai tai pajustų mažiausias pajamas (iki 375 EUR) uždirbantys asmenys, kurie sudaro net 22,06 proc. visų mokėtojų.

#### **4.3.2. Gyventojų pajamų apmokestinimas Lietuvoje taikant Slovėnijos modelį**

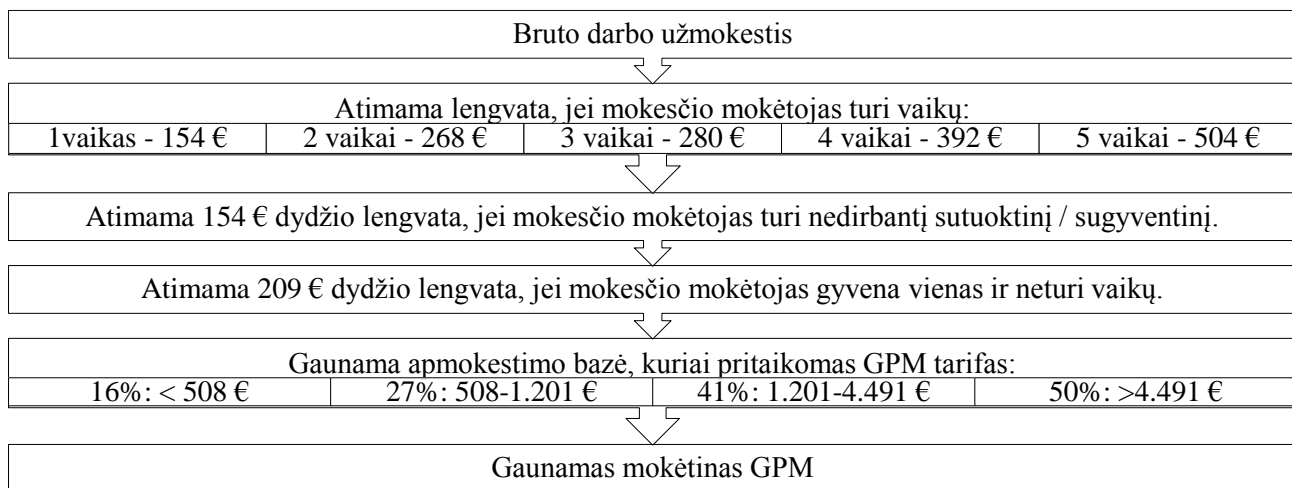
Lietuvoje, siekiant padidinti GPM mokestinių pajamų surinkimą, buvo pritaikyta dar vienos valstybės – Slovėnijos – GPM apmokestinimo modelis. Slovėnijoje kiekvienas dirbantysis traktuojamas kaip atskiras gyventojų pajamų mokesčio mokėtojas, todėl susituokę asmenys yra apmokestinami atskirai nuo kiekvieno asmens uždirbtų pajamų jų nesumuojant<sup>4</sup>. Dirbančiųjų pajamoms apmokestinti naudojami keturių skirtingų dydžių gyventojų pajamų mokesčio tarifai, kurie didėja gaunant didesnes pajamas. Priklausomai nuo dirbančiųjų šeimyninės padėties, mokesčių mokėtojai gali sumažinti savo apmokestinamas pajamas (Worldwide Personal Tax Guide. Income tax, social security and immigration, 2016–17). Jeigu dirbantysis turi vieną vaiką, jo apmokestinamos pajamos per mėnesį mažinamos 154,36 EUR, jeigu du vaikus – 167,81 EUR, tris – 279,88 EUR, keturis – 391,95 EUR, penkis – 504,15 EUR. Šeimoje esant kitam susijusiam ir nedirbančiam nariui, pavyzdžiui, sutuoktiniui arba sugyventiniui, GPM mokėtojui per mėnesį taikomas 154,36 EUR neapmokestinamas pajamų dydis. Nuolatiniais gyventojams, kurie neturi šeimos ir gyvena vieni, taikomas bendras apmokestinimo atvejis. Tokiu atveju asmenims, kurie šiame tyrime yra įtraukti į grupę „Kita“, apmokestinamos pajamos mažinamos 209,20 EUR (Slovenia Tax Guide 2016/17)<sup>5</sup>.

Siekiant pritaikyti Slovėnijos gyventojų pajamų apmokestinimo modelį, kiekvienu atveju pirmiausiai buvo išskaičiuojama mokestinių lengvatų suma. Sutuoktinių ir sugyventinių poroms, kuriose dirba abu asmenys, nuo vaikų skaičiaus priklausanti lengvata pasidalinama tarp abiejų poros asmenų. Dirbant tik vienam asmeniui šeimos branduolyje yra taikoma pilno dydžio nuo vaikų skaičiaus priklausanti lengvata ir papildoma lengvata skirta dėl nedirbančio sutuoktinio ar sugyventinio. Tėvams, vieniems auginantiems vaikus, taikoma pilno dydžio lengvata. Vieniems gyvenantiems asmenims taikoma bendrojo pobūdžio lengvata. Iš bruto darbo užmokesčio atėmus visas lengvatų sumas gaunama apmokestinamoji bazė, pagal kurios dydį pritaikomas skirtingas gyventojų pajamų mokesčio tarifas. Apibendrinta Slovėnijos gyventojų pajamų apmokestinimo schema pateikiama 16 pav.

---

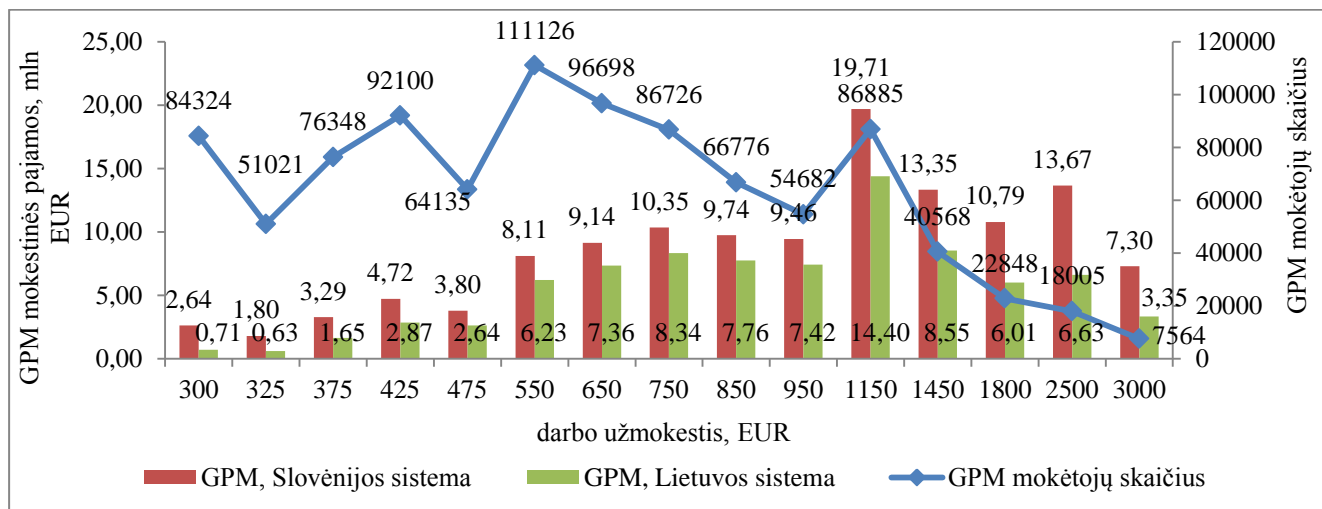
<sup>4</sup> [http://www.durs.gov.si/en/angleske\\_strani/personal\\_income\\_tax/tax\\_rate/](http://www.durs.gov.si/en/angleske_strani/personal_income_tax/tax_rate/)

<sup>5</sup> <http://www.pkf.com/media/10028473/slovenia-tax-guide-2016-17.pdf>



**16 pav. GPM apmokestinimo schema Slovėnijoje (sudaryta autorės)**

Pavyzdžiui, asmeniui, uždirbančiam 1.800 EUR ir kartu su dirbančia žmona auginančiam tris vaikus, gyventojų pajamų mokestis apskaičiuojamas taikant du žingsnius. Pirmiausiai skaičiuojama apmokestinimo bazė:  $1.800 - (280 \div 2) = 1.660$  EUR, o tada pagal gautą apmokestinamosios bazės dydį pritaikomi skirtingi GPM tarifai:  $508 \times 0,16 + (1.201 - 508) \times 0,27 + (1.660 - 1.201) \times 0,41 = 456,58$  EUR. Šiuo atveju kiekvieną mėnesį mokesčio mokėtojas turi sumokėti 456,58 EUR dydžio GPM. Visi skaičiavimai, pritaikius Slovėnijos apmokestinimo modelį, pateikiami 25-28 prieduose. Tuo tarpu susisteminta informacija apie mokestinių pajamų surinkimo skirtumus, taikant Lietuvos ir Slovėnijos apmokestinimo modelius, vaizduojami 17 pav.



**17 pav. GPM surinkimo palyginimas taikant Slovėnijos ir Lietuvos modelius**

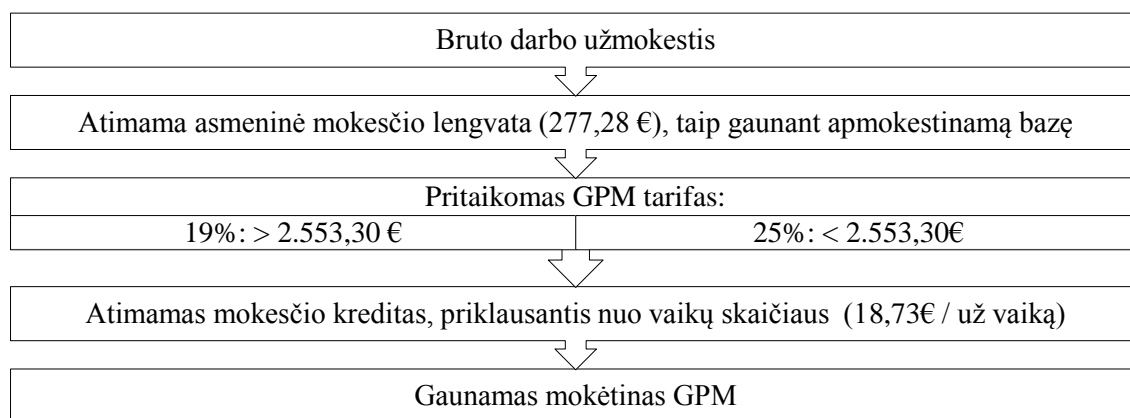
Lietuvoje pritaikius Slovėnijos gyventojų pajamų apmokestinimo modelį, iš šio mokesčio surenkamos pajamos per mėnesį siektų 127.841.240 EUR, o tai yra net 51,16 proc. daugiau palyginus su dabartine sistema. Daugiausiai mokestinių pajamų būtų surenkamas iš asmenų, kurių darbo užmokestis yra 1.150 EUR arba 2.500 EUR. Nustačius Slovėnijoje taikomus progresinius GPM tarifus,

bet kokio dydžio darbo užmokestį gaunančių asmenų grupėse padidėtų surenkamos GPM pajamos. Labiausiai tai paveiktų asmenis uždirbančius 300 EUR, 325 EUR arba 3.000 EUR. Gyventojų pajamų mokesčio surinkimas tokius darbo užmokesčius gaunančių asmenimų grupėje atitinkamai turėtų išaugti 3,69, 2,87 ir 2,18 karto. Kitaip tariant, asmenys, kurie uždirba 300 EUR per mėnesį, vietoj 8,48 EUR sumokėtų 31,27 EUR, kurie uždirba 325 EUR – vietoj 12,29 EUR sumokėtų 35,28 EUR, o kurie uždirba 3.000 EUR – vietoj 443,21 EUR sumokėtų 964,53 EUR gyventojų pajamų mokesčio.

Nors mokesčių pajamų surinkimas auga visose mokesčių mokėtojų grupėse, tačiau prieš įgyvendinant tokią modelį reikėtų atlikti papildomus tyrimus, siekiant rasti būdą, kaip sumažinti GPM mažiausią darbo užmokestį gaunantiems asmenims. Svarbu paminėti ir tai, kad pritaikius šią modelį nei vienam asmeniui nebūtų taikomas aukščiausias 50 proc. mokesčio tarifas, o tai rodo, kad mokesčio tarifai Lietuvai būtų per aukšti ir kad reikia svarstyti apie mokesčio tarifų pokyčius.

### 4.3.3. Gyventojų pajamų apmokestinimas Lietuvoje taikant Slovakijos modelį

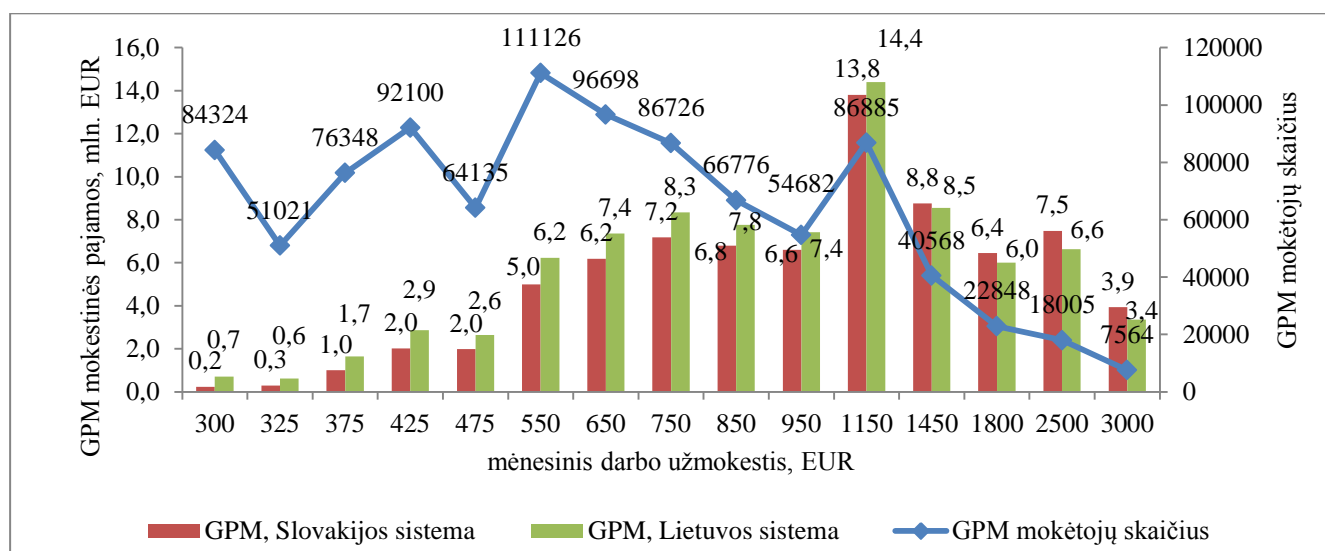
Slovakijoje taip pat naudojamas progresinis GPM modelis, taikant du skirtingo dydžio tarifus: pajamos iki 2.553,30 EUR/mėn. apmokestinamos 19 proc. GPM tarifu, o darbo užmokesčio dalis, viršijanti šį lygį, apmokestinama 25 proc. tarifu. Kiekvienam mokesčio mokėtojui, uždirbančiam iki 2.553,30 EUR, mokesčio bazė yra mažinama asmenine lengvata, kuri lygi 277,28 EUR. Tuo tarpu, ši lengvata nėra taikoma asmenims, kurių pajamos viršija nustatytą lygį. Slovakijoje yra taikomi mokesčio kreditai, priklausantys nuo vaikų skaičiaus šeimoje. GPM kreditas už kiekvieną vaiką yra lygus 18,73 EUR per mėnesį, t.y. turint vieną vaiką jis lygus 18,73 EUR, du vaikus – 37,46 EUR, tris vaikus 56,19 EUR ir t.t. (KPMG, 2016)<sup>6</sup>. Šis mokesčio kreditas yra naudojamas sumažinti jau apskaičiuotą gyventojų pajamų mokesčių. Tai reiškia, kad pirmiausiai, bruto darbo užmokestis yra sumažinamas asmeninės lengvatos dydžiu taip gaunant GPM bazę, kuri, priklausomai nuo dydžio, apmokestinama GPM tarifu. GPM skaičiavimo eiga Slovakijoje pateikiama 18 pav.



18 pav. GPM apmokestinimo schema Slovakijoje (sudaryta autorės)

<sup>6</sup> <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2011/12/slovakia-income-tax.html>

Apskaičiavimo tvarkos panaudojimas pateikiamas pavyzdžiu, pagal kurį GPM skaičiuojamas bet kokio dydžio gaunantiems asmenims. Sakykime, mokesčio mokėtojo bruto darbo užmokestis yra lygus 3.000 EUR ir jis vienas augina du vaikus. Pirmiausiai apskaičiuojama apmokestinamoji bazė:  $3.000 - 277,28 = 2.622,72$  EUR. Pritaikomi du tarifai: pajamoms iki 2.553,30 EUR taikome 19 proc. tarifą ( $2.553,30 \times 0,19 = 485,13$  EUR), o šią ribą viršijusioms pajamoms – 25 proc. GPM tarifas ( $(2.622,72 - 2.553,30) \times 0,25 = 27,77$  EUR). Gauname, kad GPM yra lygus:  $485,13 + 27,77 = 512,90$  EUR. Tačiau mokesčio mokėtojas turi du vaikus, todėl iš šio rezultato galiausiai turime atimti mokesčio kreditą:  $512,90 - 2 \times 18,73 = 475,44$  EUR. Šiam mokesčio mokėtojui kiekvieną mėnesį iš darbo užmokesčio yra atskaitoma mokėtina 475,44 EUR gyventojų pajamų mokesčio suma. Remiantis šia seka, skaičiuojama, kiek GPM būtų surenkama pritaikius Slovakijos modelį (žr. 29-32 priedai). Susisteminta informacija pateikiama 19 pav.



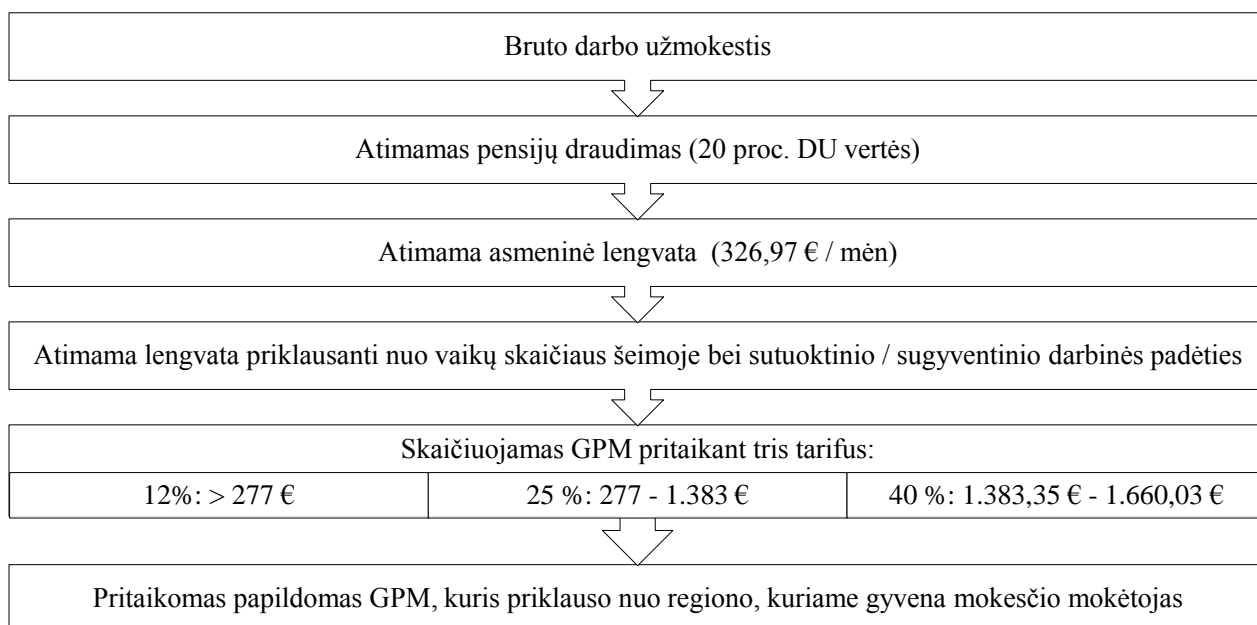
**19 pav. GPM surinkimo palyginimas taikant Slovakijos ir Lietuvos modelius**

Lietuvoje pritaikius Slovakijos gyventojų pajamų apmokestinimo modelį per mėnesį į nacionalinį biudžetą būtų surenkama 77.714.211 mln. EUR, o tai yra 8,82 proc. mažiau nei pagal dabartinę GPM skaičiavimo metodiką. Pagrindinė to priežastis – mokesčio tarifų dydis, kurie yra lygūs 19 proc. ir 25 proc. Kaip žinome, šiuo metu Lietuvoje taikomas 15 proc. tarifas visiems GPM mokėtojams, todėl pritaikius Slovakijos modelį, mokesčio tarifas, palyginus su kitomis anksčiau analizuotomis valstybėmis, padidėtų nežymiai – 4 proc. punkto (apmokestinus pajamas iki 2.555,30 EUR) ir 10 proc. punkto (tai, kas yra daugiau nei 2.555,30 EUR). Didžiausias 25 proc. mokesčio tarifas Lietuvoje būtų taikomas tik tiems asmenims, kurių darbo užmokestis yra 3.000 EUR ir kurie sudaro vos 0,79 proc. visų mokesčių mokėtojų. GPM mokesčių pajamų surinkimas, palyginus su dabartine situacija, padidėtų tik iš asmenų grupių, uždirbančių 1.450 EUR ir daugiau, o bendras padidėjimas šiose keturiose grupėse sudaro 2,07 mln. EUR per mėnesį. Tuo tarpu asmenų grupėse iki 1.450 EUR surenkamos mokesčių pajamos sumažėtų 8,93 mln. EUR per mėnesį.

Apibendrinus gautus rezultatus galima teigti, kad Slovakijos GPM modelis sumažintų mokesinę prievolę mažiausias pajamas uždirbantiems asmenims, padidintų mokestį didžiausius atlyginimus gaunančių asmenų grupėse, tačiau tai nepadidintų mokesčių pajamų iš GPM surinkimo. Svarstant apie šios sistemos pritaikomumą Lietuvos mokestinėje aplinkoje, reikėtų svarstyti apie didesnius GPM tarifus arba asmeninės lengvatos dydžio mažinimą (nes ji mažina apmokestinamą bazę).

#### 4.3.4. Gyventojų pajamų apmokestinimas Lietuvoje taikant Kroatijos modelį

2016 m. uždirbtoms pajamoms Kroatijoje naudojama trijų GPM tarifų apmokestinimo sistema. Apibendrinta Kroatijos gyventojų pajamų apmokestinimo schema pateikiama 20 pav.



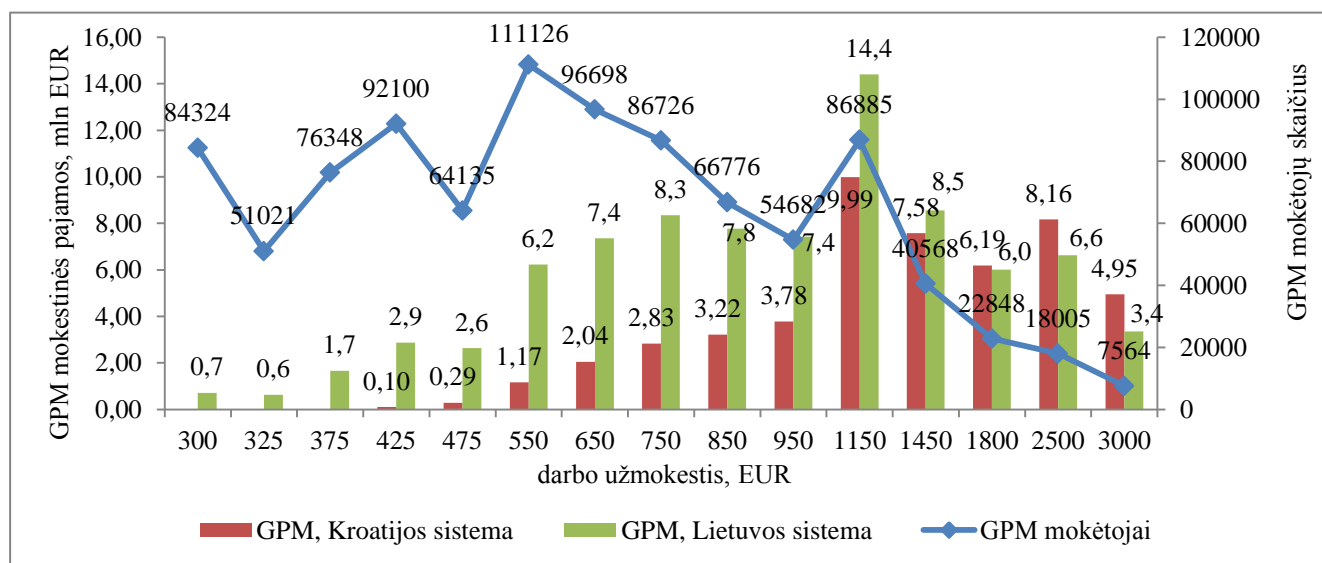
#### 20 pav. GPM apskaičiavimo eiga taikant Kroatijos apmokestinimo tvarką (sudaryta autorės)

Žemiausiu 12 proc. apmokestinamos pajamos, siekiančios 276,67 EUR per mėnesį. Viršijus šią ribą pajamoms iki 1.383,35 EUR taikomas 25 proc. gyventojų pajamų mokesčio tarifas. Didžiausias 40 proc. dydžio tarifas taikomas asmenų pajamoms, viršijančioms 1.660,03 EUR. Skaičiuojant apmokestinamas pajamas, pirmiausiai iš bruto darbo užmokesčio atimama 20 proc. jo vertės, kuri sumokama už pensijų draudimą (ECOVIS UBL mokesčių kompanija)<sup>7</sup>. Apmokestinamos pajamos taip pat mažinamos asmenine lengvata (326,97 EUR per mėnesį) ir lengvata, priklausančia nuo darbuotojo šeimyninės padėties ir vaikų skaičiaus šeimoje. Jei mokesčio mokėtojas turi nedirbantį sutuoktinį ar sugyventinį, jis gali 50 proc. padidinti savo asmeninę lengvatą, kuri paprastai yra lygi 163,49 EUR per mėnesį. Jei mokesčio mokėtojas turi vaikų, jo neapmokestinamos pajamos didinamos priklausomai nuo turimo vaikų skaičiaus: 50 proc. nuo asmeninės lengvatos taikoma turint vieną vaiką, 70 proc. – du vaikus, 100 proc. – tris vaikus, 140 proc. – keturis ir daugiau vaikų. Apmokestinamos pajamos

<sup>7</sup> <http://www.ecovis.hr/tax-info/74-sample-payroll-calculation-as-of-1-january-2017>

skaičiuojamos iš bruto darbo užmokesčio atėmus pensinio draudimo įmokas, kiekvienam dirbančiajam priklausančią asmeninę lengvatą ir skirtingo dydžio šeimos lengvatą (Pricewaterhouse Coopers)<sup>8</sup>. Gautos pajamos apmokestinamos skirtingo dydžio GPM tarifu. Svarbu akcentuoti ir tai, jog nuo GPM įmokos, priklausomai nuo dirbančiojo gyvenamosios vietos, yra mokamos skirtingo dydžio administracinės teritorijos nustatytas papildomas GPM. Tyrimo metu visiems dirbantiesiems taikomas Zagrebe mokamas 18 proc. dydžio papildomas gyventojų pajamų mokesčio tarifas.

GPM skaičiavimas pagal Kroatijos modelį iliustruojamas pavyzdžiui. Asmuo per mėnesį uždirba 3.000 EUR ir jis kartu su dirbančia žmona augina vieną vaiką. Pensijų draudimui jis sumokėtų 600 EUR. Jam priklauso 326,97 EUR asmeninė lengvata. Neapmokestinamos pajamos už vaiką sudarytų 164,99 EUR, tačiau suma dalinama per pusę, kadangi jis turi dirbančią žmoną, todėl lengvata už vaiką mokesčio mokėtojui bus lygi 82,50 EUR. Vadinasi jo apmokestinamos pajamos lygios 1.990,53 EUR. Tai reiškia, kad apmokestinamoms pajamoms GPM skaičiuojamas:  $276,67 \times 12 \% + (1.383,35 - 276,67) \times 25 \% + (1.990,53 - 1.660,03) \times 40 \% = 442,07$  EUR. Apskaičiuotas GPM didinamas papildomu Zagrebe taikomu 18 proc. mokesčiu ir bendras GPM sudarys 521,64 EUR. Analogišku pavyzdžiu skaičiuojamas bet kokį darbo užmokestį gaunančių asmenų mokamas gyventojų pajamų mokestis, kurio mėnesinis surinkimas pateikiamas 33-36 prieduose. Vidutinis per mėnesį asmenų mokamas GPM pritaikius Kroatijos modelį ir palyginus su dabartine situacija vaizduojamas 21 pav.



**21 pav. GPM surinkimo palyginimas taikant Kroatijos ir Lietuvos modelius**

Kroatijos gyventojų pajamų apmokestinimo modelis pritaikytas Lietuvai per mėnesį leistų surinkti 50.296.321 EUR mokestinių pajamų (40,52 proc. mažiau negu pagal dabartinę apmokestinimo modelį). Gyventojų pajamų mokesčio nemokėtų asmenys gaunantys mažiausias mėnesines pajamas – 300 EUR, 325 EUR arba 375 EUR. Taip nutiktų dėl to, kad mokestinių lengvatų suma yra didesnė

<sup>8</sup> <http://taxsummaries.pwc.com/uk/taxsummaries/wwts.nsf/ID/Croatia-Individual-Income-determination>

negu asmenų uždirbamos pajamos. Mokestinių lengvatų suma yra didžiausia asmenims, kurie pagal šeimos branduolio statusą yra sutuoktiniai ar sugyventiniai ir kuomet mokesčio mokėtojo sutuoktinis ar sugyventinis nedirba, nes tokiu atveju GPM mokėtojas kartu su individualia lengvata gauna ir lengvatą dėl nedirbančio sutuoktinio ar sugyventinio. Daugiausiai mokestinių pajamų būtų surenkama iš asmenų, kurių darbo užmokestis yra 1.150 EUR (per mėnesį surenkama 9,99 mln. EUR), 2.500 EUR (8,16 mln. EUR) ir 1.450 EUR (7,58 mln. EUR.). Taip pat pastebima, kad tik trijose grupėse pagal DU, t.y. 1.800 EUR, 2.500 EUR ir 3.000 EUR, mokestinės pajamos būtų didesnės lyginant su dabartiniu proporciniu Lietuvos modeliu ir padidėjimas būtų lygus 3,30 mln. EUR per mėnesį.

Apibendrinus galima teigti, kad Kroatijos sistema sumažintų GPM net 94,96 proc. visų mokesčio mokėtojų, tačiau mokestį padidinus tik didžiausius DU gaunantiems asmenims (viso 5,04 proc. visų mokesčio mokėtojų), tai neleistų padidinti mokestinių pajamų iš GPM surinkimo.

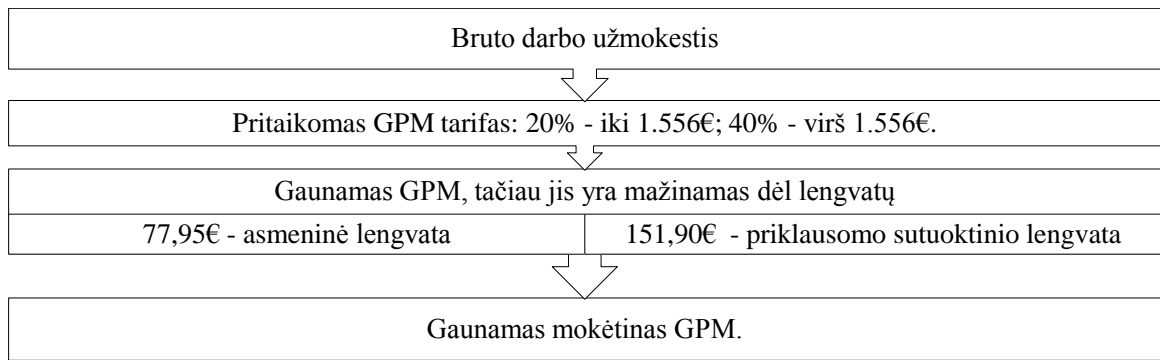
#### **4.3.5. Gyventojų pajamų apmokestinimas Lietuvoje taikant Airijos modelį**

Airijoje dirbančiųjų pajamos apmokestinamos dviejų dydžių gyventojų pajamų mokesčio tarifais. Standartinis GPM tarifas siekia 20 proc., o aukščiausias – 40 proc. Taikomas tarifo dydis priklauso nuo asmens gaunamų pajamų ir jo šeimyninės padėties. Šeimos, kuriose dirba abu asmenys, gali pačios pasirinkti joms palankų pajamų apmokestinimą būdą: apmokestinti bendras šeimos pajamas, pajamas apmokestinti atskirai arba pajamas apmokestinti tokia pačia tvarka kaip ir vienu gyvenančių asmenų (The Office of the Revenue Commissioners)<sup>9</sup>. Kadangi yra sudėtinga nustatyti, kokios yra bendros sutuoktinių arba sugyventinių pajamos šeimos branduolyje, pritaikant Airijos apmokestinimo modelį, daroma prielaida, kad visų asmenų pajamos bus apmokestinamos individualiai, o ne kaip šeimos. Šiuo atveju pajamos per mėnesį siekiančios iki 1.555,78 EUR apmokestinamos 20 proc. GPM tarifu, o viršijus šią ribą taikomas 40 proc. GPM tarifas. Airija labiau turi mokesčių kreditų modelį, o ne apmokestinimo lengvatų modelį, kuri naudojama skaičiuojant pajamų mokestį (Delloite, 2016)<sup>10</sup>. Mokesčių kreditai sumažina mokesčių mokėtojų mokamą gyventojų pajamų mokestį. Nors yra įvairių mokesčių kredito rūšių, tačiau tyrimo metu bus vertinami tik asmeniniai kreditai, kuriems nustatyti užteks apie mokesčių mokėtojus turimos informacijos. Asmeninis mokesčio kreditas mažina apskaičiuotą GPM ir per mėnesį jis lygus 75,95 EUR – asmenims, kurie neturi priklausomojo sutuoktinio ar sugyventinio arba 151,90 EUR – asmenims, kurie turi priklausomą sutuoktinį ar sugyventinį. GPM skaičiavimo seka Airijoje pateikiama 22 pav.

---

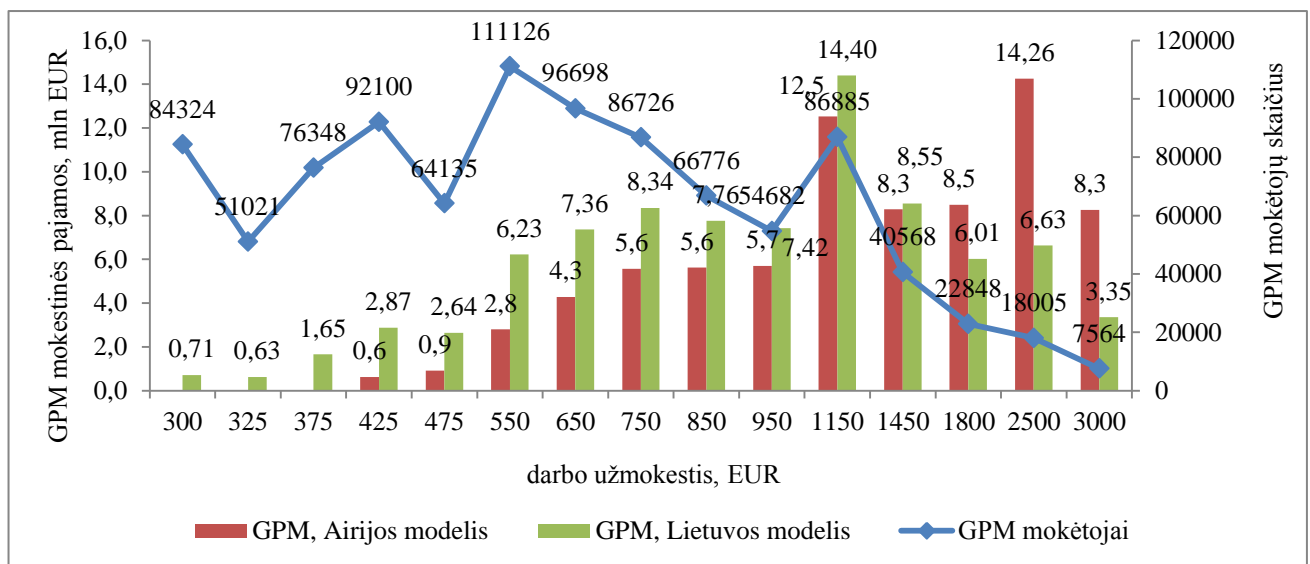
<sup>9</sup> <http://www.revenue.ie/en/tax/it/leaflets/it2.html#section7>

<sup>10</sup> <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-irelandguide-2017.pdf>



**22 pav. GPM apmokestinimo schema Airijoje (sudaryta autorės)**

Pritaikius visas įvardintas prielaidas, skaičiuojama, kiek GPM pavyktų surinkti kiekvienoje mokesčių mokėtojų grupėje (žr. 23 pav.). Naujas gyventojų pajamų apmokestinimo modelis per mėnesį leistų surinkti 42.021.420 EUR gyventojų pajamų mokesčio. Asmenys, uždirbantys 300 – 1.450 EUR būtų apmokestinami tik 20 proc. GPM tarifu, o tuo tarpu tie, kurių darbo užmokestis viršija 1800 EUR – dviem mokesčio tarifais (20 proc. ir 40 proc.). Daugiausiai mokesčių pajamų (14,26 mln. EUR) būtų surenkama iš mokesčių mokėtojų, uždirbančių 2.500 EUR. Tuo tarpu asmenys, uždirbantys mažiau nei 425 EUR, visiškai nemokėtų gyventojų pajamų mokesčio. Lietuvoje iš viso yra 211.693 asmenys gaunantys tokio dydžio atlyginimą, o tai rodo, kad pritaikius Airijos apmokestinimo modelį, net 22,06 proc. visų dirbančiųjų būtų atleisti nuo GPM mokėjimo.



**23 pav. GPM surinkimo palyginimas taikant Airijos ir Lietuvos modelius**

Svarbu akcentuoti ir tai, kad nors žemiausias pritaikytas GPM tarifas Airijoje yra 20 proc. ir tai yra 5 proc. punkto daugiau nei Lietuvos proporcinis GPM tarifas, gyventojų pajamų mokesčio surinkimas iš 300–1.450 EUR uždirbančių asmenų, yra didesnis taikant Lietuvos modelį. Pagrindinė to priežastis – didesnis taikomų lengvatų, mažinančių apskaičiuotą GPM, dydis. Pritaikius Airijos apmokestinimo ypatumus, GPM mokesčių pajamos iš šios kategorijos asmenų Lietuvos



nacionaliniame biudžete kiekvieną mėnesį sumažėtų 22,27 mln. EUR. Tuo tarpu mokestinės pajamos, surenkamos iš 1.800–3.000 EUR gaunančių asmenų nuo 16 mln. EUR padidėtų iki 31 mln. EUR taip padidinant GPM didžiausius atlyginimus gaunantiems asmenims.

Netolygus mokestinių pajamų surinkimas rodo, kad Lietuvoje toks modelis nepasiteisintų, kadangi didžioji dalis mokesčio mokėtojų (66,41 proc.) priklauso mažiau nei vidutinius atlyginimus uždirbančiai asmenų kategorijai, iš kurių dalis asmenų yra visiškai atleisti nuo GPM prievolės. Modelis nepadėtų surinkti didesnių mokestinių pajamų, nes Lietuvoje, yra vos 48.417 mokesčio mokėtojų (tai sudaro 5,04 proc. visų mokėtojų), kurių dalis pajamų, viršijančių 1.555,78 EUR ribą, būti apmokestinti 40 proc. tarifu.

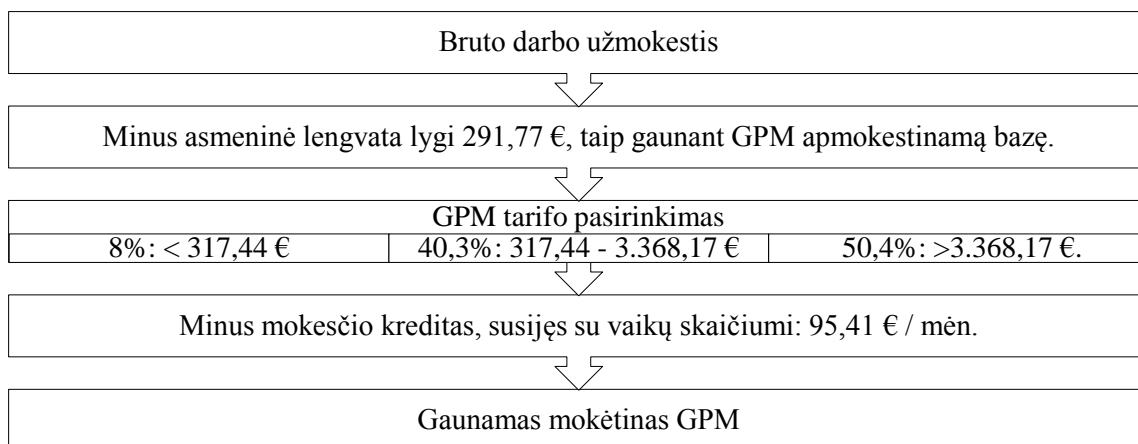
#### **4.3.6. Gyventojų pajamų apmokestinimas Lietuvoje taikant Danijos modelį**

Pirmosios keturios analizuotos valstybės yra panašaus ekonominio išsivystymo lygio kaip ir Lietuva. Pirmoje šio darbo dalyje buvo analizuotas mokestinių pajamų surinkimas ir nutarta pritaikyti ir sėkmingiausios pajamų surinkimo atžvilgiu valstybės – Danijos – gyventojų pajamų apmokestinimo modelį. Danijoje gyventojų pajamos apmokestinamos trimis skirtingo dydžio GPM tarifais: 8 proc., 40,30 proc. ir 56,40 proc. Danijos gyventojų pajamų sistemoje yra įdomu tai, kad darbuotojai, kurie į darbą vyksta savo automobiliu gauna GPM mažinančią nuolaidą, kuri priklauso nuo kilometrų skaičiaus: nuolaida nėra taikoma nuvažiavus iki 24 km per dieną, nuvažiavus 25–120 km. – 0,27 EUR/km, o nuvažiavus daugiau nei 120 km. – 0,13 EUR/km. dydžio lengvata (KPMG, 2016).<sup>11</sup> Ši lengvata tyrime vertinama nebus, nes tam reikia papildomos informacijos, kurios visos Lietuvos GPM mokėtojų mastu, nebūtų įmanoma gauti. Asmenims, turintiems vaikus, taip pat taikoma mokesčių mažinanti lengvata, kurios dydis priklauso nuo vaikų amžiaus: už vieną vaiką, kuris yra iki 2 m. amžiaus taikoma 118,56 EUR/mėn., 3-6 m. – 93,82 EUR/mėn., o 7-17 m. – 73,84 EUR/mėn. dydžio lengvata. Kadangi yra sudėtinga nustatyti kiekvieno GPM mokėtojo vaikų amžių, tyrime daroma prielaida, kad lengvatos dydis bus lygus visų lengvatų vidurkiui – už kiekvieną vaiką taikoma 95,41 EUR/mėn. lengvata. Kaip ir visų analizuojamų valstybių atveju, dirbant abiems tėvams vaikų lengvatos dydis mokesčio mokėtojams yra dalijamas pusiau. Danijos GPM skaičiavimo modelyje yra ir daugiau mokesčio lengvatų, iš kurių pagrindinės yra šios: darbuotojų įmokos į pensijų fondus, nedarbingumo draudimo išlaidos, palūkanos, labdaros įmokos, kelionės, susijusios su darbo reikalais (Deloitte, 2017).<sup>12</sup> Šios mokesčių mažinančios lengvatos tyrime dėl duomenų trūkumo taip pat nebus vertinamos. Dėl šios priežasties svarbu akcentuoti, kad gyventojų pajamoms apmokestinti taikomas Danijos modelis yra supaprastintas ir GPM skaičiavime yra vertinama tik asmeninė lengvata, nuo

<sup>11</sup> <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2011/12/Denmark-income-tax.html>

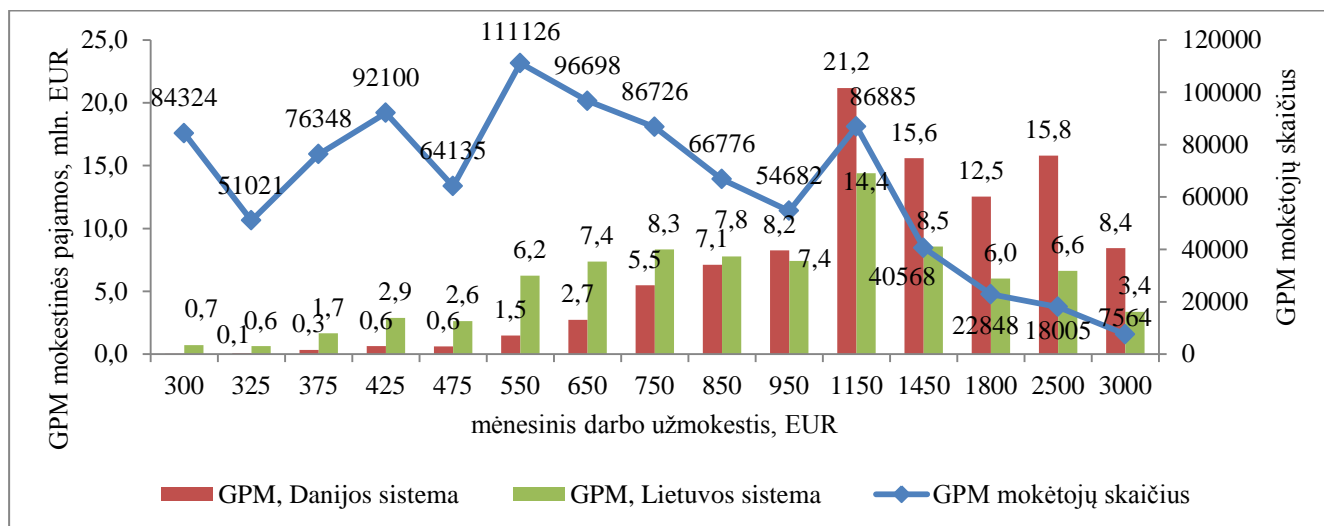
<sup>12</sup> <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/dk/Documents/tax/Deloitte-Working-living-in-Denmark.pdf>

vaikų skaičiaus priklausoma lengvata ir mokesčio tarifo dydis skirtingam pajamų lygiui. Susisteminta 5 žingsnių GPM skaičiavimo schema pateikiama 24 pav.



**24 pav. GPM apmokestinimo schema Danijoje (sudaryta autorės)**

Mokesčio mokėtojo mėnesinis darbo užmokestis yra lygus 2.500 EUR. Pirmiausiai yra skaičiuojama GPM apmokestinamoji bazė:  $2.500 - 291,77 = 2.208,23$  EUR. Dabar pritaikomas GPM tarifas: pajamoms iki 317,44 EUR taikome 8 proc. ( $317,44 \times 0,08 = 25,40$  EUR), o pajamoms viršijusioms šią ribą – 40,3 proc. ( $(2.208,23 - 317,44) \times 0,403 = 761,99$  EUR). Iš viso šis asmuo per mėnesį turėtų sumokėti 787,39 EUR gyventojų pajamų mokesčio. Sakykime, kitas mokesčio mokėtojas gauna analogiško dydžio darbo užmokestį, tačiau jis vienas augina 4 vaikus. Šiuo atveju GPM yra mažinamas 4 vaikų lengvatos dydžiu ir jo mokėtina GPM suma yra lygi 405,75 EUR ( $761,99 - 4 \times 95,41$ ). Pritaikius analogišką skaičiavimo logiką, atliekamas GPM skaičiavimas visose mokesčių mokėtojų grupėse (žr. 37-40 priedai). Rezultatus apibendrinanti informacija pateikiama 25 pav.



**25 pav. GPM surinkimo palyginimas taikant Danijos ir Lietuvos modelius**

Pritaikius Danijos gyventojų pajamų apmokestinimo modelį, Lietuvoje per mėnesį GPM mokesstinės pajamos būtų lygios 100.239.662 EUR, o tai yra 18,53 proc. daugiau lyginant su dabartine

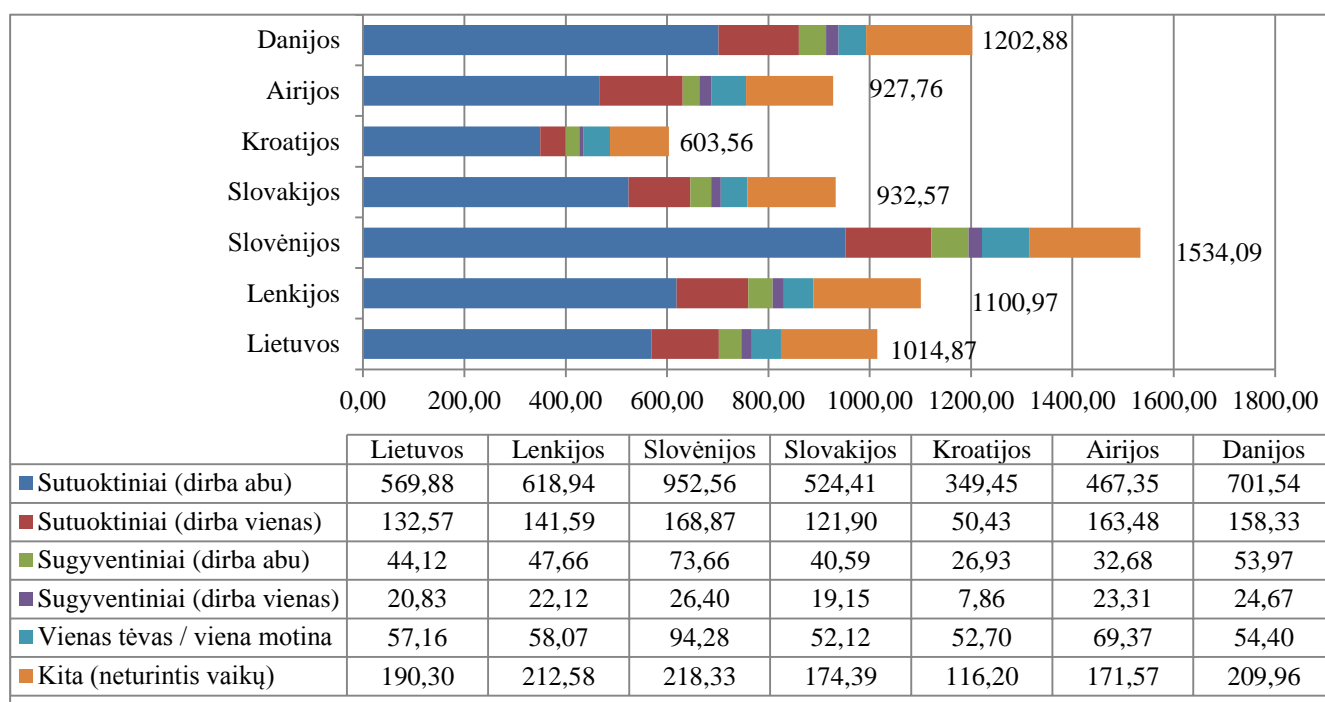
situacija. Daugiausiai mokestinių pajamų būtų surenkama iš asmenų, kurių darbo užmokestis yra 1.150 EUR/mėn. ir tai yra 1,47 karto daugiau palyginus taikant dabartinį GPM apskaičiavimo modelį. GPM surinkimas mažėtų iš darbuotojų, gaunančių iki 850 EUR per mėnesį ir bendrai sumažėjimas sudarytų 19,72 mln. EUR, taip sumažinant GPM prievolę asmenims, kurių darbo užmokestis yra mažesnis nei vidutinis 2016 m. IV ketvirčio darbo užmokestis Lietuvoje. Pritaikius Danijos modelį, asmenys uždirbantys 300 EUR (8,79 proc. visų mokesčio mokėtojų) būtų atleisti nuo GPM mokėjimo. Tuo tarpu asmenims, uždirbantiems 325 EUR, GPM sumažėtų 6 kartus, 375 EUR – 5,67 karto, 425 EUR – 4,83 karto, 475 EUR – 4,33 karto. Gyventojų pajamų mokesčio surinkimas iš asmenų, uždirbančių 950 EUR ir daugiau per mėnesį būtų 35,39 mln. EUR daugiau nei taikant dabartinę GPM skaičiavimo tvarką. Mokestinė prievolė labiausiai padidėtų asmenims uždirbantiems 3.000 EUR, kadangi jų sumokamas GPM išaugtų net 2,47 karto. Apibendrinus gautus rezultatus galima teigti, kad GPM surinkimas pritaikius Danijos modelį padidėtų, nuo mokestinės prievolės atleidžiant mažiausią darbo užmokestį gaunančius asmenis, sumažinant GPM asmenims, gaunantiems mažesnę nei vidutinis DU ir padidinant mokestį aukščiausius DU gaunantiems asmenims. Taip pat svarbu pabrėžti, kad Danijoje pajamos apmokestinamos trimis mokesčio tarifais, tačiau šiame tyrime nebuvo panaudotas aukščiausias tarifas, nes Lietuvoje darbo užmokesčių lygis, palyginus su Danijos DU, yra per žemas.

#### **4.4. Progresinio GPM įvedimo Lietuvoje vertinimas**

Įvestas progresinis GPM Lietuvoje paveiktų nacionalinio biudžeto pajamų surinkimą. Siekiant nustatyti, kokios valstybės GPM modelis labiausiai tiktų Lietuvos mokestinių pajamų iš GPM surinkimo didinimo atžvilgiu, turi būti atliekamas skirtingose valstybėse taikomų progresinių GPM modelių vertinimas. Nustatoma, kurių valstybių praktika leistų padidinti pajamas biudžete ir kurių modelių pritaikymas sumažintų mokestinių pajamų surinkimą. Tyrimo metu gyventojų pajamų mokestis skaičiuojamas atsižvelgiant į darbo užmokesčio dydį, šeimyninę padėtį ir vaikų skaičių šeimoje. Priklausomai nuo skirtingų apmokestinimo ribų, mokesčio tarifų skaičiaus ir dydžio, taikomų lengvatų ir GPM apskaičiavimo metodikos, užsienio valstybių apmokestinimo modelius pritaikius Lietuvai buvo gauti skirtingai rezultatai. Apibendrinanti metinė informacija apie mokestinių pajamų surinkimą pagal skirtingus apmokestinimo subjektus, kurie uždirba nuo 300 EUR iki 3.000 EUR dydžio mėnesinį atlyginimą, pateikiama 26 pav.

Mokestinių pajamų surinkimo atžvilgiu Lietuvai būtų naudinga pritaikyti Slovėnijos, Danijos arba Lenkijos apmokestinimo modelius. Gyventojų pajamas apmokestinus Slovėnijoje taikomais GPM tarifais, kitoms sąlygoms nekintant, mokestinės pajamos iš GPM padidėtų 51,16 proc. Pritaikius Slovėnijos modelį, pajamų surinkimas visose analizuojamose kategorijose padidėtų 14,73–67,15 proc. Nors šalyje taikomos nuo vaikų skaičiaus priklausančios lengvatos, gyventojų pajamos apmokestinamos didesniais GPM tarifais, o tai ir sąlygoja didesnę mokestinių pajamų surinkimą.

Adaptavus Lenkijos gyventojų pajamų apmokestinimo principus, GPM mokesinės pajamos Lietuvos nacionaliniame biudžete padidėtų 8,48 proc. ir jų surinkimas taip pat didėtų visose analizuotose asmenų grupėse. Mokestinių pajamų surinkimą net 18,53 proc. padidintų ir Danijoje veikiantis gyventojų pajamų apmokestinimo modelis pritaikytas Lietuvai ir pagrindinė to priežastis yra tai, kad antras pagal dydį mokesčio tarifas (40,3 proc.) taikomas visoms apmokestinamoms pajamoms viršijusioms 317,44 EUR pajamų lygį, o tai paveiktų net 50,09 proc. visų mokesčių mokėtojų. Danijos sistema padėtų padidinti surenkamas pajamas iš visų mokesčio mokėtojų grupių (padidėjimas sudarytų 10,33–23,10 proc.), išskyrus iš vienos motinos/vieno tėvo grupės (sumažėjimas sudarytų 4,83 proc.).



## 26 pav. Mokestinių pajamų iš GPM surinkimas per metus, mln. EUR

Tuo tarpu pritaikius trijų valstybių – Kroatijos, Airijos ir Slovakijos – GPM skaičiavimo ypatumus, Lietuvos nacionaliniame biudžete GPM dalis atitinkamai sumažėtų 40,53 proc., 8,58 proc. ir 8,11 proc. Mokestinių pajamų surinkimo atžvilgiu, Lietuvai mažiausiai naudingas būtų Kroatijos apmokestinimo modelis, kadangi gyventojų pajamų mokesčio nemokėtų dirbantieji, gaunantys mažiau negu 375 EUR, o tai sudaro 22,06 proc. visų mokesčio mokėtojų. Pritaikius Kroatijos modelį visos mokesčio mokėtojų grupės dėl taikomų lengvatų dydžio mokėtų mažesnę GPM lyginant su dabartine apmokestinimo sistema. Airijos apmokestinimo modelis leistų padidinti GPM surinkimą iš sutuoktinių/sugyventinių (dirbant vienam šeimos nariui) ir vienos motinos/vieno tėvo kategorijų ir bendrai sudėjus skirtumas sudarytų 45,60 mln. EUR per metus. Tuo tarpu Slovakijos apmokestinimo modelis sumažintų gaunamas pajamas visose mokesčių mokėtojų kategorijose. Siekiant palyginti, kiek GPM vidutiniškai sumoka kiekvienas mokesčio mokėtojas, buvo paskaičiuotas surenkamo GPM santykis su mokesčių mokėtojų skaičiumi atskiroje DU kategorijoje (žr. 11 lentelė).

11 lentelė. Modeliavimo rezultatų palyginimas (sudaryta autorės)

DU	Lenkijos	Slovėnijos	Slovakijos	Kroatijos	Airijos	Danijos	Lietuvos
300	27,34	31,27	2,79	0,00	0,00	0,43	8,48
325	30,89	35,28	5,84	0,00	0,00	1,71	12,29
375	38,28	43,04	13,15	0,00	0,00	4,31	21,67
425	45,78	51,30	21,89	1,09	6,73	6,84	31,16
475	53,49	59,18	30,94	4,48	14,19	9,43	41,14
550	64,90	73,00	44,98	10,51	25,28	13,22	56,07
650	80,26	94,47	63,90	21,14	44,25	28,23	76,13
750	95,69	119,30	82,84	32,60	64,20	63,24	96,19
850	111,15	145,88	101,81	48,24	84,16	106,47	116,26
950	126,60	172,95	120,77	69,12	104,11	150,78	135,73
1150	157,66	226,84	158,80	114,94	144,14	243,69	165,75
1450	204,23	329,05	215,80	186,93	204,14	384,22	210,76
1800	258,54	472,08	282,26	270,87	371,77	548,68	263,21
2500	419,63	759,00	415,24	453,31	791,78	877,33	368,20
3000	559,69	964,53	520,43	654,00	1091,70	1113,35	443,21

Pritaikius kiekvienos šalies apmokestinimo modelius, gautas rezultatas yra lyginamas su pagal dabartinę modelį surenkamomis pajamomis. Kaip matome, 11 lentelėje esantys duomenys yra nuspalvinti raudona arba žalia spalvomis. Raudona spalva reiškia, kad pritaikius atskiros valstybės GPM skaičiavimo modelį, mokesčio mokėtojo prievolė yra didesnė lyginant su esama situacija, o žalia spalva – kad mokestinė prievolė yra mažesnė. Pritaikius Slovėnijos GPM modelį, mokestinė prievolė didėtų visiems mokesčio mokėtojams. Priklausomai nuo darbo užmokesčio dydžio padidėjimas svyruoja nuo 1,24 iki 3,69 karto. Tuo tarpu Lenkijoje, labiausiai progresinių mokesčių įvedimą pajustų asmenys, uždirbantys 300 EUR. Šiuo metu jie sumoka 8,48 EUR/mėn. gyventojų pajamų mokesčio, o įvedus progresinį Lenkijoje taikomą pajamų apmokestinimą jie sumokėtų 27,34 EUR/mėn. (GPM jiems padidėtų 3,22 karto). Skirtumą pastebėtų ir 325 EUR uždirbantys asmenys, kadangi mokestinės išlaidos jiems būtų 1,51 karto didesnės negu dabar. Mokestinių pajamų surinkimas sumažėtų iš asmenų, uždirbančių nuo 750 EUR iki 1.800 EUR per mėnesį. Lyginant kaip pasikeistų GPM surinkimas pritaikius Kroatijos ar Airijos modelį, svarbu paminėti, kad mokesčio dydis išaugtų asmenims gaunantiems daugiau nei 1.800 EUR, pritaikius Danijos modelį – asmenims uždirbantiems daugiau nei 950 EUR, o Slovakijos modelį – asmenims uždirbantiems daugiau nei 1.450 EUR. Visais kitais atvejais progresinio gyventojų pajamų mokesčio tarifo įvedimas mokesčio mokėtojams būtų naudingas, kadangi mokestis būtų ženkliai mažesnis negu kad dabar. Iš daugelio asmenų surinkus mažesnius mokesčius, tai sąlygotų mažesnę mokestinių pajamų į nacionalinį biudžetą surinkimą. Svarbu akcentuoti, kad labai dažnai vieno asmens sumokamo gyventojų pajamų mokesčio suma auga didesniais tempais negu pats darbo užmokestis, o tai reiškia, kad asmenims mokesčiai didinami neįvertinant, kad jo pajamos auga lėtesniu tempu.

Atlikus mokestinių pajamų iš GPM surinkimo analizę galima teigti, kad mokestinių pajamų surinkimo didinimo klausimą Lietuvoje teoriškai padėtų išspręsti pritaikytas Slovėnijos, Danijos arba Lenkijos gyventojų pajamų apmokestinimo modeliai. Tačiau svarbu akcentuoti ir galimus neigiamus tokio sprendimo padarinius. Visų pirma bet kokio dydžio darbo užmokestį gaunantys asmenys turėtų sumokėti didesnę gyventojų pajamų mokestį, kuris, priklausomai nuo atitinkamo darbo užmokesčio dydžio, padidėtų 24,03–268,82 proc. Mažesnę negu vidutinį darbo užmokestį gavo 66,41 proc. visų tyrime analizuojamų dirbančiųjų. Tai sudaro daugumą dirbančiųjų, todėl įvedus progresinius mokesčius, kur dideli tarifai taikomi didžiausias pajamas gaunantiems asmenims, padidėtų mokesčiai ir šiems mokesčio mokėtojams. Kalbant apie padidėjusius mokesčius susiduriama ir su dar viena problema – šešeline ekonomika. Remiantis 2012 m. „Swedbank“ Asmeninių finansų instituto atlikta gyventojų mokamų mokesčių analize, paaiškėjo, kad likvidavus šešėlinę ekonomiką Lietuvoje, papildomai iš GPM būtų galima surinkti 2,17 mlrd. EUR, o tai sudaro 6,6 proc. BVP dydžio. Esant tokiems šešėlio mastams, galima daryti prielaidą, kad padidėjęs mokesčio tarifas dar labiau paskatintų veikti šešėlyje, kadangi taip galima sumažinti arba išvengti mokestinės prievolės.

Kaip buvo akcentuota antroje darbo dalyje, GPM susurinkimas tiesiogiai priklauso yra mokesčio mokėtojų skaičiaus. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, iš Lietuvos 2014 m. emigravo 36.612 asmenys (1,24 proc. visų gyventojų), 2015 m. – 44.533 asmenys, o 2016 m. – 50.333 asmenys. Emigracijos mastai pastaraisiais metais sparčiai auga ir tai rodo, kad Lietuvos gyventojų skaičius yra jautrus ir elastingas darbo užmokesčio pokyčių atžvilgiu, todėl situacija gali tik pablogėti įvedus aukštesnius progresinius gyventojų pajamų apmokestinimo tarifus. Emigrantai paprastai renkasi aukštesnius darbo užmokesčius siūlančias valstybes, kuriose, lyginant su Lietuva, yra didesni progresiniai GPM tarifai, tačiau po mokestinės pajamos taip pat didesnės. Lietuvoje, įvedus progresinius GPM mokesčius, didžiausi tarifai bus taikomi didesnes pajamas gaunantiems asmenims, kurie paprastai būna aukštesnės kvalifikacijos. Todėl gali nutikti taip, kad po reformos dalis specialistų pasirinktų emigraciją į užsienio valstybes, kuriose jiems būtų siūlomas didesnis darbo užmokestis.

Darant prielaidą, kad kitos sąlygos nekinta (lot. *ceteris paribus*), o vertinami tik gyventojų pajamų apmokestinimo aspektai, padidėjęs gyventojų pajamų apmokestinimas gali mažinti šalies investicinį patrauklumą. Pasak Nausėdos (2013) „Viršutinio GPM tarifo ribas formuoja kaimynių Latvijos ir Estijos GPM tarifo dydis“ (Nausėda, 2013, p. 3) ir dėl šios priežasties šių valstybių mokesčių sistemos turi įtakos Lietuvos konkurencingumui. Įvedus progresinius mokesčio tarifus, verslams būtų pigiau kurtis kaimyninėse valstybėse, turinčiose proporcingius mokesčius, pavyzdžiui, Latvijoje ar Estijoje, kadangi jose būtų mažesnė bendroji darbo mokesčių našta. Taigi, nusprendus taikyti bet kurios analizuotos valstybės GPM skaičiavimo metodiką, reikia įvertinti ir tai, kad į Lietuvos nacionalinį biudžetą dėl prieš tai įvardintų prielaidų gali nepavykti surinkti prognozuojamų

pajamų. Susisteminta informacija apie kiekvienos analizuotos valstybės GPM skaičiavimo metodikų ypatumus pateikiama 12 lentelėje.

**12 lentelė. Apmokestinimo GPM modelių palyginimas**

	Padidintų biudžeto pajamų surinkimą	Labiau apmokestintų didžiausių DU gaunančius asmenis	Sumažintų GPM mažiausių DU gaunantiems asmenims	Padidintų GPM mažiausių DU gaunantiems asmenims	Gali sąlygoti didesnius emigracijos mastus	Gali sumažinti šalies investicinį patrauklumą	Gali atsirasti didesnės paskatos vengti GPM mokėjimo	Aukščiausias tarifas nėra taikomas nei vienai asmenų grupei	Sumažintų biudžeto pajamų surinkimą
Slovėnijos atveju	+	+		+	+	+	+	+	
Danijos atveju	+	+	+		+	+	+	+	
Lenkijos atveju	+	+		+	+	+	+		
Airijos atveju		+	+		+	+	+		+
Slovakijos atveju		+	+		+	+	+		+
Kroatijos atveju		+	+		+	+	+		+

Apibendrinant tyrimo rezultatus, galima teigti, kad progresinio GPM įvedimo poveikis Lietuvos mokesstinėms pajamoms nustatytas analizuojant gyventojų pajamų apmokestinimo tvarkos keitimą, darant prielaidą, kad keičiamas tik apmokestinimo modelis, o kitos sąlygos nekinta (lot. ceteris paribus). Tyrimo rezultatai parodė, kad mokesstinės pajamos iš GPM padidėtų 51,16 proc. Lietuvoje pritaikius Slovėnijos, 8,48 proc. – Lenkijos, o 18,53 proc. – Danijos gyventojų pajamų apmokestinimo modelius. Tuo tarpu, mokesstinės pajamos sumažėtų pritaikius Kroatijos (40,53 proc.), Airijos (8,58 proc.) arba Slovakijos (8,11 proc.) gyventojų pajamų apmokestinimo modelius. Svarbu akcentuoti, kad gauti rezultatai parodo tik mokesolinių pajamų iš GPM surinkimo pokyčius Lietuvoje. Vis dėlto, gyventojų pajamų apmokestinimo modelio pokyčiai Lietuvoje gali turėti ir neigiamų efektų, tokių kaip emigracija, šalies investicinio patrauklumo mažėjimas, padidėjusi šešėlinė ekonomika. Prieš priimant sprendimą apie mokesčio apskaičiavimo tvarkos pakeitimus, pirmiausiai reikalinga atlikti papildomus tyrimus, kurie padėtų nustatyti su modelio įvedimu ir mokesčio administravimu susijusias išlaidas, įvertinti ir ekonominius modelio įvedimo padarinius, atsižvelgiant į mokesčių mokėtojų pajėgumą vykdyti mokestinę prievolę. Galiausiai galima teigti, kad nors trijų valstybių progresiniai GPM modeliai padėtų padidinti mokesčines pajamas iš GPM, tačiau nėra aišku, kurį modelį taikyti būtų geriau. Dėl šios priežastys, svarstant apie GPM modelio keitimo pokyčius, pirmiausiai rekomenduojama detaliau paanalizuoti ir įvertinti daugiau šių sistemų ypatumų bei sekti tolimesnius, šia tematika atliekamus, mokslinius tyrimus.

## IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

1. Išanalizavus Europos valstybėse taikomų gyventojų pajamų apmokestinimo modelių ypatumus, nustatyta, kad progresinius gyventojų pajamų mokesčio modelius taiko dvidešimt keturios, o proporcingus – septynios valstybės. Progresinius modelius dažniausiai taiko ekonomiškai išsivysčiusios, o proporcingus – besivystančios šalys. Pasirinktas GPM modelis veikia valstybės ekonominį stabilumą, konkurencingumą, ekonomikos augimą, fiskalinį federalizmą ir mokestinių pajamų perskirstymą. Siekiant įvertinti mokesčio įtaką biudžeto pajamoms, skaičiuojami du santykiniai rodikliai: mokestinių pajamų iš GPM santykis su BVP ir mokestinių pajamų iš GPM santykis su visomis mokestinėmis pajamomis. Pirmojo santykinio rodiklio reikšmės buvo didžiausios Skandinavijos šalyse, Belgijoje, Italijoje ir Islandijoje, o antrojo rodiklio – Danijoje, Islandijoje, Airijoje ir Šveicarijoje. Mažiausios abiejų rodiklių reikšmės yra valstybėse, taikančiose proporcingą GPM tarifą. Tuo tarpu, išanalizavus situaciją Lietuvoje, galima teigti, kad dažnai keičiama gyventojų pajamų apmokestinimo GPM tvarka lemia mokestinių pajamų surinkimo netolygumus Lietuvos nacionaliniame biudžete. Nepastovi apmokestinimo tvarka ir su kitomis ES valstybėmis palyginus mažas mokestinių pajamų iš GPM surinkimas, skatina mokslines diskusijas apie progresinio GPM modelio įvedimą Lietuvoje. Vis dėlto pagrindinė su tuo susijusi problema yra ta, kad trūksta tyrimų, atskleidžiančių, kaip reikėtų atlikti naujo modelio pritaikymą ir kokį poveikį tai turėtų surenkamoms mokestinėms pajamoms.

2. Atlikus teorinę mokslinių tyrimų analizę, nustatyta, kad mokslininkai dažniausiai vertina, kokį poveikį turi gyventojų pajamų apmokestinimo tvarkos pokyčiai šalies ekonomikai, kokios yra mokestinių pajamų iš GPM kitimo priežastys, kokie yra gyventojų pajamų apmokestinimo modelių ypatumai ir skirtumai. Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pokyčiai yra atliekami dažnai ir tai sąlygoja mokestinių pajamų surinkimą, mokesčio perskirstymą, biudžeto valdymo politiką, darbo jėgos pasiūlą, taupymo sprendimus ir investicijas. Kita dalis mokslininkų savo tyrimuose išskyrė veiksnius, lemiančius mokestinių pajamų iš GPM surinkimą ir pagrindiniai jų yra: mokesčio tarifai, mokestinės lengvatos, leidžiami atskaitymai, dirbančiųjų asmenų skaičius, šalies nedarbo lygis, darbo užmokesčio dydis ir mokesčio administravimo metodai. Trečioji daugiausiai dėmesio susilaukusi tyrimų sritis yra GPM modelių vertinimas ir ypatumai. Atlikus skirtingų gyventojų pajamų apmokestinimo modelių analizę, nustatyta, kad visi jie remiasi vienu ar keliais klasikiniiais apmokestinimo principais (teisingumas, ekonominis efektyvumas, administracinis paprastumas, mokestinių įplaukų produktyvumas ir elastingumas). Progresinis gyventojų pajamų mokestis atitinka vertikalaus teisingumo principą, kuriuo siekiama daugiau uždirbančius asmenis apmokestinti didesniu GPM tarifu. Tačiau įvedus kelis mokesčio tarifus skirtingo dydžio pajamoms, pažeidžiamas administracinio paprastumo principas, kadangi turėtų išaugti mokestinių pajamų surinkimo kaštai ir



mokestis taptų sudėtingiau administruojamas. Nors gyventojų pajamų apmokestinimo GPM klausimas analizuojamas gana išsamiai, tačiau moksliniuose tyrimuose pasigendama praktinio modeliavimo tyrimų, kurie skirtingose šalyje leistų įvertinti pokyčius pakeitus GPM modelį.

3. Siekiant atlikti empirinį tyrimą apie progresinių GPM modelių taikymą Lietuvoje, buvo sudaryta tyrimo metodologija. Tyrimas atliekamas per keturis etapus: 1) mokestinės bazės formavimas Lietuvoje; 2) sukurtos bazės subjektų apmokestinimas pagal dabartinį Lietuvos modelį; 3) progresinio GPM modeliavimas Lietuvoje; 4) progresinio GPM įvedimo Lietuvoje vertinimas. Svarbu akcentuoti, kad tyrimas atliekamas taikant apribojimus ir supaprastintas GPM modelių prielaidas, nevertinant apmokestinimo išimčių. Empiriniame tyrime daroma prielaida, kad mokestinių pajamų iš GPM surinkimas priklauso tik nuo GPM skaičiavimo modelių ypatumų, o kitos sąlygos nesikeičia (lot. *ceteris paribus*). Adaptuojant progresinius GPM modelius Lietuvai, kitų valstybių apmokestinimo ribų dydžiai ir lengvatos perskaičiuojami perkamosios galios pariteto atžvilgiu.

4. Empiriniame tyrime, mokestinei bazei kurti, naudojami 2011 m. visuotinio surašymo duomenys apie asmenų šeimyninę padėtį ir vaikų skaičių šeimoje bei 2015 m. spalio mėn. duomenys apie darbuotojų darbo užmokesčio dydį. 2011 m. buvo didesnis gyventojų skaičius negu 2016 m. pradžioje ir dėl šios priežasties duomenų bazės sudarymui naudojamos 2011 m. asmenų pasiskirstymo proporcijos. Siekiant nustatyti progresinio gyventojų pajamų mokesčio modelio poveikį iš GPM surenkamoms mokestinėms pajamoms Lietuvoje, analizuoti tik su darbo santykiais susiję pilną darbo dieną dirbantys asmenys, kurie visų dirbančiųjų tarpe sudarė 87,09 proc. Tyrime daromos šios prielaidos: a) analizuojamos keturios asmenų grupės pagal jų šeimyninį statusą: sutuoktiniai, sugyventiniai, vienas tėvas / viena motina, kita (asmenys iki 20 m. ir likę asmenys, nepriklausantys pastarosioms grupėms); b) pirmosios trys asmenų kategorijos turi vaikų iki 18 metų, o paskutinioji – neturi; c) dirbti gali vienas arba du sutuoktinių ir sugyventinių poroms priklausantys asmenys; d) visi dirbantieji gauna 15 skirtingo dydžio darbo užmokesčius, kurie svyruoja nuo 300 EUR iki 3000 EUR.

5. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad suformuotos mokestinės bazės dirbančiuosius apmokestinus pagal šiuo metu Lietuvoje galiojančią GPM apskaičiavimo tvarką, į Lietuvos nacionalinį biudžetą būtų surenkama 1.014.866.117 EUR GPM mokestinių pajamų, o tai sudaro 2,63 proc. 2016 m. BVP vertės. Tyrime Lietuvai pritaikyti progresiniai Lenkijos, Kroatijos, Slovėnijos, Slovakijos, Airijos ir Danijos gyventojų pajamų apmokestinimo modeliai. Darant prielaidą, kad kitos sąlygos nekinta, mokestinių pajamų surinkimo atžvilgiu Lietuvai naudingiausia gyventojų pajamas apmokestinti taikant Slovėnijos GPM skaičiavimo metodiką, kadangi mokestinės pajamos iš GPM padidėtų 51,16 proc. Mokestinės pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio taip pat padidėtų pritaikius Lenkijos apmokestinimo modelį. Šiuo atveju jos siektų 1.100.967.132 EUR, o tai yra 8,48 proc. daugiau lyginant su dabartine situacija. Danijos apmokestinimo modelis mokestinių pajamų surinkimą padidintų 18,53 proc. Priešingai, Lietuvoje nepasiteisintų Kroatijos, Airijos ir Slovakijos gyventojų pajamų apmokestinimo modeliai,

kadangi mokestinės pajamos iš GPM atitinkamai sumažėtų iki 603.555.848 EUR (sumažėjimas sudarytų 40,53 proc.), iki 927.757.295 EUR (sumažėjimas sudarytų 8,58 proc.) arba iki 932.570.537 EUR (sumažėjimas sudarytų 8,11 proc.).

**Rekomenduojama:**

Prieš priimant sprendimą apie mokesčio apskaičiavimo tvarkos pakeitimus, pirmiausiai reikalinga atlikti papildomus tyrimus, kurie padėtų nustatyti su modelio įvedimu ir mokesčio administravimu susijusias išlaidas, įvertintų ir ekonominius modelio įvedimo padarinius, atsižvelgiant į mokesčių mokėtojų pajėgumą vykdyti mokestinę prievolę. Galiausiai galima teigti, kad nors trijų valstybių progresiniai GPM modeliai padėtų padidinti mokestines pajamas iš GPM, tačiau nėra aišku, kurį modelį taikyti būtų geriau. Dėl šios priežastys, svarstant apie GPM modelio keitimo pokyčius, pirmiausiai rekomenduojama detaliau paanalizuoti ir įvertinti daugiau šių sistemų ypatumų bei sekti tolimesnius, šia tematika atliekamus, mokslinius tyrimus.

## LITERATŪRA

- Bajrami, E., & Lleshaj, L. (2016). The average salary, personal income tax and their relation-case of Albania. In *Proceedings of The 6th MAC 2016* (pp. 143-150). Routledge: EBSCO.
- Barnes, L. (2014). Conflicts of interest: Trade, Inequality, and the Origins of Progressive Taxation in Western Europe. [žiūrėta 2017-01-10]. Prieiga per internetą <https://kar.kent.ac.uk/45548/1/tradeIneq.pdf>.
- Beznoska, M., & Hentze, T. (2017). Demographic change and income tax revenue in Germany: a microsimulation approach. *Public sector economics*, 41(1), 71-84.
- Bikas, E., Subačienė, R., Astrauskaitė, I., and Keliuotytė-Staniulėnienė, G. (2014). Evaluation of the Personal Income Progressive Taxation and the Size of Tax-Exempt Amount in Lithuania. *Ekonomika*, 93(3), 84-101.
- Bryndziak, S. (2015). Family allowance in personal income tax, in the context of tax expenditures. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, (403), 21-29.
- Buškevičiūtė, E. (2005). *Mokesčių sistema*. Kaunas: Technologija.
- Campbell, T. D. A. (2010). Determinants of personal income taxes for Barbados. *International Journal of Public Administration*, 33(14), 816-821.
- Chen, Y. K. (2012). The Progressivity of the Malaysian Personal Income Tax System. *Kajian Malaysia*, 30(2), 27-43.
- Conesa, J. C., & Krueger, D. (2006). On the optimal progressivity of the income tax code. *Journal of Monetary Economics*, 53(7), 1425-1450.
- Cornia, G. C., & Johnson, R. B., & Nelson R. D. (2016). Personal Income Tax Revenue Growth and Volatility: Lessons and Insights from Utah Tax Reform. *Public Finance Review*, 1-26.
- Cozmei, C., & Șerban, E. C. (2014). A cross-country comparison of the personal income tax systems progressivity. *Theoretical and Applied Economics*, 21(11 (600)), 57-70.
- Creedy, J., & Sanz-Sanz, J. F. (2011). Modelling aggregate personal income tax revenue in multi-schedular and multi-regional structures. *Economic Modelling*, 28(6), 2589-2595.
- Croatia: Individual - Income determination (2017). [žiūrėta 2017-02-18]. Prieiga per internetą <http://taxsummaries.pwc.com/uk/taxsummaries/wwts.nsf/ID/Croatia-Individual-Income-determination>
- Čok, M., Sambt, J., Košak, M., Verbič, M., & Majcen, B. (2012). Distribution of personal income tax changes in Slovenia. *Post-communist economies*, 24(4), 503-515.
- Deloitte (2017). Taxation and Investment in Ireland 2017. [žiūrėta 2017-03-12]. Prieiga per internetą <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-irelandguide-2017.pdf>
- Denmark Income Tax (2016). [žiūrėta 2017-02-02]. Prieiga per internetą <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2011/12/Denmark-income-tax.html>
- Domonkos, S. (2016). Who Wants a Progressive Income Tax? Determinants of Tax Policy Preferences in Post-socialist Eastern Europe. *East European Politics and Societies*, 30(2), 423-448.
- Đurovi-Todorović, J., & Đornević, M. (2012). The Connection between Progressivity and Sufficiency in the Personal Income Tax System. *Economic Themes*, 50(1).
- ECOVIS UBL mokesčių kompanijos internetinis puslapis. [žiūrėta 2017-03-11]. Prieiga per internetą <http://www.ecovis.hr/tax-info/74-sample-payroll-calculation-as-of-1-january-2017>
- Egger, P., Radulescu, D., & Rees, R. (2014). The Determinants of Personal Income Tax Progressivity around the Globe. *UiO, Department of Economics, University of Oslo, Oslo, Norway*.
- Eurostat duomenų bazė. [žiūrėta 2016-09-15]. Prieiga per internetą <http://ec.europa.eu/eurostat>
- Frey, C., & Schaltegger, C. A. (2016). Progressive taxes and top income shares: A historical perspective on pre-and post-tax income concentration in Switzerland. *Economics Letters*, 148, 5-9.

- Fuest, C., Peichl, A., & Schaefer, T. (2008). Does a simpler income tax yield more equity and efficiency?. *Cesifo Economic Studies*, 54(1), 73-97.
- Gale, W. G., & Samwick, A. A. (2014). Effects of income tax changes on economic growth. [žiūrėta 2016-12-11]. Prieiga per internetą <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2494468>
- Gale, W. G., Kearney, M. S., & Orszag, P. R. (2015). Would a significant increase in the top income tax rate substantially alter income inequality?. *Brookings Institution*, September.
- Gentry, W. M., & Hubbard, R. G. (2004). The effects of progressive income taxation on job turnover. *Journal of Public Economics*, 88(11), 2301-2322.
- Gideon, M. (2015). Do Individuals Perceive Income Tax Rates Correctly?. *Public Finance Review* 2017, Vol. 45(1), 97-117.
- Govori, F. (2015). A Different Approach of Tax Progressivity Measurement. *MPRA Paper No. 6284*, 1-7.
- Hagopian, K. (2011). The Inequity of the Progressive Income Tax. *Policy Review*, (166), April-May.
- Ismailakhunova, S. (2014). Shall High Income Earners Pay More Taxes in The Kyrgyz Republic?. *Ege Akademic Review*, 14(4), 499-507.
- Jukonienė, B., Šapalienė, L. (2011). Vokietijos ir Lietuvos gyventojų darbo pajamų apmokestinimo ypatumai. *Studijos besikeičiančioje verslo aplinkoje*, 7-13.
- Jūn, D. (2005). The Flat Tax Revolution. *The New Presence*, (2), 15-16.
- Lenkijos migracijos tarnyba. [žiūrėta 2016-11-15]. Prieiga per internetą <http://www.migrant.info.pl/personal-income-tax-pit.html>
- Lietuvos laisvosios rinkos institutas (2009). Progresiniai mokesčiai – grįžimas į praeitį. [žiūrėta 2016-09-15]. Prieiga per internetą <http://www.llri.lt/naujienos/ekonomine-politika/mokesciai-biudzetas/progresiniai-mokesciai-grizimas-i-praeiti/lrinka>.
- Lietuvos Respublikos 2011 metų gyventojų ir būstų surašymo rezultatai. [žiūrėta 2016-09-15]. Prieiga per internetą <http://statistics.bookdesign.lt/>
- Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas (2002). [žiūrėta 2016-10-22]. Prieiga per internetą <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.171369>
- Lim, B. I., & Hyun, J. K. (2009). What makes the income tax system so progressive? The case of Korea. *Applied Economics Letters*, 16(7), 683-687.
- Macijauskienė, S. (2007). Gyventojų pajamų mokesčio analizė, *Jaunasis mokslininkas*. Lietuvos žemės ūkio akademija.
- Morini, M., & Pellegrino, S. (2016). Personal income tax reforms: A genetic algorithm approach. *European Journal of Operational Research*.
- Musgrave, R.A. and Thin, T. (1948), Income Tax Progression, 1929-48, *Journal of Political Economy* 56, 498-514.
- Nausėda, G. (2013). Progresiniai be euro-lyg „Molotovo kokteilis“. Verslo žinios. [žiūrėta 2017-03-01]. Prieiga per internetą <http://laikrastis.vz.lt/index.php?act=mprasa&sub=page&id=1177&page=19655>
- Nichols, D. R., & Wempe, W. F. (2010). Regressive tax rates and the unethical taxation of salaried income. *Journal of business ethics*, 91(4), 553-566.
- OECD (2017). Taxing Wages. [žiūrėta 2017-04-15]. Prieiga per internetą [http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/taxation/taxing-wages-2017\\_tax\\_wages-2017-en#page1](http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/taxation/taxing-wages-2017_tax_wages-2017-en#page1)
- Palczewska, O. (2013). Personal Income Tax Exemptions and Reliefs in Poland and Selected European Union Member States. *Proceedings in ARSA-Advanced Research in Scientific Areas*, (1).
- Paturot, D., K. Mellbye & B. Brys (2013). Average Personal Income Tax Rate and Tax Wedge Progression in OECD Countries. *OECD Taxation Working Papers*, No. 15, 1-47.

- Paulauskas, A. (2008). Vienodas gyventojų pajamų mokesčio tarifas. *Teise/Law*, 68(1).
- Paulus, A., & Peichl, A. (2009). Effects of flat tax reforms in Western Europe. *Journal of Policy Modeling*, 31(5), 620-636.
- Penkaitis, R. (2013). *Gyventojų pajamų progresinio mokesčio vizija*. [žiūrėta 2017-01-04]. Prieiga per internetą <http://www.investuotojams.eu/content/view/1687/2000/>
- Peter, S. K., Buttrick, S., & Duncan, D. (2009). Global reform of personal income taxation, 1981-2005: Evidence from 189 countries. *IZA Discussion Paper No. 4228 June 2009*.
- Piketty, T., & Saez, E. (2012). Optimal labor income taxation. *Handbook of Public Economics*, 5, 391-474.
- Rimkuvienė, D. (2010). Gyventojų pajamų mokesčio įtakos savivaldybių pajamoms įvertinimo ir prognozavimo modeliai. [žiūrėta 2016-04-15]. Prieiga per internetą [http://jaunasis-mokslininkas.asu.lt/smk\\_2010/JM\\_2010\\_straipsniu\\_rinkynys.pdf](http://jaunasis-mokslininkas.asu.lt/smk_2010/JM_2010_straipsniu_rinkynys.pdf)
- Røed, K., & Strøm, S. (2002). Progressive Taxes and the Labour Market: Is the Trade-off Between Equality and Efficiency Inevitable?. *Journal of Economic Surveys*, 16(1), 77-110.
- Saavedra, P., Marcincin, A., & Valachy, J. (2007). Flat income tax reforms. [žiūrėta 2016-11-20]. Prieiga per internetą [http://siteresources.worldbank.org/INTECA/Resources/257896-1182288383968/FiscalPolicy%26EconomicGrowthinECA\\_Ch8.pdf](http://siteresources.worldbank.org/INTECA/Resources/257896-1182288383968/FiscalPolicy%26EconomicGrowthinECA_Ch8.pdf)
- Skačkauskienė, I., & Tunčikienė, Ž. (2014). Comparative evaluation of the labour income taxation in the Baltic States. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 110, 439-449.
- Slavickienė, A. (2012). Socialinės atskirties mažinimo galimybės tobulinant gyventojų pajamų apmokestinimą. *Konkurencingumo stiprinimas: geroji patirtis* (p.92-96). Kaunas: Aleksandro Stulginskio universitetas.
- Slavickienė, A., Nesteckis, A., & Atkočiūnaitė, K. (2007). Gyventojų pajamų mokesčio pajamas įtakojančių veiksnių tyrimas. *Vadybos mokslas ir studijos–kaimo verslų ir jų infrastruktūros plėtrai*, 4, 94-99.
- Slemrod, J. (1996). High-income families and the tax changes of the 1980s: the anatomy of behavioral response. In *Empirical foundations of household taxation*. University of Chicago Press., 169-192.
- Slovakia - Income Tax. [žiūrėta 2017-01-15]. Prieiga per internetą <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2011/12/slovakia-income-tax.html>
- Slovėnijos Respublikos finansų ministerija. [žiūrėta 2017-02-10]. Prieiga per internetą [http://www.durs.gov.si/en/angleske\\_strani/personal\\_income\\_tax/tax\\_rate/](http://www.durs.gov.si/en/angleske_strani/personal_income_tax/tax_rate/)
- Stačiokas, R., & Rimas, J. (2003). *Mokesčiai: istorinė raida ir dabartis*. Kaunas: Technologija.
- Szarowská, I. (2014). Personal income taxation in a context of a tax structure. *Procedia Economics and Finance*, 12, 662-669.
- Šimović, H. (2012). Effect of expenditures in personal income taxation on horizontal equity in Croatia. *Financial theory and practice*, 36(3), 245-267.
- Tamašauskienė, Z., & Žadvidaitė, A. (2011). Mokesčių sistemos Lietuvoje kitimo įtakos biudžeto pajamoms ekonominis įvertinimas. *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*, (1), 44-57.
- Taxation Trends in the European Union, 2016. [žiūrėta 2017-01-08]. Prieiga per internetą [http://ec.europa.eu/taxation\\_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/gen\\_info/economic\\_analysis/tax\\_structures/2016/econ\\_analysis\\_report\\_2016.pdf](http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2016/econ_analysis_report_2016.pdf)
- The Office of the Revenue Commissioners. [žiūrėta 2017-03-18]. Prieiga per internetą <http://www.revenue.ie/en/tax/it/leaflets/it2.html#section7>
- Tresch, R. W. (2015). *A Normative Theory*. Atlanta: Elsevier Inc.
- Valstybinė mokesčių inspekcija. [žiūrėta 2016-09-08]. Prieiga per internetą <https://www.vmi.lt>

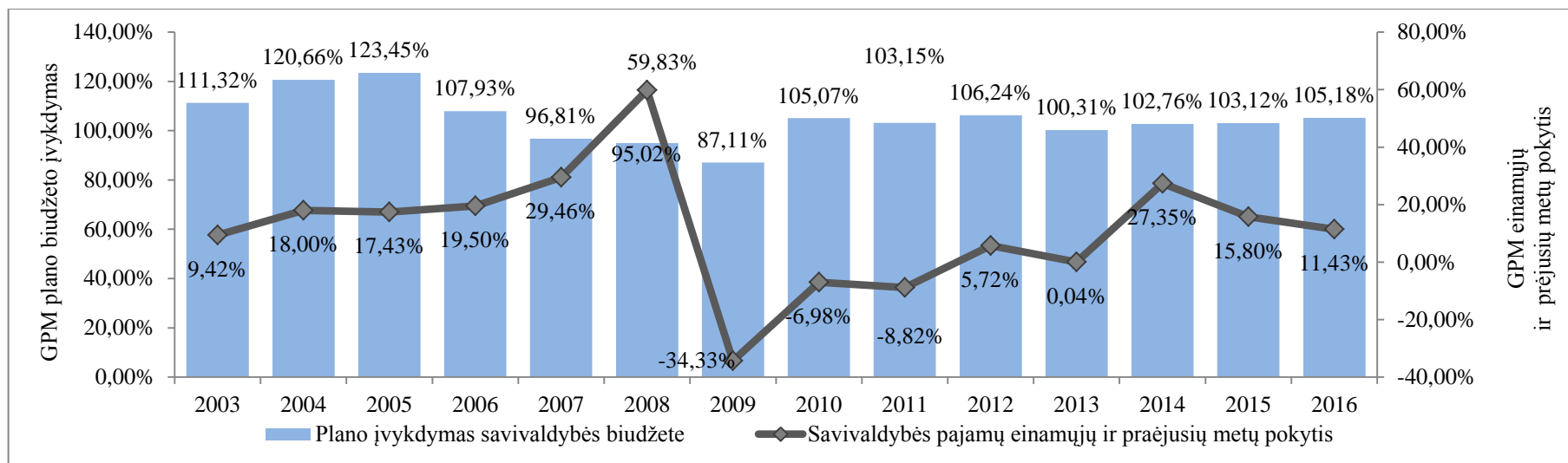
Weller, C. E., & Rao, M. (2010). Progressive tax policy and economic stability. *Journal of Economic Issues*, 44(3), 629-659.

Working and living in Denmark (2017). [žiūrēta 2017-02-01]. Prieiga per internetą <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/dk/Documents/tax/Deloitte-Working-living-in-Denmark.pdf>

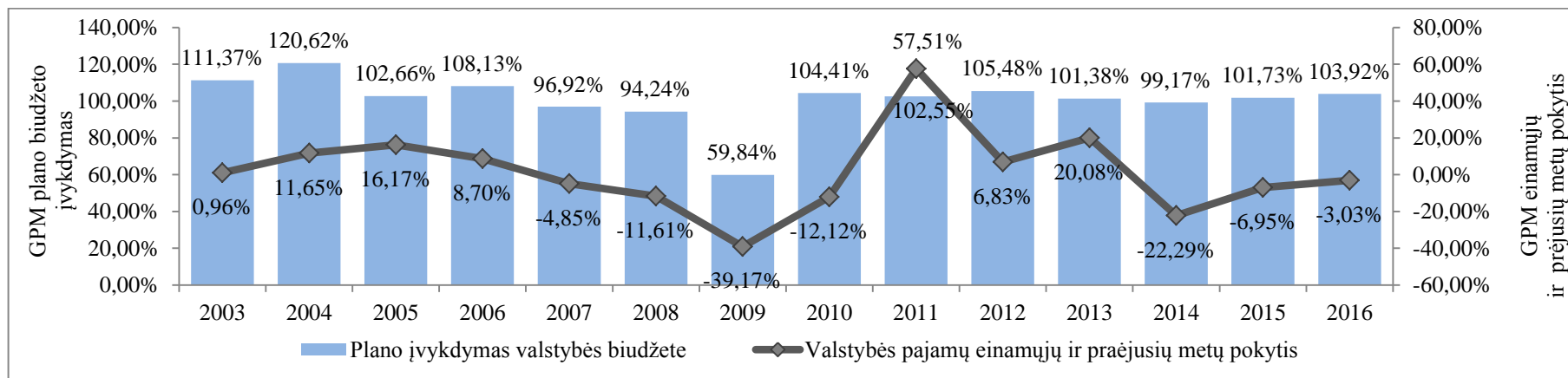
Worldwide Personal Tax Guide. Income Tax, Social Security and Immigration, 2016–17. [žiūrēta 2017-01-02]. Prieiga per internetą [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Worldwide\\_Personal\\_Tax\\_and\\_Immigration\\_Guide\\_2016-17/\\$FILE/Worldwide%20Personal%20Tax%20and%20Immigration%20Guide%202016-17.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Worldwide_Personal_Tax_and_Immigration_Guide_2016-17/$FILE/Worldwide%20Personal%20Tax%20and%20Immigration%20Guide%202016-17.pdf).

## **PRIEDAI**

### 1 PRIEDAS. Planuojamų ir faktiškai gautų GPM mokesčių pajamų savivaldybės biudžete kitimas



### 2 PRIEDAS. Planuojamų ir faktiškai gautų GPM mokesčių pajamų valstybės biudžete kitimas





### 3 PRIEDAS. Progresinio GPM tarifo vertinimas (sudaryta remiantis LR Seimo duomenimis)

Projekto iniciatorius, data	Priežastys
Lietuvos socialdemokratų partijos narys Andrius Palionis Pateikė: 2017.01.25	„Projekto rengimą paskatino tai, jog šiuo metu galiojantis teisinis reglamentavimas nustatantis vienodą gyventojų pajamų mokesčio (toliau – „mokestis“) tarifą skirtingas pajamas gaunantiems asmenims didina visuomenės narių turtingą nelygybę, socialinę atskirtį, kadangi didesnes pajamas gaunantiems asmenims atskaičius būtinašias išlaidas liekanti pajamų dalis yra kur kas didesnė, nei mažesnes pajamas gaunančių asmenų liekanti pajamų dalis“.
LR Seimo narys Jonas Varkala Pateikė: 2014.03.04	Projekto rengimą paskatino Lietuvoje esanti labai didelė socialinė atskirtis ir daugelyje užsienio valstybių galiojanti progresinė pajamų mokesčio sistema.
Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijos nariai (Algirdas Sysas, Giedrė Purvaneckienė, Birutė Vėsaitė, Vytenis Povilas Andriukaitis, Naglis Puteikis Pateikė: 2013.11.06	Projekto rengimą paskatino daugelyje išsivysčiusių valstybių galiojanti progresinė gyventojų pajamų mokesčių sistema, kuri leidžia mažinti socialinius skirtumus, didina įplaukas į valstybės ir savivaldybių biudžetus. Įstatymo įgyvendinimas leistų pritraukti daugiau įplaukų į biudžetą. Siūlomas progresinis gyventojų pajamų mokesčio tarifas būtų taikomas metinei pajamų daliai.
LR Seimo narė Birutė Vėsaitė Pateikė: 2010.04.21	Siūlomo GPM tarifo nustatymas, manome, prisidėtų prie plataus viduriniojo socialinio sluoksnio (vidurinėsios klasės) formavimosi Lietuvoje. Siūlomo GPM tarifo nustatymas leistų 2011 metais pasiekti apie 250 mln. Lt didesnes nacionalinio biudžeto pajamas.

#### 4 PRIEDAS. Valiutos konvertavimas naudojant perkamosios galios paritetą

<b>LENKIJA</b>				<b>AIRIJA</b>			
Per metus		Per mėnesį		Per metus		Per mėnesį	
Lenkijoje, PLN	Lietuvoje, EUR	Lenkijoje, PLN	Lietuvoje, EUR	Airijoje, IEP	Lietuvoje, EUR	Airijoje, IEP	Lietuvoje, EUR
85528,00	21552,84	7127,33	1796,07	33800,00	18669,31	2816,67	1555,78
556,02	140,12	46,34	11,68	42800,00	23640,43	3566,67	1970,04
14839,02	3739,40	1236,59	311,62	67600,00	37338,63	5633,33	3111,55
3091,00	778,92	257,58	64,91	37800,00	20878,70	3150,00	1739,89
1112,04	280,23	92,67	23,35	1650,00	911,37	137,50	75,95
2000,04	504,01	166,67	42,00	3300,00	1822,74	275,00	151,90
2700,00	680,39	225,00	56,70	1650,00	911,37	137,50	75,95
<b>SLOVĖNIJA</b>				<b>DANIJA</b>			
Per metus		Per mėnesį		Per metus		Per mėnesį	
Slovėnijoje, EUR	Lietuvoje, EUR	Slovėnijoje, EUR	Lietuvoje, EUR	Danijoje, DKK	Lietuvoje, EUR	Danijoje, DKK	Lietuvoje, EUR
8021,34	6097,03	668,45	508,09	47826,00	3805,66	3985,50	317,14
18960,00	14411,51	1580,00	1200,96	507935,00	40417,98	42327,92	3368,17
70907,20	53896,61	5908,93	4491,38	17880,00	1422,77	1490,00	118,56
2436,92	1852,30	203,08	154,36	14148,00	1125,80	1179,00	93,82
2649,24	2013,69	220,77	167,81	11136,00	886,13	928,00	73,84
4418,54	3358,53	368,21	279,88	14388,00	1144,90	1199,00	95,41
6187,85	4703,39	515,65	391,95	44000,00	3501,22	3666,67	291,77
7959,14	6049,75	663,26	504,15	40,32	3,21	3,36	0,27
2436,92	1852,30	203,08	154,36				
3302,70	2510,38	275,23	209,20				
<b>SLOVAKIJA</b>				<b>KROATIJA</b>			
Per metus		Per mėnesį		Per metus		Per mėnesį	
Slovakijoje, EUR	Lietuvoje, EUR	Slovakijoje, EUR	Lietuvoje, EUR	Kroatijoje, HRK	Lietuvoje, EUR	Kroatijoje, HRK	Lietuvoje, EUR
35022,31	30639,59	2918,53	2553,30	26400,00	3320,05	2200,00	276,67
3803,33	3327,38	316,94	277,28	132000,00	16600,25	11000,00	1383,35
256,92	224,77	21,41	18,73	158400,00	19920,30	13200,00	1660,03
				31200,00	3923,70	2600,00	326,97

**5 PRIEDAS. Gyventojų skaičius Lietuvoje**

Amžius, m.	2011 (visuotinis surašymas)			2016 m. sausio 1d.		
	Iš viso	Vyrai	Moterys	Iš viso	Vyrai	Moterys
<b>Iš viso</b>	3.043.429	1.402.604	1.640.825	2.888.558	1.329.607	1.558.951
0–4	148.418	75.930	72.488	151.490	77.740	73.750
5–9	136.942	70.216	66.726	140.515	71.854	68.661
10–14	167.852	86.348	81.504	131.742	67.516	64.226
15–19	213.394	109.136	104.258	162.142	83.326	78.816
20–24	217.962	111.539	106.423	195.863	100.181	95.682
25–29	193.362	97.927	95.435	195.893	100.667	95.226
30–34	186.317	92.907	93.410	178.885	90.634	88.251
35–39	203.781	98.892	104.889	173.507	86.006	87.501
40–44	218.409	104.939	113.470	194.086	93.606	100.480
45–49	231.517	110.714	120.803	206.616	98.285	108.331
50–54	231.802	107.744	124.058	221.194	103.977	117.217
55–59	184.616	82.653	101.963	216.742	98.010	118.732
60–64	163.131	68.604	94.527	171.356	73.276	98.080
65–69	148.603	58.280	90.323	146.482	57.835	88.647
70–74	144.300	52.365	91.935	130.006	46.646	83.360
75–79	118.684	38.958	79.726	120.166	39.442	80.724
80–84	83.120	24.038	59.082	86.109	24.863	61.246
85+	51.219	11.414	39.805	65.764	15.743	50.021

**6 PRIEDAS. Darbuotojų pasiskirstymas pagal darbo laiką (spalio mėn. duomenys)**

Metai	Darbuotojai, dirbę visą darbo laiką	Darbuotojai, dirbę ne visą darbo laiką	Iš viso darbuotojų	Darbuotojai, dirbę visą darbo laiką, proc.	Darbuotojai, dirbę ne visą darbo laiką, proc.	Iš viso darbuotojų, proc.
2010	860.396	140.022	1.000.418	86.00	14.00	100.00
2011	902.014	136.776	1.038.790	86.83	13.17	100.00
2012	920.994	134.645	1.055.639	87.25	12.75	100.00
2013	932.513	139.268	1.071.781	87.01	12.99	100.00
2014	947.948	140.466	1.088.414	87.09	12.91	100.00
2015	959.806	142.325	1.102.131	87.09	12.91	100.00

**7 PRIEDAS. Darbuotojų, dirbusių pilną darbo dieną, skaičius pagal 2015 m. spalio mėn. darbo užmokesčio dydį**

	iki 20 metų	20-29 metų	30-39 metų	40-49 metų	50-59 metų	≥ 60 metų	Iš viso
300 EUR ir mažiau	666	13.494	15.768	21.785	24.053	8.558	84.324
301-350 EUR	681	9.968	9.444	12.787	13.676	4.465	51.021
351-400 EUR	931	14.811	13.015	18.883	21.158	7.550	76.348
401-450 EUR	692	16.352	16.987	24.444	25.596	8.029	92.100
451-500 EUR	442	12.531	11.739	16.053	17.398	5.972	64.135
501-600 EUR	628	24.547	21.559	26.479	28.464	9.449	111.126
601-700 EUR	281	19.346	19.524	23.725	25.511	8.311	96.698
701-800 EUR	166	16.333	19.017	21.877	22.221	7.112	86.726
801-900 EUR	78	11.127	15.044	17.888	17.341	5.298	66.776
901-1000 EUR	36	9.187	13.381	14.450	13.513	4.115	54.682
1001-1300 EUR	29	13.345	24.005	22.286	20.395	6.825	86.885
1301-1600 EUR	7	5.779	12.934	9.868	8.800	3.180	40.568
1601-2000 EUR	0	2.545	7.963	6.029	4.636	1.675	22.848
2001-3000 EUR	0	1.398	6.708	4.893	3.675	1.331	18.005
3001 EUR ir daugiau	0	248	2.898	2.492	1.427	499	7.564
<b>Iš viso</b>	4.637	171.011	209.986	243.939	247.864	82.369	959.806

## 8 PRIEDAS. Perskaičiavimų eiga

1 lentelė. Šeimos branduoliai su vaikais iki 18 metų pagal tipą ir asmenų skaičių, 2011 m.

Šeimos branduolio tipas	Iš viso, porų skaičius	Vaikų skaičius šeimos branduolyje, 2011						Iš viso vaikų	Iš viso asmenų
		0	1	2	3	4	≥5		
Iš viso	770.873	404.209	217.423	120.889	21.611	4.448	2.293	554.933	1.988.981
Sutuoktinių pora	587.950	360.546	121.606	87.233	14.865	2.535	1.165	357.503	1.533.403
Sugyventinių pora	75.225	43.663	18.527	8.858	2.664	934	579	51.281	201.731
Viena motina ar vienas tėvas	107.698	-	77.290	24.798	4.082	979	549	146.149	253.847

2 lentelė. I etapas (2011 m. duomenys)

Šeimos branduolio tipas	Iš viso, porų skaičius	Vaikų skaičius šeimos branduolyje, 2011						Iš viso vaikų	Iš viso asmenų
		0	1	2	3	4	≥5		
Iš viso	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Sutuoktinių pora	76.27%	61.32%	20.68%	14.84%	2.53%	0.43%	0.20%	64.42%	77.09%
Sugyventinių pora	9.76%	58.04%	24.63%	11.78%	3.54%	1.24%	0.77%	9.24%	10.14%
Viena motina ar vienas tėvas	13.97%	-	71.77%	23.03%	3.79%	0.91%	0.51%	26.34%	12.76%

3 lentelė. II etapas (2016 m. duomenys)

Šeimos branduolio tipas	Iš viso, porų skaičius	Vaikų skaičius šeimos branduolyje, 2016						Iš viso vaikų	Iš viso asmenų
		0	1	2	3	4	≥5		
Iš viso	731.646	383.623	206.347	114.763	20.520	4.215	2.187	526.694	1.887.768
Sutuoktinių pora	558.031	342.185	115.401	82.812	14.118	2.400	1.116	339.296	1.455.358
Sugyventinių pora	71.397	41.439	17.585	8.411	2.527	885	550	48.667	191.461
Viena motina ar vienas tėvas	102.218	-	73.362	23.541	3.874	930	521	138.731	240.949

**9 PRIEDAS. Tėvų ekonominis užimtumas**

Sutuoktiniai su vaikais iki 18 metų	Dalis	Sugyventiniai su vaikais iki 18 metų	Dalis	Viena motina ar tėvas	Dalis
Abu sutuoktiniai dirbo	0.616	Abu sugyventiniai dirbo	0.375	Dirbo	0.834
Vienas sutuoktinis dirbo	0.302	Vienas sugyventinis dirbo	0.375	Nedirbo	0.166
Abu sutuoktiniai nedirbo	0.082	Abu sugyventiniai nedirbo	0.25		

**10 PRIEDAS. 2016 m. skaičiavimai įvertinus tėvų ekonominį užimtumą**

Šeimos branduolio tipas	Iš viso. porų skaičius	Vaikų skaičius šeimos branduolyje						Iš viso vaikų	Iš viso asmenų
		0	1	2	3	4	≥5		
<b>Sutuoktinių pora</b>	558.031	342.185	115.401	82.812	14.118	2.400	1.116	339.296	1.455.358
Abu sutuoktiniai dirbo	343.747	210.786	71.087	51.012	8.697	1.478	687		
Vienas sutuoktinis dirbo	168.525	103.340	34.851	25.009	4.264	725	337		
Abu sutuoktiniai nedirbo	45.759	28.059	9.463	6.791	1.158	197	92		
<b>IŠ VISO DIRBUSIŲ ASMENŲ SKAIČIUS</b>	<b>856.020</b>	<b>Skaičiavimas: 343.747*2+168.525=856.020</b>							

Šeimos branduolio tipas	Iš viso. porų skaičius	Vaikų skaičius šeimos branduolyje						Iš viso vaikų	Iš viso asmenų
		0	1	2	3	4	≥5		
<b>Sugyventinių pora</b>	71.397	41.439	17.585	8.411	2.527	885	550	48.667	191.461
Abu sugyventiniai dirbo	26.774	15.540	6.594	3.154	948	332	206		
Vienas sugyventinis dirbo	26.774	15.540	6.594	3.154	948	332	206		
Abu sugyventiniai nedirbo	17.849	10.360	4.396	2.103	632	221	137		
<b>IŠ VISO DIRBUSIŲ ASMENŲ SKAIČIUS</b>	<b>80.322</b>	<b>Skaičiavimas: 26.774*2+26.774=80.322</b>							

Šeimos branduolio tipas	Iš viso. porų skaičius	Vaikų skaičius šeimos branduolyje						Iš viso vaikų	Iš viso asmenų
		0	1	2	3	4	≥5		
<b>Viena motina ar tėvas</b>	102.218	-	73.362	23.541	3.874	930	521	138.731	240.949
Dirbo	85.258	-	61.184	19.633	3.231	776	435		
Nedirbo	16.970	-	12.178	3.908	643	154	87		
<b>IŠ VISO DIRBUSIŲ ASMENŲ SKAIČIUS</b>	<b>85.258</b>	<b>Skaičiavimas: 85.258*1=85.258</b>							

**11 PRIEDAS. 2016 m. skaičiavimai įvertinus tik branduoliams priklausančius samdomuosius darbininkus, dirbančius pilną darbo dieną**

Šeimos branduolio tipas	Iš viso, porų skaičius	Vaikų skaičius šeimos branduolyje						Iš viso vaikų	Iš viso asmenų
		0	1	2	3	4	≥5		
<b>Sutuoktinių pora</b>	393.484	241.284	81.372	58.393	9.955	1.692	787	239.294	1.026.261
Abu sutuoktiniai dirbo	264.037	161.907	54.603	39.183	6.680	1.135	528		
Vienas sutuoktinis dirbo	129.447	79.377	26.770	19.210	3.275	557	259		
<b>IŠ VISO DIRBUSIŲ ASMENŲ SKAIČIUS</b>	<b>657.520</b>	<b>Skaičiavimas: 264.037*2+129.447=657.520</b>							

Šeimos branduolio tipas	Iš viso, porų skaičius	Vaikų skaičius šeimos branduolyje						Iš viso vaikų	Iš viso asmenų
		0	1	2	3	4	≥5		
<b>Sugyventinių pora</b>	41.131	23.872	10.131	4.845	1.456	510	317	28.111	110.372
Abu sugyventiniai dirbo	20.565	11.936	5.065	2.423	728	255	158		
Vienas sugyventinis dirbo	20.565	11.936	5.065	2.423	728	255	158		
<b>IŠ VISO DIRBUSIŲ ASMENŲ SKAIČIUS</b>	<b>61.696</b>	<b>Skaičiavimas: 20.565*2+20.565=61.696</b>							

Šeimos branduolio tipas	Iš viso, porų skaičius	Vaikų skaičius šeimos branduolyje						Iš viso vaikų	Iš viso asmenų
		0	1	2	3	4	≥5		
<b>Viena motina ar tėvas</b>	65.488	-	46.996	15.080	2.482	596	334	88.915	154.403
Dirbo	65.488	-	46.996	15.080	2.482	596	334		
<b>IŠ VISO DIRBUSIŲ ASMENŲ SKAIČIUS</b>	<b>65.488</b>	<b>Skaičiavimas: 65.488*1=65.488</b>							

**12 PRIEDAS. Darbuotojų, dirbusių visą ir ne visą darbo laiką, pasiskirstymas, 2016 m.**

Kategorija	Darbuotojų skaičius	Paaškinimas
Sutuoktinių poroje	657.520	Įvertinti visi vaikai iki 18 metų, kurie auga dirbančių tėvų (kurie yra pilną darbo dieną dirbantys samdomieji darbuotojai) ūkiuose. Šiai kategorijai nepriskiriami 6 priede nurodyti dirbantys vaikai nuo 15 iki 19 metų.
Sugyventinių poroje	61.696	
Viena motina arba tėvas	65.488	
Vieni asmenys (iki 20 m.)	4.637	Remiantis 7 priedo duomenimis
Vieni asmenys (virš 60 m.)	82.369	Remiantis 7 priedo duomenimis
Vieni asmenys (20-59 m.)	88.096	Likusi dirbančiųjų dalis, kuri nepriklauso namų ūkiams ir neturi vaikų
<b>Iš viso</b>	<b>959.806</b>	Visų kategorijų suma

**13 PRIEDAS. Šeimos branduoliams priklausančių dirbančiųjų asmenų pasiskirstymas**

Amžiaus kategorija	Paskirstymo dalis	Sutuoktinių pora	Sugyventinių pora	Viena motina / tėvas	Vieni asmenys	Iš viso
20-29 metai	$171.011 \div 872.800 = 0.1959$	128.830	12.088	12.831	17.261	171.011
30-39 metai	$209.986 \div 872.800 = 0.2406$	158.192	14.843	15.756	21.195	209.986
40-49 metai	$243.939 \div 872.800 = 0.2795$	183.770	17.243	18.303	24.622	243.939
50-59 metai	$247.864 \div 872.800 = 0.2840$	186.727	17.521	18.598	25.018	247.864
<b>Iš viso</b>	<b>1,0000</b>	<b>657.520</b>	<b>61.696</b>	<b>65.488</b>	<b>88.096</b>	<b>872.800</b>



**14 PRIEDAS. Darbo užmokesčio pasiskirstymas pagal darbuotojų amžių**

Darbo užmokestis	Darbuotojų skaičius pagal atskiras amžiaus kategorijas						Darbuotojų dalis atskiroje amžiaus kategorijoje					
	iki 20 m.	20-29 m.	30-39 m.	40-49 m.	50-59 m.	≥ 60 m.	iki 20 m.	20-29 m.	30-39 m.	40-49 m.	50-59 m.	≥ 60 m.
300 EUR ir mažiau	666	13.494	15.768	21.785	24.053	8.558	14,36%	7,89%	7,51%	8,93%	9,70%	10,39%
301-350 EUR	681	9.968	9.444	12.787	13.676	4.465	14,69%	5,83%	4,50%	5,24%	5,52%	5,42%
351-400 EUR	931	14.811	13.015	18.883	21.158	7.550	20,08%	8,66%	6,20%	7,74%	8,54%	9,17%
401-450 EUR	692	16.352	16.987	24.444	25.596	8.029	14,92%	9,56%	8,09%	10,02%	10,33%	9,75%
451-500 EUR	442	12.531	11.739	16.053	17.398	5.972	9,53%	7,33%	5,59%	6,58%	7,02%	7,25%
501-600 EUR	628	24.547	21.559	26.479	28.464	9.449	13,54%	14,35%	10,27%	10,85%	11,48%	11,47%
601-700 EUR	281	19.346	19.524	23.725	25.511	8.311	6,06%	11,31%	9,30%	9,73%	10,29%	10,09%
701-800 EUR	166	16.333	19.017	21.877	22.221	7.112	3,58%	9,55%	9,06%	8,97%	8,96%	8,63%
801-900 EUR	78	11.127	15.044	17.888	17.341	5.298	1,68%	6,51%	7,16%	7,33%	7,00%	6,43%
901-1000 EUR	36	9.187	13.381	14.450	13.513	4.115	0,78%	5,37%	6,37%	5,92%	5,45%	5,00%
1001-1300 EUR	29	13.345	24.005	22.286	20.395	6.825	0,63%	7,80%	11,43%	9,14%	8,23%	8,29%
1301-1600 EUR	7	5.779	12.934	9.868	8.800	3.180	0,15%	3,38%	6,16%	4,05%	3,55%	3,86%
1601-2000 EUR	0	2.545	7.963	6.029	4.636	1.675	0,00%	1,49%	3,79%	2,47%	1,87%	2,03%
2001-3000 EUR	0	1.398	6.708	4.893	3.675	1.331	0,00%	0,82%	3,19%	2,01%	1,48%	1,62%
3001 EUR ir daugiau	0	248	2.898	2.492	1.427	499	0,00%	0,15%	1,38%	1,02%	0,58%	0,61%
<b>Iš viso</b>	<b>4.637</b>	<b>171.011</b>	<b>209.986</b>	<b>243.939</b>	<b>247.864</b>	<b>82.369</b>	<b>100,00%</b>	<b>100,00%</b>	<b>100,00%</b>	<b>100,00%</b>	<b>100,00%</b>	<b>100,00%</b>

**15 PRIEDAS. Asmenų pasiskirstymas pagal darbo užmokesčio dydį**

Mėnesinis bruto DU	Išvedame DU intervalo vidurkį	1. Sutuoktinių pora					2. Sugyventinių pora					3. Vienas tėvas, viena motina				
		20-29 metų	30-39 metų	40-49 metų	50-59 metų	Iš viso	20-29 metų	30-39 metų	40-49 metų	50-59 metų	Iš viso	20-29 metų	30-39 metų	40-49 metų	50-59 metų	Iš viso
300 € ir mažiau	300	10166	11879	16412	18120	56576	954	1115	1540	1700	5309	1012	1183	1635	1805	5635
301-350 €	325	7509	7115	9633	10303	34560	705	668	904	967	3243	748	709	959	1026	3442
351-400 €	375	11158	9805	14225	15939	51127	1047	920	1335	1496	4797	1111	977	1417	1588	5092
401-450 €	425	12319	12797	18415	19283	62813	1156	1201	1728	1809	5894	1227	1275	1834	1921	6256
451-500 €	475	9440	8844	12093	13107	43484	886	830	1135	1230	4080	940	881	1204	1305	4331
501-600 €	550	18492	16241	19948	21443	76125	1735	1524	1872	2012	7143	1842	1618	1987	2136	7582
601-700 €	650	14574	14708	17873	19219	66374	1368	1380	1677	1803	6228	1452	1465	1780	1914	6611
701-800 €	750	12304	14326	16481	16740	59852	1155	1344	1546	1571	5616	1225	1427	1641	1667	5961
801-900 €	850	8382	11333	13476	13064	46255	787	1063	1264	1226	4340	835	1129	1342	1301	4607
901-1000 €	950	6921	10081	10886	10180	38067	649	946	1021	955	3572	689	1004	1084	1014	3791
1001-1300 €	1150	10053	18084	16789	15364	60291	943	1697	1575	1442	5657	1001	1801	1672	1530	6005
1301-1600 €	1450	4354	9744	7434	6629	28161	409	914	698	622	2642	434	970	740	660	2805
1601-2000 €	1800	1917	5999	4542	3493	15951	180	563	426	328	1497	191	597	452	348	1589
2001-3000 €	2500	1053	5053	3686	2769	12561	99	474	346	260	1179	105	503	367	276	1251
3001 € ir daugiau	3000	187	2183	1877	1075	5322	18	205	176	101	499	19	217	187	107	530

Mėnesinis bruto DU	Išvedame DU intervalo	4. Vaikai	5. Kita (neturi vaikų)						IŠ VISO
		iki 20 metų	20-29 metų	30-39 metų	40-49 metų	50-59 metų	60 ir daugiau	Iš viso	
300 € ir mažiau	300	666	1362	1592	2199	2428	8558	16138	84324
301-350 €	325	681	1006	953	1291	1380	4465	9095	51021
351-400 €	375	931	1495	1314	1906	2136	7550	14400	76348
401-450 €	425	692	1650	1715	2467	2584	8029	16445	92100
451-500 €	475	442	1265	1185	1620	1756	5972	11798	64135
501-600 €	550	628	2478	2176	2673	2873	9449	19648	111126
601-700 €	650	281	1953	1971	2395	2575	8311	17204	96698
701-800 €	750	166	1649	1919	2208	2243	7112	15131	86726
801-900 €	850	78	1123	1518	1806	1750	5298	11495	66776
901-1000 €	950	36	927	1351	1459	1364	4115	9215	54682
1001-1300 €	1150	29	1347	2423	2249	2059	6825	14903	86885
1301-1600 €	1450	7	583	1305	996	888	3180	6953	40568
1601-2000 €	1800	0	257	804	609	468	1675	3812	22848
2001-3000 €	2500	0	141	677	494	371	1331	3014	18005
3001 € ir daugiau	3000	0	25	293	252	144	499	1212	7564

**16 PRIEDAS. Vaikų skaičiaus šeimoje pasiskirstymo tikimybės**

	Šeimos branduolio tipas	Iš viso	Vaikų skaičius šeimos branduolyje					
			0	1	2	3	4	≥5
Porų skaičius	Abu sutuoktiniai dirbo	264.037	161.907	54.603	39.183	6.680	1.135	528
	Vienas sutuoktinis dirbo	129.447	79.377	26.770	19.210	3.275	557	259
Tikimybė	Abu sutuoktiniai dirbo	1.0000	0.6132	0.2068	0.1484	0.0253	0.0043	0.0020
	Vienas sutuoktinis dirbo	1.0000	0.6132	0.2068	0.1484	0.0253	0.0043	0.0020

	Šeimos branduolio tipas	Iš viso	Vaikų skaičius šeimos branduolyje					
			0	1	2	3	4	≥5
Porų skaičius	Abu sugyventiniai dirbo	20.565	11.936	5.065	2.423	728	255	158
	Vienas sugyventinis dirbo	20.565	11.936	5.065	2.423	728	255	158
Tikimybė	Abu sugyventiniai dirbo	1.000	0.5804	0.2463	0.1178	0.0354	0.0124	0.0077
	Vienas sugyventinis dirbo	1.000	0.5804	0.2463	0.1178	0.0354	0.0124	0.0077

	Šeimos branduolio tipas	Iš viso	Vaikų skaičius šeimos branduolyje					
			0	1	2	3	4	≥5
Porų skaičius	Viena motina ar tėvas dirbo	65.488	0	46.996	15.080	2.482	596	334
Tikimybė	Viena motina ar tėvas dirbo	1.0000	0.0000	0.7177	0.2303	0.0379	0.0091	0.0051

**17 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal esamą GPM modelį (sutuoktiniai)**

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba abu sutuoktiniai							Dirba vienas sutuoktinis							GPM nuo visų dirbančiųjų
		NPD	PNPD	DU-NPD-PNPD	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	NPD	PNPD	DU-NPD-PNPD	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	
300	0	217	0	83	83	12	27863	346894	217	0	83	83	12	6830	85034	431.928
300	1	217	60	23	23	3	9397	32420	217	120	-37	0	0	2303	0	32.420
300	2	217	120	-37	0	0	6743	0	217	240	-157	0	0	1653	0	0
300	3	217	180	-97	0	0	1150	0	217	360	-277	0	0	282	0	0
300	4	217	240	-157	0	0	195	0	217	480	-397	0	0	48	0	0
300	5	217	300	-217	0	0	91	0	217	600	-517	0	0	22	0	0
325	0	209	0	117	117	17	17020	297425	209	0	117	117	17	4172	72906	370.330
325	1	209	60	57	57	8	5740	48647	209	120	-4	0	0	1407	0	48.647
325	2	209	120	-4	0	0	4119	0	209	240	-124	0	0	1010	0	0
325	3	209	180	-64	0	0	702	0	209	360	-244	0	0	172	0	0
325	4	209	240	-124	0	0	119	0	209	480	-364	0	0	29	0	0
325	5	209	300	-184	0	0	56	0	209	600	-484	0	0	14	0	0
375	0	192	0	184	184	28	25179	693052	192	0	184	184	28	6172	169884	862.936
375	1	192	60	124	124	19	8492	157314	192	120	64	64	10	2082	19831	177.145
375	2	192	120	64	64	10	6094	58045	192	240	-57	0	0	1494	0	58.045
375	3	192	180	4	4	1	1039	545	192	360	-177	0	0	255	0	545
375	4	192	240	-57	0	0	177	0	192	480	-297	0	0	43	0	0
375	5	192	300	-117	0	0	82	0	192	600	-417	0	0	20	0	0
425	0	175	0	251	251	38	30934	1162345	175	0	251	251	38	7583	284931	1.447.276
425	1	175	60	191	191	29	10432	298094	175	120	131	131	20	2557	50053	348.148
425	2	175	120	131	131	20	7486	146538	175	240	11	11	2	1835	2890	149.429
425	3	175	180	71	71	11	1276	13494	175	360	-110	0	0	313	0	13.494
425	4	175	240	11	11	2	217	342	175	480	-230	0	0	53	0	342
425	5	175	300	-50	0	0	101	0	175	600	-350	0	0	25	0	0
475	0	158	0	318	318	48	21415	1019889	158	0	318	318	48	5249	249984	1.269.873
475	1	158	60	258	258	39	7222	278950	158	120	198	198	30	1770	52436	331.386
475	2	158	120	198	198	30	5183	153546	158	240	78	78	12	1270	14764	168.310
475	3	158	180	138	138	21	884	18233	158	360	-43	0	0	217	0	18.233
475	4	158	240	78	78	12	150	1744	158	480	-163	0	0	37	0	1.744
475	5	158	300	18	18	3	70	184	158	600	-283	0	0	17	0	184
550	0	132	0	418	418	63	37490	2350623	132	0	418	418	63	9190	576213	2.926.836
550	1	132	60	358	358	54	12643	678929	132	120	298	298	45	3099	138525	817.454
550	2	132	120	298	298	45	9073	405563	132	240	178	178	27	2224	59381	464.944
550	3	132	180	238	238	36	1547	55228	132	360	58	58	9	379	3297	58.525
550	4	132	240	178	178	27	263	7022	132	480	-62	0	0	64	0	7.022
550	5	132	300	118	118	18	122	2159	132	600	-182	0	0	30	0	2.159
650	0	98	0	552	552	83	32688	2706566	98	0	552	552	83	8013	663476	3.370.043
650	1	98	60	492	492	74	11024	813571	98	120	432	432	65	2702	175090	988.661
650	2	98	120	432	432	65	7911	512633	98	240	312	312	47	1939	90745	603.378
650	3	98	180	372	372	56	1349	75274	98	360	192	192	29	331	9533	84.807
650	4	98	240	312	312	47	229	10717	98	480	72	72	11	56	605	11.322
650	5	98	300	252	252	38	107	4045	98	600	-48	0	0	26	0	4.045
750	0	64	0	686	686	103	29476	3033080	64	0	686	686	103	7225	743453	3.776.533
750	1	64	60	626	626	94	9941	933460	64	120	566	566	85	2437	206901	1.140.361
750	2	64	120	566	566	85	7133	605592	64	240	446	446	67	1749	117008	722.600

750	3	64	180	506	506	76	1216	92294	64	360	326	326	49	298	14572	106.867
750	4	64	240	446	446	67	207	13848	64	480	206	206	31	51	1576	15.424
750	5	64	300	386	386	58	96	5558	64	600	86	86	13	24	310	5.868
850	0	30	0	820	820	123	22780	2801940	30	0	820	820	123	5584	686832	3.488.772
850	1	30	60	760	760	114	7682	875748	30	120	700	700	105	1883	197715	1.073.463
850	2	30	120	700	700	105	5513	578865	30	240	580	580	87	1351	117537	696.402
850	3	30	180	640	640	96	940	90240	30	360	460	460	69	230	15870	106.110
850	4	30	240	580	580	87	160	13920	30	480	340	340	51	39	1989	15.909
850	5	30	300	520	520	78	74	5772	30	600	220	220	33	18	594	6.366
950	0	0	0	950	950	143	18747	2671448	0	0	950	950	143	4596	654930	3.326.378
950	1	0	60	890	890	134	6322	843987	0	120	830	830	125	1550	192975	1.036.962
950	2	0	120	830	830	125	4537	564857	0	240	710	710	107	1112	118428	683.285
950	3	0	180	770	770	116	773	89282	0	360	590	590	89	190	16815	106.097
950	4	0	240	710	710	107	131	13952	0	480	470	470	71	32	2256	16.208
950	5	0	300	650	650	98	61	5948	0	600	350	350	53	15	788	6.735
1150	0	0	0	1150	1150	173	29692	5121870	0	0	1150	1150	173	7278	1255455	6.377.325
1150	1	0	60	1090	1090	164	10014	1637289	0	120	1030	1030	155	2455	379298	2.016.587
1150	2	0	120	1030	1030	155	7186	1110237	0	240	910	910	137	1761	240377	1.350.614
1150	3	0	180	970	970	146	1225	178238	0	360	790	790	119	300	35550	213.788
1150	4	0	240	910	910	137	208	28392	0	480	670	670	101	51	5126	33.518
1150	5	0	300	850	850	128	97	12368	0	600	550	550	83	24	1980	14.348
1450	0	0	0	1450	1450	218	13869	3016508	0	0	1450	1450	218	3400	739500	3.756.008
1450	1	0	60	1390	1390	209	4677	975155	0	120	1330	1330	200	1147	228827	1.203.981
1450	2	0	120	1330	1330	200	3356	669522	0	240	1210	1210	182	823	149375	818.897
1450	3	0	180	1270	1270	191	572	108966	0	360	1090	1090	164	140	22890	131.856
1450	4	0	240	1210	1210	182	97	17606	0	480	970	970	146	24	3492	21.098
1450	5	0	300	1150	1150	173	45	7763	0	600	850	850	128	11	1403	9.165
1800	0	0	0	1800	1800	270	7855	2120850	0	0	1800	1800	270	1926	520020	2.640.870
1800	1	0	60	1740	1740	261	2649	691389	0	120	1680	1680	252	649	163548	854.937
1800	2	0	120	1680	1680	252	1901	479052	0	240	1560	1560	234	466	109044	588.096
1800	3	0	180	1620	1620	243	324	78732	0	360	1440	1440	216	79	17064	95.796
1800	4	0	240	1560	1560	234	55	12870	0	480	1320	1320	198	14	2772	15.642
1800	5	0	300	1500	1500	225	26	5850	0	600	1200	1200	180	6	1080	6.930
2500	0	0	0	2500	2500	375	6186	2319750	0	0	2500	2500	375	1516	568500	2.888.250
2500	1	0	60	2440	2440	366	2086	763476	0	120	2380	2380	357	511	182427	945.903
2500	2	0	120	2380	2380	357	1497	534429	0	240	2260	2260	339	367	124413	658.842
2500	3	0	180	2320	2320	348	255	88740	0	360	2140	2140	321	63	20223	108.963
2500	4	0	240	2260	2260	339	43	14577	0	480	2020	2020	303	11	3333	17.910
2500	5	0	300	2200	2200	330	20	6600	0	600	1900	1900	285	5	1425	8.025
3000	0	0	0	3000	3000	450	2621	1179450	0	0	3000	3000	450	643	289350	1.468.800
3000	1	0	60	2940	2940	441	884	389844	0	120	2880	2880	432	217	93744	483.588
3000	2	0	120	2880	2880	432	634	273888	0	240	2760	2760	414	155	64170	338.058
3000	3	0	180	2820	2820	423	108	45684	0	360	2640	2640	396	27	10692	56.376
3000	4	0	240	2760	2760	414	18	7452	0	480	2520	2520	378	5	1890	9.342
3000	5	0	300	2700	2700	405	9	3645	0	600	2400	2400	360	2	720	4.365
															<b>Iş viso GPM</b>	<b>58.537.822</b>

### 18 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal esamą GPM modelį (sugyventiniai)

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba abu sugyventiniai							Dirba vienas sugyventinis							GPM nuo visų dirbančiųjų
		NPD	PNPD	DU-NPD-PNPD	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	NPD	PNPD	DU-NPD-PNPD	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	
300	0	217	0	83	83	12	2054	25572	217	0	83	83	12	1027	12786	38.358
300	1	217	60	23	23	3	872	3008	217	120	-37	0	0	436	0	3.008
300	2	217	120	-37	0	0	417	0	217	240	-157	0	0	208	0	0
300	3	217	180	-97	0	0	125	0	217	360	-277	0	0	63	0	0
300	4	217	240	-157	0	0	44	0	217	480	-397	0	0	22	0	0
300	5	217	300	-217	0	0	27	0	217	600	-517	0	0	14	0	0
325	0	209	0	117	117	17	1255	21931	209	0	117	117	17	627	10957	32.888
325	1	209	60	57	57	8	532	4509	209	120	-4	0	0	266	0	4.509
325	2	209	120	-4	0	0	255	0	209	240	-124	0	0	127	0	0
325	3	209	180	-64	0	0	77	0	209	360	-244	0	0	38	0	0
325	4	209	240	-124	0	0	27	0	209	480	-364	0	0	13	0	0
325	5	209	300	-184	0	0	17	0	209	600	-484	0	0	8	0	0
375	0	192	0	184	184	28	1856	51086	192	0	184	184	28	928	25543	76.630
375	1	192	60	124	124	19	788	14598	192	120	64	64	10	394	3753	18.351
375	2	192	120	64	64	10	377	3591	192	240	-57	0	0	188	0	3.591
375	3	192	180	4	4	1	113	59	192	360	-177	0	0	57	0	59
375	4	192	240	-57	0	0	40	0	192	480	-297	0	0	20	0	0
375	5	192	300	-117	0	0	25	0	192	600	-417	0	0	12	0	0
425	0	175	0	251	251	38	2281	85709	175	0	251	251	38	1140	42836	128.544
425	1	175	60	191	191	29	968	27661	175	120	131	131	20	484	9474	37.135
425	2	175	120	131	131	20	463	9063	175	240	11	11	2	231	364	9.427
425	3	175	180	71	71	11	139	1470	175	360	-110	0	0	70	0	1.470
425	4	175	240	11	11	2	49	77	175	480	-230	0	0	24	0	77
425	5	175	300	-50	0	0	30	0	175	600	-350	0	0	15	0	0
475	0	158	0	318	318	48	1579	75200	158	0	318	318	48	789	37576	112.776
475	1	158	60	258	258	39	670	25879	158	120	198	198	30	335	9924	35.803
475	2	158	120	198	198	30	320	9480	158	240	78	78	12	160	1860	11.340
475	3	158	180	138	138	21	96	1980	158	360	-43	0	0	48	0	1.980
475	4	158	240	78	78	12	34	395	158	480	-163	0	0	17	0	395
475	5	158	300	18	18	3	21	55	158	600	-283	0	0	10	0	55
550	0	132	0	418	418	63	2764	173303	132	0	418	418	63	1382	86651	259.954
550	1	132	60	358	358	54	1173	62990	132	120	298	298	45	586	26194	89.184
550	2	132	120	298	298	45	561	25077	132	240	178	178	27	280	7476	32.553
550	3	132	180	238	238	36	169	6033	132	360	58	58	9	84	731	6.764
550	4	132	240	178	178	27	59	1575	132	480	-62	0	0	30	0	1.575
550	5	132	300	118	118	18	37	655	132	600	-182	0	0	18	0	655
650	0	98	0	552	552	83	2410	199548	98	0	552	552	83	1205	99774	299.322
650	1	98	60	492	492	74	1023	75497	98	120	432	432	65	511	33113	108.610
650	2	98	120	432	432	65	489	31687	98	240	312	312	47	245	11466	43.153
650	3	98	180	372	372	56	147	8203	98	360	192	192	29	73	2102	10.305
650	4	98	240	312	312	47	51	2387	98	480	72	72	11	26	281	2.668
650	5	98	300	252	252	38	32	1210	98	600	-48	0	0	16	0	1.210
750	0	64	0	686	686	103	2173	223602	64	0	686	686	103	1087	111852	335.454
750	1	64	60	626	626	94	922	86576	64	120	566	566	85	461	39139	125.715
750	2	64	120	566	566	85	441	37441	64	240	446	446	67	221	14785	52.226

750	3	64	180	506	506	76	133	10095	64	360	326	326	49	66	3227	13.322
750	4	64	240	446	446	67	46	3077	64	480	206	206	31	23	711	3.788
750	5	64	300	386	386	58	29	1679	64	600	86	86	13	14	181	1.860
850	0	30	0	820	820	123	1679	206517	30	0	820	820	123	840	103320	309.837
850	1	30	60	760	760	114	713	81282	30	120	700	700	105	356	37380	118.662
850	2	30	120	700	700	105	341	35805	30	240	580	580	87	170	14790	50.595
850	3	30	180	640	640	96	102	9792	30	360	460	460	69	51	3519	13.311
850	4	30	240	580	580	87	36	3132	30	480	340	340	51	18	918	4.050
850	5	30	300	520	520	78	22	1716	30	600	220	220	33	11	363	2.079
950	0	0	0	950	950	143	1382	196935	0	0	950	950	143	691	98468	295.403
950	1	0	60	890	890	134	587	78365	0	120	830	830	125	293	36479	114.843
950	2	0	120	830	830	125	281	34985	0	240	710	710	107	140	14910	49.895
950	3	0	180	770	770	116	84	9702	0	360	590	590	89	42	3717	13.419
950	4	0	240	710	710	107	30	3195	0	480	470	470	71	15	1058	4.253
950	5	0	300	650	650	98	18	1755	0	600	350	350	53	9	473	2.228
1150	0	0	0	1150	1150	173	2189	377603	0	0	1150	1150	173	1094	188715	566.318
1150	1	0	60	1090	1090	164	929	151892	0	120	1030	1030	155	464	71688	223.580
1150	2	0	120	1030	1030	155	444	68598	0	240	910	910	137	222	30303	98.901
1150	3	0	180	970	970	146	134	19497	0	360	790	790	119	67	7940	27.437
1150	4	0	240	910	910	137	47	6416	0	480	670	670	101	23	2312	8.727
1150	5	0	300	850	850	128	29	3698	0	600	550	550	83	15	1238	4.935
1450	0	0	0	1450	1450	218	1022	222285	0	0	1450	1450	218	511	111143	333.428
1450	1	0	60	1390	1390	209	434	90489	0	120	1330	1330	200	217	43292	133.781
1450	2	0	120	1330	1330	200	208	41496	0	240	1210	1210	182	104	18876	60.372
1450	3	0	180	1270	1270	191	62	11811	0	360	1090	1090	164	31	5069	16.880
1450	4	0	240	1210	1210	182	22	3993	0	480	970	970	146	11	1601	5.594
1450	5	0	300	1150	1150	173	14	2415	0	600	850	850	128	7	893	3.308
1800	0	0	0	1800	1800	270	579	156330	0	0	1800	1800	270	290	78300	234.630
1800	1	0	60	1740	1740	261	246	64206	0	120	1680	1680	252	123	30996	95.202
1800	2	0	120	1680	1680	252	118	29736	0	240	1560	1560	234	59	13806	43.542
1800	3	0	180	1620	1620	243	35	8505	0	360	1440	1440	216	18	3888	12.393
1800	4	0	240	1560	1560	234	12	2808	0	480	1320	1320	198	6	1188	3.996
1800	5	0	300	1500	1500	225	8	1800	0	600	1200	1200	180	4	720	2.520
2500	0	0	0	2500	2500	375	456	171000	0	0	2500	2500	375	228	85500	256.500
2500	1	0	60	2440	2440	366	194	71004	0	120	2380	2380	357	97	34629	105.633
2500	2	0	120	2380	2380	357	93	33201	0	240	2260	2260	339	46	15594	48.795
2500	3	0	180	2320	2320	348	28	9744	0	360	2140	2140	321	14	4494	14.238
2500	4	0	240	2260	2260	339	10	3390	0	480	2020	2020	303	5	1515	4.905
2500	5	0	300	2200	2200	330	6	1980	0	600	1900	1900	285	3	855	2.835
3000	0	0	0	3000	3000	450	193	86850	0	0	3000	3000	450	97	43650	130.500
3000	1	0	60	2940	2940	441	82	36162	0	120	2880	2880	432	41	17712	53.874
3000	2	0	120	2880	2880	432	39	16848	0	240	2760	2760	414	20	8280	25.128
3000	3	0	180	2820	2820	423	12	5076	0	360	2640	2640	396	6	2376	7.452
3000	4	0	240	2760	2760	414	4	1656	0	480	2520	2520	378	2	756	2.412
3000	5	0	300	2700	2700	405	3	1215	0	600	2400	2400	360	1	360	1.575
															Iš viso GPM	5.412.674

**19 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal esamą GPM modelį (vienas tėvas / viena motina)**

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba viena motina / vienas tėvas						
		NPD	PNPD	DU-NPD-PNPD	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų
300	0	217	0	83	83	12	0	0
300	1	217	120	-37	0	0	4044	0
300	2	217	240	-157	0	0	1298	0
300	3	217	360	-277	0	0	214	0
300	4	217	480	-397	0	0	51	0
300	5	217	600	-517	0	0	29	0
325	0	209	0	117	117	17	0	0
325	1	209	120	-4	0	0	2470	0
325	2	209	240	-124	0	0	793	0
325	3	209	360	-244	0	0	130	0
325	4	209	480	-364	0	0	31	0
325	5	209	600	-484	0	0	18	0
375	0	192	0	184	184	28	0	0
375	1	192	120	64	64	10	3654	34804
375	2	192	240	-57	0	0	1173	0
375	3	192	360	-177	0	0	193	0
375	4	192	480	-297	0	0	46	0
375	5	192	600	-417	0	0	26	0
425	0	175	0	251	251	38	0	0
425	1	175	120	131	131	20	4490	87892
425	2	175	240	11	11	2	1441	2270
425	3	175	360	-110	0	0	237	0
425	4	175	480	-230	0	0	57	0
425	5	175	600	-350	0	0	32	0
475	0	158	0	318	318	48	0	0
475	1	158	120	198	198	30	3108	92075
475	2	158	240	78	78	12	997	11590
475	3	158	360	-43	0	0	164	0
475	4	158	480	-163	0	0	39	0
475	5	158	600	-283	0	0	22	0
550	0	132	0	418	418	63	0	0
550	1	132	120	298	298	45	5441	243213
550	2	132	240	178	178	27	1746	46618
550	3	132	360	58	58	9	287	2497
550	4	132	480	-62	0	0	69	0
550	5	132	600	-182	0	0	39	0
650	0	98	0	552	552	83	0	0
650	1	98	120	432	432	65	4744	307411
650	2	98	240	312	312	47	1522	71230
650	3	98	360	192	192	29	251	7229
650	4	98	480	72	72	11	60	648
650	5	98	600	-48	0	0	34	0
750	0	64	0	686	686	103	0	0
750	1	64	120	566	566	85	4278	363202
750	2	64	240	446	446	67	1373	91854
750	3	64	360	326	326	49	226	11051



750	4	64	480	206	206	31	54	1669
750	5	64	600	86	86	13	30	387
850	0	30	0	820	820	123	0	0
850	1	30	120	700	700	105	3306	347130
850	2	30	240	580	580	87	1061	92307
850	3	30	360	460	460	69	175	12075
850	4	30	480	340	340	51	42	2142
850	5	30	600	220	220	33	23	759
950	0	0	0	950	950	143	0	0
950	1	0	120	830	830	125	2721	338765
950	2	0	240	710	710	107	873	92975
950	3	0	360	590	590	89	144	12744
950	4	0	480	470	470	71	34	2397
950	5	0	600	350	350	53	19	998
1150	0	0	0	1150	1150	173	0	0
1150	1	0	120	1030	1030	155	4309	665741
1150	2	0	240	910	910	137	1383	188780
1150	3	0	360	790	790	119	228	27018
1150	4	0	480	670	670	101	55	5528
1150	5	0	600	550	550	83	31	2558
1450	0	0	0	1450	1450	218	0	0
1450	1	0	120	1330	1330	200	2013	401594
1450	2	0	240	1210	1210	182	646	117249
1450	3	0	360	1090	1090	164	106	17331
1450	4	0	480	970	970	146	26	3783
1450	5	0	600	850	850	128	14	1785
1800	0	0	0	1800	1800	270	0	0
1800	1	0	120	1680	1680	252	1140	287280
1800	2	0	240	1560	1560	234	366	85644
1800	3	0	360	1440	1440	216	60	12960
1800	4	0	480	1320	1320	198	14	2772
1800	5	0	600	1200	1200	180	8	1440
2500	0	0	0	2500	2500	375	0	0
2500	1	0	120	2380	2380	357	898	320586
2500	2	0	240	2260	2260	339	288	97632
2500	3	0	360	2140	2140	321	47	15087
2500	4	0	480	2020	2020	303	11	3333
2500	5	0	600	1900	1900	285	6	1710
3000	0	0	0	3000	3000	450	0	0
3000	1	0	120	2880	2880	432	380	164160
3000	2	0	240	2760	2760	414	122	50508
3000	3	0	360	2640	2640	396	20	7920
3000	4	0	480	2520	2520	378	5	1890
3000	5	0	600	2400	2400	360	3	1080
<b>Iš viso GPM</b>								<b>4.763.296</b>

## 20 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal esamą GPM modelį (kita)

Kita (branduoliams nepriklausantys dirbantys asmenys iki 20 m. ir 20-59 m.)						
Bruto DU	NDP	DU-NPD	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų
300	217	83	83	12,45	16804	209.212
325	208,5	117	117	17,475	9776	170.842
375	191,5	184	184	27,525	15331	421.989
425	174,5	251	251	37,575	17137	643.916
475	157,5	318	318	47,625	12240	582.932
550	132	418	418	62,7	20276	1.271.326
650	98	552	552	82,8	17485	1.447.753
750	64	686	686	102,9	15297	1.574.066
850	30	820	820	123	11573	1.423.526
950	0	950	950	142,5	9251	1.318.313
1150	0	1150	1150	172,5	14932	2.575.751
1450	0	1450	1450	217,5	6960	1.513.807
1800	0	1800	1800	270	3812	1.029.263
2500	0	2500	2500	375	3014	1.130.243
3000	0	3000	3000	450	1212	545.446
					Iš viso GPM	<b>15.858.385</b>

**21 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Lenkijos GPM modelį (sutuoktiniai)**

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba abu sutuoktiniai							Dirba vienas sutuoktinis							GPM nuo visų dirbančiųjų
		13,71% soc. dr. įmoka	Apmok. pajamos	Apskaičiuotas GPM	Lengvata dėl vaikų	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	13,71% soc. dr. įmoka	Apmok. pajamos	Apskaičiuotas GPM	Lengvata dėl vaikų	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	
300	0	41	259	35	0	35	27863	972881	41	259	35	0	35	6830	238480	1.211.362
300	1	41	259	35	12	23	9397	218389	41	259	35	23	12	2303	26632	245.021
300	2	41	259	35	23	12	6743	77976	41	259	35	47	0	1653	0	77.976
300	3	41	259	35	44	0	1150	0	41	259	35	89	0	282	0	0
300	4	41	259	35	73	0	195	0	41	259	35	145	0	48	0	0
300	5	41	259	35	101	0	91	0	41	259	35	202	0	22	0	0
325	0	45	280	39	0	39	17020	660370	45	280	39	0	39	4172	161872	822.242
325	1	45	280	39	12	27	5740	155688	45	280	39	23	15	1407	21734	177.422
325	2	45	280	39	23	15	4119	63626	45	280	39	47	0	1010	0	63.626
325	3	45	280	39	44	0	702	0	45	280	39	89	0	172	0	0
325	4	45	280	39	73	0	119	0	45	280	39	145	0	29	0	0
325	5	45	280	39	101	0	56	0	45	280	39	202	0	14	0	0
375	0	51	324	47	0	47	25179	1172479	51	324	47	0	47	6172	287404	1.459.883
375	1	51	324	47	12	35	8492	296281	51	324	47	23	23	2082	48330	344.611
375	2	51	324	47	23	23	6094	141461	51	324	47	47	0	1494	0	141.461
375	3	51	324	47	44	2	1039	2299	51	324	47	89	0	255	0	2.299
375	4	51	324	47	73	0	177	0	51	324	47	145	0	43	0	0
375	5	51	324	47	101	0	82	0	51	324	47	202	0	20	0	0
425	0	58	367	54	0	54	30934	1680701	58	367	54	0	54	7583	411998	2.092.700
425	1	58	367	54	12	43	10432	444983	58	367	54	23	31	2557	79214	524.197
425	2	58	367	54	23	31	7486	231911	58	367	54	47	8	1835	13995	245.905
425	3	58	367	54	44	10	1276	12733	58	367	54	89	0	313	0	12.733
425	4	58	367	54	73	0	217	0	58	367	54	145	0	53	0	0
425	5	58	367	54	101	0	101	0	58	367	54	202	0	25	0	0
475	0	65	410	62	0	62	21415	1329828	65	410	62	0	62	5249	325952	1.655.780
475	1	65	410	62	12	50	7222	364145	65	410	62	23	39	1770	68579	432.724
475	2	65	410	62	23	39	5183	200817	65	410	62	47	15	1270	19549	220.366
475	3	65	410	62	44	18	884	15687	65	410	62	89	0	217	0	15.687
475	4	65	410	62	73	0	150	0	65	410	62	145	0	37	0	0
475	5	65	410	62	101	0	70	0	65	410	62	202	0	17	0	0
550	0	75	475	74	0	74	37490	2764779	75	475	74	0	74	9190	677736	3.442.515
550	1	75	475	74	12	62	12643	784761	75	475	74	23	50	3099	156173	940.934
550	2	75	475	74	23	50	9073	457229	75	475	74	47	27	2224	60141	517.370
550	3	75	475	74	44	29	1547	45473	75	475	74	89	0	379	0	45.473
550	4	75	475	74	73	1	263	275	75	475	74	145	0	64	0	275
550	5	75	475	74	101	0	122	0	75	475	74	202	0	30	0	0
650	0	89	561	89	0	89	32688	2918362	89	561	89	0	89	8013	715395	3.633.757
650	1	89	561	89	12	78	11024	855495	89	561	89	23	66	2702	178134	1.033.629
650	2	89	561	89	23	66	7911	521546	89	561	89	47	43	1939	82551	604.097
650	3	89	561	89	44	45	1349	60606	89	561	89	89	1	331	190	60.796
650	4	89	561	89	73	17	229	3796	89	561	89	145	0	56	0	3.796
650	5	89	561	89	101	0	107	0	89	561	89	202	0	26	0	0
750	0	103	647	105	0	105	29476	3089424	103	647	105	0	105	7225	757263	3.846.687
750	1	103	647	105	12	93	9941	925857	103	647	105	23	81	2437	198515	1.124.372

750	2	103	647	105	23	81	7133	581046	103	647	105	47	58	1749	101628	682.674
750	3	103	647	105	44	60	1216	73518	103	647	105	89	16	298	4800	78.317
750	4	103	647	105	73	32	207	6647	103	647	105	145	0	51	0	6.647
750	5	103	647	105	101	4	96	361	103	647	105	202	0	24	0	361
850	0	117	733	120	0	120	22780	2741429	117	733	120	0	120	5584	671999	3.413.429
850	1	117	733	120	12	109	7682	834783	117	733	120	23	97	1883	182634	1.017.417
850	2	117	733	120	23	97	5513	534712	117	733	120	47	74	1351	99486	634.197
850	3	117	733	120	44	76	940	71431	117	733	120	89	32	230	7277	78.708
850	4	117	733	120	73	48	160	7623	117	733	120	145	0	39	0	7.623
850	5	117	733	120	101	19	74	1428	117	733	120	202	0	18	0	1.428
950	0	130	820	136	0	136	18747	2547265	130	820	136	0	136	4596	624486	3.171.751
950	1	130	820	136	12	124	6322	785190	130	820	136	23	113	1550	174411	959.601
950	2	130	820	136	23	113	4537	510518	130	820	136	47	89	1112	99158	609.676
950	3	130	820	136	44	92	773	70747	130	820	136	89	47	190	8962	79.710
950	4	130	820	136	73	63	131	8276	130	820	136	145	0	32	0	8.276
950	5	130	820	136	101	35	61	2124	130	820	136	202	0	15	0	2.124
1150	0	158	992	167	0	167	29692	4956791	158	992	167	0	167	7278	1214992	6.171.783
1150	1	158	992	167	12	155	10014	1554814	158	992	167	23	144	2455	352508	1.907.321
1150	2	158	992	167	23	144	7186	1031821	158	992	167	47	120	1761	211734	1.243.555
1150	3	158	992	167	44	123	1225	150170	158	992	167	89	78	300	23470	173.640
1150	4	158	992	167	73	94	208	19601	158	992	167	145	22	51	1098	20.700
1150	5	158	992	167	101	66	97	6391	158	992	167	202	0	24	0	6.391
1450	0	199	1251	214	0	214	13869	2961543	199	1251	214	0	214	3400	726025	3.687.569
1450	1	199	1251	214	12	202	4677	944102	199	1251	214	23	190	1147	218141	1.162.243
1450	2	199	1251	214	23	190	3356	638258	199	1251	214	47	167	823	137302	775.561
1450	3	199	1251	214	44	169	572	96773	199	1251	214	89	125	140	17476	114.250
1450	4	199	1251	214	73	141	97	13661	199	1251	214	145	68	24	1635	15.296
1450	5	199	1251	214	101	112	45	5062	199	1251	214	202	11	11	126	5.188
1800	0	247	1553	268	0	268	7855	2104351	247	1553	268	0	268	1926	515975	2.620.326
1800	1	247	1553	268	12	256	2649	678736	247	1553	268	23	245	649	158711	837.447
1800	2	247	1553	268	23	245	1901	464884	247	1553	268	47	221	466	103077	567.960
1800	3	247	1553	268	44	224	324	72429	247	1553	268	89	179	79	14156	86.585
1800	4	247	1553	268	73	195	55	10736	247	1553	268	145	122	14	1715	12.451
1800	5	247	1553	268	101	167	26	4338	247	1553	268	202	66	6	395	4.733
2500	0	343	2157	427	0	427	6186	2642644	343	2157	427	0	427	1516	647632	3.290.276
2500	1	343	2157	427	12	416	2086	866777	343	2157	427	23	404	511	206365	1.073.142
2500	2	343	2157	427	23	404	1497	604556	343	2157	427	47	380	367	139641	744.197
2500	3	343	2157	427	44	383	255	97625	343	2157	427	89	338	63	21325	118.950
2500	4	343	2157	427	73	354	43	15243	343	2157	427	145	282	11	3100	18.343
2500	5	343	2157	427	101	326	20	6523	343	2157	427	202	225	5	1125	7.648
3000	0	411	2589	565	0	565	2621	1481551	411	2589	565	0	565	643	363463	1.845.014
3000	1	411	2589	565	12	554	884	489369	411	2589	565	23	542	217	117594	606.964
3000	2	411	2589	565	23	542	634	343570	411	2589	565	47	519	155	80376	423.947
3000	3	411	2589	565	44	521	108	56258	411	2589	565	89	477	27	12867	69.125
3000	4	411	2589	565	73	493	18	8866	411	2589	565	145	420	5	2099	10.965
3000	5	411	2589	565	101	464	9	4178	411	2589	565	202	363	2	726	4.904

Iş viso GPM	63.378.108
-------------	------------

**22 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Lenkijos GPM modelį (sugyventiniai)**

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba abu sugyventiniai							Dirba vienas sugyventinis							GPM nuo visų dirbančiųjų
		13,71% soc. dr. įmoka	Apmok. pajamos	Apskaičiuotas GPM	Lengvata dėl vaikų	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	13,71% soc. dr. įmoka	Apmok. pajamos	Apskaičiuotas GPM	Lengvata dėl vaikų	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	
300	0	41	259	35	0	35	2054	71719	41	259	35	0	35	1027	35859	107.578
300	1	41	259	35	12	23	872	20266	41	259	35	23	12	436	5042	25.307
300	2	41	259	35	23	12	417	4822	41	259	35	47	0	208	0	4.822
300	3	41	259	35	44	0	125	0	41	259	35	89	0	63	0	0
300	4	41	259	35	73	0	44	0	41	259	35	145	0	22	0	0
300	5	41	259	35	101	0	27	0	41	259	35	202	0	14	0	0
325	0	45	280	39	0	39	1255	48694	45	280	39	0	39	627	24327	73.021
325	1	45	280	39	12	27	532	14430	45	280	39	23	15	266	4109	18.539
325	2	45	280	39	23	15	255	3939	45	280	39	47	0	127	0	3.939
325	3	45	280	39	44	0	77	0	45	280	39	89	0	38	0	0
325	4	45	280	39	73	0	27	0	45	280	39	145	0	13	0	0
325	5	45	280	39	101	0	17	0	45	280	39	202	0	8	0	0
375	0	51	324	47	0	47	1856	86426	51	324	47	0	47	928	43213	129.639
375	1	51	324	47	12	35	788	27493	51	324	47	23	23	394	9146	36.639
375	2	51	324	47	23	23	377	8751	51	324	47	47	0	188	0	8.751
375	3	51	324	47	44	2	113	250	51	324	47	89	0	57	0	250
375	4	51	324	47	73	0	40	0	51	324	47	145	0	20	0	0
375	5	51	324	47	101	0	25	0	51	324	47	202	0	12	0	0
425	0	58	367	54	0	54	2281	123931	58	367	54	0	54	1140	61938	185.869
425	1	58	367	54	12	43	968	41291	58	367	54	23	31	484	14994	56.285
425	2	58	367	54	23	31	463	14343	58	367	54	47	8	231	1762	16.105
425	3	58	367	54	44	10	139	1387	58	367	54	89	0	70	0	1.387
425	4	58	367	54	73	0	49	0	58	367	54	145	0	24	0	0
425	5	58	367	54	101	0	30	0	58	367	54	202	0	15	0	0
475	0	65	410	62	0	62	1579	98053	65	410	62	0	62	789	48995	147.048
475	1	65	410	62	12	50	670	33783	65	410	62	23	39	335	12980	46.762
475	2	65	410	62	23	39	320	12399	65	410	62	47	15	160	2463	14.861
475	3	65	410	62	44	18	96	1704	65	410	62	89	0	48	0	1.704
475	4	65	410	62	73	0	34	0	65	410	62	145	0	17	0	0
475	5	65	410	62	101	0	21	0	65	410	62	202	0	10	0	0
550	0	75	475	74	0	74	2764	203837	75	475	74	0	74	1382	101918	305.755
550	1	75	475	74	12	62	1173	72809	75	475	74	23	50	586	29531	102.340
550	2	75	475	74	23	50	561	28271	75	475	74	47	27	280	7572	35.843
550	3	75	475	74	44	29	169	4968	75	475	74	89	0	84	0	4.968
550	4	75	475	74	73	1	59	62	75	475	74	145	0	30	0	62
550	5	75	475	74	101	0	37	0	75	475	74	202	0	18	0	0
650	0	89	561	89	0	89	2410	215163	89	561	89	0	89	1205	107582	322.745
650	1	89	561	89	12	78	1023	79388	89	561	89	23	66	511	33689	113.076
650	2	89	561	89	23	66	489	32238	89	561	89	47	43	245	10431	42.669
650	3	89	561	89	44	45	147	6604	89	561	89	89	1	73	42	6.646
650	4	89	561	89	73	17	51	845	89	561	89	145	0	26	0	845
650	5	89	561	89	101	0	32	0	89	561	89	202	0	16	0	0
750	0	103	647	105	0	105	2173	227755	103	647	105	0	105	1087	113930	341.685
750	1	103	647	105	12	93	922	85871	103	647	105	23	81	461	37553	123.423

750	2	103	647	105	23	81	441	35923	103	647	105	47	58	221	12841	48.765
750	3	103	647	105	44	60	133	8041	103	647	105	89	16	66	1063	9.104
750	4	103	647	105	73	32	46	1477	103	647	105	145	0	23	0	1.477
750	5	103	647	105	101	4	29	109	103	647	105	202	0	14	0	109
850	0	117	733	120	0	120	1679	202057	117	733	120	0	120	840	101089	303.146
850	1	117	733	120	12	109	713	77480	117	733	120	23	97	356	34529	112.009
850	2	117	733	120	23	97	341	33074	117	733	120	47	74	170	12519	45.593
850	3	117	733	120	44	76	102	7751	117	733	120	89	32	51	1614	9.365
850	4	117	733	120	73	48	36	1715	117	733	120	145	0	18	0	1.715
850	5	117	733	120	101	19	22	424	117	733	120	202	0	11	0	424
950	0	130	820	136	0	136	1382	187780	130	820	136	0	136	691	93890	281.671
950	1	130	820	136	12	124	587	72905	130	820	136	23	113	293	32969	105.874
950	2	130	820	136	23	113	281	31619	130	820	136	47	89	140	12484	44.103
950	3	130	820	136	44	92	84	7688	130	820	136	89	47	42	1981	9.669
950	4	130	820	136	73	63	30	1895	130	820	136	145	0	15	0	1.895
950	5	130	820	136	101	35	18	627	130	820	136	202	0	9	0	627
1150	0	158	992	167	0	167	2189	365432	158	992	167	0	167	1094	182633	548.065
1150	1	158	992	167	12	155	929	144240	158	992	167	23	144	464	66625	210.865
1150	2	158	992	167	23	144	444	63753	158	992	167	47	120	222	26692	90.445
1150	3	158	992	167	44	123	134	16427	158	992	167	89	78	67	5242	21.668
1150	4	158	992	167	73	94	47	4429	158	992	167	145	22	23	495	4.924
1150	5	158	992	167	101	66	29	1911	158	992	167	202	0	15	0	1.911
1450	0	199	1251	214	0	214	1022	218235	199	1251	214	0	214	511	109117	327.352
1450	1	199	1251	214	12	202	434	87607	199	1251	214	23	190	217	41270	128.877
1450	2	199	1251	214	23	190	208	39558	199	1251	214	47	167	104	17350	56.909
1450	3	199	1251	214	44	169	62	10489	199	1251	214	89	125	31	3870	14.359
1450	4	199	1251	214	73	141	22	3098	199	1251	214	145	68	11	749	3.848
1450	5	199	1251	214	101	112	14	1575	199	1251	214	202	11	7	80	1.655
1800	0	247	1553	268	0	268	579	155114	247	1553	268	0	268	290	77691	232.805
1800	1	247	1553	268	12	256	246	63031	247	1553	268	23	245	123	30079	93.110
1800	2	247	1553	268	23	245	118	28857	247	1553	268	47	221	59	13050	41.907
1800	3	247	1553	268	44	224	35	7824	247	1553	268	89	179	18	3225	11.050
1800	4	247	1553	268	73	195	12	2342	247	1553	268	145	122	6	735	3.077
1800	5	247	1553	268	101	167	8	1335	247	1553	268	202	66	4	263	1.598
2500	0	343	2157	427	0	427	456	194802	343	2157	427	0	427	228	97401	292.203
2500	1	343	2157	427	12	416	194	80611	343	2157	427	23	404	97	39173	119.784
2500	2	343	2157	427	23	404	93	37558	343	2157	427	47	380	46	17503	55.060
2500	3	343	2157	427	44	383	28	10720	343	2157	427	89	338	14	4739	15.459
2500	4	343	2157	427	73	354	10	3545	343	2157	427	145	282	5	1409	4.954
2500	5	343	2157	427	101	326	6	1957	343	2157	427	202	225	3	675	2.632
3000	0	411	2589	565	0	565	193	109095	411	2589	565	0	565	97	54830	163.926
3000	1	411	2589	565	12	554	82	45394	411	2589	565	23	542	41	22218	67.612
3000	2	411	2589	565	23	542	39	21134	411	2589	565	47	519	20	10371	31.506
3000	3	411	2589	565	44	521	12	6251	411	2589	565	89	477	6	2859	9.110
3000	4	411	2589	565	73	493	4	1970	411	2589	565	145	420	2	840	2.810
3000	5	411	2589	565	101	464	3	1393	411	2589	565	202	363	1	363	1.756

Iş viso GPM 5.815,347

**23 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Lenkijos GPM modelį (vienas tėvas/viena motina)**

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba viena motina / vienas tėvas						
		13,71% soc. dr. įmoka	Apmok. pajamos	Apskaičiuotas GPM	Lengvata dėl vaikų	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų
300	0	41	259	35	0	35	0	0
300	1	41	259	35	23	12	4044	46765
300	2	41	259	35	47	0	1298	0
300	3	41	259	35	89	0	214	0
300	4	41	259	35	145	0	51	0
300	5	41	259	35	202	0	29	0
325	0	45	280	39	0	39	0	0
325	1	45	280	39	23	15	2470	38154
325	2	45	280	39	47	0	793	0
325	3	45	280	39	89	0	130	0
325	4	45	280	39	145	0	31	0
325	5	45	280	39	202	0	18	0
375	0	51	324	47	0	47	0	0
375	1	51	324	47	23	23	3654	84821
375	2	51	324	47	47	0	1173	0
375	3	51	324	47	89	0	193	0
375	4	51	324	47	145	0	46	0
375	5	51	324	47	202	0	26	0
425	0	58	367	54	0	54	0	0
425	1	58	367	54	23	31	4490	139097
425	2	58	367	54	47	8	1441	10990
425	3	58	367	54	89	0	237	0
425	4	58	367	54	145	0	57	0
425	5	58	367	54	202	0	32	0
475	0	65	410	62	0	62	0	0
475	1	65	410	62	23	39	3108	120421
475	2	65	410	62	47	15	997	15347
475	3	65	410	62	89	0	164	0
475	4	65	410	62	145	0	39	0
475	5	65	410	62	202	0	22	0
550	0	75	475	74	0	74	0	0
550	1	75	475	74	23	50	5441	274196
550	2	75	475	74	47	27	1746	47215
550	3	75	475	74	89	0	287	0
550	4	75	475	74	145	0	69	0
550	5	75	475	74	202	0	39	0
650	0	89	561	89	0	89	0	0
650	1	89	561	89	23	66	4744	312756
650	2	89	561	89	47	43	1522	64798
650	3	89	561	89	89	1	251	144
650	4	89	561	89	145	0	60	0
650	5	89	561	89	202	0	34	0
750	0	103	647	105	0	105	0	0
750	1	103	647	105	23	81	4278	348481
750	2	103	647	105	47	58	1373	79780

750	3	103	647	105	89	16	226	3640
750	4	103	647	105	145	0	54	0
750	5	103	647	105	202	0	30	0
850	0	117	733	120	0	120	0	0
850	1	117	733	120	23	97	3306	320653
850	2	117	733	120	47	74	1061	78130
850	3	117	733	120	89	32	175	5537
850	4	117	733	120	145	0	42	0
850	5	117	733	120	202	0	23	0
950	0	130	820	136	0	136	0	0
950	1	130	820	136	23	113	2721	306176
950	2	130	820	136	47	89	873	77846
950	3	130	820	136	89	47	144	6793
950	4	130	820	136	145	0	34	0
950	5	130	820	136	202	0	19	0
1150	0	158	992	167	0	167	0	0
1150	1	158	992	167	23	144	4309	618719
1150	2	158	992	167	47	120	1383	166285
1150	3	158	992	167	89	78	228	17838
1150	4	158	992	167	145	22	55	1184
1150	5	158	992	167	202	0	31	0
1450	0	199	1251	214	0	214	0	0
1450	1	199	1251	214	23	190	2013	382841
1450	2	199	1251	214	47	167	646	107773
1450	3	199	1251	214	89	125	106	13232
1450	4	199	1251	214	145	68	26	1771
1450	5	199	1251	214	202	11	14	160
1800	0	247	1553	268	0	268	0	0
1800	1	247	1553	268	23	245	1140	278784
1800	2	247	1553	268	47	221	366	80957
1800	3	247	1553	268	89	179	60	10752
1800	4	247	1553	268	145	122	14	1715
1800	5	247	1553	268	202	66	8	526
2500	0	343	2157	427	0	427	0	0
2500	1	343	2157	427	23	404	898	362653
2500	2	343	2157	427	47	380	288	109582
2500	3	343	2157	427	89	338	47	15909
2500	4	343	2157	427	145	282	11	3100
2500	5	343	2157	427	202	225	6	1351
3000	0	411	2589	565	0	565	0	0
3000	1	411	2589	565	23	542	380	205925
3000	2	411	2589	565	47	519	122	63264
3000	3	411	2589	565	89	477	20	9531
3000	4	411	2589	565	145	420	5	2099
3000	5	411	2589	565	202	363	3	1089
<b>Iš viso GPM</b>								<b>4.838.779</b>



**24 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Lenkijos GPM modelį (kita)**

Kita (branduoliams nepriklausantys dirbantys asmenys iki 20 m. ir 20-59 m.)					
Bruto DU	13,71% soc. dr. įmoka	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų
300	41,13	259	35	16804	586.745
325	44,5575	280	39	9776	379.320
375	51,4125	324	47	15331	713.905
425	58,2675	367	54	17137	931.075
475	65,1225	410	62	12240	760.081
550	75,405	475	74	20276	1.495.321
650	89,115	561	89	17485	1.561.043
750	102,825	647	105	15297	1.603.306
850	116,535	733	120	11573	1.392.783
950	130,245	820	136	9251	1.257.032
1150	157,665	992	167	14932	2.492.734
1450	198,795	1251	214	6960	1.486.224
1800	246,78	1553	268	3812	1.021.256
2500	342,75	2157	438	3014	1.320.224
3000	411,3	2589	589	1212	713.977
				Iš viso GPM	<b>17.715.026</b>

## 25 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Slovėnijos GPM modelį (sutuoktiniai)

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba abu sutuoktiniai					Dirba vienas sutuoktinis						GPM nuo visų dirbančiųjų
		Māzinama dėl vaikų	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	Māzinama dėl vaikų	Māzinama dėl sutuoktinio	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	
300	0	0	300	48	27863	1337424	0	154	146	23	6830	159157	1.496.581
300	1	77	223	36	9397	335015	154	154	0	0	2303	0	335.015
300	2	84	216	35	6743	233142	168	154	0	0	1653	0	233.142
300	3	140	160	26	1150	29451	280	154	0	0	282	0	29.451
300	4	196	104	17	195	3246	392	154	0	0	48	0	3.246
300	5	252	48	8	91	698	504	154	0	0	22	0	698
325	0	0	325	52	17020	885040	0	154	171	27	4172	113906	998.946
325	1	77	248	40	5740	227598	154	154	16	3	1407	3666	231.264
325	2	84	241	39	4119	158892	168	154	3	0	1010	458	159.350
325	3	140	185	30	702	20786	280	154	0	0	172	0	20.786
325	4	196	129	21	119	2457	392	154	0	0	29	0	2.457
325	5	252	73	12	56	653	504	154	0	0	14	0	653
375	0	0	375	60	25179	1510740	0	154	221	35	6172	217888	1.728.628
375	1	77	298	48	8492	404655	154	154	66	11	2082	22080	426.735
375	2	84	291	47	6094	283831	168	154	53	8	1494	12629	296.460
375	3	140	235	38	1039	39077	280	154	0	0	255	0	39.077
375	4	196	179	29	177	5070	392	154	0	0	43	0	5.070
375	5	252	123	20	82	1613	504	154	0	0	20	0	1.613
425	0	0	425	68	30934	2103512	0	154	271	43	7583	328364	2.431.876
425	1	77	348	56	10432	580554	154	154	116	19	2557	47574	628.128
425	2	84	341	55	7486	408551	168	154	103	16	1835	30192	438.744
425	3	140	285	46	1276	58198	280	154	0	0	313	0	58.198
425	4	196	229	37	217	7952	392	154	0	0	53	0	7.952
425	5	252	173	28	101	2795	504	154	0	0	25	0	2.795
475	0	0	475	76	21415	1627540	0	154	321	51	5249	269287	1.896.827
475	1	77	398	64	7222	459690	154	154	166	27	1770	47091	506.781
475	2	84	391	63	5183	324328	168	154	153	24	1270	31056	355.384
475	3	140	335	54	884	47391	280	154	41	7	217	1415	48.806
475	4	196	279	45	150	6697	392	154	0	0	37	0	6.697
475	5	252	223	36	70	2497	504	154	0	0	17	0	2.497
550	0	0	550	93	37490	3471953	0	154	396	63	9190	581751	4.053.704
550	1	77	473	76	12643	956459	154	154	241	39	3099	119638	1.076.097
550	2	84	466	75	9073	676623	168	154	228	36	2224	81072	757.695
550	3	140	410	66	1547	101498	280	154	116	19	379	7020	108.518
550	4	196	354	57	263	14897	392	154	4	1	64	38	14.935
550	5	252	298	48	122	5816	504	154	0	0	30	0	5.816
650	0	0	650	120	32688	3909815	0	154	496	79	8013	635452	4.545.267
650	1	77	573	99	11024	1088859	154	154	341	55	2702	147543	1.236.402
650	2	84	566	97	7911	767020	168	154	328	52	1939	101707	868.727
650	3	140	510	82	1349	110384	280	154	216	35	331	11427	121.811
650	4	196	454	73	229	16635	392	154	104	17	56	929	17.565
650	5	252	398	64	107	6813	504	154	0	0	26	0	6.813
750	0	0	750	147	29476	4321479	0	154	596	105	7225	758143	5.079.622
750	1	77	673	126	9941	1250296	154	154	441	71	2437	172065	1.422.361

750	2	84	666	124	7133	884179	168	154	428	68	1749	119725	1.003.904
750	3	140	610	109	1216	132333	280	154	316	51	298	15056	147.389
750	4	196	554	94	207	19395	392	154	204	33	51	1662	21.057
750	5	252	498	80	96	7648	504	154	91	15	24	351	8.000
850	0	0	850	174	22780	3954838	0	154	696	132	5584	736715	4.691.553
850	1	77	773	153	7682	1173592	154	154	541	90	1883	169953	1.343.545
850	2	84	766	151	5513	832221	168	154	528	87	1351	117031	949.252
850	3	140	710	136	940	127677	280	154	416	67	230	15300	142.977
850	4	196	654	121	160	19312	392	154	304	49	39	1895	21.207
850	5	252	598	106	74	7811	504	154	191	31	18	552	8.362
950	0	0	950	201	18747	3760838	0	154	796	159	4596	730457	4.491.295
950	1	77	873	180	6322	1136517	154	154	641	117	1550	181747	1.318.264
950	2	84	866	178	4537	807387	168	154	628	114	1112	126351	933.738
950	3	140	810	163	773	125865	280	154	516	83	190	15840	141.705
950	4	196	754	148	131	19348	392	154	404	65	32	2067	21.415
950	5	252	698	133	61	8086	504	154	291	47	15	700	8.785
1150	0	0	1150	255	29692	7559883	0	154	996	213	7278	1549728	9.109.611
1150	1	77	1073	234	10014	2340990	154	154	841	171	2455	420434	2.761.424
1150	2	84	1066	232	7186	1666837	168	154	828	168	1761	295188	1.962.025
1150	3	140	1010	217	1225	265613	280	154	716	137	300	41210	306.822
1150	4	196	954	202	208	41953	392	154	604	107	51	5462	47.415
1150	5	252	898	187	97	18095	504	154	491	79	24	1887	19.983
1450	0	0	1450	370	13869	5138127	0	154	1296	307	3400	1044441	6.182.569
1450	1	77	1373	339	4677	1584718	154	154	1141	252	1147	289338	1.874.056
1450	2	84	1366	336	3356	1127868	168	154	1128	249	823	204619	1.332.487
1450	3	140	1310	313	572	179094	280	154	1016	218	140	30571	209.665
1450	4	196	1254	290	97	28142	392	154	904	188	24	4515	32.657
1450	5	252	1198	268	45	12040	504	154	791	158	11	1736	13.776
1800	0	0	1800	514	7855	4037279	0	154	1646	451	1926	868026	4.905.305
1800	1	77	1723	482	2649	1277698	154	154	1491	387	649	251424	1.529.122
1800	2	84	1716	480	1901	911672	168	154	1478	382	466	177960	1.089.632
1800	3	140	1660	457	324	147939	280	154	1366	336	79	26539	174.478
1800	4	196	1604	434	55	23849	392	154	1254	290	14	4060	27.909
1800	5	252	1548	411	26	10676	504	154	1141	252	6	1514	12.190
2500	0	0	2500	801	6186	4954836	0	154	2346	738	1516	1118336	6.073.172
2500	1	77	2423	769	2086	1604827	154	154	2191	674	511	344619	1.949.446
2500	2	84	2416	767	1497	1147563	168	154	2178	669	367	245482	1.393.045
2500	3	140	2360	744	255	189618	280	154	2066	623	63	39245	228.863
2500	4	196	2304	721	43	30987	392	154	1954	577	11	6347	37.334
2500	5	252	2248	698	20	13953	504	154	1841	531	5	2655	16.607
3000	0	0	3000	1006	2621	2636662	0	154	2846	943	643	606149	3.242.811
3000	1	77	2923	974	884	861310	154	154	2691	879	217	190830	1.052.140
3000	2	84	2916	972	634	615979	168	154	2678	874	155	135453	751.431
3000	3	140	2860	949	108	102449	280	154	2566	828	27	22354	124.803
3000	4	196	2804	926	18	16661	392	154	2454	782	5	3910	20.571
3000	5	252	2748	903	9	8124	504	154	2341	736	2	1472	9.596
												<b>Iş viso GPM</b>	<b>93.452.579</b>

## 26 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Slovėnijos GPM modelį (sugyventiniai)

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba abu sugyventiniai					Dirba vienas sugyventinis						GPM nuo visų dirbančiųjų
		Māzinama dėl vaikų	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	Māzinama dėl vaikų	Māzinama dėl sutuoktinio	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	
300	0	0	300	48	2054	98592	0	154	146	23	1027	23932	122.524
300	1	77	223	36	872	31088	154	154	0	0	436	0	31.088
300	2	84	216	35	417	14418	168	154	0	0	208	0	14.418
300	3	140	160	26	125	3201	280	154	0	0	63	0	3.201
300	4	196	104	17	44	732	392	154	0	0	22	0	732
300	5	252	48	8	27	207	504	154	0	0	14	0	207
325	0	0	325	52	1255	65260	0	154	171	27	627	17119	82.379
325	1	77	248	40	532	21094	154	154	16	3	266	693	21.787
325	2	84	241	39	255	9837	168	154	3	0	127	58	9.894
325	3	140	185	30	77	2280	280	154	0	0	38	0	2.280
325	4	196	129	21	27	557	392	154	0	0	13	0	557
325	5	252	73	12	17	198	504	154	0	0	8	0	198
375	0	0	375	60	1856	111360	0	154	221	35	928	32761	144.121
375	1	77	298	48	788	37549	154	154	66	11	394	4178	41.728
375	2	84	291	47	377	17559	168	154	53	8	188	1589	19.148
375	3	140	235	38	113	4250	280	154	0	0	57	0	4.250
375	4	196	179	29	40	1146	392	154	0	0	20	0	1.146
375	5	252	123	20	25	492	504	154	0	0	12	0	492
425	0	0	425	68	2281	155108	0	154	271	43	1140	49365	204.473
425	1	77	348	56	968	53870	154	154	116	19	484	9005	62.875
425	2	84	341	55	463	25268	168	154	103	16	231	3801	29.069
425	3	140	285	46	139	6340	280	154	0	0	70	0	6.340
425	4	196	229	37	49	1796	392	154	0	0	24	0	1.796
425	5	252	173	28	30	830	504	154	0	0	15	0	830
475	0	0	475	76	1579	120004	0	154	321	51	789	40478	160.482
475	1	77	398	64	670	42646	154	154	166	27	335	8913	51.559
475	2	84	391	63	320	20024	168	154	153	24	160	3913	23.937
475	3	140	335	54	96	5147	280	154	41	7	48	313	5.460
475	4	196	279	45	34	1518	392	154	0	0	17	0	1.518
475	5	252	223	36	21	749	504	154	0	0	10	0	749
550	0	0	550	93	2764	255974	0	154	396	63	1382	87484	343.459
550	1	77	473	76	1173	88739	154	154	241	39	586	22623	111.362
550	2	84	466	75	561	41837	168	154	228	36	280	10207	52.044
550	3	140	410	66	169	11088	280	154	116	19	84	1556	12.644
550	4	196	354	57	59	3342	392	154	4	1	30	18	3.360
550	5	252	298	48	37	1764	504	154	0	0	18	0	1.764
650	0	0	650	120	2410	288260	0	154	496	79	1205	95560	383.820
650	1	77	573	99	1023	101043	154	154	341	55	511	27903	128.947
650	2	84	566	97	489	47412	168	154	328	52	245	12851	60.263
650	3	140	510	82	147	12029	280	154	216	35	73	2520	14.549
650	4	196	454	73	51	3705	392	154	104	17	26	431	4.136
650	5	252	398	64	32	2037	504	154	0	0	16	0	2.037
750	0	0	750	147	2173	318584	0	154	596	105	1087	114062	432.646
750	1	77	673	126	922	115961	154	154	441	71	461	32549	148.510

750	2	84	666	124	441	54665	168	154	428	68	221	15128	69.793
750	3	140	610	109	133	14474	280	154	316	51	66	3334	17.808
750	4	196	554	94	46	4310	392	154	204	33	23	750	5.060
750	5	252	498	80	29	2310	504	154	91	15	14	205	2.515
850	0	0	850	174	1679	291491	0	154	696	132	840	110824	402.315
850	1	77	773	153	713	108926	154	154	541	90	356	32131	141.057
850	2	84	766	151	341	51476	168	154	528	87	170	14726	66.202
850	3	140	710	136	102	13854	280	154	416	67	51	3393	17.247
850	4	196	654	121	36	4345	392	154	304	49	18	875	5.220
850	5	252	598	106	22	2322	504	154	191	31	11	337	2.659
950	0	0	950	201	1382	277243	0	154	796	159	691	109823	387.066
950	1	77	873	180	587	105526	154	154	641	117	293	34356	139.882
950	2	84	866	178	281	50006	168	154	628	114	140	15908	65.913
950	3	140	810	163	84	13677	280	154	516	83	42	3501	17.179
950	4	196	754	148	30	4431	392	154	404	65	15	969	5.400
950	5	252	698	133	18	2386	504	154	291	47	9	420	2.806
1150	0	0	1150	255	2189	557342	0	154	996	213	1094	232949	790.290
1150	1	77	1073	234	929	217174	154	154	841	171	464	79463	296.637
1150	2	84	1066	232	444	102989	168	154	828	168	222	37213	140.201
1150	3	140	1010	217	134	29055	280	154	716	137	67	9204	38.258
1150	4	196	954	202	47	9480	392	154	604	107	23	2463	11.943
1150	5	252	898	187	29	5410	504	154	491	79	15	1180	6.590
1450	0	0	1450	370	1022	378626	0	154	1296	307	511	156973	535.600
1450	1	77	1373	339	434	147053	154	154	1141	252	217	54740	201.793
1450	2	84	1366	336	208	69904	168	154	1128	249	104	25857	95.761
1450	3	140	1310	313	62	19412	280	154	1016	218	31	6769	26.182
1450	4	196	1254	290	22	6383	392	154	904	188	11	2069	8.452
1450	5	252	1198	268	14	3746	504	154	791	158	7	1105	4.850
1800	0	0	1800	514	579	297592	0	154	1646	451	290	130700	428.292
1800	1	77	1723	482	246	118654	154	154	1491	387	123	47650	166.304
1800	2	84	1716	480	118	56590	168	154	1478	382	59	22531	79.121
1800	3	140	1660	457	35	15981	280	154	1366	336	18	6047	22.028
1800	4	196	1604	434	12	5204	392	154	1254	290	6	1740	6.943
1800	5	252	1548	411	8	3285	504	154	1141	252	4	1009	4.294
2500	0	0	2500	801	456	365245	0	154	2346	738	228	168193	533.438
2500	1	77	2423	769	194	149250	154	154	2191	674	97	65417	214.667
2500	2	84	2416	767	93	71291	168	154	2178	669	46	30769	102.060
2500	3	140	2360	744	28	20821	280	154	2066	623	14	8721	29.542
2500	4	196	2304	721	10	7206	392	154	1954	577	5	2885	10.091
2500	5	252	2248	698	6	4186	504	154	1841	531	3	1593	5.779
3000	0	0	3000	1006	193	194153	0	154	2846	943	97	91441	285.594
3000	1	77	2923	974	82	79895	154	154	2691	879	41	36055	115.951
3000	2	84	2916	972	39	37891	168	154	2678	874	20	17478	55.369
3000	3	140	2860	949	12	11383	280	154	2566	828	6	4968	16.351
3000	4	196	2804	926	4	3703	392	154	2454	782	2	1564	5.266
3000	5	252	2748	903	3	2708	504	154	2341	736	1	736	3.444
												<b>I\$ viso GPM</b>	<b>8.337.992</b>

**27 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Slovėnijos GPM modelį (vienas tėvas / viena motina)**

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba viena motina / vienas tėvas				
		Mažinama dėl vaikų	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų
300	0	0	300	48	0	0
300	1	154	146	23	4044	94236
300	2	168	132	21	1298	27454
300	3	280	20	3	214	689
300	4	392	0	0	51	0
300	5	504	0	0	29	0
325	0	0	325	52	0	0
325	1	154	171	27	2470	67437
325	2	168	157	25	793	19945
325	3	280	45	7	130	939
325	4	392	0	0	31	0
325	5	504	0	0	18	0
375	0	0	375	60	0	0
375	1	154	221	35	3654	128996
375	2	168	207	33	1173	38886
375	3	280	95	15	193	2937
375	4	392	0	0	46	0
375	5	504	0	0	26	0
425	0	0	425	68	0	0
425	1	154	271	43	4490	194429
425	2	168	257	41	1441	59298
425	3	280	145	23	237	5503
425	4	392	33	5	57	301
425	5	504	0	0	32	0
475	0	0	475	76	0	0
475	1	154	321	51	3108	159449
475	2	168	307	49	997	49003
475	3	280	195	31	164	5120
475	4	392	83	13	39	518
475	5	504	0	0	22	0
550	0	0	550	93	0	0
550	1	154	396	63	5441	344429
550	2	168	382	61	1746	106769
550	3	280	270	43	287	12404
550	4	392	158	25	69	1745
550	5	504	46	7	39	286
650	0	0	650	120	0	0
650	1	154	496	79	4744	376212
650	2	168	482	77	1522	117424
650	3	280	370	59	251	14864
650	4	392	258	41	60	2477
650	5	504	146	23	34	793
750	0	0	750	147	0	0

750	1	154	596	105	4278	448904
750	2	168	582	101	1373	139088
750	3	280	470	75	226	17000
750	4	392	358	57	54	3094
750	5	504	246	39	30	1180
850	0	0	850	174	0	0
850	1	154	696	132	3306	436171
850	2	168	682	128	1061	136129
850	3	280	570	98	175	17158
850	4	392	458	73	42	3078
850	5	504	346	55	23	1273
950	0	0	950	201	0	0
950	1	154	796	159	2721	432457
950	2	168	782	155	873	135579
950	3	280	670	125	144	18006
950	4	392	558	95	34	3223
950	5	504	446	71	19	1355
1150	0	0	1150	255	0	0
1150	1	154	996	213	4309	917529
1150	2	168	982	209	1383	289465
1150	3	280	870	179	228	40822
1150	4	392	758	149	55	8183
1150	5	504	646	118	31	3673
1450	0	0	1450	370	0	0
1450	1	154	1296	307	2013	618371
1450	2	168	1282	302	646	194882
1450	3	280	1170	260	106	27565
1450	4	392	1058	230	26	5974
1450	5	504	946	199	14	2793
1800	0	0	1800	514	0	0
1800	1	154	1646	451	1140	513785
1800	2	168	1632	445	366	162934
1800	3	280	1520	399	60	23954
1800	4	392	1408	353	14	4946
1800	5	504	1296	307	8	2458
2500	0	0	2500	801	0	0
2500	1	154	2346	738	898	662444
2500	2	168	2332	732	288	210866
2500	3	280	2220	686	47	32253
2500	4	392	2108	640	11	7043
2500	5	504	1996	594	6	3566
3000	0	0	3000	1006	0	0
3000	1	154	2846	943	380	358222
3000	2	168	2832	937	122	114335
3000	3	280	2720	891	20	17825
3000	4	392	2608	845	5	4226
3000	5	504	2496	799	3	2398
					<b>Iš viso GPM</b>	<b>7.856.749</b>

**28PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Slovėnijos GPM modelį (kita)**

Kita (branduoliams nepriklausantys dirbantys asmenys iki 20 m. ir 20-59 m.)					
Bruto DU	Asmeninė lengvata	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų
300	209	91	15	16804	244.135
325	209	116	19	9776	181.139
375	209	166	27	15331	406.707
425	209	216	35	17137	591.704
475	209	266	43	12240	520.547
550	209	341	55	20276	1.105.632
650	209	441	71	17485	1.233.181
750	209	541	90	15297	1.378.668
850	209	641	117	11573	1.355.549
950	209	741	144	9251	1.333.360
1150	209	941	198	14932	2.958.402
1450	209	1241	285	6960	1.981.551
1800	209	1591	428	3812	1.632.352
2500	209	2291	715	3014	2.155.613
3000	209	2791	920	1212	1.115.382
				Iš viso GPM	<b>18.193.921</b>



**29 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Slovakijos GPM modelį (sutuoktiniai)**

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba abu sutuoktiniai							Dirba vienas sutuoktinis							GPM nuo visų dirbančiųjų
		Asmen. lengvata	Apmok. pajamos	Apskaič. GPM	Lengvata dėl vaikų	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	Asmen. lengvata	Apmok. pajamos	Apskaičiuotas GPM	Lengvata dėl vaikų	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	
300	0	277	23	4	0	4	27863	120279	277	23	4	0	4	6830	29484	149.763
300	1	277	23	4	9	0	9397	0	277	23	4	19	0	2303	0	0
300	2	277	23	4	19	0	6743	0	277	23	4	37	0	1653	0	0
300	3	277	23	4	28	0	1150	0	277	23	4	56	0	282	0	0
300	4	277	23	4	37	0	195	0	277	23	4	75	0	48	0	0
300	5	277	23	4	47	0	91	0	277	23	4	94	0	22	0	0
325	0	277	48	9	0	9	17020	154317	277	48	9	0	9	4172	37827	192.144
325	1	277	48	9	9	0	5740	0	277	48	9	19	0	1407	0	0
325	2	277	48	9	19	0	4119	0	277	48	9	37	0	1010	0	0
325	3	277	48	9	28	0	702	0	277	48	9	56	0	172	0	0
325	4	277	48	9	37	0	119	0	277	48	9	75	0	29	0	0
325	5	277	48	9	47	0	56	0	277	48	9	94	0	14	0	0
375	0	277	98	19	0	19	25179	467493	277	98	19	0	19	6172	114594	582.088
375	1	277	98	19	9	9	8492	78142	277	98	19	19	0	2082	0	78.142
375	2	277	98	19	19	0	6094	0	277	98	19	37	0	1494	0	0
375	3	277	98	19	28	0	1039	0	277	98	19	56	0	255	0	0
375	4	277	98	19	37	0	177	0	277	98	19	75	0	43	0	0
375	5	277	98	19	47	0	82	0	277	98	19	94	0	20	0	0
425	0	277	148	28	0	28	30934	868218	277	148	28	0	28	7583	212831	1.081.049
425	1	277	148	28	9	19	10432	195097	277	148	28	19	9	2557	23874	218.971
425	2	277	148	28	19	9	7486	69895	277	148	28	37	0	1835	0	69.895
425	3	277	148	28	28	0	1276	0	277	148	28	56	0	313	0	0
425	4	277	148	28	37	0	217	0	277	148	28	75	0	53	0	0
425	5	277	148	28	47	0	101	0	277	148	28	94	0	25	0	0
475	0	277	198	38	0	38	21415	804493	277	198	38	0	38	5249	197188	1.001.681
475	1	277	198	38	9	28	7222	203673	277	198	38	19	19	1770	33341	237.015
475	2	277	198	38	19	19	5183	97631	277	198	38	37	0	1270	136	97.767
475	3	277	198	38	28	9	884	8373	277	198	38	56	0	217	0	8.373
475	4	277	198	38	37	0	150	16	277	198	38	75	0	37	0	16
475	5	277	198	38	47	0	70	0	277	198	38	94	0	17	0	0
550	0	277	273	52	0	52	37490	1942612	277	273	52	0	52	9190	476196	2.418.808
550	1	277	273	52	9	42	12643	536718	277	273	52	19	33	3099	102536	639.254
550	2	277	273	52	19	33	9073	300197	277	273	52	37	14	2224	31930	332.126
550	3	277	273	52	28	24	1547	36698	277	273	52	56	0	379	0	36.698
550	4	277	273	52	37	14	263	3776	277	273	52	75	0	64	0	3.776
550	5	277	273	52	47	5	122	609	277	273	52	94	0	30	0	609
650	0	277	373	71	0	71	32688	2314860	277	373	71	0	71	8013	567455	2.882.315
650	1	277	373	71	9	61	11024	677445	277	373	71	19	52	2702	140739	818.183
650	2	277	373	71	19	52	7911	412059	277	373	71	37	33	1939	64679	476.738
650	3	277	373	71	28	43	1349	57632	277	373	71	56	15	331	4841	62.473
650	4	277	373	71	37	33	229	7639	277	373	71	75	0	56	0	7.639
650	5	277	373	71	47	24	107	2567	277	373	71	94	0	26	0	2.567
750	0	277	473	90	0	90	29476	2647440	277	473	90	0	90	7225	648926	3.296.366
750	1	277	473	90	9	80	9941	799771	277	473	90	19	71	2437	173239	973.010
750	2	277	473	90	19	71	7133	507062	277	473	90	37	52	1749	91572	598.634

750	3	277	473	90	28	62	1216	75054	277	473	90	56	34	298	10021	85.074
750	4	277	473	90	37	52	207	10838	277	473	90	75	15	51	760	11.598
750	5	277	473	90	47	43	96	4127	277	473	90	94	0	24	0	4.127
850	0	277	573	109	0	109	22780	2478847	277	573	109	0	109	5584	607633	3.086.480
850	1	277	573	109	9	99	7682	763989	277	573	109	19	90	1883	169633	933.622
850	2	277	573	109	19	90	5513	496649	277	573	109	37	71	1351	96403	593.052
850	3	277	573	109	28	81	940	75878	277	573	109	56	53	230	12104	87.983
850	4	277	573	109	37	71	160	11417	277	573	109	75	34	39	1322	12.739
850	5	277	573	109	47	62	74	4587	277	573	109	94	15	18	273	4.860
950	0	277	673	128	0	128	18747	2396182	277	673	128	0	128	4596	587446	2.983.628
950	1	277	673	128	9	118	6322	748852	277	673	128	19	109	1550	169085	917.937
950	2	277	673	128	19	109	4537	494927	277	673	128	37	90	1112	100477	595.404
950	3	277	673	128	28	100	773	77085	277	673	128	56	72	190	13609	90.694
950	4	277	673	128	37	90	131	11837	277	673	128	75	53	32	1693	13.529
950	5	277	673	128	47	81	61	4940	277	673	128	94	34	15	513	5.453
1150	0	277	873	166	0	166	29692	4923432	277	873	166	0	166	7278	1206815	6.130.247
1150	1	277	873	166	9	156	10014	1566708	277	873	166	19	147	2455	361098	1.927.806
1150	2	277	873	166	19	147	7186	1056966	277	873	166	37	128	1761	226036	1.283.002
1150	3	277	873	166	28	138	1225	168709	277	873	166	56	110	300	32888	201.597
1150	4	277	873	166	37	128	208	26698	277	873	166	75	91	51	4636	31.334
1150	5	277	873	166	47	119	97	11542	277	873	166	94	72	24	1732	13.274
1450	0	277	1173	223	0	223	13869	3090246	277	1173	223	0	223	3400	757577	3.847.823
1450	1	277	1173	223	9	213	4677	998314	277	1173	223	19	204	1147	234088	1.232.402
1450	2	277	1173	223	19	204	3356	684915	277	1173	223	37	185	823	152549	837.464
1450	3	277	1173	223	28	195	572	111381	277	1173	223	56	167	140	23328	134.709
1450	4	277	1173	223	37	185	97	17980	277	1173	223	75	148	24	3550	21.529
1450	5	277	1173	223	47	176	45	7920	277	1173	223	94	129	11	1421	9.340
1800	0	277	1523	289	0	289	7855	2272583	277	1523	289	0	289	1926	557224	2.829.808
1800	1	277	1523	289	9	280	2649	741592	277	1523	289	19	271	649	175611	917.203
1800	2	277	1523	289	19	271	1901	514386	277	1523	289	37	252	466	117365	631.751
1800	3	277	1523	289	28	261	324	84636	277	1523	289	56	233	79	18417	103.053
1800	4	277	1523	289	37	252	55	13852	277	1523	289	75	214	14	3002	16.854
1800	5	277	1523	289	47	242	26	6305	277	1523	289	94	196	6	1174	7.479
2500	0	277	2223	422	0	422	6186	2612452	277	2223	422	0	422	1516	640232	3.252.684
2500	1	277	2223	422	9	413	2086	861417	277	2223	422	19	404	511	206233	1.067.650
2500	2	277	2223	422	19	404	1497	604169	277	2223	422	37	385	367	141242	745.412
2500	3	277	2223	422	28	394	255	100527	277	2223	422	56	366	63	23066	123.593
2500	4	277	2223	422	37	385	43	16549	277	2223	422	75	347	11	3821	20.370
2500	5	277	2223	422	47	375	20	7510	277	2223	422	94	329	5	1643	9.153
3000	0	277	2723	527	0	527	2621	1382530	277	2723	527	0	527	643	339171	1.721.701
3000	1	277	2723	527	9	518	884	458015	277	2723	527	19	509	217	110399	568.415
3000	2	277	2723	527	19	509	634	322549	277	2723	527	37	490	155	75953	398.502
3000	3	277	2723	527	28	499	108	53934	277	2723	527	56	471	27	12725	66.659
3000	4	277	2723	527	37	490	18	8820	277	2723	527	75	453	5	2263	11.083
3000	5	277	2723	527	47	481	9	4326	277	2723	527	94	434	2	868	5.194

I\$ viso GPM	53.859.368
-----------------	------------

### 30 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Slovakijos GPM modelį (sugyventiniai)

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba abu sugyventiniai							Dirba vienas sugyventinis							GPM nuo visų dirbančiųjų
		Asmen. lengvata	Apmok. pajamos	Apskaič. GPM	Lengvata dėl vaikų	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	Asmen. Lengvata	Apmok. pajamos	Apskaič. GPM	Lengvata dėl vaikų	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	
300	0	277	23	4	0	4	2054	8867	277	23	4	0	4	1027	4433	13.300
300	1	277	23	4	9	0	872	0	277	23	4	19	0	436	0	0
300	2	277	23	4	19	0	417	0	277	23	4	37	0	208	0	0
300	3	277	23	4	28	0	125	0	277	23	4	56	0	63	0	0
300	4	277	23	4	37	0	44	0	277	23	4	75	0	22	0	0
300	5	277	23	4	47	0	27	0	277	23	4	94	0	14	0	0
325	0	277	48	9	0	9	1255	11379	277	48	9	0	9	627	5685	17.064
325	1	277	48	9	9	0	532	0	277	48	9	19	0	266	0	0
325	2	277	48	9	19	0	255	0	277	48	9	37	0	127	0	0
325	3	277	48	9	28	0	77	0	277	48	9	56	0	38	0	0
325	4	277	48	9	37	0	27	0	277	48	9	75	0	13	0	0
325	5	277	48	9	47	0	17	0	277	48	9	94	0	8	0	0
375	0	277	98	19	0	19	1856	34460	277	98	19	0	19	928	17230	51.690
375	1	277	98	19	9	9	788	7251	277	98	19	19	0	394	0	7.251
375	2	277	98	19	19	0	377	0	277	98	19	37	0	188	0	0
375	3	277	98	19	28	0	113	0	277	98	19	56	0	57	0	0
375	4	277	98	19	37	0	40	0	277	98	19	75	0	20	0	0
375	5	277	98	19	47	0	25	0	277	98	19	94	0	12	0	0
425	0	277	148	28	0	28	2281	64020	277	148	28	0	28	1140	31996	96.017
425	1	277	148	28	9	19	968	18103	277	148	28	19	9	484	4519	22.622
425	2	277	148	28	19	9	463	4323	277	148	28	37	0	231	0	4.323
425	3	277	148	28	28	0	139	0	277	148	28	56	0	70	0	0
425	4	277	148	28	37	0	49	0	277	148	28	75	0	24	0	0
425	5	277	148	28	47	0	30	0	277	148	28	94	0	15	0	0
475	0	277	198	38	0	38	1579	59318	277	198	38	0	38	789	29640	88.958
475	1	277	198	38	9	28	670	18895	277	198	38	19	19	335	6310	25.206
475	2	277	198	38	19	19	320	6028	277	198	38	37	0	160	17	6.045
475	3	277	198	38	28	9	96	909	277	198	38	56	0	48	0	909
475	4	277	198	38	37	0	34	4	277	198	38	75	0	17	0	4
475	5	277	198	38	47	0	21	0	277	198	38	94	0	10	0	0
550	0	277	273	52	0	52	2764	143222	277	273	52	0	52	1382	71611	214.832
550	1	277	273	52	9	42	1173	49796	277	273	52	19	33	586	19389	69.185
550	2	277	273	52	19	33	561	18562	277	273	52	37	14	280	4020	22.582
550	3	277	273	52	28	24	169	4009	277	273	52	56	0	84	0	4.009
550	4	277	273	52	37	14	59	847	277	273	52	75	0	30	0	847
550	5	277	273	52	47	5	37	185	277	273	52	94	0	18	0	185
650	0	277	373	71	0	71	2410	170668	277	373	71	0	71	1205	85334	256.003
650	1	277	373	71	9	61	1023	62865	277	373	71	19	52	511	26616	89.482
650	2	277	373	71	19	52	489	25470	277	373	71	37	33	245	8172	33.643
650	3	277	373	71	28	43	147	6280	277	373	71	56	15	73	1068	7.348
650	4	277	373	71	37	33	51	1701	277	373	71	75	0	26	0	1.701
650	5	277	373	71	47	24	32	768	277	373	71	94	0	16	0	768
750	0	277	473	90	0	90	2173	195172	277	473	90	0	90	1087	97631	292.803
750	1	277	473	90	9	80	922	74177	277	473	90	19	71	461	32771	106.948

750	2	277	473	90	19	71	441	31349	277	473	90	37	52	221	11571	42.920
750	3	277	473	90	28	62	133	8209	277	473	90	56	34	66	2219	10.428
750	4	277	473	90	37	52	46	2408	277	473	90	75	15	23	343	2.751
750	5	277	473	90	47	43	29	1247	277	473	90	94	0	14	0	1.247
850	0	277	573	109	0	109	1679	182703	277	573	109	0	109	840	91406	274.110
850	1	277	573	109	9	99	713	70909	277	573	109	19	90	356	32071	102.980
850	2	277	573	109	19	90	341	30720	277	573	109	37	71	170	12131	42.850
850	3	277	573	109	28	81	102	8234	277	573	109	56	53	51	2684	10.918
850	4	277	573	109	37	71	36	2569	277	573	109	75	34	18	610	3.179
850	5	277	573	109	47	62	22	1364	277	573	109	94	15	11	167	1.531
950	0	277	673	128	0	128	1382	176643	277	673	128	0	128	691	88321	264.964
950	1	277	673	128	9	118	587	69531	277	673	128	19	109	293	31962	101.494
950	2	277	673	128	19	109	281	30653	277	673	128	37	90	140	12650	43.303
950	3	277	673	128	28	100	84	8377	277	673	128	56	72	42	3008	11.385
950	4	277	673	128	37	90	30	2711	277	673	128	75	53	15	793	3.504
950	5	277	673	128	47	81	18	1458	277	673	128	94	34	9	308	1.765
1150	0	277	873	166	0	166	2189	362973	277	873	166	0	166	1094	181404	544.377
1150	1	277	873	166	9	156	929	145344	277	873	166	19	147	464	68248	213.592
1150	2	277	873	166	19	147	444	65307	277	873	166	37	128	222	28495	93.802
1150	3	277	873	166	28	138	134	18455	277	873	166	56	110	67	7345	25.800
1150	4	277	873	166	37	128	47	6033	277	873	166	75	91	23	2091	8.123
1150	5	277	873	166	47	119	29	3451	277	873	166	94	72	15	1083	4.533
1450	0	277	1173	223	0	223	1022	227719	277	1173	223	0	223	511	113859	341.578
1450	1	277	1173	223	9	213	434	92638	277	1173	223	19	204	217	44287	136.925
1450	2	277	1173	223	19	204	208	42450	277	1173	223	37	185	104	19277	61.727
1450	3	277	1173	223	28	195	62	12073	277	1173	223	56	167	31	5165	17.238
1450	4	277	1173	223	37	185	22	4078	277	1173	223	75	148	11	1627	5.705
1450	5	277	1173	223	47	176	14	2464	277	1173	223	94	129	7	904	3.368
1800	0	277	1523	289	0	289	579	167514	277	1523	289	0	289	290	83902	251.416
1800	1	277	1523	289	9	280	246	68868	277	1523	289	19	271	123	33282	102.150
1800	2	277	1523	289	19	271	118	31929	277	1523	289	37	252	59	14860	46.789
1800	3	277	1523	289	28	261	35	9143	277	1523	289	56	233	18	4196	13.339
1800	4	277	1523	289	37	252	12	3022	277	1523	289	75	3022	6	1286	4.309
1800	5	277	1523	289	47	242	8	1940	277	1523	289	94	196	4	783	2.723
2500	0	277	2223	422	0	422	456	192576	277	2223	422	0	422	228	96288	288.865
2500	1	277	2223	422	9	413	194	80113	277	2223	422	19	404	97	39148	119.261
2500	2	277	2223	422	19	404	93	37534	277	2223	422	37	385	46	17703	55.237
2500	3	277	2223	422	28	394	28	11038	277	2223	422	56	366	14	5126	16.164
2500	4	277	2223	422	37	385	10	3849	277	2223	422	75	347	5	1737	5.586
2500	5	277	2223	422	47	375	6	2253	277	2223	422	94	329	3	986	3.239
3000	0	277	2723	527	0	527	193	101804	277	2723	527	0	527	97	51166	152.970
3000	1	277	2723	527	9	518	82	42486	277	2723	527	19	509	41	20859	63.344
3000	2	277	2723	527	19	509	39	19841	277	2723	527	37	490	20	9800	29.642
3000	3	277	2723	527	28	499	12	5993	277	2723	527	56	471	6	2828	8.820
3000	4	277	2723	527	37	490	4	1960	277	2723	527	75	453	2	905	2.865
3000	5	277	2723	527	47	481	3	1442	277	2723	527	94	434	1	434	1.876
															<b>Iş viso GPM</b>	<b>4.978.413</b>

**31 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Slovakijos GPM modelį (vienas tėvas / viena motina)**

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba viena motina / vienas tėvas						
		Asmeninė lengvata	Apmok. pajamos	Apskaičiuotas GPM	Lengvata dėl vaikų	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų
300	0	277	23	4	0	4	0	0
300	1	277	23	4	19	0	4044	0
300	2	277	23	4	37	0	1298	0
300	3	277	23	4	56	0	214	0
300	4	277	23	4	75	0	51	0
300	5	277	23	4	94	0	29	0
325	0	277	48	9	0	9	0	0
325	1	277	48	9	19	0	2470	0
325	2	277	48	9	37	0	793	0
325	3	277	48	9	56	0	130	0
325	4	277	48	9	75	0	31	0
325	5	277	48	9	94	0	18	0
375	0	277	98	19	0	19	0	0
375	1	277	98	19	19	0	3654	0
375	2	277	98	19	37	0	1173	0
375	3	277	98	19	56	0	193	0
375	4	277	98	19	75	0	46	0
375	5	277	98	19	94	0	26	0
425	0	277	148	28	0	28	0	0
425	1	277	148	28	19	9	4490	41922
425	2	277	148	28	37	0	1441	0
425	3	277	148	28	56	0	237	0
425	4	277	148	28	75	0	57	0
425	5	277	148	28	94	0	32	0
475	0	277	198	38	0	38	0	0
475	1	277	198	38	19	19	3108	58545
475	2	277	198	38	37	0	997	106
475	3	277	198	38	56	0	164	0
475	4	277	198	38	75	0	39	0
475	5	277	198	38	94	0	22	0
550	0	277	273	52	0	52	0	0
550	1	277	273	52	19	33	5441	180025
550	2	277	273	52	37	14	1746	25067
550	3	277	273	52	56	0	287	0
550	4	277	273	52	75	0	69	0
550	5	277	273	52	94	0	39	0
650	0	277	373	71	0	71	0	0
650	1	277	373	71	19	52	4744	247100
650	2	277	373	71	37	33	1522	50769
650	3	277	373	71	56	15	251	3671
650	4	277	373	71	75	0	60	0
650	5	277	373	71	94	0	34	0
750	0	277	473	90	0	90	0	0
750	1	277	473	90	19	71	4278	304109
750	2	277	473	90	37	52	1373	71886

750	3	277	473	90	56	34	226	7600
750	4	277	473	90	75	15	54	804
750	5	277	473	90	94	0	30	0
850	0	277	573	109	0	109	0	0
850	1	277	573	109	19	90	3306	297827
850	2	277	573	109	37	71	1061	75710
850	3	277	573	109	56	53	175	9210
850	4	277	573	109	75	34	42	1424
850	5	277	573	109	94	15	23	349
950	0	277	673	128	0	128	0	0
950	1	277	673	128	19	109	2721	296825
950	2	277	673	128	37	90	873	78881
950	3	277	673	128	56	72	144	10314
950	4	277	673	128	75	53	34	1798
950	5	277	673	128	94	34	19	649
1150	0	277	873	166	0	166	0	0
1150	1	277	873	166	19	147	4309	633797
1150	2	277	873	166	37	128	1383	177517
1150	3	277	873	166	56	110	228	24995
1150	4	277	873	166	75	91	55	4999
1150	5	277	873	166	94	72	31	2237
1450	0	277	1173	223	0	223	0	0
1450	1	277	1173	223	19	204	2013	410827
1450	2	277	1173	223	37	185	646	119740
1450	3	277	1173	223	56	167	106	17662
1450	4	277	1173	223	75	148	26	3845
1450	5	277	1173	223	94	129	14	1808
1800	0	277	1523	289	0	289	0	0
1800	1	277	1523	289	19	271	1140	308469
1800	2	277	1523	289	37	252	366	92180
1800	3	277	1523	289	56	233	60	13988
1800	4	277	1523	289	75	214	14	3002
1800	5	277	1523	289	94	196	8	1565
2500	0	277	2223	422	0	422	0	0
2500	1	277	2223	422	19	404	898	362421
2500	2	277	2223	422	37	385	288	110839
2500	3	277	2223	422	56	366	47	17208
2500	4	277	2223	422	75	347	11	3821
2500	5	277	2223	422	94	329	6	1972
3000	0	277	2723	527	0	527	0	0
3000	1	277	2723	527	19	509	380	193326
3000	2	277	2723	527	37	490	122	59783
3000	3	277	2723	527	56	471	20	9426
3000	4	277	2723	527	75	453	5	2263
3000	5	277	2723	527	94	434	3	1301
<b>Iš viso GPM</b>								<b>4.343.584</b>

### 32 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Slovakijos GPM modelį (kita)

Kita (branduoliams nepriklausantys dirbantys asmenys iki 20 m. ir 20-59 m.)					
Bruto DU	Asmeninė lengvata	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų
300	277,29	23	4	16804	72.508
325	277,29	48	9	9776	88.622
375	277,29	98	19	15331	284.621
425	277,29	148	28	17137	480.943
475	277,29	198	38	12240	459.796
550	277,29	273	52	20276	1.050.616
650	277,29	373	71	17485	1.238.194
750	277,29	473	90	15297	1.373.903
850	277,29	573	109	11573	1.259.356
950	277,29	673	128	9251	1.182.457
1150	277,29	873	166	14932	2.475.930
1450	277,29	1173	223	6960	1.550.799
1800	277,29	1523	289	3812	1.102.893
2500	277,29	2223	422	3014	1.272.849
3000	277,29	2723	527	1212	639.359
				Iš viso GPM	<b>14.532.846</b>

### 33 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Kroatijos GPM modelį (sutuoktiniai)

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba abu sutuoktiniai							Dirba vienas sutuoktinis							GPM nuo visų dirbančiųjų
		pensijų draudimas (20%)	Asmeninė lengvata	Vaikų lengvata	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	pensijų draudimas (20%)	Asmeninė lengvata	Vaikų lengvata	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	
300	0	60	327	0	0	0	27863	0	60	490	0	0	0	6830	0	0
300	1	60	327	82	0	0	9397	0	60	490	163	0	0	2303	0	0
300	2	60	327	114	0	0	6743	0	60	490	229	0	0	1653	0	0
300	3	60	327	163	0	0	1150	0	60	490	327	0	0	282	0	0
300	4	60	327	229	0	0	195	0	60	490	458	0	0	48	0	0
300	5	60	327	229	0	0	91	0	60	490	458	0	0	22	0	0
325	0	65	327	0	0	0	17020	0	65	490	0	0	0	4172	0	0
325	1	65	327	82	0	0	5740	0	65	490	163	0	0	1407	0	0
325	2	65	327	114	0	0	4119	0	65	490	229	0	0	1010	0	0
325	3	65	327	163	0	0	702	0	65	490	327	0	0	172	0	0
325	4	65	327	229	0	0	119	0	65	490	458	0	0	29	0	0
325	5	65	327	229	0	0	56	0	65	490	458	0	0	14	0	0
375	0	75	327	0	0	0	25179	0	75	490	0	0	0	6172	0	0
375	1	75	327	82	0	0	8492	0	75	490	163	0	0	2082	0	0
375	2	75	327	114	0	0	6094	0	75	490	229	0	0	1494	0	0
375	3	75	327	163	0	0	1039	0	75	490	327	0	0	255	0	0
375	4	75	327	229	0	0	177	0	75	490	458	0	0	43	0	0
375	5	75	327	229	0	0	82	0	75	490	458	0	0	20	0	0
425	0	85	327	0	13	2	30934	57075	85	490	0	0	0	7583	0	57.075
425	1	85	327	82	0	0	10432	0	85	490	163	0	0	2557	0	0
425	2	85	327	114	0	0	7486	0	85	490	229	0	0	1835	0	0
425	3	85	327	163	0	0	1276	0	85	490	327	0	0	313	0	0
425	4	85	327	229	0	0	217	0	85	490	458	0	0	53	0	0
425	5	85	327	229	0	0	101	0	85	490	458	0	0	25	0	0
475	0	95	327	0	53	6	21415	160806	95	490	0	0	0	5249	0	160.806
475	1	95	327	82	0	0	7222	0	95	490	163	0	0	1770	0	0
475	2	95	327	114	0	0	5183	0	95	490	229	0	0	1270	0	0
475	3	95	327	163	0	0	884	0	95	490	327	0	0	217	0	0
475	4	95	327	229	0	0	150	0	95	490	458	0	0	37	0	0
475	5	95	327	229	0	0	70	0	95	490	458	0	0	17	0	0
550	0	110	327	0	113	14	37490	600029	110	490	0	0	0	9190	0	600.029
550	1	110	327	82	31	4	12643	56012	110	490	163	0	0	3099	0	56.012
550	2	110	327	114	0	0	9073	0	110	490	229	0	0	2224	0	0
550	3	110	327	163	0	0	1547	0	110	490	327	0	0	379	0	0
550	4	110	327	229	0	0	263	0	110	490	458	0	0	64	0	0
550	5	110	327	229	0	0	122	0	110	490	458	0	0	30	0	0
650	0	130	327	0	193	23	32688	893463	130	490	0	30	4	8013	33523	926.986
650	1	130	327	82	111	13	11024	173720	130	490	163	0	0	2702	0	173.720
650	2	130	327	114	79	9	7911	88037	130	490	229	0	0	1939	0	88.037
650	3	130	327	163	30	4	1349	5644	130	490	327	0	0	331	0	5.644
650	4	130	327	229	0	0	229	0	130	490	458	0	0	56	0	0
650	5	130	327	229	0	0	107	0	130	490	458	0	0	26	0	0
750	0	150	327	0	273	33	29476	1139573	150	490	0	110	13	7225	112071	1.251.644
750	1	150	327	82	191	23	9941	269265	150	490	163	0	0	2437	0	269.265



750	2	150	327	114	159	19	7133	160182	150	490	229	0	0	1749	0	160.182
750	3	150	327	163	110	13	1216	18862	150	490	327	0	0	298	0	18.862
750	4	150	327	229	44	5	207	1294	150	490	458	0	0	51	0	1.294
750	5	150	327	229	44	5	96	600	150	490	458	0	0	24	0	600
850	0	170	327	0	353	52	22780	1405584	170	490	0	190	23	5584	149872	1.555.456
850	1	170	327	82	271	33	7682	295099	170	490	163	26	3	1883	6948	302.047
850	2	170	327	114	239	29	5513	186253	170	490	229	0	0	1351	0	186.253
850	3	170	327	163	190	23	940	25229	170	490	327	0	0	230	0	25.229
850	4	170	327	229	124	15	160	2813	170	490	458	0	0	39	0	2.813
850	5	170	327	229	124	15	74	1301	170	490	458	0	0	18	0	1.301
950	0	190	327	0	433	72	18747	1599167	190	490	0	270	32	4596	175418	1.774.585
950	1	190	327	82	351	52	6322	386834	190	490	163	106	13	1550	23278	410.112
950	2	190	327	114	319	44	4537	233850	190	490	229	41	5	1112	6403	240.253
950	3	190	327	163	270	32	773	29504	190	490	327	0	0	190	0	29.504
950	4	190	327	229	204	24	131	3787	190	490	458	0	0	32	0	3.787
950	5	190	327	229	204	24	61	1763	190	490	458	0	0	15	0	1.763
1150	0	230	327	0	593	112	29692	3934265	230	490	0	430	71	7278	613350	4.547.615
1150	1	230	327	82	511	92	10014	1085402	230	490	163	266	31	2455	88494	1.173.896
1150	2	230	327	114	479	84	7186	709566	230	490	229	201	14	1761	29506	739.072
1150	3	230	327	163	430	71	1225	103236	230	490	327	103	-10	300	-3655	99.582
1150	4	230	327	229	364	55	208	13517	230	490	458	0	-36	51	-2165	11.352
1150	5	230	327	229	364	55	97	6303	230	490	458	0	0	24	0	6.303
1450	0	290	327	0	833	172	13869	2819603	290	490	0	670	131	3400	527253	3.346.856
1450	1	290	327	82	751	152	4677	838065	290	490	163	506	91	1147	122553	960.617
1450	2	290	327	114	719	144	3356	568986	290	490	229	441	74	823	72058	641.044
1450	3	290	327	163	670	131	572	88703	290	490	327	343	50	140	8207	96.909
1450	4	290	327	229	604	115	97	13171	290	490	458	212	17	24	481	13.652
1450	5	290	327	229	604	115	45	6110	290	490	458	212	17	11	220	6.331
1800	0	360	327	0	1113	242	7855	2245764	360	490	0	950	201	1926	457761	2.703.525
1800	1	360	327	82	1031	222	2649	693478	360	490	163	786	161	649	122951	816.428
1800	2	360	327	114	999	214	1901	479324	360	490	229	721	144	466	79292	558.616
1800	3	360	327	163	950	201	324	77007	360	490	327	623	120	79	11156	88.163
1800	4	360	327	229	884	185	55	12011	360	490	458	492	87	14	1437	13.448
1800	5	360	327	229	884	185	26	5678	360	490	458	492	87	6	616	6.294
2500	0	500	327	0	1673	426	6186	3107693	500	490	0	1510	360	1516	644619	3.752.311
2500	1	500	327	82	1591	362	2086	890698	500	490	163	1346	295	511	177851	1.068.549
2500	2	500	327	114	1559	354	1497	624762	500	490	229	1281	269	367	116405	741.167
2500	3	500	327	163	1510	341	255	102733	500	490	327	1183	230	63	17065	119.798
2500	4	500	327	229	1444	325	43	16494	500	490	458	1052	227	11	2946	19.440
2500	5	500	327	229	1444	325	20	7672	500	490	458	1052	227	5	1339	9.011
3000	0	600	327	0	2073	586	2621	1811570	600	490	0	1910	520	643	394809	2.206.379
3000	1	600	327	82	1991	553	884	576892	600	490	163	1746	455	217	116495	693.387
3000	2	600	327	114	1959	540	634	403959	600	490	229	1681	429	155	78427	482.386
3000	3	600	327	163	1910	520	108	66313	600	490	327	1583	390	27	12411	78.724
3000	4	600	327	229	1844	494	18	10497	600	490	458	1452	337	5	1990	12.486
3000	5	600	327	229	1844	494	9	5248	600	490	458	1452	337	2	796	6.044
															<b>Iš viso GPM</b>	<b>33.322.647</b>

### 34 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Kroatijos GPM modelį (sugyventiniai)

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba abu sugyventiniai							Dirba vienas sugyventinis							GPM nuo visų dirbančiųjų
		pensijų draudimas (20%)	Asmeninė lengvata	Vaikų lengvata	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	pensijų draudimas (20%)	Asmeninė lengvata	Vaikų lengvata	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	
300	0	60	327	0	0	0	2054	0	60	490	0	0	0	1027	0	0
300	1	60	327	82	0	0	872	0	60	490	163	0	0	436	0	0
300	2	60	327	114	0	0	417	0	60	490	229	0	0	208	0	0
300	3	60	327	163	0	0	125	0	60	490	327	0	0	63	0	0
300	4	60	327	229	0	0	44	0	60	490	458	0	0	22	0	0
300	5	60	327	229	0	0	27	0	60	490	458	0	0	14	0	0
325	0	65	327	0	0	0	1255	0	65	490	0	0	0	627	0	0
325	1	65	327	82	0	0	532	0	65	490	163	0	0	266	0	0
325	2	65	327	114	0	0	255	0	65	490	229	0	0	127	0	0
325	3	65	327	163	0	0	77	0	65	490	327	0	0	38	0	0
325	4	65	327	229	0	0	27	0	65	490	458	0	0	13	0	0
325	5	65	327	229	0	0	17	0	65	490	458	0	0	8	0	0
375	0	75	327	0	0	0	1856	0	75	490	0	0	0	928	0	0
375	1	75	327	82	0	0	788	0	75	490	163	0	0	394	0	0
375	2	75	327	114	0	0	377	0	75	490	229	0	0	188	0	0
375	3	75	327	163	0	0	113	0	75	490	327	0	0	57	0	0
375	4	75	327	229	0	0	40	0	75	490	458	0	0	20	0	0
375	5	75	327	229	0	0	25	0	75	490	458	0	0	12	0	0
425	0	85	327	0	13	2	2281	4209	85	490	0	0	0	1140	0	4.209
425	1	85	327	82	0	0	968	0	85	490	163	0	0	484	0	0
425	2	85	327	114	0	0	463	0	85	490	229	0	0	231	0	0
425	3	85	327	163	0	0	139	0	85	490	327	0	0	70	0	0
425	4	85	327	229	0	0	49	0	85	490	458	0	0	24	0	0
425	5	85	327	229	0	0	30	0	85	490	458	0	0	15	0	0
475	0	95	327	0	53	6	1579	11857	95	490	0	0	0	789	0	11.857
475	1	95	327	82	0	0	670	0	95	490	163	0	0	335	0	0
475	2	95	327	114	0	0	320	0	95	490	229	0	0	160	0	0
475	3	95	327	163	0	0	96	0	95	490	327	0	0	48	0	0
475	4	95	327	229	0	0	34	0	95	490	458	0	0	17	0	0
475	5	95	327	229	0	0	21	0	95	490	458	0	0	10	0	0
550	0	110	327	0	113	14	2764	44238	110	490	0	0	0	1382	0	44.238
550	1	110	327	82	31	4	1173	5197	110	490	163	0	0	586	0	5.197
550	2	110	327	114	0	0	561	0	110	490	229	0	0	280	0	0
550	3	110	327	163	0	0	169	0	110	490	327	0	0	84	0	0
550	4	110	327	229	0	0	59	0	110	490	458	0	0	30	0	0
550	5	110	327	229	0	0	37	0	110	490	458	0	0	18	0	0
650	0	130	327	0	193	23	2410	65873	130	490	0	30	4	1205	5041	70.914
650	1	130	327	82	111	13	1023	16121	130	490	163	0	0	511	0	16.121
650	2	130	327	114	79	9	489	5442	130	490	229	0	0	245	0	5.442
650	3	130	327	163	30	4	147	615	130	490	327	0	0	73	0	615
650	4	130	327	229	0	0	51	0	130	490	458	0	0	26	0	0
650	5	130	327	229	0	0	32	0	130	490	458	0	0	16	0	0
750	0	150	327	0	273	33	2173	84010	150	490	0	110	13	1087	16861	100.872
750	1	150	327	82	191	23	922	24974	150	490	163	0	0	461	0	24.974

750	2	150	327	114	159	19	441	9903	150	490	229	0	0	221	0	9.903
750	3	150	327	163	110	13	133	2063	150	490	327	0	0	66	0	2.063
750	4	150	327	229	44	5	46	288	150	490	458	0	0	23	0	288
750	5	150	327	229	44	5	29	181	150	490	458	0	0	14	0	181
850	0	170	327	0	353	52	1679	103599	170	490	0	190	23	840	22545	126.144
850	1	170	327	82	271	33	713	27389	170	490	163	26	3	356	1314	28.703
850	2	170	327	114	239	29	341	11520	170	490	229	0	0	170	0	11.520
850	3	170	327	163	190	23	102	2738	170	490	327	0	0	51	0	2.738
850	4	170	327	229	124	15	36	633	170	490	458	0	0	18	0	633
850	5	170	327	229	124	15	22	387	170	490	458	0	0	11	0	387
950	0	190	327	0	433	72	1382	117888	190	490	0	270	32	691	26374	144.262
950	1	190	327	82	351	52	587	35918	190	490	163	106	13	293	4400	40.318
950	2	190	327	114	319	44	281	14484	190	490	229	41	5	140	806	15.290
950	3	190	327	163	270	32	84	3206	190	490	327	0	0	42	0	3.206
950	4	190	327	229	204	24	30	867	190	490	458	0	0	15	0	867
950	5	190	327	229	204	24	18	520	190	490	458	0	0	9	0	520
1150	0	230	327	0	593	112	2189	290048	230	490	0	430	71	1094	92196	382.244
1150	1	230	327	82	511	92	929	100693	230	490	163	266	31	464	16726	117.418
1150	2	230	327	114	479	84	444	43842	230	490	229	201	14	222	3720	47.561
1150	3	230	327	163	430	71	134	11293	230	490	327	103	-10	67	-816	10.477
1150	4	230	327	229	364	55	47	3054	230	490	458	0	-36	23	-976	2.078
1150	5	230	327	229	364	55	29	1885	230	490	458	0	0	15	0	1.885
1450	0	290	327	0	833	172	1022	207775	290	490	0	670	131	511	79243	287.018
1450	1	290	327	82	751	152	434	77768	290	490	163	506	91	217	23186	100.953
1450	2	290	327	114	719	144	208	35265	290	490	229	441	74	104	9106	44.371
1450	3	290	327	163	670	131	62	9615	290	490	327	343	50	31	1817	11.432
1450	4	290	327	229	604	115	22	2987	290	490	458	212	17	11	220	3.208
1450	5	290	327	229	604	115	14	1901	290	490	458	212	17	7	140	2.041
1800	0	360	327	0	1113	242	579	165538	360	490	0	950	201	290	68926	234.463
1800	1	360	327	82	1031	222	246	64400	360	490	163	786	161	123	23302	87.702
1800	2	360	327	114	999	214	118	29753	360	490	229	721	144	59	10039	39.792
1800	3	360	327	163	950	201	35	8319	360	490	327	623	120	18	2542	10.861
1800	4	360	327	229	884	185	12	2621	360	490	458	492	87	6	616	3.236
1800	5	360	327	229	884	185	8	1747	360	490	458	492	87	4	411	2.158
2500	0	500	327	0	1673	426	456	229083	500	490	0	1510	360	228	96948	326.031
2500	1	500	327	82	1591	362	194	82836	500	490	163	1346	295	97	33760	116.596
2500	2	500	327	114	1559	354	93	38813	500	490	229	1281	269	46	14590	53.403
2500	3	500	327	163	1510	341	28	11280	500	490	327	1183	230	14	3792	15.073
2500	4	500	327	229	1444	325	10	3836	500	490	458	1052	227	5	1339	5.175
2500	5	500	327	229	1444	325	6	2301	500	490	458	1052	227	3	804	3.105
3000	0	600	327	0	2073	586	193	133397	600	490	0	1910	520	97	59559	192.956
3000	1	600	327	82	1991	553	82	53513	600	490	163	1746	455	41	22011	75.523
3000	2	600	327	114	1959	540	39	24849	600	490	229	1681	429	20	10120	34.969
3000	3	600	327	163	1910	520	12	7368	600	490	327	1583	390	6	2758	10.126
3000	4	600	327	229	1844	494	4	2333	600	490	458	1452	337	2	796	3.128
3000	5	600	327	229	1844	494	3	1749	600	490	458	1452	337	1	398	2.147

Iš viso GPM **2.898.591**

**35 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Kroatijos GPM modelį (vienas tėvas / viena motina)**

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba viena motina / vienas tėvas						
		pensijų draudimas (20%)	Asmeninė lengvata	Vaikų lengvata	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų
300	0	60	327	0	0	0	0	0
300	1	60	327	163	0	0	4044	0
300	2	60	327	229	0	0	1298	0
300	3	60	327	327	0	0	214	0
300	4	60	327	458	0	0	51	0
300	5	60	327	458	0	0	29	0
325	0	65	327	0	0	0	0	0
325	1	65	327	163	0	0	2470	0
325	2	65	327	229	0	0	793	0
325	3	65	327	327	0	0	130	0
325	4	65	327	458	0	0	31	0
325	5	65	327	458	0	0	18	0
375	0	75	327	0	48	7	0	0
375	1	75	327	163	0	0	3654	0
375	2	75	327	229	0	0	1173	0
375	3	75	327	327	0	0	193	0
375	4	75	327	458	0	0	46	0
375	5	75	327	458	0	0	26	0
425	0	85	327	0	98	15	0	0
425	1	85	327	163	0	0	4490	0
425	2	85	327	229	0	0	1441	0
425	3	85	327	327	0	0	237	0
425	4	85	327	458	0	0	57	0
425	5	85	327	458	0	0	32	0
475	0	95	327	0	148	22	0	0
475	1	95	327	163	0	0	3108	0
475	2	95	327	229	0	0	997	0
475	3	95	327	327	0	0	164	0
475	4	95	327	458	0	0	39	0
475	5	95	327	458	0	0	22	0
550	0	110	327	0	223	33	0	0
550	1	110	327	163	60	9	5441	57345
550	2	110	327	229	0	0	1746	0
550	3	110	327	327	0	0	287	0
550	4	110	327	458	0	0	69	0
550	5	110	327	458	0	0	39	0
650	0	130	327	0	323	45	0	0
650	1	130	327	163	160	24	4744	133968
650	2	130	327	229	94	14	1522	25364
650	3	130	327	327	0	0	251	0
650	4	130	327	458	0	0	60	0
650	5	130	327	458	0	0	34	0
750	0	150	327	0	423	70	0	0
750	1	150	327	163	260	39	4278	196529
750	2	150	327	229	194	29	1373	47183

750	3	150	327	327	96	14	226	3843
750	4	150	327	458	0	0	54	0
750	5	150	327	458	0	0	30	0
850	0	170	327	0	523	95	0	0
850	1	170	327	163	360	54	3306	210342
850	2	170	327	229	294	38	1061	47038
850	3	170	327	327	196	29	175	6073
850	4	170	327	458	65	10	42	485
850	5	170	327	458	65	10	23	266
950	0	190	327	0	623	120	0	0
950	1	190	327	163	460	79	2721	253392
950	2	190	327	229	394	63	873	64456
950	3	190	327	327	296	38	144	6465
950	4	190	327	458	165	25	34	995
950	5	190	327	458	165	25	19	556
1150	0	230	327	0	823	170	0	0
1150	1	230	327	163	660	129	4309	655504
1150	2	230	327	229	594	113	1383	183708
1150	3	230	327	327	496	88	228	23688
1150	4	230	327	458	365	55	55	3592
1150	5	230	327	458	365	55	31	2025
1450	0	290	327	0	1123	245	0	0
1450	1	290	327	163	960	204	2013	484377
1450	2	290	327	229	894	188	646	142981
1450	3	290	327	327	796	163	106	20394
1450	4	290	327	458	665	130	26	3999
1450	5	290	327	458	665	130	14	2153
1800	0	360	327	0	1473	332	0	0
1800	1	360	327	163	1310	291	1140	392017
1800	2	360	327	229	1244	275	366	118797
1800	3	360	327	327	1146	251	60	17739
1800	4	360	327	458	1015	218	14	3599
1800	5	360	327	458	1015	218	8	2057
2500	0	500	327	0	2173	626	0	0
2500	1	500	327	163	2010	560	898	593767
2500	2	500	327	229	1944	534	288	181539
2500	3	500	327	327	1846	495	47	27450
2500	4	500	327	458	1715	443	11	5745
2500	5	500	327	458	1715	443	6	3134
3000	0	600	327	0	2673	826	0	0
3000	1	600	327	163	2510	760	380	340940
3000	2	600	327	229	2444	734	122	105694
3000	3	600	327	327	2346	695	20	16401
3000	4	600	327	458	2215	643	5	3792
3000	5	600	327	458	2215	643	3	2275
<b>Iš viso GPM</b>								<b>4.391.667</b>

### 36 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Kroatijos GPM modelį (kita)

Kita (branduoliams nepriklausantys dirbantys asmenys iki 20 m. ir 20-59 m.)						
Bruto DU	pensijų draudimas (20%)	Asmeninė lengvata	Apmok. pajamos	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų
300	60	327	0	0,00	16804	0
325	65	327	0	0,00	9776	0
375	75	327	0	0,00	15331	0
425	85	327	13	1,95	17137	39.523
475	95	327	53	7,95	12240	114.889
550	110	327	113	16,95	20276	405.655
650	130	327	193	28,95	17485	597.396
750	150	327	273	40,95	15297	739.250
850	170	327	353	52,29	11573	714.107
950	190	327	433	72,29	9251	789.161
1150	230	327	593	112,29	14932	1.978.513
1450	290	327	833	172,29	6960	1.414.992
1800	360	327	1113	242,29	3812	1.089.885
2500	500	327	1673	315,07	3014	1.120.558
3000	600	327	2073	475,07	1212	679.488
					Iš viso GPM	<b>9.683.416</b>

### 37 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Airijos GPM modelį (sutuoktiniai)

Sutuoktiniai (dirba abu)								Sutuoktiniai (dirba vienas)										
Bruto DU	GPM, 20%	GPM, 40%	Viso GPM	Asmeninė lengvata	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų	GPM, 20%	GPM, 40%	Viso GPM	Asmeninė lengvata	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų				
300	60		60	75,95	0,00	37964	0	60		60	113,93	0,00	18612	0				
325	65		65	75,95	0,00	23190	0	65		65	113,93	0,00	11369	0				
375	75		75	75,95	0,00	34308	0	75		75	113,93	0,00	16820	0				
425	85		85	75,95	9,05	42149	381.450	85		85	113,93	0,00	20664	0				
475	95		95	75,95	19,05	29179	555.855	95		95	113,93	0,00	14305	0				
550	110		110	75,95	34,05	51082	1.739.329	110		110	113,93	0,00	25043	0				
650	130		130	75,95	54,05	44539	2.407.319	130		130	113,93	16,08	21836	351.007				
750	150		150	75,95	74,05	40162	2.973.997	150		150	113,93	36,08	19690	710.310				
850	170		170	75,95	94,05	31039	2.919.172	170		170	113,93	56,08	15217	853.289				
950	190		190	75,95	114,05	25544	2.913.303	190		190	113,93	76,08	12523	952.705				
1150	230		230	75,95	154,05	40457	6.232.359	230		230	113,93	116,08	19834	2.302.267				
1450	290		290	75,95	214,05	18897	4.044.815	290		290	113,93	176,08	9264	1.631.201				
1800	360	98	458	75,95	381,74	10703	4.085.846	360	98	458	113,93	343,76	5247	1.803.857				
2500	500	378	878	75,95	801,74	8429	6.757.804	500	378	878	113,93	763,76	4132	3.156.153				
3000	600	578	1178	75,95	1101,74	3571	3.934.808	600	578	1178	113,93	1063,76	1751	1.862.586				
							Iš viso GPM								Iš viso GPM	38.946.058	Iš viso GPM	13.623.375

### 38 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Airijos GPM modelį (sugyventiniai)

Sugyventiniai (dirba abu)								Sugyventiniai (dirba vienas)										
Bruto DU	GPM, 20%	GPM, 40%	Viso GPM	Asmeninė lengvata	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų	GPM, 20%	GPM, 40%	Viso GPM	Asmeninė lengvata	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų				
300	60		60	75,95	0,00	2654	0	60		60	113,93	0,00	2654	0				
325	65		65	75,95	0,00	1621	0	65		65	113,93	0,00	1621	0				
375	75		75	75,95	0,00	2399	0	75		75	113,93	0,00	2399	0				
425	85		85	75,95	9,05	2947	26.670	85		85	113,93	0,00	2947	0				
475	95		95	75,95	19,05	2040	38.864	95		95	113,93	0,00	2040	0				
550	110		110	75,95	34,05	3571	121.608	110		110	113,93	0,00	3571	0				
650	130		130	75,95	54,05	3114	168.312	130		130	113,93	16,08	3114	50.058				
750	150		150	75,95	74,05	2808	207.932	150		150	113,93	36,08	2808	101.298				
850	170		170	75,95	94,05	2170	204.099	170		170	113,93	56,08	2170	121.689				
950	190		190	75,95	114,05	1786	203.689	190		190	113,93	76,08	1786	135.867				
1150	230		230	75,95	154,05	2829	435.746	230		230	113,93	116,08	2829	328.330				
1450	290		290	75,95	214,05	1321	282.800	290		290	113,93	176,08	1321	232.628				
1800	360	98	458	75,95	381,74	748	285.669	360	98	458	113,93	343,76	748	257.251				
2500	500	378	878	75,95	801,74	589	472.483	500	378	878	113,93	763,76	589	450.104				
3000	600	578	1178	75,95	1101,74	250	275.109	600	578	1178	113,93	1063,76	250	265.626				
							Iš viso GPM								Iš viso GPM	2.722.980	Iš viso GPM	1.942.851

**39 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Airijos GPM modelį (vienas tėvas / viena motina)**

Vienas tėvas / viena motina							
Bruto DU	GPM, 20%	GPM, 40%	Viso GPM	Asmeninė lengvata	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų
300	60		60	75,95	0,00	5635	0
325	65		65	75,95	0,00	3442	0
375	75		75	75,95	0,00	5092	0
425	85		85	75,95	9,05	6256	56.618
475	95		95	75,95	19,05	4331	82.504
550	110		110	75,95	34,05	7582	258.164
650	130		130	75,95	54,05	6611	357.312
750	150		150	75,95	74,05	5961	441.422
850	170		170	75,95	94,05	4607	433.284
950	190		190	75,95	114,05	3791	432.413
1150	230		230	75,95	154,05	6005	925.051
1450	290		290	75,95	214,05	2805	600.360
1800	360	98	458	75,95	381,74	1589	606.450
2500	500	378	878	75,95	801,74	1251	1.003.042
3000	600	578	1178	75,95	1101,74	530	584.032
Iš viso GPM							<b>5.780.652</b>

**40 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Airijos GPM modelį (kita)**

Kita (branduoliams nepriklausantys dirbantys asmenys iki 20 m. ir 20-59 m.)							
Bruto DU	GPM, 20%	GPM, 40%	Viso GPM	Asmeninė lengvata	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų
300	60		60	75,95	0,00	16804	0
325	65		65	75,95	0,00	9776	0
375	75		75	75,95	0,00	15331	0
425	85		85	75,95	9,05	17137	155.088
475	95		95	75,95	19,05	12240	233.173
550	110		110	75,95	34,05	20276	690.409
650	130		130	75,95	54,05	17485	945.061
750	150		150	75,95	74,05	15297	1.132.746
850	170		170	75,95	94,05	11573	1.088.476
950	190		190	75,95	114,05	9251	1.055.113
1150	230		230	75,95	154,05	14932	2.300.258
1450	290		290	75,95	214,05	6960	1.489.795
1800	360	98	458	75,95	381,74	3812	1.455.224
2500	500	378	878	75,95	801,74	3014	2.416.428
3000	600	578	1178	75,95	1101,74	1212	1.335.421
Iš viso GPM							<b>14.297.192</b>



**41 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Danijos GPM modelį (sutuoktiniai)**

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba abu sutuoktiniai							Dirba vienas sutuoktinis							GPM nuo visų dirbančiųjų
		Asmeninė lengvata	Apmok. pajamos	GPM	Lengvata dėl vaikų	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	Asmeninė lengvata	Apmok. pajamos	GPM	Lengvata dėl vaikų	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	
300	0	292	8	1	0	1	27863	18345	292	8	1	0	1	6830	4497	22.842
300	1	292	8	1	48	0	9397	0	292	8	1	95	0	2303	0	0
300	2	292	8	1	95	0	6743	0	292	8	1	191	0	1653	0	0
300	3	292	8	1	143	0	1150	0	292	8	1	286	0	282	0	0
300	4	292	8	1	191	0	195	0	292	8	1	382	0	48	0	0
300	5	292	8	1	239	0	91	0	292	8	1	477	0	22	0	0
325	0	292	33	3	0	3	17020	45246	292	33	3	0	3	4172	11091	56.337
325	1	292	33	3	48	0	5740	0	292	33	3	95	0	1407	0	0
325	2	292	33	3	95	0	4119	0	292	33	3	191	0	1010	0	0
325	3	292	33	3	143	0	702	0	292	33	3	286	0	172	0	0
325	4	292	33	3	191	0	119	0	292	33	3	382	0	29	0	0
325	5	292	33	3	239	0	56	0	292	33	3	477	0	14	0	0
375	0	292	83	7	0	7	25179	167652	292	83	7	0	7	6172	41096	208.747
375	1	292	83	7	48	0	8492	0	292	83	7	95	0	2082	0	0
375	2	292	83	7	95	0	6094	0	292	83	7	191	0	1494	0	0
375	3	292	83	7	143	0	1039	0	292	83	7	286	0	255	0	0
375	4	292	83	7	191	0	177	0	292	83	7	382	0	43	0	0
375	5	292	83	7	239	0	82	0	292	83	7	477	0	20	0	0
425	0	292	133	11	0	11	30934	329707	292	133	11	0	11	7583	80823	410.530
425	1	292	133	11	48	0	10432	0	292	133	11	95	0	2557	0	0
425	2	292	133	11	95	0	7486	0	292	133	11	191	0	1835	0	0
425	3	292	133	11	143	0	1276	0	292	133	11	286	0	313	0	0
425	4	292	133	11	191	0	217	0	292	133	11	382	0	53	0	0
425	5	292	133	11	239	0	101	0	292	133	11	477	0	25	0	0
475	0	292	183	15	0	15	21415	313910	292	183	15	0	15	5249	76942	390.852
475	1	292	183	15	48	0	7222	0	292	183	15	95	0	1770	0	0
475	2	292	183	15	95	0	5183	0	292	183	15	191	0	1270	0	0
475	3	292	183	15	143	0	884	0	292	183	15	286	0	217	0	0
475	4	292	183	15	191	0	150	0	292	183	15	382	0	37	0	0
475	5	292	183	15	239	0	70	0	292	183	15	477	0	17	0	0
550	0	292	258	21	0	21	37490	774483	292	258	21	0	21	9190	189851	964.334
550	1	292	258	21	48	0	12643	0	292	258	21	95	0	3099	0	0
550	2	292	258	21	95	0	9073	0	292	258	21	191	0	2224	0	0
550	3	292	258	21	143	0	1547	0	292	258	21	286	0	379	0	0
550	4	292	258	21	191	0	263	0	292	258	21	382	0	64	0	0
550	5	292	258	21	239	0	122	0	292	258	21	477	0	30	0	0
650	0	292	358	45	0	45	32688	1474123	292	358	45	0	45	8013	361360	1.835.484
650	1	292	358	45	48	0	11024	0	292	358	45	95	0	2702	0	0
650	2	292	358	45	95	0	7911	0	292	358	45	191	0	1939	0	0
650	3	292	358	45	143	0	1349	0	292	358	45	286	0	331	0	0
650	4	292	358	45	191	0	229	0	292	358	45	382	0	56	0	0
650	5	292	358	45	239	0	107	0	292	358	45	477	0	26	0	0
750	0	292	458	93	0	93	29476	2752963	292	458	93	0	93	7225	674792	3.427.755
750	1	292	458	93	48	46	9941	454222	292	458	93	95	0	2437	0	454.222
750	2	292	458	93	95	0	7133	0	292	458	93	191	0	1749	0	0

750	3	292	458	93	143	0	1216	0	292	458	93	286	0	298	0	0
750	4	292	458	93	191	0	207	0	292	458	93	382	0	51	0	0
750	5	292	458	93	239	0	96	0	292	458	93	477	0	24	0	0
850	0	292	558	142	0	142	22780	3227852	292	558	142	0	142	5584	791235	4.019.087
850	1	292	558	142	48	94	7682	722045	292	558	142	95	46	1883	87158	809.203
850	2	292	558	142	95	46	5513	255179	292	558	142	191	0	1351	0	255.179
850	3	292	558	142	143	0	940	0	292	558	142	286	0	230	0	0
850	4	292	558	142	191	0	160	0	292	558	142	382	0	39	0	0
850	5	292	558	142	239	0	74	0	292	558	142	477	0	18	0	0
950	0	292	658	190	0	190	18747	3561869	292	658	190	0	190	4596	873225	4.435.095
950	1	292	658	190	48	142	6322	899569	292	658	190	95	95	1550	146609	1.046.178
950	2	292	658	190	95	95	4537	429140	292	658	190	191	0	1112	0	429.140
950	3	292	658	190	143	47	773	36240	292	658	190	286	0	190	0	36.240
950	4	292	658	190	191	0	131	0	292	658	190	382	0	32	0	0
950	5	292	658	190	239	0	61	0	292	658	190	477	0	15	0	0
1150	0	292	858	287	0	287	29692	8509631	292	858	287	0	287	7278	2085851	10.595.483
1150	1	292	858	287	48	239	10014	2392262	292	858	287	95	191	2455	469364	2.861.626
1150	2	292	858	287	95	191	7186	1373868	292	858	287	191	96	1761	168663	1.542.531
1150	3	292	858	287	143	143	1225	175765	292	858	287	286	0	300	110	175.875
1150	4	292	858	287	191	96	208	19922	292	858	287	382	0	51	0	19.922
1150	5	292	858	287	239	48	97	4663	292	858	287	477	0	24	0	4.663
1450	0	292	1158	431	0	431	13869	5984429	292	1158	431	0	431	3400	1467089	7.451.518
1450	1	292	1158	431	48	384	4677	1794994	292	1158	431	95	336	1147	385492	2.180.486
1450	2	292	1158	431	95	336	3356	1127907	292	1158	431	191	241	823	198077	1.325.984
1450	3	292	1158	431	143	288	572	164954	292	1158	431	286	145	140	20337	185.292
1450	4	292	1158	431	191	241	97	23346	292	1158	431	382	50	24	1197	24.542
1450	5	292	1158	431	239	193	45	8684	292	1158	431	477	0	11	0	8.684
1800	0	292	1508	601	0	601	7855	4717295	292	1508	601	0	601	1926	1156653	5.873.948
1800	1	292	1508	601	48	553	2649	1464478	292	1508	601	95	505	649	327834	1.792.312
1800	2	292	1508	601	95	505	1901	960265	292	1508	601	191	410	466	190933	1.151.198
1800	3	292	1508	601	143	457	324	148208	292	1508	601	286	314	79	24831	173.039
1800	4	292	1508	601	191	410	55	22535	292	1508	601	382	219	14	3065	25.600
1800	5	292	1508	601	239	362	26	9413	292	1508	601	477	123	6	741	10.154
2500	0	292	2208	939	0	939	6186	5806469	292	2208	939	0	939	1516	1422989	7.229.457
2500	1	292	2208	939	48	891	2086	1858505	292	2208	939	95	843	511	430894	2.289.399
2500	2	292	2208	939	95	843	1497	1262325	292	2208	939	191	748	367	274452	1.536.778
2500	3	292	2208	939	143	796	255	202861	292	2208	939	286	652	63	41102	243.963
2500	4	292	2208	939	191	748	43	32157	292	2208	939	382	557	11	6127	38.284
2500	5	292	2208	939	239	700	20	14002	292	2208	939	477	462	5	2308	16.310
3000	0	292	2708	1180	0	1180	2621	3093165	292	2708	1180	0	1180	643	758834	3.851.999
3000	1	292	2708	1180	48	1132	884	1001079	292	2708	1180	95	1085	217	235388	1.236.466
3000	2	292	2708	1180	95	1085	634	687723	292	2708	1180	191	989	155	153346	841.069
3000	3	292	2708	1180	143	1037	108	111999	292	2708	1180	286	894	27	24136	136.135
3000	4	292	2708	1180	191	989	18	17808	292	2708	1180	382	799	5	3993	21.800
3000	5	292	2708	1180	239	942	9	8475	292	2708	1180	477	703	2	1406	9.881
															<b>Iş viso GPM</b>	<b>71.655.618</b>

## 42 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Danijos GPM modelį (sugyventiniai)

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba abu sugyventiniai							Dirba vienas sugyventinis							GPM nuo visų dirbančiųjų
		Asmeninė lengvata	Apmok. pajamos	GPM	Lengvata dėl vaikų	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	Asmeninė lengvata	Apmok. pajamos	GPM	Lengvata dėl vaikų	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM	
300	0	292	8	1	0	1	2054	1352	292	8	1	0	1	1027	676	2.029
300	1	292	8	1	48	0	872	0	292	8	1	95	0	436	0	0
300	2	292	8	1	95	0	417	0	292	8	1	191	0	208	0	0
300	3	292	8	1	143	0	125	0	292	8	1	286	0	63	0	0
300	4	292	8	1	191	0	44	0	292	8	1	382	0	22	0	0
300	5	292	8	1	239	0	27	0	292	8	1	477	0	14	0	0
325	0	292	33	3	0	3	1255	3336	292	33	3	0	3	627	1667	5.003
325	1	292	33	3	48	0	532	0	292	33	3	95	0	266	0	0
325	2	292	33	3	95	0	255	0	292	33	3	191	0	127	0	0
325	3	292	33	3	143	0	77	0	292	33	3	286	0	38	0	0
325	4	292	33	3	191	0	27	0	292	33	3	382	0	13	0	0
325	5	292	33	3	239	0	17	0	292	33	3	477	0	8	0	0
375	0	292	83	7	0	7	1856	12358	292	83	7	0	7	928	6179	18.537
375	1	292	83	7	48	0	788	0	292	83	7	95	0	394	0	0
375	2	292	83	7	95	0	377	0	292	83	7	191	0	188	0	0
375	3	292	83	7	143	0	113	0	292	83	7	286	0	57	0	0
375	4	292	83	7	191	0	40	0	292	83	7	382	0	20	0	0
375	5	292	83	7	239	0	25	0	292	83	7	477	0	12	0	0
425	0	292	133	11	0	11	2281	24312	292	133	11	0	11	1140	12151	36.462
425	1	292	133	11	48	0	968	0	292	133	11	95	0	484	0	0
425	2	292	133	11	95	0	463	0	292	133	11	191	0	231	0	0
425	3	292	133	11	143	0	139	0	292	133	11	286	0	70	0	0
425	4	292	133	11	191	0	49	0	292	133	11	382	0	24	0	0
425	5	292	133	11	239	0	30	0	292	133	11	477	0	15	0	0
475	0	292	183	15	0	15	1579	23146	292	183	15	0	15	789	11565	34.711
475	1	292	183	15	48	0	670	0	292	183	15	95	0	335	0	0
475	2	292	183	15	95	0	320	0	292	183	15	191	0	160	0	0
475	3	292	183	15	143	0	96	0	292	183	15	286	0	48	0	0
475	4	292	183	15	191	0	34	0	292	183	15	382	0	17	0	0
475	5	292	183	15	239	0	21	0	292	183	15	477	0	10	0	0
550	0	292	258	21	0	21	2764	57100	292	258	21	0	21	1382	28550	85.650
550	1	292	258	21	48	0	1173	0	292	258	21	95	0	586	0	0
550	2	292	258	21	95	0	561	0	292	258	21	191	0	280	0	0
550	3	292	258	21	143	0	169	0	292	258	21	286	0	84	0	0
550	4	292	258	21	191	0	59	0	292	258	21	382	0	30	0	0
550	5	292	258	21	239	0	37	0	292	258	21	477	0	18	0	0
650	0	292	358	45	0	45	2410	108683	292	358	45	0	45	1205	54342	163.025
650	1	292	358	45	48	0	1023	0	292	358	45	95	0	511	0	0
650	2	292	358	45	95	0	489	0	292	358	45	191	0	245	0	0
650	3	292	358	45	143	0	147	0	292	358	45	286	0	73	0	0
650	4	292	358	45	191	0	51	0	292	358	45	382	0	26	0	0
650	5	292	358	45	239	0	32	0	292	358	45	477	0	16	0	0
750	0	292	458	93	0	93	2173	202951	292	458	93	0	93	1087	101522	304.473
750	1	292	458	93	48	46	922	42128	292	458	93	95	0	461	0	42.128
750	2	292	458	93	95	0	441	0	292	458	93	191	0	221	0	0

750	3	292	458	93	143	0	133	0	292	458	93	286	0	66	0	0
750	4	292	458	93	191	0	46	0	292	458	93	382	0	23	0	0
750	5	292	458	93	239	0	29	0	292	458	93	477	0	14	0	0
850	0	292	558	142	0	142	1679	237909	292	558	142	0	142	840	119025	356.934
850	1	292	558	142	48	94	713	67016	292	558	142	95	46	356	16478	83.494
850	2	292	558	142	95	46	341	15784	292	558	142	191	0	170	0	15.784
850	3	292	558	142	143	0	102	0	292	558	142	286	0	51	0	0
850	4	292	558	142	191	0	36	0	292	558	142	382	0	18	0	0
850	5	292	558	142	239	0	22	0	292	558	142	477	0	11	0	0
950	0	292	658	190	0	190	1382	262576	292	658	190	0	190	691	131288	393.863
950	1	292	658	190	48	142	587	83525	292	658	190	95	95	293	27714	111.239
950	2	292	658	190	95	95	281	26579	292	658	190	191	0	140	0	26.579
950	3	292	658	190	143	47	84	3938	292	658	190	286	0	42	0	3.938
950	4	292	658	190	191	0	30	0	292	658	190	382	0	15	0	0
950	5	292	658	190	239	0	18	0	292	658	190	477	0	9	0	0
1150	0	292	858	287	0	287	2189	627360	292	858	287	0	287	1094	313537	940.897
1150	1	292	858	287	48	239	929	221930	292	858	287	95	191	464	88711	310.641
1150	2	292	858	287	95	191	444	84887	292	858	287	191	96	222	21262	106.149
1150	3	292	858	287	143	143	134	19227	292	858	287	286	0	67	25	19.251
1150	4	292	858	287	191	96	292	47	4502	292	858	287	382	0	23	4.502
1150	5	292	858	287	239	48	29	1394	292	858	287	477	0	15	0	1.394
1450	0	292	1158	431	0	431	1022	440990	292	1158	431	0	431	511	220495	661.485
1450	1	292	1158	431	48	384	434	166566	292	1158	431	95	336	217	72931	239.496
1450	2	292	1158	431	95	336	208	69906	292	1158	431	191	241	104	25030	94.936
1450	3	292	1158	431	143	288	62	17880	292	1158	431	286	145	31	4503	22.383
1450	4	292	1158	431	191	241	22	5295	292	1158	431	382	50	11	548	5.843
1450	5	292	1158	431	239	193	14	2702	292	1158	431	477	0	7	0	2.702
1800	0	292	1508	601	0	601	579	347717	292	1508	601	0	601	290	174159	521.875
1800	1	292	1508	601	48	553	246	135999	292	1508	601	95	505	123	62132	198.131
1800	2	292	1508	601	95	505	118	59606	292	1508	601	191	410	59	24174	83.780
1800	3	292	1508	601	143	457	35	16010	292	1508	601	286	314	18	5658	21.668
1800	4	292	1508	601	191	410	12	4917	292	1508	601	382	219	6	1313	6.230
1800	5	292	1508	601	239	362	8	2896	292	1508	601	477	123	4	494	3.390
2500	0	292	2208	939	0	939	456	428023	292	2208	939	0	939	228	214011	642.034
2500	1	292	2208	939	48	891	194	172843	292	2208	939	95	843	97	81794	254.637
2500	2	292	2208	939	95	843	93	78421	292	2208	939	191	748	46	34400	112.821
2500	3	292	2208	939	143	796	28	22275	292	2208	939	286	652	14	9134	31.409
2500	4	292	2208	939	191	748	10	7478	292	2208	939	382	557	5	2785	10.263
2500	5	292	2208	939	239	700	6	4201	292	2208	939	477	462	3	1385	5.586
3000	0	292	2708	1180	0	1180	193	227768	292	2708	1180	0	1180	97	114474	342.243
3000	1	292	2708	1180	48	1132	82	92860	292	2708	1180	95	1085	41	44474	137.334
3000	2	292	2708	1180	95	1085	39	42305	292	2708	1180	191	989	20	19787	62.091
3000	3	292	2708	1180	143	1037	12	12444	292	2708	1180	286	894	6	5364	17.808
3000	4	292	2708	1180	191	989	4	3957	292	2708	1180	382	799	2	1597	5.554
3000	5	292	2708	1180	239	942	3	2825	292	2708	1180	477	703	1	703	3.528
															<b>Iš viso GPM</b>	<b>6.553.912</b>

**43 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Danijos GPM modelį (vienas tėvas / viena motina)**

Bruto DU	Vaikų skaičius	Dirba viena motina / vienas tėvas						
		Asmeninė lengvata	Apmok. pajamos	GPM	Lengvata dėl vaikų	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų
300	0	292	8	1	0	1	0	0
300	1	292	8	1	95	0	4044	0
300	2	292	8	1	191	0	1298	0
300	3	292	8	1	286	0	214	0
300	4	292	8	1	382	0	51	0
300	5	292	8	1	477	0	29	0
325	0	292	33	3	0	3	0	0
325	1	292	33	3	95	0	2470	0
325	2	292	33	3	191	0	793	0
325	3	292	33	3	286	0	130	0
325	4	292	33	3	382	0	31	0
325	5	292	33	3	477	0	18	0
375	0	292	83	7	0	7	0	0
375	1	292	83	7	95	0	3654	0
375	2	292	83	7	191	0	1173	0
375	3	292	83	7	286	0	193	0
375	4	292	83	7	382	0	46	0
375	5	292	83	7	477	0	26	0
425	0	292	133	11	0	11	0	0
425	1	292	133	11	95	0	4490	0
425	2	292	133	11	191	0	1441	0
425	3	292	133	11	286	0	237	0
425	4	292	133	11	382	0	57	0
425	5	292	133	11	477	0	32	0
475	0	292	183	15	0	15	0	0
475	1	292	183	15	95	0	3108	0
475	2	292	183	15	191	0	997	0
475	3	292	183	15	286	0	164	0
475	4	292	183	15	382	0	39	0
475	5	292	183	15	477	0	22	0
550	0	292	258	21	0	21	0	0
550	1	292	258	21	95	0	5441	0
550	2	292	258	21	191	0	1746	0
550	3	292	258	21	286	0	287	0
550	4	292	258	21	382	0	69	0
550	5	292	258	21	477	0	39	0
650	0	292	358	45	0	45	0	0
650	1	292	358	45	95	0	4744	0
650	2	292	358	45	191	0	1522	0
650	3	292	358	45	286	0	251	0
650	4	292	358	45	382	0	60	0
650	5	292	358	45	477	0	34	0
750	0	292	458	93	0	93	0	0
750	1	292	458	93	95	0	4278	0

750	2	292	458	93	191	0	1373	0
750	3	292	458	93	286	0	226	0
750	4	292	458	93	382	0	54	0
750	5	292	458	93	477	0	30	0
850	0	292	558	142	0	142	0	0
850	1	292	558	142	95	46	3306	153024
850	2	292	558	142	191	0	1061	0
850	3	292	558	142	286	0	175	0
850	4	292	558	142	382	0	42	0
850	5	292	558	142	477	0	23	0
950	0	292	658	190	0	190	0	0
950	1	292	658	190	95	95	2721	257371
950	2	292	658	190	191	0	873	0
950	3	292	658	190	286	0	144	0
950	4	292	658	190	382	0	34	0
950	5	292	658	190	477	0	19	0
1150	0	292	858	287	0	287	0	0
1150	1	292	858	287	95	191	4309	823824
1150	2	292	858	287	191	96	1383	132459
1150	3	292	858	287	286	0	228	84
1150	4	292	858	287	382	0	55	0
1150	5	292	858	287	477	0	31	0
1450	0	292	1158	431	0	431	0	0
1450	1	292	1158	431	95	336	2013	676543
1450	2	292	1158	431	191	241	646	155477
1450	3	292	1158	431	286	145	106	15398
1450	4	292	1158	431	382	50	26	1296
1450	5	292	1158	431	477	0	14	0
1800	0	292	1508	601	0	601	0	0
1800	1	292	1508	601	95	505	1140	575856
1800	2	292	1508	601	191	410	366	149960
1800	3	292	1508	601	286	314	60	18859
1800	4	292	1508	601	382	219	14	3065
1800	5	292	1508	601	477	123	8	988
2500	0	292	2208	939	0	939	0	0
2500	1	292	2208	939	95	843	898	757227
2500	2	292	2208	939	191	748	288	215374
2500	3	292	2208	939	286	652	47	30664
2500	4	292	2208	939	382	557	11	6127
2500	5	292	2208	939	477	462	6	2770
3000	0	292	2708	1180	0	1180	0	0
3000	1	292	2708	1180	95	1085	380	412200
3000	2	292	2708	1180	191	989	122	120698
3000	3	292	2708	1180	286	894	20	17878
3000	4	292	2708	1180	382	799	5	3993
3000	5	292	2708	1180	477	703	3	2109
							<b>Iš viso GPM</b>	<b>4.533.242</b>

#### 44 PRIEDAS. Gyventojų pajamų apmokestinimas pagal progresinį Danijos GPM modelį (kita)

Kita (branduoliams nepriklausantys dirbantys asmenys iki 20 m. ir 20-59 m.)						
Bruto DU	Asmeninė lengvata	Apmok. pajamos	GPM	GPM (1 asmeniui)	Dirbančiųjų skaičius	GPM nuo visų dirbančiųjų
300	291,77	8	1	1	16804	11.064
325	291,77	33	3	3	9776	25.990
375	291,77	83	7	7	15331	102.081
425	291,77	133	11	11	17137	182.651
475	291,77	183	15	15	12240	179.419
550	291,77	258	21	21	20276	418.877
650	291,77	358	42	42	17485	731.457
750	291,77	458	82	82	15297	1.256.401
850	291,77	558	122	122	11573	1.416.970
950	291,77	658	163	163	9251	1.505.501
1150	291,77	858	243	243	14932	3.633.430
1450	291,77	1158	364	364	6960	2.535.078
1800	291,77	1508	505	505	3812	1.926.185
2500	291,77	2208	787	787	3014	2.373.160
3000	291,77	2708	989	989	1212	1.198.628
					Iš viso GPM	<b>17.496.890</b>